

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes újság helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési Központ
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 22.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 706.

Osztrák perfidia.

Budapest, április 25.

Az osztrák lapok teletorku korusban fujják tovább napról-napra a bennünket gyalázó csunya nótát. Nem tudják megbocsátani, hogy a gerinczünk szilárdabb batorodik lenni, mint amilyenek ők képzeltek és hogy Aehrenthal és Schönaich parancsszavára nem sietünk fölemelt gázsival gazdagítani a monarchia tisztikarát. Értékben és jelentőségben sokkal kisebb becsü ez a fülsértő koncert, sem hogy érdemes lenne figyelemmel kísélni. Az osztrák testvérek vakmerőségének és perfidiájának jellemzésére azonban még ideigatunkis egy passzust az osztrák keresztény szociálisták lapjából. Ez a Lueger szótárán művelődött ujság legutolsó számában annak a kijelentése után, hogy Aehrenthal és Schönaich szilárdan ragaszkodnak az osztrák delegáció előtt tett kötelező ígéreteikhez, ezeket írja:

„Az, hogy a delegációkat május havára összehívják, annyira bizonyos dolog, hogy Magyarország ezt csak valamely kisebb vagy nagyobb államcsiny-nyel tudná megakadályozni. Ami pedig olyan merészség volna, hogy ahhoz Kossuth Ferencnek a titkos tanácsosi méltósággal és a Lipót-rend, az osztrák császári Lipót-rend nagykeresztjével jelentékenyen enyhített oroszán-bátorsága aligha lesz elegendő.“

Ez az önhítt elbizakodás, ez a durva

gyanusító hang az egész osztrák sajtóhadjáratot jellemzi, azért kaptuk ki, azért igtattuk ide Lueger lapjából ezt a diszes kis czitátumot. Neveléséges volna ilyen modortalan, perfid támadással szemben komoly polémiát kezdeni. És Kossuth Ferenczet sértenők meg azzal, hogyha szükségesnek látnók azt bizonygatni, hogy az ő „oroszlánbátorságát“ nem enyhítette semmiféle titkos tanácsosi méltóság, avagy akármiféle osztrák és császári rend nagykeresztje. Kossuth Ferencz nem kereste sem a miniszteri méltóságot, sem a titkos tanácsosi rangot, sem a Lipót-rendet s amikor mai felelősségteljes hivatására vállalkozott, ezt nem a császári kegy hajhászásáért, hanem azért cselekedte, mert a nemzet érdeke így parancsolta. S ugyanez áll a nemzet többi vezéreire: Andrásyra, Apponyira is, akik körül a nemzet és a parlamenti többség osztatlan bizalma csoportosul. Mindannyian csak addig ragaszkodnak magas állásukhoz és rangjukhoz, ameddig abban az ország javáért dolgozhatnak. Hogyha fordul a kocka, bármelyik közülök könnyű szí-vel válik meg méltóságától s ebben nem fogja befolyásolni őket sem az osztrák császári Lipót-rend, sem az osztrák császári kegy.

És mert így áll a dolog, mi a magunk részéről könnyű szí-vel várhatjuk a bécsi döntést s optimizmusunkból nem zökkenthet ki bennünket az sem, hogy az osztrákok ily korán előlegezik maguk-

nak a diadalmi mámort. Ez a harc, amit annyi könnyelműséggel az osztrákok idéztek föl, nem végződhetik másképen, mint a magyar álláspont teljes győzelmével. És ha már válságnak kell kisarjadzania abból a magból, amit a közös miniszterek az osztrák keresztényszociálisták örömeire elvetettek, teljesen hiába való lesz mindazok törekvése, akik ezt a válságot magyar földre szeretnék átültetni. Az megeshetik rajtunk, hogy elvesztjük Schönaichot és Aehrenthal, jobban szólva azt, ami bennünket ebből a két urból a kvóta arányában megillet. Busulni nem busulunk rajta, legalább remélnünk lehet, hogy olyan emberek jönnek helyettük, akik érdemesnek fogják tartani, hogy közelebb férközzenek a nemzet szívéhez. Attól azonban, hogy a mai kormányt veszítsük el emiatt, nincsen okunk tartani. Bécsben nagyon jól tudják azt, hogy a mai magyar kormány elejtése nem szimpla kormányváltást, hanem egy újabb alkotmányválságot jelentene. A mai magyar kormány mögött nemcsak egy parlamenti többség áll, hanem mögötte van az egész magyar közvélemény. Ennek a kormánynak a bukása a nemzeti küzdelem új föl-idézésével volna egyértelmű, mert nem akadna többség, nem akadna kormány, amelyik a nemzet egyetemeres akaratával szemben egy bécsi program képviselőre vállalkoznék. Bécsben tisztában vannak ezzel s aligha hisszük, hogy a közel mult tapasztalatai után egy olyan

Férfierény.

Írta: Timár Szaniszló.

(Utánnyomás tilos.)

Sarkantyuba kapta a lovát és végigszágul-dott a front előtt, gyorsan, mint a szélvész. Karsu teste előrehajolt és tekintete találkozott minden legény tekintetével. Azután odaugratott az ezredes elé, kardiával szalutált, most már egyenes és büszke testtartással és megtette jelentését. Az ezredes jóindulatosan bólintott s kedvtelve nézte a jelentéstevőt.

— Százada kitünő kondícióban van s pompásan viselkedett — mondta nyájasan — meg vagyok elégedve. Látszik, hogy ez a század jó kezében van.

Azután a többi törzstiszthez fordult az ezredes és megjegyezte:

— Rihányi százados a legjobb tisztjeim közül való. Merem állítani, hogy nem csalódom, ha fényes katonai jövőt jósolok neki. Az ilyen katonákból lesznek a legjobb tábornokok és hadvezérek.

Rihányi Lajos százados pedig megfordította lovát, kardiát hüvelyébe dugta vissza s pillanatra fejét mellére horgaszta, magában rebegte elsápadó arczezal:

— Ez volt az utolsó jelentésem. Manővertér többé engem nem lát. Ki tudja, lát-e még valaki holnap ebben az életben?

Katonának, különösen oly vérbelinek, mint Rihányi Lajos, nehéz sor megválni a katonaságtól. Neveltetése és hajlama csak úgy predesztin-

nálták katonának, mint egyéni ereje, bátorsága, vakmerősége és kitartása. Megszerette ezt a foglalkozást, mely minden függőség mellett is megköveteli, hogy a férfi szabadnak, önállóan, bátoran és erős akaratúnak érezze magát. A szubordináció bilincsei közt nem könnyű megővni a büszke önértetet. A főlebbvalók egész sora rendelkezik vele. Mindegyiknek megvan a joga, hogy összeszidja, letorkolja, esetleg megszegyenítse a szolgálatban. Mégis büszkének és önértetesnek kell lennie.

Rihányi Lajos megtalálta a módját annak, hogy lehet e divergáló feltételeknek megfelelni. Pontosság és kötelességtudás, föltétlen lovagiaság — a férfiasság legfőbb kautélája — hízeltetés nélkül való alárendeltség a főlebbvalókkal szemben, igazságos eljárás és szeretet az alárendelték iránt, megold minden problémát katonáéknál.

S minthogy Rihányi oly szépen és oly biztonsággal megkerülte a Szezállakat és Charibdiszeket, minthogy főlebbvalói szerették és alárendeltjei imádták, ennél fogva leirhatatlanul nehéz hangulat szállta meg, mikor arra gondolt, hogy neki most ettől az élettől válnia kell. Válnia örökre és visszavonhatatlanul. Sohasem ill többé lovára, melyet úgy megszeretett, mint valamely meghítt barátját; sohasem látja viszont többé ezt a manővertér; sohasem szágul végig többé az arczél előtt és harsány vezényszavára senki sem hallgat többé. Ah, katoná az ilyest nagyon, de nagyon nehezen viseli el.

— De meg kell lennie — gondolta magában s oldalához kapott, ahová revolvere csatolva volt. Pillanatra az az óhaj szállta meg lelkét, bár elveszett volna az öldöklő fegyver. De ezt

az óhajit önmagának sem vallotta be. A százados agyában végigfutott a gondolat, hogy ennek a fegyvernek nemsokára fontos munkát kell végeznie.

— Mi történt veled, hogy oly sápadt vagy — kérdezte tőle barátja, Fejes Miklós, amikor lovukról leszállva a kaszárnnyában, elindultak a tiszti kantin felé.

— Senkinek sem mondtam még meg; de neked megmondom, barátom — szölt Rihányi, kariját barátja karijába fűzve. — Jer. Szükségem is van rá, hogy valakivel közöljem azt, ami lelke-tem terheli. Te voltál mindig a legjobb pajtásom. Igérd, hogy senkinek sem szölsz.

— Igérem, csak ki veled. Valóban, nyugtalan vagyok.

— Meg kell válnom a katonaságtól.

— Ne tréfájl. Ez rossz viczcz.

— De nemsak a katonaságtól; az élettől is. Most már Miklóson volt a sor, hogy elsápadjon.

— Csak nem beszélsz komolyan.

— Teljes komolysággal.

— Mi történt?

— Mindennapi dolog. Tudod, hogy én mindig távol tartottam magamat minden néven nevezendő kártyától. Mintha sejtettem volna, hogy ez lesz életem végzete, kerültem azokat a helyeket is, ahol házárdot játszanak. S tegnapelőtt mégis megtörtént. Czivilbe öltözve két ismerőssémmel egy kaszinóba mentem. Ott nagyban folyt a makaó. Hogy történt; mint történt; én bizony nem tudom. Nem tudok semmit. Belekeveredtem a játékba. Az első néhány forduló után éreztem a játékszenvedély fölébredését. És

alárendelt jelentőségű kérdés miatt, mint amilyen a tisztifizetések fölemelése, kedvük legyen arra, hogy a nemzettel daczolva alkotmányellenes kormányzással tegyenek kísérletet. Ilyen kísérletnek csak újabb kudarc lenne a bére s alig hiszszük, hogy erre vágyakoznék az osztrák császári tekintély.

Igy hát ha valaha, akkor most előre bizonyosak lehetünk a magyar álláspont diadala felől. Mert nincs igaza a bécsi újságnak, nem ahoz kellene kisebb vagy nagyobb államcsíny, hogy Magyarország a májusi delegációzást megakadályozza, hanem éppen ellenkezőleg csak egy alapos államcsíny kényszeríthetné Magyarországot arra, hogy az osztrák terrorizmusnak engedjen.

Magyarország nem enged eredeti álláspontjából: semmiképen sem lehet kimerőszakolni tőlünk azt, hogy amidőn a nemzeti államnak annyi lelkes, becsületes munkása még mindig hiában várja tőlünk az érdeme szerint való honorálást, éppen a tisztikaron kezdjük a fizetésjavítást. Azon a tisztikaron, amelyik a mi pénzünkön nem a mi hatalmunkat, hanem még velünk szemben is az osztrák császári hatalmat szolgálja. Azon a tisztikaron, amelyik annyira bevallottan ellenségünk, hogy a sorban legutolsó tejfelesszájú hadnagygyerek is szabadon és bátran „hundsungar“-nak mer szidalmazni bennünket, kenyéradó gazdait.

Ez a tisztikar hiába vár tőlünk fizetésemelést addig, amíg garanciákat nem kapunk arra nézve, hogy a benne uralkodó szellem is megváltozik. Ha a császár annyira szívén viseli katonái sorsát, a nemzet áldozatkészességét honorálja azzal, hogy a nemzetnek is jogokat biztosít a hadsereg fölött. Addig azonban ne várjanak áldozatkészességét tőlünk, amíg nincsen jogunk arra, hogy a bennünket „hundsungar“-oknak szidalmazó hetyke legényeknek megfogjuk és kicsavarjuk a nyakát.

az első nagyobb veszteség után végem is volt. Mindent elvesztettem. Még a becsületedet is.

— A becsületedet?

— Azt is. Lépésről-lépésre rohantam hanyat-homlok a vesztembe. Egy rokonom által rám bízott nagyobb összeg volt nálam. Azt is otthagytam a kártyasztalon. Mire fölkeltem, már nem voltam az, aki azelőtt voltam. Semmivé lettem. Karrierem oda van. Kilátásaim füstbe mentek, reményeim összedültek. Azzal a pénzzel, melyet rám bízta, egy váltót kellett volna beváltanom, mely lejárt. Nem váltottam be és sohasem fogom beváltani. Ebből áll Niki. Most már mindent tudsz.

— Ugy tudom, a feleséged gazdag és szeret téged. Talán még megmentheted magad.

— A feleségem miatt megyek a halálba. Tudod, ő afféle nagy erényű asszony. Azért szeretett meg engem, százszor is hangoztatta, mert bennem a férfierény megtestesülését látta. És tudom, hogy abban a pillanatban vége volna szerelmének, amikor megtudná, hogy leszédültem a becsület utjáról. Mindent meg tud bocsátani ez az asszony, de legszebb illúzióinak lerombolását meg nem bocsátja soha. Én becsület nélkül élni csak úgy nem tudok, nem is akarok, mint ahogyan már nem tudok élni ez asszony szerefme nélkül.

Niki sokáig próbálta még kapacitálni barátját, de annak melancholikus mosolyából látta, hogy minden hiábavaló. Megígérte neki, hogy az asszony mellett lesz, ha halálának híre eljut hozzá és vigasztalni fogja a nehéz órában. Azután elváltak.

— Még egyszer látni akarom — gondolta

A Keleti Svájc.

Irta Mocsáry Lajos.

Sokkal érdekesebbnek, sőt fontosabbnak találom Polit Mihálynak, a Pester Lloyd április 15-iki számában megjelent nyilatkozatát, semhogy néhány megjegyzésre ne kerjek ismét helyet az Egyetértés loyálisától. Ha mindjárt salvo asterisco.

Azt mondja Polit, hogy mióta ő egy 1874-ben tartott beszédében a Keleti Svájcot előhozta, állandóan föderalisztikus velleitásokkal vádolják a nemzetiségeket. Hát előhozta, még pedig kereken azt mondotta ki: Magyarország vagy lesz Keleti Svájc, vagy nem lesz. Ezt bajos volt félreérteni. Azóta sem szünt meg úgy szerepelni, mint annak a Keleti Svájcnak Tell Vilmosa. Jobb későn, mint soha, most azt mondja az én tisztelt régi képviselőtársam, hogy „nem úgy értette“, nem is érthette, mert a történeti fejlődés (tegyük hozzá a földraizai helyzetet is) lehetetlenné teszi, hogy Magyarország azon módon egy második Svájc legyen. Azt mondja, hogy a nemzetiségi kérdés nálunk nem államjogi, nem is pusztán nyelvbéli, hanem közigazgatási kérdés; maradjon meg a magyar hegemonia, legyen a központi hatóságok nyelve a magyar, hanem a periferiakon, a megyékben legyen a nemzetiségek nyelve hivatalos nyelv (Amtsprache), amivel kapcsolatban kellene a megyéket újból arrendirozni. Demokratikus alapon kellene történni az új rendezésnek.

Ebből még nem lehet jól kivenni annak a jövődöbéli szervezetnek képét, ehhez bővebb, részletesebb megrajzolás volna szükséges, de már maga azon tény, hogy Polit hajlandó a canton formájáról a vármegye otthonos gondolatára leszállani, oly haladást jelent önála, melyet lehetetlen nem örömmel konstatálni. Nemrég, Argus röpiratáról szólván, konstatálhatni véltem, hogy a románoknak egy nagytekintélyű vezérférfia csakis azért szabadkozott a békülési törekvésektől, mivel azokat, úgy mint Babes Emil

indította, „időelőttieknek“ s azért az ügyet kompromittálóknak ítélte.

Ime, itt van a nemzetiségeknek másik vezérférfia, Polit Mihály, aki magyarázza és pedig az ő szavaival élve, nem in pejus, hanem in melius, azokat a baljóslatu szavakat, melyekkel illo tempore elrémítő hatást vélt gyakorolhatni a magyarságra. Én nem rémültem meg akkor sem s mindig igaznak tartottam azt a német mondást, hogy az ember nem eszik oly forrón, amint főz.

Nagyon lehetne beszélni azokról a közigazgatás körébe tartozó dolgokról, melyeknek terére véli Polit vezethetni az egész nemzetiségi kérdést, csak már egyszer annyira vinné isten a dolgunkat, hogy összeülünk, szivarfüst mellett majd amugy is, hogy alaposan megbeszéljük, miként lehetne szanálni ezeket a szerencsétlen nemzetiségi viszonyokat. Beszéltek a közigazgatási kérdésekről eleget 1868-ban, sőt iktattak is a törvénybe némely dolgokat, melyek már a „hivatalos nyelv“ jellegével bírnak, mint például azt, hogy a nemzetiségek kivánságára az ő nyelvükön is vezessék a törvényhatósági gyűlés jegyzőkönyve. Az ily kérdéseknél ne határozzon más, mint a célszerűség, az, hogy az állami kormányzat s a közigazgatás tulságosan nehezkessé és költségessé ne váljék. Nehézségek vannak mindenesetre; akként tenni hivatalos nyelvvé a nemzetiségiéket például, hogy bizonyos megyékből a magyar nyelv ki legyen zárva, azért nem volna lehetséges, mivel a központi hatóságok velük mindenesetre s ezt Polit sem kontrovertálja, csakis magyarul érintkezhetnek. Hát a megyék közti levelezés? Ez a fontos intézmény agyon volna tényleg ütve, ha minden nemzetiségi megye saját nyelvén írná leveleit s a másnyelvűeket félretenné. Azt is mondja Polit, hogy demokratikus alapon kellene a megyéket reorganizálni. Hogy a nemzetiségi a demokráciát hangoztatják, természetes, mert nemzetiségi arisztokrácia nincs. De ez a dolog sem oly egyszerű, mint

— Ne haragudj rá — kérlelte az asszony — hisz azért jött, hogy megmentsen, ha lehet. Én éppen el akartam menni; kocsiba akartam ülni, hogy felhajszoljalak valahogy. Oh, hálátlan! Hát meg akartál halni? Itt akartál engem hagyni, kétségbeesésben, örök gyászban?

— Nos, itt vagyok hát. Most már tudsz mindent. Siess Add a kezembe a fegyvert, hogy végezzek magammal, ha már mindent tudsz.

— Én a fegyvert? A te kezembe?

— Igen. Most már tudod, hogy becsületen vagyok. Letértem a becsület utjáról; más pénzhez nyultam. Becsületen módon el is kártyáztam. Nos? Nem fordulsz el tőlem? Nem vetsz meg? Nem te voltál az, aki mindig hajtogatta, hogy nem férfi az, aki becsület nélkül élni tud? Ha egy férfi elvesztette a becsületét, legyen bátorsága legalább a halálba menni. S ha szerettél, azért szerettél, mert illúzióidat bennem, égeniségemben, karakteremben, erényeimben és férfiasságomban megtestesítve láttad.

— Igaz, hogy mindezt mondtam s éreztem is, amikor mondtam. De az akkor volt, amikor nem álltam válság előtt. De most arról van szó, hogy téged örökre elveszítsek. Szépen, akadémiusan kiszimezzük mi nők az életelveinket és elkészítünk magunknak egy elv-kódexet, amelyhez ragaszkodni látszunk. De a szerelem közbeszól és azt mondja: csitt! Pokolba az elvekkel; pokolba a becsület chimerájával. Mert abban a pillanatban fantomná válik a becsület, amely pillanatban áldozatul hozzák neki azt, akit legjobban szeretünk. Látod Lajos; eddig az hittem, csak addig tudnák szeretni, amíg férfierényeid glóriafényében láthatlak és nem szeretnélek, ha becsületed elvesztését tudnád élni. Eddig csak az elvek szemével néztem az életet s csak ennek

magában Rihányi és lecsitotta a vihart, mely benne dult.

Hazafelé tartott.

Gondolatában megfordult az is, hogy bucsulátogatást tesz tisztársainál, jó barátainál és ismerőseinél. Jól esett volna neki talán még egyszer megfordulni azokon a kedvelt helyeken, ahol megfordult eddig. Hadd nevéssen még egyszer a nevetőkkel; kacagjon szemébe az életnek, mint ahogy mindig kacagott, mikor nehéz harcok előtt állt és kacagott akkor is, amikor a harcokból győztesnek került ki. De sietős volt az utja. Lehetségesnek tartotta, hogy már keresték lakását, hogy letartóztassák. Pedig nem akarta, hogy meztelen becsületességében kerüljön az asszony elé utójára. Hadd lássa őt az asszony erényének és becsületének fényében, mielőtt az élete lángját kioltja.

Rohanva ment föl a lépcsőkön s benyitott az asszony boudoirjába. A fejedelmi termetű, büszke, szép asszony kimenő ruhában volt és éppen távozni készült.

Mikor meglátta az urát, sikoltva rohant feléje; átkapta a nyakát s oly erősen keblére szoritotta, mintha meg akarta volna fojtani.

— Lajos, Lajos, hát itt vagy mégis? —

kiáltotta szinte őrjöngve — nem követted el azt a végzetes tettet?

— Miről beszélsz? — kérdezte ijedten a kapitány — mit tudsz te? Talán valaki itt volt? Talán kerestek már?

— Niki itt volt és elmondott mindent. Tudok mindent Lajos. S az égnek hálát adok, hogy még nem késő!

— A gazember! — kiáltotta haragosan Rihányi — pedig megígérte, hogy nem szól senkinek.

amilyenek látszik; a czélszerűségnek kell itt is érvényesülni és nem jelszavaknak. Kell-e megyei autonómia, vagy nem kell — az a kérdés. Bizonyosan azt mondja Polit is, hogy igenis kell, az ő álláspontjánál fogva különösen kell, mert mi hasznuk volna nekik különben a megyéknek nemzetiségi lábra való állításából? Ime, öszintének veszem Polit azon kívánságát, hogy csakis nemzetiségi megyék legyenek, azon utógondolat nélkül, hogy majd svájci cantonokká tömörüljenek. Na hát, ha kell életerős és hatályos megyei autonómia, mely mindnyájunknak, magyaroknak, szerbeknek, románoknak stb. Ausztria ellen az alkotmány védbástyája gyanánt szolgáljon, ilyen autonómiát teljesen korrekt és következetes demokratikus alapon előállítani alig lehet. Nem szabad kizárni a nemzetiségi vármegyék vezetéséből az azokban elszórtan, de mindenütt élő magyar gentrit. A középső földbirtokos osztály annyira legalkalmasabb elem a megyei önkormányzat megvalósítására, hogy ez nála nélkül nem is képzelhető. Egyedül az ilyen birtokos osztálynak van arra érkezése, hogy a gyűlésekre eljárjon s mindenféle megyei funkciókat ingyen elvállaljon; az üzletember megy a maga üzleti dolga után, a közügyvel való foglalkozásra se ideje, se hozzá való kedve nincs, miatta teljesen a burocracia prédájává válhatik a megye. Ezért nyugszik az angol önkormányzat, a békérbírói intézmény épülete most is a földbirtokos gentry vállain: Angliában most se kérdezik modern-e, tisztavízű demokracziái-e valami, csak azt kérdezik, mi az, ami szabadságot és jólétet biztosít és a sok arisztokratikus lim-lom mellett Angolország a civilizáció élén áll.

Azért hozom fel röviden mindezeket, hogy kételyeimet indokoljam arra nézve, hogy Polit a megyék reorganizációjában találhassa meg azt az archimedesi emeltyűt, melylyel összes nemzetiségi igényeit talpra állíthassa. Ezt nem engedi sem a jó közigazgatás megvalósítása, sem általában a gyakorlati lehetőség. A kultur-intézmények te-

a szemüvegén át láttam a boldogságot. Most női szemmel látok mindent. Mert most a szenvedélyek egész perspektívája nyílt meg előttem. Most már tudom, hogy téged szeretlek és szeretlek a bőséggel együtt, amelyek azon a végzetes estén kitértek. Szeretlek büneiddel, gyarlóságoddal. S ha gyávaságból nem tudnál megválni az élettől, szeretnék gyávaságodért. Ah, az asszony, ha igazi asszony, nem az erőnyelért szereti a férfit, hanem önmagáért. Szereti, mert mást nem szerethet. Ha börtönbe jutnál, szeretnék börtönödben is. Ha koldus volnál, mennék veled koldulni; ha beestelen volnál, lennék veled együtt beestelen. Azért lát félre a temető gondolatokkal. Ha valami van, amit nem tudnék megbocsátani, az az volna, ha megválnál az élettől. Most meg foglak menteni és sohasem akarok többé hallani semmit a halálról.

A kapitány ott pihent az asszony kariatái közt és elgondolkozott azon, hogy mily furcsa teremtmény az asszonyi teremtmény. S mily sajtáságos szem a női szem, mely másképpen lát, a mikor szerelmes a nő és másképpen lát, ha a halál rémképe lép elébe és megint másképpen, ha elveket készít magának, melyekhez ragaszkodni látszik.

S aztán elkezelte, hogy milyen lesz már most ezután az élet, ha a becsület oda van; legalább az asszony szemében oda. De tekintete találkozott az asszony sugárzó szemével és ebből azt olvasta ki, hogy a szerelem még ezt a nagy, ezt a hatalmas, ezt az öldöklő és mindenekfölött uralkodó emberi fogalmat is pótolni tudja, mindaddig amíg az asszony női szemmel tudja nézni az életet és női szemmel keresi a boldogságot...

rén kell keresni a kárpótlást, melyekről ez alkalommal Polit nem tesz említést, mintha a szerinte eszközözendő megyereorganizációval mindent megnyert volna. De amit a kultúrkérdések terén akart rendezni az 1868-iki nemzetiségi törvény, az épp oly fontos, mint amit a közigazgatás terén rendelt, amabból semmi, ebből itt-ott mégis van egy és más végrehajtva. Az 1868. XLIV. tcz. 17. §-a azt rendeli, hogy az állam (a magyar nemzeti állam) gondoskodni tartozik arról, hogy a különböző nemzetiségek ott, hol nagyobb tömegekben laknak, saját nyelvükön nyerhessenek ugy a nép-, mint a középiskolákban oktatást. Ehelyett az történt, hogy volt három tönyelvű gimnázium, az állam mind a hármat becsukatta s most a tót ifjak Cseh- és Morvaországokba mennek tanulni, könnyen legyőzve a cseh és tót nyelv közt létező nem nagy különbség nehézségeit, hogy együtt szójék a cseh ifjúsággal Svátopluk birodalma rekonstrukciójának álma. Én azt hiszem, hogy az 1868-iki törvény e része megvalósításának követelése fontosabb volna, mint a nemzetiségi megyék szervezetének előtérbe állítása.

Szegezzük le mindenestre azt a fontos tény, hogy a nemzetiségeknek egyik legkiválóbb férfija tiltakozik az ellen, hogy az ő általa világgá bocsátott híres jelszó föderalizmust jelent. Legyen ugy, mindenki legjobb tolmácsa saját szavainak, mondja a latin példabeszéd. Regisztráljuk ezt a tény is, mint érdekes adalékot ahhoz, hogy időről-időre mégis megereszkednek a szerencsétlen nemzetiségi villongások feszült hurjai. Ez nyilvánult azon kedvező fogadtatásban, melyben Babes Emil békeakciója (Argus röpirat) a közönség körében részesült; ez nyilvánult a balpárt tagjainak a házsbálya vita alatt elhangzott békülékeny beszédeiben. Mindez édes-keves ahhoz képest, amire egető szükség volna, de ez is jó arra, hogy akadályozza a vita elfajulását, elmérgesedését. Csak a magas kormány a maga függetlenségi többségével „nem enged semmit a negyvennyolczból”. Nem volt elég, hogy tizenkét halott és nagyszámu sebesült volt Csernován a nemzetiségi politikának s a brutális osztrák katonai Dientsreglementnak áldozata, az életbenmaradottakra ráeresztették az ügyvétséget s negyvenegy embert ítéltek el fél évtől három évig terjedő börtönre. Politikában ne legyen helye az igazságnak? Nagy Frigyes minden áron le akart romboltatni egy szélmalmot, mely őt Sanssouciban bosszantotta, a burkus molnár nem engedett s azt mondta: vannak még bírák Poroszországban. Legyen szabad reményleni, hogy a mi felsőbb bíróságaink is meg fogják óvni sivar közéletünknek ugyszólván egyedüli oázisát, bíróságainknak jó hírnevét.

Budapest, április 25.

Az ingyenes elemi népoktatás. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter az egész elemi népoktatásra kiterjedő nagyszabású reform tervezetével foglalkozik. A miniszter ugyanis a népoktatás az egész vonalon ingyenesé akarja tenni. Ennek következménye az volna, hogy nem csupán az állami elemi népiskolákban, de az egyes felekezetek és a községek által fenntartott iskolákban is teljesen megszűnnek a tandíj fizetésének kötelezettsége, még pedig tekintet nélkül a szülők vagyoni viszonyaira. E probléma keresztülvitelének kérdése most még csak a tanulmányozás stádiumában van, megoldása attól függ, miképpen lehet az államra nehezedő újabb terheket fedezni, másrészt, hogy az iskolafenntartók miképp kárpótoltsanak a beíratási és tandíjak megszűnése által beálló bevételi kevesbletért. Az ingyenes elemi oktatás a miniszter

kedvencz eszméje és valószínű, hogy már az ideai költségvetés tárgyalása alkalmával erről nyilatkozni is fog.

A balpárt értekezlete. A függetlenségi és 48-as balpárt április 28-án délután 5 órakor értekezletet tart, melyen a megnyitandó új parlamenti ülészak teendőit fogja megbeszélni. Az értekezleten már a párt összes tagjai együtt lesznek.

A bécsi tanácskozások után.

A közös miniszterek és a tisztí fizetések felemelése.

Budapest, április 25.

A politikai világ és az egész közvélemény Wekerle Sándor miniszterelnök tegnapi bécsi utiával foglalkozik. A bécsi híradások kompromisszum-tervekről beszélnek, amelyekről egyrészt azt mondják, hogy a „közvetítő-javaslat”nak a tisztí fizetések rendezésének kérdésében kerülnie kell még a látszatát is annak, mintha a magyar parlament osztrák presszió alá került volna, másrészt azonban hangsúlyozzák, hogy a kérdés csak abban az irányban oldható meg, amint azt báró Aehrenthal közös külügyminiszter ismeretes nyilatkozata megjelölte. Ennek a követítő-javaslatnak kialakulásáról kiválsóan informált helyről a következő értesülést kaptuk:

Báró Aehrenthal közös külügyminiszter, amikor Budapesten járt, tudvalevőleg ragaszkodott ahhoz az álláspontjához, amelyet az osztrák delegáció előtt tett nyilatkozatában elfoglalt. Kivánta, hogy a magyar kormány járuljon hozzá a delegációknak májusban való összehívásához és kivánta, hogy az ezek elé terjesztendő jövő évi költségvetésbe vegyék föl a tisztí fizetések felemelését. Kifejezést adott annak a kívánságának is, hogy a kormány jusson megállapodásra a magyar pártokkal a fönnálló differenciák áthidalására vonatkozólag és biztosítsa ilyen módon az ő ígéretének beváltását. A magyar kormány azonban ilyen ígéretet nem tett és nem is tehetett. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter határozottan megmondta, hogy nemzeti engedmények nélkül teljesen kizárt dolog ennek a kívánságnak teljesítése.

Kossuth Ferencz ezután bizalmas konferenciára hívta össze a függetlenségi párt vezető tagjait, hogy megvitassa velük ezt a kérdést. A tanácskozás folyamán a pártnak egy része arra az álláspontra helyezkedett, hogy a tisztí fizetések felemelését bizonyos feltételek mellett nem ellenzi, hanem megszavazza az erre vonatkozó javaslatokat. Feltételül pedig azt tüzték ki, hogy garantálja mind a két kormány — a magyar és az osztrák — hogy 1911-re fölállítja az önálló magyar jegybankot, illetőleg ennek fölállítására elé nem gördít akadályokat. Ha ezt a garanciát megkapják, elfogadják a tisztí fizetések felemelését.

Wekerle Sándor miniszterelnök ezt a föltételt, amelyet tudomására adtak, nem tartotta elfogadhatónak és kifejtette, hogy ilyen javaslatot ma tenni nem lehet, mert 1911-ig jöhet új kormány, jön más parlament is s kérdés, hogy az új kormány és az új parlament kötelezőnek ismeri-e el ezt az ígéretet.

A bankszakértőknek májusban kezdődő meghallgatását nem tekinthetik ellenértéknek.

A kormány tehát más módot keresett a megoldásra és így kerültek szóba a nemzeti engedmények. Osztrák részről azonban rögtön kijelentették, hogy a tisztí fizetések felemelését nem lehet a nemzeti követelésekkel összevonni. Utal-

tak itt a király határozott kijelentésére, hogy ő nem tartja illőnek, hogy a tisztek anyagi viszonyainak rendezésével kapcsolatba hozzanak oly kérdéseket, amelyeknek megítélésénél eddig gazdasági vagy anyagi momentumok soha sem játszottak szerepet. Világosabban szólva: politikai karakterű ujtások kieszközése katonai téren a tiszti fizetések rendezése fejében ugyszólván lehetetlen.

Wekerle Sándor miniszterelnök ekkor azt indítványozta, hogy ne emeljék most a tiszti fizetéseket, halasszák későbbi időre, a mostani delegáció elé terjesztendő költségvetésbe pedig állítsanak be egy rendkívüli tételt, amelyben póthiteltek kértnek a tiszti fizetéseknek pótlék alakjában való kiegészítésére.

Ezt a javaslatát a miniszterelnök tegnapi bécsi tanácskozásai folyamán megismételte, azonban az osztrákok nem fogadták el. Hasonló sorsban részesült Wekerle Sándor miniszterelnöknek az az indítványa is, hogy a delegációk összehívását halasszák össze. Báró Aehrenthal és Schönauich közös miniszterek ismételten a legnagyobb nyomatékkal utasították vissza ezt az indítványt és kijelentették, hogy eredeti álláspontjuktól nem térnek el. Ezzel állnak vagy buknak.

Ebből az információból tehát az tűnik ki, hogy a magyar kormány keresi a békés megoldást és a válság elhárítását s szinte úgy tűnik föl a helyzet, mintha a közös miniszterek a király pressziójával hatnának a magyar kormányra. Ezt mutatják a bécsi lapok hírei, amelyek közül még a „Fremdenblatt“, báró Aehrenthal lapja, is azt írja, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök tegnapi tárgyalásai azt a benyomást tették, hogy a tiszti fizetések kérdésében a kedvező elintézés remélhető. Már a keresztény-szociálista „Reichspost“ gunyosan azt írja, hogy Wekerle Bécsben egy igen jelentős vívmánnyal, de nem győztesként hagyta el. Világos bizonyosságát kapta ugyanis annak, hogy báró Aehrenthal és Schönauich közös miniszterek nem hajlandók az osztrák delegációnak tett kötelező ígéretüket sem megszegni, sem annak valami új magyarázásához hozzájárulni és hogy az osztrák miniszterelnök sem tudja az osztrák politikusokat Wekerle támogatóinak kedves irányba befolyásolni. A delegációknak május havában való összehívása olyan biztos dolog, hogy azt Magyarország csak valami államcsinynyel tudná megakadályozni, ez pedig olyan merészség volna, amelyre Kossuth ő exczellenciájának a titkos tanácsosi méltóságával és a Lipót-rendnek — a „császári osztrák Lipót-rendnek“ — nagykeresztjével jelentékenyen enyhített oroszlanbátorsága alig képes.

Az osztrákok tehát már annyira biztosra veszik győzelmüket, hogy diadalittasságukban ilyen hihetetlenül brutális módon gunyolnak bennünket. Mindenesetre az április harminczadiki közös miniszteri tanácskozáson fog kiderülni, hogy az osztrákok öröme nem volt-e korai. Ezen a tanácskozáson a király fog elnökölni, aki ez alkalommal fog betegsége óta először bemenni Schönbrunnból a bécsi Burgba. A koronatanács előtt, valószínűleg hétfőn, a magyar kormány tart minisztertanácsot, amelyen egyrészt Wekerle Sándor miniszterelnök fog beszámolni tegnapi bécsi utjának eredményéről, másrészt meg fogják állapítani, hogy a magyar kormány milyen módon juttassa kifejezésre álláspontját a csütörtöki koronatanácsban.

A helyzet tehát még mindig válságos és csütörtökön fog eldőlni, hogy a krízis hogyan áll be.

A soproni nyelvrendelet.

Budapest, április 25.

Némi izgalom kerekedett egy belügyminiszteri döntés miatt, mely Sopron város törvényhatósági közgyűlésének egy határozatát az ellene beadott felebbezés elutasításával jóváhagyta. Az eset előzményei ismereteseek. Sopron város törvényhatóságának legutóbbi közgyűlésén a városi főmérnök referátuma után az egyik törvényhatósági bizottsági tag azt kívánta, hogy a magyar nyelvű előterjesztést ismételjék meg németül is. A főmérnök kijelentette, hogy erre nem hajlandó, mert a törvényhatóság nyelve a magyar s a nemzetiségi törvény is csak a tanácskozásoknál s a jegyzőkönyvek vezetésénél engedi meg más nyelvek használatát. A közgyűlés azonban határozatban utasította a főmérnököt a referátum németnyelvű megismétlésére, ami meg is történt, de a főmérnök egyben megfelebbezte a határozatot a belügyminiszterhez, a belügyminiszter pedig a főmérnökkel szemben a közgyűlési határozatnak adott igazat.

Politikai körökben ezt a miniszteri döntést bizonyos idegességgel tárgyalták, mert olyan vélemények hangzottak el, hogy ez veszedelmes precedens lesz a nemzetiségek számára, akik azt ki fogják használni arra a célra, hogy annak segítségével a törvényhatóságokban tért foglaljanak. Kállay Tamás orsz. képviselő állítólag interpellációt is készült intézni ebben a tárgyban Andrassy Gyulához.

Ilyen körülmények között nagy érdekességű gróf Andrassy Gyula nyilatkozata, aki a soproni határozat ügyében hozott miniszteri döntést így indokolta:

— Sopron város közgyűlésének azt a határozatát, melyben kimondta, hogy a városi főmérnök a magyar nyelven előadott tárgyat németül is magyarázza meg, jóváhagytam. Ugy veszem ki, hogy a felmerült aggodalmat az a feltevés okozza, hogy ennek az esetnek az elintézése precedensül szolgálhat a többi törvényhatóságra nézve. Ez a szóbanforgó elintézésnek téves magyarázata, ugyanis Sopron város említett határozatát azért hagytam jóvá, mert Sopron város közgyűlési rendjét megállapító szabályrendelete szerint a város közgyűlésének tárgyalási nyelve magyar és német és mert — amint ez hivatalosan megállapítottam — Sopronban ezen az alapon állandó szokás az, hogy ha egy bizottsági tag, aki a magyar nyelvet nem bírja kellőképpen, arra kérte a magyarul előadó tisztviselőt, hogy előadásának tartalmát németül is magyarázza meg, a tisztviselő ezt megtette. Ahol olyan szabályrendelet, mint a soproni, nincs érvényben és nincs ilyen alapon kifejlődött hasonló gyakorlat, ott hasonló kívánság semmiesetre sem számíthatna részéről analóg elbírálásra. A szóbanforgó határozatot azonban nem volt jogom megsemmisíteni és elsőrangú politikai hibának tartottam volna a magyar állameszméhez ragaszkodó németiségnek a konkrét esetben nézetem szerint illetéktelen beavatkozással kedvezőtlenebbé tenni azt a helyzetét, melyet eddig az ottani magyarság sem tartott sérelmesnek.

Ez a nyilatkozat, úgy hisszük, megnyugtatta mindazokat, akik a belügyminiszteri döntésben aggodalmaskodásra találtak okot. Sopron városában évtizedes szokás, hogy a magyar nyelvű tanácskozást német szóval tartják s a szóbanforgó témák fölül a magyar nyelvet nem értő bizottsági tagokat németül is fölvilágosítják. A német nyelvű soproniak provokálása s a virágzó dunántúli város nemzetiségi békéjének teljes földulása lett volna, hogyha a miniszteri rendelet ezt a gyakorlatot nem respektálja. Igaza van Andrassy Gyulának, hogy ez a döntés éppen a soproni magyarság érdekében történt. Az a kijelen-

tés pedig, hogy a mostani döntés nem precedens, mert csak erre a konkrét esetre szolt, megnyugtathat mindenkit aziránt, hogy a soproni nyelvkérdés ilyen rendezésében csak egy adott eset opportunus, tapintatos elintézését kell keresni, nem pedig a magyar nemzeti álláspont föladását.

Andrassy döntése különben ma ismét élénk megbeszélés tárgya volt a függetlenségi pártkörben. A körüti körhelyiségben az est folyamán rendkívül élénk volt az élet. A pártnak igen sok képviselő- és kültagja járt fenn a körben, köztük Meskó államtitkár, Leszkay Gyula háznagy és báró Kemény Árpád főispán. Hét óra után megjelent a pártkörben Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter, nemsokára dr. Wekerle Sándor miniszterelnök is. Ugy a miniszterelnök, mint Kossuth Ferencz a pártkör nagy tanácskozó termében hosszasan elbeszélgetek a jelenvoltakkal. E beszélgetések kapcsán számos politikai kérdést vetettek fel és beszéltek meg. A beszélgetések fő témája a tiszti fizetések emelése mellett a soproni eset volt. Kossuth és Wekerle a párttagok aggályainak csillapítására törekedtek s azt bizonyították, hogy Andrassy döntése nem jelent precedenst. Különben azok, akik még agodalmaskodnak, a párt 28-án tartandó konferenciáján alkalmat szerezhetnek maguknak arra, hogy megnyugtatót keressenek s magától Andrassy Gyulától, a döntés leghivatottabb interpretátorától kérhetnek fölvilágosítást.

Kivételes rendszabályok Horvátországban.

— A bán Budapesten. —

Budapest, április 25.

Báró Rauch Pál horvát bán ma reggel Budapestre érkezett. A bán a délelőttöt szállóbeli lakásán töltötte. Tizenegy órakor látogatást tett a horvát minisztériumban, hol Josipovich Géza miniszterrel tanácskozott. Tizenkét órakor Wekerle Sándor miniszterelnököt kereste föl a pénzügyminisztérium budavári palotájában és vele, jelentést tevén a helyzetről, hosszasan tanácskozott.

A horvát bán mai tanácskozása Wekerle Sándor miniszterelnökkel igen nagyjelentőségű lehet a horvát helyzetre. A bánhoz közelálló körökben ugyanis azt beszélnek, hogy báró Rauch érkezettnek látja az időt azoknak az érelyes rendszabályoknak életbeléptetésére, amelyeket már hónapokkal ezelőtt jelzett. A bán erre a lépésre a horvát sajtónak az a féktelen izgatása bírja, amelynek következtében a helyzet Horvátországban olyan veszedelmes, hogy már a nyílt lázadás kitörésétől lehet tartani.

A folyó ügyek mellett főképpen erről tett előterjesztést báró Rauch a miniszterelnöknek és ebben az ügyben kért kihallgatást a királytól is. A bán a jövő héten utazik Bécsbe, amikor egyrészt jelentést tesz a királynak a horvátországi helyzetről, másrészt pedig az uralkodó hozzájárulását is kikéri a kivételes rendszabályok életbeléptetéséhez.

Báró Rauch bán egy újságíró előtt ma délben így nyilatkozott:

— A Medakovicssal volt ügyemet elintéztnek tartom. Megelégszem azzal a tanulsággal, hogy bizonyos urak addig, amíg testi épességük nincs veszélyben, tele torokkal ordítanak, de nyomban takarodót fujnak, ha valaki szembeszáll velük.

Áttérve a Starcevicssal párt bomlására, a bán annak a véleményének adott kifejezést, hogy a példa vonz és hogy, a koalícióban is nagyon

könnyen történhetik szakadás. A rokonlelkek azután majd találkoznak.

Végül a bán küszöbön álló királyi audienciájáról nyilatkozott:

— Innen Bécsbe utazom, hogy kihallgatáson jelenjek meg a király előtt. Különös ok nem késztet erre, de régi szokás szerint legalább minden második hónapban a felség elé járulok, hogy a horvátországi helyzetről jelentést tegyek.

A horvátországi helyzetről ma ezeket a híreket kaptuk:

A Rauch—Medakovic-affér, mint zágrábi tudósítónk jelenti, még mindig erősen foglalkoztatja a horvát közvéleményt, bár az affér, ha egyoldaluan is, de befejeződött. Különben az ügyben nem történt azóta semmi, hogy Corda és Jellasic segédek visszaadták a bännak megbízatásukat. Az afférban ma újabb momentum nem merült fel, a koalíciós lapok azonban azt írják, hogy az ügyet befejezettnek nem tekinthetik, mert a dolgot legközelebb Budapesten az országgyűlésen és a delegációban is szóvá teszik, annál is inkább, mert a hivatalos sajtó állítása szerint Wekerle miniszterelnök és báró Aehrenthal külügyminiszter is egyetértenek a bán álláspontjával. Zágrábi felfogás szerint a dolog személyes részének kimene-tele a király elhatározásától függ, aki dönt a bán sorsa fölött, politikai részét pedig a parlament fogja elintézni.

Tegnap délután a koalíció végrehajtó bizottságának értekezletén élénk vitaközeggel tárgyalták a politikai helyzetet. Elhatározták, hogy a horvát-szerb koalíció tagjai a képviselőház új ülésének megnyitása alkalmából kedden este Budapestre utaznak és másnap értekezletet tartanak, amelyben a képviselőházban követendő magatartás felett fognak tanácskozni.

A zágrábi politikusokat nagyban foglalkoztatja a Starcevic-párt bomlása. A fölöz- lésnek indult Starcevic-párt három csoportra tagozódott. Az első csoportnak Starcevic Mile áll az élén, akihez a család régi barátai és a lika-megyei hívei csatlakoztak. Feltűnést keltett Persics képviselőnek ehhez a csoporthoz való csatlakozása, mert köztudomású dolog, hogy Persics Frank József legmeghittebb párthívei közé tartozott. A második csoporthoz Frank József és párthívei tartoznak, míg a harmadik csoport a centrum, amely egyik párthoz sem csatlakozott. Ennek tagjai: Rittig, dr. Kis, Kufirin, Jemercsics és Novák. A zágrábi köz- ségi képviselők a Frank-csoporthoz csatla- koztak. A Frank-csoport megválasztotta elnöké- dr. Tkalticsot, a végrehajtó-bizottság tag- jainak pedig Frank Józsefet és Horvát Sándort. Egyben elhatározták, hogy a nemzete- hez manifesztumot intéznek, amelyben a tegnapi ülés eseményeit a nyilvánosság ítélőszéke elé bocsájtják és bebizonyítják, hogy ők mindig a párt alapítóiának, Starcevic Antalnak az elveit és taktikáját képviselték, míg a kiléptek a koa- liczió taktikájához csatlakoztak. A manifesztum végül felhívja a nemzetet, hogy maradjon hű Starcevic Antal programjához, amely min- dig megőrizte a horvát nemzeti eszme tisztasá- gát és a horvát államjog alapján állott. A párt- tanácsot május 7-ére hívták össze.

Ezzel szemben nyilatkoznak azok a kilépet- tek is, akik most „Starcevic-párti tiszta jog- párt”-nak nevezik magukat. A nyilatkozatban előadják, hogy ők Frank József politikájával különösen az utóbbi időben nem értettek egyet s emiatt azt kívánták, hogy egy új elnökség vegye kezébe a párt ügyeit. Ez megtörtént ugyan, de Frank hívei minduntalan meghusították azo- kat a törekvéseket, amelyek ezekben a nehéz időkben a nemzet egyesítését célozták. Ezért kell határozottan állást foglalni Rauch bán kormányra ellen is, aki csak vak eszköze a ma- gyar kormányynak, nem pedig bánja Horvát- országnak. A nagyszerb agitációról való vádas- kodásban a kiléptek nem látnak egyebet, mint azt a törekvést, hogy Horvátország népét a jo- gaiért való küzdelemtől eltántorítsák, mert ez a propaganda abban a pillanatban megszűnik, a mikor Horvátország összes történelmi és nem- zeti jogait visszakapja. A kiléptek végül a bán- hoz való mindenféle közeledést, elsősorban pe- dig Krsnjavi képviselő magatartását elítélik.

Politikai hangulatok.

I. Bonyodalom vagy válság.

Szép meleg napok következnek. Az embe- rek örvendenek a tavasznak, mely a szomorú- tól sok nyomorúságát megszünteti. Csak maga az, hogy a büzhödő lakásokból és viskókból ki- menekülhetnek a szigorú és drága tél rabszolgái, már ez is áldás és mindenütt az új élet kezdete látszik. A gazdaember a birtokát nézi, a vagy- nosok a nyári időtöltések programja felől gon- dolkoznak, az asszonyok a gyermekeket sétál- tatják a meleg napfényben. Bizvást mondhatjuk, hogy az emberek nagy tömegének nem nyomja a fejét a bu amiatt, hogy Wekerle Bécsben járt és hogy mit végzett ott. Ha azt mondják a kép- viselő urak és írják az újságok, hogy baj van, hát baj van és jól van. Majd eligazítják az urak, akiknek az a hivataluk, hogy a bajokat rendbe hozzák és megszüntessék. Ha azt mondják és írják, hogy válság van, no, az valamivel több, inkább életbevágó és gazdasági meg pénzügyi érdekeket is érinthet. De első kirohanásra már nem igen hisznek a válságokban. Esetleg csak bonyodalom az, amit ijedtükben válságnak vél- nek s a bonyodalom szintén nem más, mint el- intézendő baj s tán mire a cseresznyeik elhul- lajtják rózsaszínű virágjukat, bonyodalom se lesz. Az emberek nyugodtan végzik dolgukat, csinálják a saisonbeli programjukat, akárcsak a világon semmi sem függne a politikai hely- zettől.

Hanem éppen a katonatisztek fizetésemé- lése minden politika nélkül is megmarad a pub- likum körében társalgási témának, ahol katoná- tisztet látnak, velük találkoznak és az ő sorsuk- ról esetleg familiaris összeköttetések miatt is diskurálgatnak. Belevág-e ez a kérdés, amelyik akár válságos helyzetet idézhet elő, akár bonyo- dalmat, érinti-e a politikát, vagy nem, majd- nem mellékes. Hogy akadtak tiszték, akik a ma- gyar parlamenti pártok ellenkezése miatt a kauczió gyanánt letett magyar értékpapirokat visszavonták és helyettük osztrák papirokat vet- tek, ez olyan tüntetés, ami kárt okoz, de ki lehet heverni és meg is lehet torolni. De leginkább az ilyenféle politizálástól kell tartózkodni és a had- ügyminiszter talán módját találja, hogy a tiszték címle cselekedetekkel ne vágják el maguk alatt a fát. A kompromisszum is csak arra támaszkod- hatik, hogy amiként a politikai pártok között megszerezze a békét, aképpen a hadsereg tagjai se helyezkedjenek ellentétbe a magyar politikai tényezőkkel.

Miképpen rendezik a kérdést, minő kompro- misszummal vagy junktimmal, majd elvállik. Rendezetlenül nem marad. De emlegetik a kí- rály álláspontját, mely oda konkludál, hogy a politikai karakterű ujitások kieszközlése a fize- tésrendezés fejeiben majdnem lehetetlen. Emiatt se kell kétségbeesni. Mert ha csak ez volna a baj, nincs az az ujitás, amit a politikai karakter- től mentessé ne lehetne tenni. Sőt éppen katonai dolgokra érvényes a tétel, hogy a katonai szer- vezeteti ügyek nem politikai dolgok, ha tehát ezek- ben ujitásokra lenne szükség, akár megesküdhet- nek rá, hogy nem politikai jellegűek.

Csak jóakarát kell hozzá s meglesz az egyezés. Csak annyi, hogy ha magyar részről áldozatokat követelnek, hát ezek fejeiben teljesít- sük a méltányos kívánságokat is. Mindenki tud- ja, hogy a katonáskodás minálunk nem nép- szerű. Az intézmény maga többi állami intézmé- nyeinktől elkülönített, magában álló, néha szu- verénnek tetszik, néha teljesen idegennek. A tisz- tikar ritkán illeszkedik be a magyar társaságos életbe és többször keletkeznek kellemetlen össze- ütközések. Továbbá katonáskodni nem igen sze-

retnek nálunk, mert ez a rabság legjobb munka- bíró erejében vonja el rendez foglalkozásától az ifjúságot és megakasztja pályáját.

Viszont azonban senki sem akarja, hogy a tiszték nyomorogjanak és a züllés fertőjébe buk- janak. Az eddigi argumentumok között leghatá- sosabbnak találjuk azt, amit egy hadnagy levelé- ben olvasunk. Azt írja, hogy öt év óta hadnagy s miután elhatározta, hogy semmi szín alatt se csinál adósságot, ezt az elhatározását rettenetes kínlódások közt csak aképpen vihette keresztül, hogy öt éven át egyszer sem vacsorázott. Vagyis éhezett. Ime a büszke ármádia fényes uniformisa alatt a korgó gyomor. Ragyogó gombu kabátok és éhező tiszték. Ő tehát azt indítványozná, hogy hagyják a pokolba a nagyszerű fizetés- rendezést és adjanak mindenekelőtt a tiszték- nek hatvan-hetven fillér vacsorapénzt. Mint akár a napszámba dolgozó cselédnek.

Igy aztán a kérdés valóban nem politika.

* * *

II. A magyarság megszokta.

A soproni kérdés körülbelül tisztázva van. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter egy nyi- latkozatában teljesen megvilágította a helyzetet és megindokolta, hogy miért kellett a közgyűlési határozatot jóváhagyni. A közgyűlés azt hatá- rozta, hogy a német aikuak kívánságára az elő- adónak németül is meg kell magyaráznia a re- ferátát s a belügyminiszter megerősítette a ha- tározatot, mert ezelőtt is mindig így volt s mert a magyarság ezt az állapotot sohasem tartotta sérelmesnek. Fontos a belügyminiszter nyilatko- zatában az a passzus, hogy a határozat és a jóváhagyás abszolúte nem lehet precedens és nem fog előfordulni, hogy más esetekben ha- sonló határozatokat jóváhagyjon.

Világos ebből, hogy speczialiter a soproni esetben a törvényhatóság magyar részének rég- től keletkező hibája és hanyagsága okozta, hogy a határozatot meg kellett erősíteni a szokásjog folytonossága miatt és ezzel együtt a béke ked- véért.

Tán le is zárják az aktákat, de az eset meg a hozzátartozó felvilágosítás bizonyos tanulsá- gokat szerez az ország magyar közönségének, különösen ama vidékekre való tekintettel, ahol a nemzetiségiek grasszálni akarnak.

A miniszter egyetlen mondata élesen rávilá- git a magyar társadalom nagy mulasztására. A magyarság az idegen nyelvnek és idegen szel- lemnek az uralmát türi mindenütt, ahol érvénye- sülni akar ez az idegen nyelv és idegen szellem. A németiség külön kulturájával, mely külföldről táplálkozik, nem tudja és nem is akarja felvenni a versenyt. A magyar társadalom nem tudja vagy nem is akarja magába beolvasztani az ide- geneket. A széttagoltság, kasztokba és rendekbe való szokottság, mely még kisebb tagozatokra is felaprozódik, lehetetlenné tesz minden kísér- letet, mely az egybeolvadásra irányulna. Az oláh, a német hiába kopogtat, gögös visszautasi- tásra talál. Ennek egyik következménye, hogy kiki a maga fajtája között marad és ott igyek- szik megerősödni, amit több-kevesebb sikerrel el is ér. Mert hisz ha a magyar kultúra erősebb lenne s a magyar társadalom okosabb, akkor nem is kellene más kísérlet vagy akció, hanem maga a czélszerűség szempont és a létfenntar- tási ösztön meghódítaná az idegeneket. Am a magyarságnak ilyen helyen az a politikája, hogy vagy rendőrt kiált, vagy mindenbe bele- nyugszik. Eképpen nyugodtak bele a soproniak mindig, hogy ott a német kulturának gazdag és dédelgetett otthona legyen és hogy a törvény- hatóság termében magyar tisztviselők referálja- nak németül is.

Kétségtelen, hogy minden ilyen megrögzött-

séget nem lehet egyszerre karddal kettévágni. A magyar társadalomnak kell előbb kötelessége tudatára ébredni, hogy önértékes kulturnemzethez méltó legyen és a társadalomnak kell pótolni sok régi mulasztást, valamint megtenni minden tőle telhetőt a magyarság erejének növelésére.

Csak ezen az uton juthatunk el odáig, hogy hasonló esetekben ne kelljen döntést provokálni, tudniillik, hogyha következetes, öntudatos és lelkiismeretes munkával elérjük azt, hogy hasonló esetek ne is fordulhassanak elő.

A soproni eset eképpen tanulságos mivolta mellett igen fontos figyelmeztetés a magyar társadalom részére.

Rozsdás fegyverek.

Budapest, április 25.

A természettudomány ma már egészen más módszereket alkalmaz, mint száz év előtt, ellenben a törvényhozás tudománya még ma is ugyanazon módszereket alkalmazza, mint kétezer év előtt. A jó bíró pedig vergődve a rossz törvény hálójában, erejének javát arra fordítja, hogy az igazságot, melyet felismert, valahogy összeegyeztesse a szakasz betűjével. Ez az összeegyeztetés idővel valószínűsítő művészetté finomodott, úgy, hogy nincs az a törvény, melyre a magyarázat és gyakorlat számos rétege ne rakódott volna, pótolva azt, ami nincs benne és módosítva azt, ami rosszul van benne. Mindez pedig azzal a hallgatóság közmegegyezéssel, azzal a társadalmi hipokrizissal megy végbe, melyet szükségessé tesz a szentesített törvény ítszetele, melyet annak alkalmazója minden állampolgártól és még attól is, aki nem az, megkövetel és melyet éppen ezért önmaga sem tagadhat meg — nyíltan. Igaz, hogy nagyobb tisztelést tanúsít a törvény iránt, ha tudatosan pótolja és módosítja, mintha vakon, betű szerint alkalmazza, mert ezzel elismeri a törvényhozónak azt a jóhiszemű szándékát, hogy a hozott törvénnyel az igazságot akarta szolgálni és nem akarhatta azt, hogy az adott esetben a törvény téves rendelkezése az igazság elnyomására szolgálhasson. A törvényeknek ez az elaszticitása teszi lehetővé, hogy ne változtassuk meg minduntalan törvényeinket. Ahol ennek a ruganyosságának hatása megszűnik, ott kezdődik a törvénymódosítás szükségége. Ahol pedig a bíró ítélete a törvénynek ezt a ruganyosságát felhasználni nem tudja és félve bánik a törvény rendelkezésével, mint valami rideg törékeny holmival, ott beáll az összeütközés az élettel, a tapasztalataink következtében bennünk kifejlődött élő igazságérzettel.

A bírói gyakorlat egyre szolgáltatja a kórházi anyagot az ilyen bajoknak konkrét példákban való demonstrálására. A legfrissebbek egyikét mutatott be ezúttal, legfelsőbb bíróságunknak egy elvi jelentőségűnek nyilvánított határozatában, melyet a kóronagybíró perorvoslata alapján a jogegység megóvása érdekében hozott és melynek aktuális ize is van egy nemsokára ismét tárgyalásra kerülő szenzációs ügyhöz való hasonlatosságánál fogva.

A tényállás ez: Egy huszárhadnagy a becsületügyi eljárást kérte maga ellen, mert megsértették, elégtételt kért és a sértő az elégtételt megtagadta azzal, hogy a hadnagy fegyveres elégtétel adására nem képes. A becsületügyi eljárás során a sértő fél arra hivatkozott, hogy a hadnagyot egy mérnök több év előtt korcsmában a legmegalázóbb szidalmakkal illette, melyekért nem vett elégtételt. A becsületügyi választmány (katonai hatóság) erre a mérnököt hivta fel tanuságtételre és ez a felhívásnak eleget is tett. A nyilatkozatában foglalt sértő állí-

tások miatt a hadnagy a kihallgatott tanút rágalmozás és becsületsértés címén feleltette. A járásbíró és a törvényszék a vádlottat felmentették a büntető törvénykönyv 266. §-a alapján, melynek értelmében „rágalmazás vagy becsületsértés miatt büntető eljárásnak nincs helye: ha a tény vagy a gyalázó kifejezés a hatóság előtt folyamatban levő ügyben, ezen ügyre és az ügyfelekre vonatkozólag, tárgyalás alkalmával szóval vagy az ügyiratokban állítatik, illetve használtatik, vagy ha a becsületsértő következtetések az ügyben felmerülő tényekből vagy körülményekből származhatnak.“ A Kuria ebben törvényszéket talált, mert szerinte a büntetlenség ezen kedvezménye az ügyfeleken kívül álló harmadik személyre nem terjed ki, mivel annak célja egyedül „a jog képviselése és a vádlottak védelmének szabadsága“ és így a „tanu minőségében“ hatóság előtt tett nyilatkozat még akkor sem maradhat büntetlenül, ha az ügyre és az ügyfelekre vonatkozott.

Szándékosan kitérek minden betűmagyarázat elől, egy pillanatig sem akarok a szakasz tartalmával foglalkozni, mert akármit mond ez az egy szakasz, az egész büntetőtörvény mégis erősebb nálánál és még ennél is erősebb — a józan ész. Tegyük fel, hogy az idézett szakasz csakugyan azt tartalmazza, amit legfőbb bíróságunknak egy tanácsa belőle kiolvastott: bünteti-e a mi kódeksziünk azokat a cselekményeket, melyeket ellenállhatlan kényszer alatt, szabad akarattól függetlenül követünk el? Büntetőjogi rendszerünk egyik erős sziklája ez és újra kezdhetjük az építkezést, ha ez megrendül. És van-e erősebb lelki kényszer, mint a törvényes hatáskörében eljáró hatóság parancsa? Hisz ez az első, amit tanulunk és amire bennünket tanítanak: hogy az állam minden polgára a törvénynek engedelmeskedni tartozik. Nemesak a büntetőjog, de egész jogrendünk ezen épül fel. Törvény kimondja, hogy akinek kivételes mentessége nincs, az, ha megidézették, „köteles megjelenni és tudomása szerint tanuságot tenni.“ Aki pedig nem jelenik meg, vagy megtagadja a tanuságtételt, vagy nem akarja vallomását esküvel avagy fogadalommal megerősíteni, az nemesak pénzbüntetéssel, hanem letartóztatással is lakolhat, vagyonával és szabadságával játszik. Itt szabad akarattól beszélni gunyszámba megy. Csak kérdezzük meg az egyszerű embert, vajon szabadon és akarva megy-e a bíróság elé, ha akár csak tanuképpen idézik is? Vajon hány menne el tanunak, ha a törvény kényszere alatt nem állna?

A pusztán állampolgári kötelesség is elég kényszer a lelkiismeretes emberre nézve, ki tudatában van annak, hogy tulajdonképpen közfunkciót teljesít. A közigazságot szolgálja az állam egyenes felhívására, szolgálja azzal, hogy a valóságot legjobb tudomása szerint elmondja és „semmit azokból, mikről tudomása van, el nem hallgat.“ Abban az időben, midőn vallomást tesz, ő csak olyan hivatalos letéteményese a közbizalomnak, mint a bíró, aki hivatalos ítéletet mondani azon anyag alapján, melyet ő szolgáltat neki. Ezért illeti őt meg a teljes immunitás e feladatának keretén belül. Őt büntetni azért, mert a valóság, melyet hatósági felhívásra vallott, valakire nézve sértő vagy gyalázó, lényegében nem esnék távol attól a képtelenségtől, ha a bakót akarnók felelősségre vonni azért, mivel az elítelt bűnös a hatóság parancsára életétől megfosztja. Ugyanaz a törvény, mely a tanut arra kötelezi, hogy a tiszta és teljes valóságot mondja el, nem büntetheti őt azért, mert ezen kikényszerített vallomásában valamely perben álló személyre sértő állítások foglaltak.

E büntetlenség nem terjedhet az ügy hatá-

rain túl és az ügy keretén kívül álló személyekre. A tanunak nincs joga más tényállásokat és más személyeket is bevonni vallomásába; itt a határ, ahol a felelőssége kezdődik. Nincs joga arra sem, hogy gyalázó kifejezéseket használjon bárkivel szemben vallomásában, mert az ő feladata csak tények hű ismertetésére szorítkozik. De az általa észlelt és az ügyhöz tartozó tények előadásában mi sem korlátozhatja; azokat bátran és tartózkodás nélkül kell előadnia és ezt a jogát, mely egyszersmind kötelesség, semmiféle utólagos becsületsértési pör előre vetett árnyékával nem szabad elhomályosítani; mert ezzel egyúttal elhomályosulna az a legfőbb kötelesség, melynek mindig fényesen és tisztán kell a tanu tudata előtt állania: az igazmondás kötelessége.

Ha ez ellen vét, ezért lakoljon. Ott a törvény büntetése, mely a hamis tanut sújtja. Jóval súlyosabb a becsületsértés büntetésénél. De e büntetési elkövetését vagyis a vallomásban előadottak valótlanságát bizonyítani kell. Bizonyítani kell a tanu ellenében, az ő vallomásával szemben nem lehet áthárítani a tanura a bizonyítás kötelességét. Hiszen ő akkor is köteles a bíróság előtt mint tanu a teljes valóságot vallani, midőn arra saját állításán kívül más bizonyíték nincsen. Nem is kell, mert ő nem állító fél, hanem maga a bizonyíték. Már pedig a becsületsértési per nem egyéb, mint a bizonyítási kötelesség eltolása; a tanura való áthárítása annak a tehernek, hogy vallomása tartalmának valóságát kimutassa. Akár megengedi ezt a törvény betűje, akár nem: a jogszolgáltatás szenvedne alatta elsősorban, mert ha a tanu sértő tények közlése miatt becsületsértés címén büntethető, akkor jogot is kell neki adni arra, hogy elhallgasson minden olyan tény, melynek említése ellene becsületsértési pert vonhatna maga után és akkor a tanu ugyan meg volna mentve, de az igazság, az elveszett.

Dr. Messinger Simon.

KÜLFÖLD.

Az angol liberális veresége.

London, április 25.

Az angol liberális pártot nagy csapás érte tegnap Manchesterben. Churchill kereskedelmi miniszter a tegnapi pótválasztáson kisebbségben maradt a konzervatív jelölttel szemben, ami annál jelentősebb, mert éppen Manchester a szabadkereskedelem egyik legerősebb vára.

Amikor a legutóbbi választásokon a védvamos politikát akkora katasztrófa érte, senki sem gondolta, hogy az angol nép hangulata oly gyorsan fog átsapni a konzervatívok kedvező irányba. És ha ma a konzervatív lapok örömmámorban uszva, azt hirdetik, hogy a liberálisok politikája csődöt mondott Angliában, nem is lóttek oly túl a célon. Mert a tegnapi manchesteri választás nagy jelentőségű politikai esemény, egész Anglia érdeklődésének központja volt. A bukott jelölt a liberális párt egyik vezetője és egyike Anglia legnagyobb államférfiainak.

Churchill Vinszton azért került ismét választás alá Manchesterben, mert mint a mostani kabinet új tagja, kötelessége volt lemondani mandátumáról. A konzervatív lapok különösen afőltt ujjonganak, hogy éppen az uralmon levő liberális párt egyik vezérférfiát győzték le, ki legjobban exponálta magát a szabad kereskedelem mellett. Szerintük ez a választás a védvamosok előnyomulását és a szabad kereskedelem követőinek népszerűtlenségét jelenti. Habár ez még kérdéses, mert a megválasztott unionista J o y n s o n - H i c k s nem nyilatkozott egészen világosan a vámkérdésről és így nem bizonyos, hogy azok, kik reá szavaztak, mind hívei a védvamos politikának. Nagyön sokan lehettek, kik csak azért szavaztak Churchill ellen, mert elégedetlenek a liberális kormány italmérési javaslatával. Ezenkívül a katolikus klérus is erősen agított a miniszter ellen, különösen a kereskedők

negyedében, ahol igen sok ir kereskedő lakik. A klérus azért haragszik a miniszterre, mert egyike a legszabadgondolkodóbb férfiaknak Angliában.

Mindent egybevetve, azért a liberálisok elég nagy kudarcot vallottak Manchesterben. Mert két év előtt az utolsó választáson ezer többségük volt, tegnap pedig négyszázhuszonkilencszavazattal kisebbségben maradtak.

Érdekes, hogy Churchill pályafutását a konzervatív pártban kezdte, ahol apja egyike a legtekintélyesebb politikusoknak volt. A fiatal Churchill azonban szakított családjának tradícióival és a védvamos mozgalom alatt a liberális pártba csatlakozott. Két év szónok, ki Chamberlainnek, mikor még az hatalmának zenitjén állott, igen sok gondot okozott. A liberális pártnak legnépszerűbb tagja és az ő bukása az egész kabinetet érinti. Maga Churchill is tegnap egy beszéd során, amelyet a reformklubban tartott, kijelentette, hogy a manchesteri választási kudarc súlyos csapás és komoly következményei lesznek a szabadkereskedelemre. Duménil város liberális pártja — hír szerint — felszólította Churchillt, hogy ott lépjen fel képviselőül.

Tiszjeink felváltása a macedon csendőrségben.

Richter Nándor ezredes és Fábry Ferenc százados, akik a macedóniai reformcsendőrséghez voltak beosztva, legközelebb visszatérnek s utódaik, akiket már kineveztek, közvetlenül azután új állomáshelyükre fognak utazni. A Macedóniából visszatérő tisztek helyébe kineveztek Hubka Gusztáv századost, a Pólában állomásozó 87-ik gyalogezredtől és torontálszigeti Zivkovics Illést, a Szegeden állomásozó 46-ik gyalogezred századosát. Richter Nándor ezredes utóda az úszkíbi csendőrségi iskola parancsnokságában Janusevszky Ede 93-ik gyalogezredbeli százados lesz, aki többször volt Macedóniában.

Az Északi- és Keleti-tenger-egyezmény. A dán lapok ma kivétel nélkül az Északi és Keleti tengeri egyezményről foglalkoznak és egyhangulag megelégedésüknek adnak kifejezést az egyezmény megkötéséről. A „Kjöbenhavn” a következőket írja: Ezek az egyezmények első sorban is azért jelentőségteljesek, mivel a keleti és nyugati hatalmi érdekek közt fennálló ellentéteket kiegyenlítő és összhangzásba hozniok sikerült és ez, ha tartós lesz, minden esetre az összes szereplőknek s különösen a kisebb államoknak válik előnyére. A lap sajnálkozásának ad kifejezést, hogy a deklaráció érvényét nem szabták ki bizonyos meghatározott számú évre, amelynek eltelte után talán a jelenleginél is megnyugtatóbb egyezményt lehetne majd kötni. A „Politiken” írja: A két konvenció félreérthetetlen kifejezésekben tanuskodik a szerződésalkötő hatalmak abbeli akaratáról, hogy a békét erősítsék és az északi vizeken a területi státuszkvót fentartsák. Ezt megelégedéssel lehet csak konstatálni, mint oly lépést, amely előrevezet azon az úton, amely Dánia biztonságát garantálja.

A svéd reggeli lapok is hosszas és rokonszenves cikkeikkel emlékeznek meg a megkötött szerződésekről. A „Svenszka Tagbladet” megjegyzi, hogy nincs ok, amelynél fogva a Keleti-tengerre vonatkozó deklarációhoz csatolt memorandumot az Aland-szigetekre vonatkozó orosz fentartásnak lehetne magyarázni, amint azt a külföldi lapok egy része tévesen teszi. A deklaráció nem hoz változást a fennálló nemzetközi viszonylatokba. A „Stockholms Tagbladet” kiemeli, hogy Dánia veszedelmes helyzete a Keleti-tenger kapujánál a most létrejött megállapodások által igen nagy mértékben javult. Érthető tehát a szerencsés eredmény által okozott általános megelégedés. Svédország és Dánia érdekei ebben a kérdésben azonosak.

A „Petit Parisien” Pichon külügyminiszter következő nyilatkozatát teszi közzé: Az Északi és Keleti-tengeren a státuszkvót fentartására vonatkozólag kötött egyezmények, amelyeket tegnap írtak alá, amelyeknek aláírása azonban néhány év előtt még nem lett volna lehetséges, mindenki előtt a béke újabb biztosítékaként kell, hogy feltünjenek és kétségtelen bizonyítékát adják annak, hogy a szereplő hatalmak, tehát Európa nagyobb fele, a kölcsönös viszony barminemű veszélyeztetésének is elejét akarják venni, Franciaországnak, amely teljes meggyőződésével

pártolja a nemzetközi egyezmények politikáját, ez okból segédkezet kellett nyújtania e kiváló békemű létesítéséhez.

Muley Hafid követsége. Arról a követségről, amelyet Muley Hafid menekült Európába, a „Petit Parisien” azt írja, hogy az husz előkelő marokkóiából áll, akik közt ott van Marakes kormányzója is. A marokkóiakat, akik Tangerből indulnak el a „Penhurlt” nevű angol gőzösön, egy európai fogja kísérni. A követség első sorban Londonba és Berlinbe fog ellátogatni, hogy Muley Hafidnak legitím szultánud való elismerését kieszakozzolja. Ezenfelül kérni fogja a hatalmakat, bírják rá barátságos módon Franciaországot, hogy szüntesse be a marokkói háboruskodást. A követség valószínűleg még Párisba és Madridba is el fog menni.

Lázadás Észak-Indiában. India északnyugati határán veszedelmes lázadás készül. A hivatalos jelentések titkolják az aggasztó forrongást, de annyit beismernek, hogy a mohamed és afgán törzsek között a fanatizmus hihetetlen mértékben dühöng. Magántáviratok szerint az északnyugati határ mentén az indusok a szent háborút hirdetik. Hacsak mohamed törzsről volna szó, az angol csapatok könnyen elfojtanák a mozgalmat, mert ez a néptörzs félnék s nem egyszer lázadt ugyan fel, de mindannyiszor hamar megadta magát, mikor angol katonasággal állott szemben. Az utóbbi ötven év alatt a brit kormány nyolczadszor küldött büntető expedíciót a mohamedánok ellen. Felső azonban most, hogy ennek a törzsnek a lázadása átesap a swati és a waziri törzsekre is, mint ahogy az afgánok már is forronganak. Kakulból táviratozzák, hogy az emir súlyos beteg s nem képes féken tartani a törzseket. Indiának egész északi vidéke könnyen lángba borulhat.

Mint hivatalosan megállapítják, a mohamedánokkal történt tegnapi harcban angol részről hét ember elesett, négy tiszt és 28 közember súlyosan, 29 pedig könnyebben megsébesült. Az ellenség veszteségét 400 emberre becsülik.

A perzsa zavargások. A parlamentben meginterpelláltak a külügyminisztert az orosz-perzsa határon lévő belasszavari események miatt. A külügyminiszter azt válaszolta, hogy ezen eseményekről tárgyalásokat folytat az orosz követséggel. A parlament ezután azt a kívánságát fejezte ki, hogy a pétervári perzsa követség ez ügyben erélyes lépéseket tegyen az orosz kormánynál. A sah újabb 400 lovaszt küldött Belasszavara.

EGYHÁZAK.

(A református konvent.) Ma délelőtt folytatta és befejezte a reformátusok egyetemes konventje negyednapia tartott tanácskozásait báró Bánffy Dezső világi és Antal Gábor dunántúli püspök, egyházi elnökök vezetésével.

Elsőnek dr. Nagy Dezső orsz. képviselő, mint a közjogi szakbizottság előadója terjesztette elő a bizottság jelentését. Dr. Nagy Dezső előadó a Kenézy Miklósné-féle alapítvány kapcsán bejelenti, hogy a bíróságok ítéletei szerint az alapítványok kormányhatósági jóváhagyást igényelnek. A közjogi bizottság, de a konvent is teljesen feleslegesnek tartja a hatóságok jóváhagyását, mert az alapítványokat az egyházmegyék és kerületek bírálják felül és hagyják jóvá. Indítványozza tehát, hogy a Kenézy-féle alapító-levelet azzal terjeszszék fel a kultuszminiszterhez, hogy ő jelentse ki azt, miszerint az kormányhatósági jóváhagyást nem igényel s így elensúlyozzák a bíróság határozatát. A konvent ily értelemben határozott. Ezzel kapcsolatban indítványozza az előadó, hogy az alapítványok kezeléséről és ellenőrzéséről szabályzat készítsessék és öttagu bizottság küldessék ki ennek elkészítésére. Széll Kálmán esperes, Puky Gyula, György Endre és előadó felszólalása után a konvent elfogadta gróf Degenfeld József azon indítványát, hogy a kerületek külön-külön felhivassanak az alapítványok szigorú ellenőrzésére és nyilvántartására. Segesdy Ferenc felhívta a konvent figyelmét Zoványi Jenő egyháztörténelmére, amelyet a parochiális bizottság adott ki s amelyben Calvin személye kisebbítve van. A felszólalás igen éles kritikára adott alkalmat. Egmásután kelték fel Nagy Lajos, Vécsey Tamás, Fogarassy Pál, dr. Nagy Dezső és maga az elnök is és kemény szavakban ítélik el Zoványi könyvét s megbotránkozásuknak adtak kifejezést. Az

ügyet a parochiális könyvtár-bizottságnak tették át további eljárás végett.

Több apróbb ügy elintézésével a tanácskozás véget ért s Antal püspök szép imájával Bánffy elnök berekesztette a konventet.

(Az aradi román zsinat.) Az aradi görög keleti román egyházmegye május hó 3-án, az óhíti naptár Tamás vasárnapján, tartja évi zsinatát. Az idei zsinat előreláthatóan simán és igen rövid idő alatt fog lefolyni. A múlt évi zsinat határozata alapján az egész egyházmegye területén mozgalom indult meg az iránt, hogy az egyházközségek a tanítók fizetését a törvényben megállapított minimumig emeljék fel, aminek folytán az egyházközségek ne legyenek kénytelenek államsegélyt kérni és a kormány beavatkozó jogát túrni. A mozgalom eredményteljesen járt. A zsinat iskolai tanácsához beérkezett jelentések szerint, a tehetősebb esperességek egyházközségeiben, így az aradi, borosjenői, világosi, kisjenői esperességekben, továbbá a bánáti egyházközségek mind kiegészítették a tanítói fizetéseket. Általában az egyházközségek hatvan-hatvanöt százaléka adta meg a minimumot.

(Adományok a református egyháznak.) A budapesti református egyházközség az utóbbi időben a következő adományokhoz jutott: Nagy Sándor főherceggye gazda közel háromszázezer koronát hagyott a budapesti főgimnáziumra. Az ajándék nagyban előmozdítja a gimnázium fejlődését. Kiss Anna paksi lakos szerény vagyonszármazékát, nyolczezer koronát az egyházra hagyta, hogy az örök-alapítvány kamataiból évente a főgimnázium szegénysorsu tanulóit támogassák. Marosi János budapesti szabómester egy 18—19.000 korona értékű Pesti Hazai részvényt hagyott az egyházra és ezeken kívül számos kisebb-nagyobb ajándékkal keresték fel a hívek.

Egy kabinetiroda szennyese.

A házkutatás a legczudarabb, legkellemetlenebb dolog, amit elképzelni lehet. Jön egy kommisszió, csupa rideg arcú, komoly, hivatalos ember, erőszakosan elveszi tőlem a kulcsaimat és fölturia, fölkutatja az egész lakásomat. Legintimebb titkaimat kibontogatják, elolvassák a számláimat, a szerelmes leveleimet, a legbizalmasabb jegyzeteimet s én, akár ártatlan vagyok, akár bűnös, pörén levetkőztetve állok ott előttük, sőt, ha titkolni valóm van, tehetetlen, összetett kézzel vagyok kénytelen eltűrni, amikor valami legrejtettebb följegyzéseimből hurkot fonnak a nyakamra.

Oroszországban napi használatra bevezetett állandó intézmény ez a barbár szokás, mely apró szelteké papirosokból immár sok jámbor ember talpára kötött utilaput. Szibéria, vagy ami ennél is rosszabb, a másvilág felé. Az a házkutatás azonban, aminek most érkezik híre Pétervárról, még Oroszországban is korszakalkotó jelentőségű, mert nem kisebbrangú helyen forgattak mindent föl a szimatoló titkosrendőrök, mint a czári kabinetirodában. A titkosrendőrök a magas czárhoz ily közel fekvő helyen nem forradalmat kerestek — ami egyáltalában nem volna valószínűtlen — hanem korrupciót — ami szintén jellemző Oroszországra. És találtak is. Kiderült, hogy a czári kabinetirodában egyes kiváltságos emberek hamis érettségi bizonyítványait őrizték, amelyek segítségével hivatalnoki állásokat juttattak azoknak, akik jobban fizettek.

Oroszországban nem újás a korrupció s ezek a hamis érettségi bizonyítványok bagatell dolgok az ellopott vasutvonalakhoz és elsikkasztott hadihajókhoz képest. De maga a tény jellemző azért, mert világot vet arra, hogy a czár közvetlen környezetében is vigan fosztogatnak. S ezzel önként következik az alkalom arra, hogy kapcsolatot keressünk az autokrácia és a korrupció között. Amivel nem azt akarjuk mondani, hogy alkotmányos országban nincsen panama. Dehogy nincs! Csak azt akarjuk mon-

dani, hogy alkotmányos országban az állami rend daczára fosztogatnak, míg abszolút monarchiában a korrupció az állami rend lényege. Ami természetes is. Alkotmányos országban a legutolsó polgár is ellenőre a köztisztviselőnek, s a nyilvánosság előtt rá eső legkisebb makula elvitte a jövedelmező hivatalát. Míg autokrata országban a köztisztviselő csak a legfelsőbb ellenőrzéstől fél s vagy úgy lop, hogy odafönn ne tudjanak róla, vagy szabadon lothat, mert felsőbb helyen érdekem kedvéért szívesen elnézik neki ezt az apróbb fogyatkozást.

Ez magyarázza meg, hogy az egy Oroszországban többet lopnak, mint az egész művelt világban összevéve.

A dánosi rablógyilkosság.

— Harmadik nap. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 25.

A közönség nagy érdeklődése mellett folytatták ma a cigányok bünpörét. A termet elegáns és elfogult közönség töltötte meg, amely nem respektálva az elnök figyelmeztetéseit, édesdeden derült, mihelyt valami jó humor csiklandozta. A mai nap szenzációja különben az új „koronatanu” szereplése volt, aki hat hónappal megkésve éppen arra az egy Surányi Mártonra hibázott rá, aki, ha mindenki ott volt, nem lehetett jelen a véres munkánál, mert olyan lyuk, olyan gyuladt seb tátongott a czombján, hogy mozogni sem tudott. Amikor a cigányfogyókat Dánosról Albert-Irsára kísérték, e sorok írója fölvetve szekerére a beteg cigányt, mert két lépést nem tudott haladni. Ezek után alig valószínű, hogy a cigányok olyant vittek volna magukkal gyilkolni, aki veszély esetén, nemhogy futni, de járni sem tudott.

Más új mozzanata a tárgyalásnak nem volt: a régi hibák nőttek és hatalmasodtak el és zavartak össze még nagyobb khaoszsá. Feljegyzendő, hogy ma végre akadt olyan tanu is, aki késő este nem cigányembert látott a csárdában, ami fölött különben simán elsiklottak.

A tárgyalás megnyitása.

Háromnegyed tíz órakor hozták be a vádlottakat. Rónay Kamill elnök, miután megnyitotta a tárgyalást, figyelmeztette a közönséget, hogy csendben viselkedjék. Tiltakozik az ellen, hogy a közönség, amint tapasztalható volt, tetszését, vagy nemtetszését nyilvánítsa, főleg pedig ellenszenvének adjon kifejezést a védők működésével szemben. A védők hivatalból vannak kirendelve s nemes hivatást teljesítenek.

Ezután jelentette az elnök, hogy a dánosi ügy tárgyalását megszakítja, mert két lipótvári fegyőrt kell kihallgatni, akiknek haza kell menniök. Ezeket a Lakatos Erzsikendője tárgyában kell kihallgatni, amelyet a gyóni rablás után találtak a helyszínen.

Pátkai védő: A tárgyalás megnyitása előtt azt a kérelmet terjeszti elő, hogy a védők részére pódiumot állítsanak fel, mert így nem figyelhetik meg a tárgyalás menetét.

Az elnök kijelenti, hogy a kérelmet nem teljesítheti, mert a pódium sok helyet foglal el. Hanem módot fog nyújtani, hogy a védők a tanukat jól láthassák és hallhassák.

A himzett kendő.

Pella Imre pusztavacsi csendőrőrmestert hallgatták ki ezután. Egyelőre ma még nem hallgatták ki a dánosi ügyben, hanem csak a Lakatos Erzsikendője (Lulugya) tárgyában, amelyet a gyóni rablás bűnjelként találtak a helyszínen.

A gyóni rablás után — mondotta — nyomozta a rabló cigányokat. Amikor a helyszínen talált kendőt megtalálta, nyomban látta beleírva a kendőbe Lakatos Sándor és Lulugya nevét. Tudta, hogy Lakatos Sándor Lipótváron volt a fegyházban s Lulugya a felesége: Lakatos Erzsikendője.

Elnök: Hol látta ezt a kendőt?

— A dabasi csendőrőrsnél. A gyóni rablás után

maradt Fabókéknál a helyszínen. Egy cigányasszony nyomban ráismert a Lulugya kendőjére. Voltam a lipótvári fegyházban is, ahol két fegyenc, Kolompár József és Farkas Pál cigányok azt vallották, hogy a kendőt Lakatos Sándor még a kecskeméti fogházból küldte a feleségének, a Lulugyának.

— A Fabókék kinek adták ezt a kendőt?

— Simonyi járásörmesternek.

— Ennyi elég. A továbbiakra a jövő héten fogjuk kihallgatni.

Lakatos Sándor (Szojka) kiskörösi születésű, ottani cigány, aki a kendőt Lulugyának küldötte, a következő tanu.

Az elnök megkérdezi tőle, van-e felesége?

— Van nekem husz is kérem alásan, de nem esküdtem meg egyikkel sem. Lopás miatt — mint mondja — ártatlanul szenvedett Lipótváron.

Az elnök megmutatja neki a kendőt. Ismeri ezt?

— Soha se láttam kérem, sohse volt az enyém, nem vagyok én már legény. Tessék agyonlövetni, ha az enyém volt valaha.

Az elnök: Dehogyan lövötem agyon. De gyere csak ide, Lulugya — mondja a vádlottak között ülő Lakatos Erzsikének.

Lulugya tiltakozik a megszólítás ellen, de a tanu bizonyítja, hogy csakugyan úgy hívják.

— Ez az asszony is volt egy izben a feleségem.

Majd hosszabban néz rá és kijelenti, hogy még sem ez az a Lulugya, akire ő gondolt.

Tácsosvsky József őrparancsnok a lipótvári fegyházban. Az elnök felmutatja neki is a kendőt. A tanu elmondja, hogy ott volt, amikor Pella csendőrőrmester ezt a kendőt fölmutatta a lipótvári fegyházban Farkas Pál és Kolompár Farkas József cigányoknak, akik beismerték akkor, hogy azt Lakatos Sándor, akivel együtt ültek Kecskeméten, küldötte volt ki a fogházból a feleségének, Lulugyának.

Czettin István lipótvári főfegyőr szintén bizonyítja ezt.

Az egyik védő kérdi a tanut, hogy a fegyházban történt jelenet alkalmával tudták-e már Farkas József és Pál, hogy a nyomozás a dánosi gyilkosság ügyében folyik. A bíróság különben, mondja a védő, olyan jelentőséget tulajdonít ennek a kendőnek és olyan garra tárgyalja annak viszontagságait, hogy az hangulatkeltésre alkalmas a közönség soraiban.

Az elnök rendreutasítja a védőt a használt kifejezésért, melylyel a bíróságot gyanúsította és sértette. Kijelenti, hogy ha a védők így viselkednek, megvonja tőlük a kérdésés jogát.

Farkas Pál cigány rabruhában áll a bíróság elé, a lipótvári fegyházból hozták el a tárgyalásra, ahol lopás miatt ül. Különben lókupez.

— Nézze meg ezt a kendőt — mondja neki az elnök. — Ismeri-e?

— Igen, ezt mutatta föl nekem Pella őrmester ur. Tudom, hogy a kecskeméti fogházban készült.

— De ki készítette? Maga azt vallotta annak idején, hogy Lakatos Sándor varrta ki és küldte el a fogházból feleségének.

— Lehetséges, hogy mondtam, de már nem emlékszem rá.

Az elnök a lipótvári fegyőrről és az őrparancsnokkal szemébe mondhatja régebbi vallomását.

Közben a vádlottak soraiban, különösen a cigány asszonyok mindig beszélgetnek s közbeszólásaikkal zavarják a tárgyalást, cigány-szavakkal is próbálnak érintkezni.

Az elnök: Surányi Ignác, maga a legidősebb, figyelmeztesse a többi, hogy ne beszéljenek cigányul, mert az csak gyanút kelthet a bíróságban és ronthat a vádlottak ügyén.

Surányi Ignác a közönség nagy derűtsége mellett, a társaihoz fordulva, megismétli az elnök figyelmeztetését.

Kolompár Farkas József szintén a lipótvári fegyház foglya, különben mezőturi lakos.

— Ismeri-e Pella őrmestert? Ő is magát?

— Igen, de rossz viszonyban nem ismer.

A tanu a kendőről szintén beismerti, hogy az Kecskeméten készült. Olyat többen is készítettek, de hogy Lakatos Sándor kinek csinálta és kinek küldte el a magát, azt nem tudja.

A fegyházról neki is szemébe mondja régebbi vallomását.

— Én kérem, megalázom magamat a felebbvalók előtt, de amit nem tudok, arról nem beszélhetek.

Az egyik védő: Mikor bezárták magát, hagyott-e valami pénzt a feleségénél?

— Igen, négyszáz koronát.

— Volt-e akkor lova, kocsija?

— Igen.

Egy másik védő: Az elnök az előbb azt mondtotta, hogy megvonja a védőktől a kérdésés jogát, kérdi, mire alapítja az elnök ezt a fenyegetést. A törvényben nincs ilyen paragrafus.

Az elnök: Nem tartozom felvilágosítással. Bizza rám a védő ur.

A bíróság Czettin István és Tánovszky József tanukat megesketi vallomásukra.

Az egyik védő kéri a két cigány tanunak

megesketését is. Az elnök ezt nem rendeli el, miután a tanuk bűncselekmény miatt el vannak ítélve.

A védő semmisségi panaszt jelent be.

Az elnök ezután tíz perczre felfüggesztette a tárgyalást.

A tanyai emberek vallomása.

A zsebkendőügy tárgyalása után folytatták a tanukihallgatásokat a dánosi ügyben. A mai nap első tanua Valkai János. A meggyilkolt Szarvasné a testvérének a leánya volt. A gyilkosság napján délután egy kocsin látott cigányokat, akik Albert-Irsa felé mentek. Az asszonyok arcát nem látta, a férfiakét igen. A vádlottakat azonban nem ismeri fel.

— Milyen ember volt a korcsmáros?

— Nagyon szelid ember volt és mindenkivel jót tett.

— Vagyonos ember volt?

— Mindig volt nála öt-hatszáz forint.

— Mikor hallotta a gyilkosságot?

— Csak reggel.

— Látta a holttesteket is?

— Láttam. A Tagányi a boltban feküdt egy ferslőgban. A Szarvasné az ajtó mögött feküdt. A korcsmáros az ágyon keresztbefeküdt. A leány pedig a küszöbön keresztül.

Elek védő: A leány milyen helyzetben volt s a ruha rajta volt?

Elnök: Schindler már megmondta, hogy ingbe volt s az inge egy része fel volt hajtva.

Baumfeld védő: Hallott-e arról, hogy a dohánycsempészek ellenségei voltak Szarvasnak, mert feljelentette őket?

— Nem tudom.

Veigelsberg Viktor védő: Azok a cigányok, akik délután mentek kocsin, mikor mentek Albert-Irsa felé?

— Délután fél öt óra tájban.

Ruoesch József irsai kocsifényező volt a következő tanu. Csak annyit tud, hogy egy vacsi ember látott vagy tizenöt cigányt kocsin a gyilkosság után Vacson keresztül menni.

Battlay védő: Felismeri ezekben a vádlottakban a cigányokat?

— Igy nem ismerem fel őket, mert gyors vágatásban mentek.

Veigelsberg Viktor védő: Az országuton ment a kocsi?

— Ott.

— Máskor nem látott cigányokat az országuton, — Pár héttel azelőtt láttam, de utána már nem láttam.

Mayer József a következő tanu; munkafelügyelő a Rakovszky-uradalomban.

A tanu nagyot hall s nagyon nehezen megy a kihallgatása.

— Hát mit tud maga a dánosi dologról? — kérdi az elnök.

— Elmondom szépen, nagyságos ur. A vejemmel építettük a dánosi iskolát...

— Nagyon messziről kezd, — szakítja félbe az elnök.

— Hát ott hallottunk két lövést, mire kirohantunk az iskolából és láttuk, hogy a csárda ég.

— Hát tovább mi történt?

— Másnap látta maga a holttesteket?

— Még akkor láttam, mikor el se volt oltva a csárda.

— Hát látott-e a gyilkosság előtti napon valakit a csárdában?

— Igen, láttam egy férfit, egy félliter bort ivott.

— Czigány volt az az ember?

— Nem tudom, de megismerném akárhol.

— Itt van-e ezek között?

— Nincs itt — feleli a tanu, miután kétszer is sorba nézi a cigányokat.

— Hát jól van, ne beszéljünk erről. Mondja csak, volt sok pénze ennek a Szarvasnak?

— Lehetett, de én nem tudom — feleli újra vállvonogatva a tanu.

— Hát jól ment-e az üzlet?

— Jól bizony, hát hiszen ha nem ment volna jól, csak nem nyitott volna boltot, ugy-e?

— Milyen haja volt annak az embernek, akit a csárdában látott? — kérdi a tanut Hevesi védő.

— Szőke haja volt — feleli a tanu. (Nagy mozgás.)

Fillinger Mihályné vatyai lakos a következő tanu.

— Mit tud ebben a dologban, — kérdi az elnök.

— Nem sokat tudok biz én, — feleli az asszony.

— Hát mondja el mind, amit tud.

— Pénteken, jó naplemente után, mentek arra heten. Két asszony ment elül.

— Mikor volt ez?

— Félórával naplemente után.

— Czigányok voltak?

— Igen.

— Hát milyenek voltak a férfiak?

— Kettő öregebb férfi, ezek mentek az asszonyok után, utánuk egy 13—14 éves gyerek s végül haladt két fiatal legény.

Ujabb szemtanuk.

Battka Jánosné házmesternét hallgatták ki ezután, aki igazolja Szarvas Teréz fülbevalóit. Bruckner Géza ékszerész csak annyit tud, hogy a fülönfüggőket nála vásárolták. Sándor Péterné felismer néhány tárgyat, mint Szarvas holmijait.

Ezután újra dánosi szemtanuk következtek. Vrana István dánosi földmives sógora volt Szarvasnak.

Elsők között ért a rablógyilkosság színhelyére. Elmondja, hogy miképpen látta a gyilkosság színhelyét.

Elnök (megmutatja): Ez volt a Szarvas órája és a láncza?

— Az órát nem ismerem, mert azt azelőtt cserélte be. A lánczot megismerem.

— És ez a puská?

— Igen, ez a Szarvasé volt.

Ügyész: Amikor oltottak, voltak ott tolvajféle emberek is?

— Nem, csak ösmerősök.

Pártkai védő: A kutyák ott voltak?

— Csak másnap jöttek vissza a kutyák.

Elek védő: Megtört Szarvas csárdájában a cigányokat?

— Meg, csak este nem.

— A maga gyanúja is a cigányokra terelődött?

— Igen, mert előző nap cigányok sátoroztak arraifelé.

Vrana Istvánné volt a következő tanu. Előbbinek a felesége. Ő is csak ismétli, hogy Szarvas takerékos és jómodu ember volt. Szintén még az éjjel jelen volt a rablógyilkosság színhelyén.

Elnök: Ismeri ezt az aranylánczot?

— A Szarvas láncza ez!

— Hát a fülbevalót?

— A Terézé volt!

Tanu ezután még felismerte a Teréz tükrét is. Kalmár Vilma, Szarvas Teréz barátnéja, Vrana István nevelt leánya, a következő tanu.

— Mit tud ebben a dánosi dologban, — kérdi az elnök?

— Közel a tanyához láttam egy fehérszőrös embert egy kis fiúval.

— Mit beszéltek?

— Csak azt hallottam, hogy a férfi azt mondta a fiúnak:

— Ne menj még be, mindiárt elmennek!

— Paraszt ember volt vagy cigány az a szőrös ember?

— Nem tudom, mert este félkilencz órákor láttam.

Burián Jánosné dánosi lakos kihallgatása következik:

— Ismerte-e maga Szarvasékát?

— Nem ismertem őket, sohse jártam hozzájuk.

— Mit tud ebben a dánosi dologban?

— Csak annyit tudok, hogy aznap este, mikor a gyilkosság történt, naplemente után hét cigányt láttam menni a csárda felé.

— Láta, hogy cigányok voltak?

— Csak hátulról láttam őket, de cigányok voltak, mert nagyon rongyos volt a ruhájuk.

— Egy csapatban mentek?

— Láttam, hogy elől ment két asszony egy 13—14 éves gyerekkel, utánuk két öreg cigány s hátul két fiatal, szálás cigánylegény. A két legény egyszer hátra is maradt s fevetették a csizmájukat, mire az egyik öregebb cigány rájuk szolt:

— Hajde, hajde!

— Hajde, hajde, — annyit tesz, hogy beszéltek — mondja az elnök s befejezi a tanu kihallgatását.

Az új koronatanu.

Gál Endre kir. ügyész áll fel ezután s előadja, hogy nála tegnap jelentkezett egy Jónás István nevű muzsikusz cigány azzal, hogy ebben a bűnpörben fontos vallomást kíván tenni. Ő a vizsgálóbíróhoz utasította, aki rögtön jegyzőkönyvet is vett fel vele. Kéri ennek a tanunak azonnali kihallgatását.

— Milyen körülményre? — kérdik a védők.

— Majd meghallják mindjárt — válaszol az elnök s elrendeli a muzsikusz cigány kihallgatását.

Nagy mozgás támad a teremben, mikor belép a váratlan koronatanu.

Alacsony termetű, tisztességesen öltözött, sovány fiatalember. A külsejéről is látszik, hogy muzsikusz cigány.

— Hogy hívják? — kérdi az elnök.

— Jónás István muzsikusz cigány vagyok — feleli a tanu.

— Miért volt maga a gyűjtőfogházban?

— Lopás miatt.

— Mennyire volt elítélve?

— Hat hónapi börtönrre.

— Maga tegnap önként jelentkezett itt, hogy fontos vallomást akar tenni. Figyelmeztetem, hogy csak a tiszta igazat mondja. Mit tud ebben a dologban?

— A múlt év őszén kivittek a gyűjtőfogházba s onnan a rabkórházba szállítottak át. A 18-as számú czellába helyeztek el, s mellettem, a 17-es számú czellában volt elzárva egy cigány, akinek meg volt löve a lába.

— Hogy tudta, hogy cigány van ott?

— Láttam, mikor sétált s láttam azt is, mikor bement a czellába.

— Ki volt az a cigány?

— Ott hallottam, hogy egyike a dánosi gyilkosoknak.

— Hát mi az a fontos dolog, amit el akar mondani?

— Mikor meghallottam, hogy mivel gyanúsítják a cigányt, kíváncsi lettem s a czella csövében keresztül elkezdtem beszélgetni vele:

— Miért vagy te itt? — kérdeztem tőle.

— A dánosi ügyben fogtak el — felelte a csövön keresztül.

— Nem félsz a büntetéstől?

— Ugyan mennyit kaphatok?

— Bizony kaphatsz érte vagy tizenöt esztendő.

— Szívesen leülök én akár husz évet is, csak akasztófát ne kapjak — felelte vissza.

Kíváncsi voltam arra is, hogy hová tették a pénzt, amit elraboltak — folytatja tovább a tanu s újra átszólta hozzám:

— Hová ástátok a pénzt? Legalább én had találok meg, ha kimegyek!

— Nem találsz te oda soha, sógor — felelte — még én is nehezen találám meg. Ott rohad az el, ahol van.

— Mennyi volt az a pénz? — kérdeztem tőle tovább.

— Volt az egy millió is! — hangzott a válasz. (Nagy derültség.)

— No ebben hazudott a cigány — mondja az elnök.

— Még azt is elbeszélte — mondja a tanu — hogy akkor, mikor a csendörök üldözték, volt nála egy 100 koronás bankó, de ezt beledobta egy utszéli árokba, mikor már közel voltak hozzá a csendörök.

— Meg tudná-e ismerni azt a cigányt?

A tanu végignézi a cigányokat s a második sorban rámutat Surányi Mártonra:

— Ez volt az!

Surányi Márton dühösen ugrik fel a fogházor mellől:

— Melyik hónapban volt az? — kiált rá a tanura.

— Szeptember közepén — feleli a tanu.

— Hiszen szeptember közepén meg se tudtam mozdítani az ágyban, hogy beszélhettem hát velem!

— kiált fel a cigány.

— Itt a gyűjtőfogház igazgatójának jelentése is — mondja az elnök. — Ebben konstatálva van, hogy Jónás István a múlt év szeptember havában tényleg a 18-as számú czellában volt elhelyezve s közvetlenül mellette, a 17-es számú czellában gyógykezelték Surányi Mártont.

— Mikor kelt az a jelentés? — kérdik a védők.

— A mai napon.

— Telefonon intézkedtem, hogy sürgősen küldjék ide ezt a jelentést, — adja meg a felvilágosítást Gál Endre kir. ügyész.

Most a védők veszik kérdésés alá a váratlan koronatanut.

— Hogy került ide maga?

— Önként jöttem — feleli a tanu.

— Hát a múlt év szeptember közepe óta csak most jutott először eszébe, hogy elmondja ezt a vallomást?

— Nem jöttem volna én ide most sem, de tegnapelőtt egy vendéglőben beszélgettünk erről az esetről s akkor elmondtam én is, amit tudok. Ekkor mondta valaki, hogy még bajom lehet belőle, ha nem jövök ide s nem mondok el mindent.

— Nem igaz! Hazudsz! Te is csak olyan cigány vagy, mint mi! — kiabálják dühösen a cigány-asszonyok.

A bíróság — büntetett előélet miatt — mellőzi a tanu meghitteltetését.

Rác Géza védő indítványozza ezután, hogy idézze meg a bíróság Uray Dezsőt, az „Egyetértés” munkatársát, aki szintén fontos vallomást, tehet ebben az ügyben.

Az elnök a tanu a vizsgálóbíróhoz utasítja, de előre kijelenti, hogy ha eddig mint útságitó jelen volt a tárgyaláson, nem rendeli el kihallgatását.

A törvényszék mellőzi erre az új tanu megidézését s emiatt a védő semmiségi panaszt jelent be.

A főtárgyalást hétfőn délelőtt 9 óráig folytatják.

TÁVIRATOK.

A galicziai helytartó.

Bécs, április 25. A „Polnische Corr.” értesülése szerint a kormány a lengyel klub jelöltjét, dr. Bobrzniszkyt fogja a királynak a galicziai helytartói méltóságra ajánlani.

A szultán bányái.

Berlin, április 25. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik a „Vossische Zeitung”-nak, hogy a szultán néhány nap előtt a civillista tulajdonában levő bányákat, amelyeknek kiaknázása még nem volt lekötvé, a párisi Banque Mirabeau-nak adta el. Az a francia társaság, amely a szaloniki—dedegacsai vasutvonalat építi és üzemét már bérbevette, konzesszióért folyamodott a Duna-Adria-vasut építése és üzemeltetése czéljából. A bolgár kormány még nem kérte a portától a kumanovo—küstendili csatlakozó vasutvonal építésére az engedélyt.

Csehek tüntetése.

Bécs, április 25. (Saját tudósítónktól.) Deutsch-Bródban a cseh postahivatalnokok nem akarták átvenni a Bécsbe szülő postát a német postahivatalnoktól, mert az vonakodott csehül beszélni, így történt azután, hogy az egész posta lemaradt. Báró Beck miniszterelnök, akinek az esetet táviratban jelentették, azonnal érintkezésbe lépett a kereskedelmi miniszterrel, hogy a bécsi kereskedőket ilyen esetek megismétlődésétől megóvjá.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	ápr. 25.	ápr. 24.
Buza	locobuza	108 ¹ / ₂	107 ¹ / ₄
	májusra	106 ³ / ₈	106 ¹ / ₄
	juliusra	97 ¹ / ₈	97 ¹ / ₈
	szeptemberre	—	—
Tengeri	májusra	75 ¹ / ₂	75 ¹ / ₂
	juliusra	72 ¹ / ₈	72 ¹ / ₈
Csikagó.			
Buza	májusra	96 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂
	juliusra	89 ³ / ₄	88 ³ / ₈
Tengeri	májusra	67 ³ / ₈	66 ⁷ / ₈

New-York, ápr. 25. Gyapot New-Yorkban helyben 10.10 (10.05 tegnap), gyapot májusra 9.34 (9.33), gyapot júliusra 9.60 (9.49), gyapot New-Orleansban helyb. 10¹/₁₆ (10¹/₁₆), petroleum stand white Filadelfiában 8.70 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, április 25. (Zárlat.) Zsir májusra 8.02 (tegnap 7.07), zsir júliusra 8.22 (tegnap 8.30), szalonna short clear, 7.37 (tegnap 7.37), sertéshus júliusra 12.90 (tegnap 13.05).

Az orosz kölcsön.

Pétervár, április 25. (Saját tudósítónktól.) A „Russ” jelenti, hogy trust alakult az oroszországi metallurgiai gyárakból és a részvények osztrák és belga kezekbe jutottak. Ez a trust-alapítás összefügg a legközelebbi orosz kölcsönrel. A tárgyalások e részben már régen folynak, de a jövő év januárja előtt aligha fognak beveződni. A trust-alapítás és a kölcsöntárgyalás körül Rouvier volt miniszternek nagy szerepe van.

Német birodalmi bank.

Berlin, április 25. (Saját tudósítónktól.) A birodalmi bank státusa április harmadik hetében 127

millió márkával javult ugyan, de még mindig kedvezőtlenebb 15 millió márkával a tavalyinál. Az adómentes tartalék 98 millió márkáig, míg az adóköteles forgalom 29 millió márkával nagyobb a múlt hetinél. Noha ilyen körülmények között a bank státusa kedvezőtlenebb, semmint volt tavaly hasonló időszakban, a pénzpiacra mégis biztosra veszik, hogy a jövő héten egy fél százalékkal le fogják szállítani a kamatlábat.

Az Angol-bank vállalatai.

Tricszt, április 25. (Saját tudósítónktól.) Az Angol-bank itteni fiókjának a balonai (Spalato mellett) két millió korona részvénytőkével Portland-czementgyár részvénytársaságát készült alakítani. Ugyancsak az Angol-bank 1,250,000 korona részvénytőkével részvénytársasággá alakítja át a gráci Hanchich, Hildebrand és társa féle üvegglyárat s e részben már megtette a szükséges előmunkálatokat.

Hamburgi levél.

Hamburg, április ...

A hamburgi Anakreon.

Soha litteratura annyi föl nem ismert nagyságot nem állított talpra, mint a huszadik század irodalma. Goyát, Stendhalt, Gauguaint, Hebbelt, és még egy sereg nagyságot a huszadik század fedezett fel újra. Az elfelejtettek, a meg nem becsültek sirkertjébe most aztán Hamburg büszke köztársasága is elvándorol és nagyszerű lokálpompával készül exhumálni valakit, aki eddig feltelenül fektült irodalmi hantja alatt. Az első kapavágás már megtörtént és nemsokára — úgy lehet — óriási szobor fogja hirdetni Hagedornnak, a „német Horacius“-nak, a legnagyobb Hanza-város Anakreonjának örök emlékét.

A szerelmek és a bornak volt énekese Hagedorn és lafontaini modorban meséket és fabulákat is mondott kamaszéveit élő századának. Hamburg százötven évig alig vett tudomást róla, hogy volt és ma eléjeseen mondja ki, hogy: — legyen! Legyen, mert kell. Kell, hogy a régi bálvány mellé, már csak a szimmetria kedvéért is, egy új bálvány kerüljön. Mammontól megcsömörlöttek már. Mammonnak minden odaadták már, amijök csak volt és Mammontól mindent elvettek, amit elvehettek. Egy megkoppasztott Mammonnál talán mégis többet ér a kiásott poéta, aki új gyönyöröket hoz a pénz örömeibe, új hangokat a márkák csengő zenéjébe, aki egy kis friss életkedvet, egy maréknyi epikuráismust hoz a pénz rabszolgáinak és egy csöpp tüzes nektárt cepeget a kemény, gégerontó Elba-víz hullámaiba.

Soha felszínrebukás nem volt aktuálisabb, mint Hagedorné. A pénz az undorodásig iltette orgiáit Hamburgban és most kellett valaki, akit a saját reputációjuk érdekében szembeállítsanak a pénzzel. Tehát Hagedorn és annál inkább Hagedorn és annál szembetűnőbb szembe a pénzzel, mennél kevesebbe kerül. És miibe kerül egy exhumálás? Mindenesetre annyiba, hogy kevesebbe kerüljön, mint amennyi hasznát hoz. Szóval a mérlegkimutatásból Hagedorn tiszta pluszként került ki; mert az üzlet — üzlet és az egyik szerződő fél Hamburg. Évoé! — amint azt Hagedorn mondta.

Mehr Licht.

Észak! ez a szó minálunk azonnali ibseni hangulatokról, ködről, komor, zárkózott emberekről és csendes, rideg interieurök clair-obscur-jéről kelt asszociációt. Hamburg Középeurópa legészakibb nagyvárosa s a klimatikus differenzia mégis alig észrevehetően mutatkozik az emberek belső életében. Az életberendezés elkülönböztetésének a hidegebb, nyirkosabb atmoszféra — úgy tetszik — csak közvetítője, főoka az a kultúra-plusz, mely erőfelé minden emberre ráőrja a maga keresztjét. Soha kedélyesebb, beszédebb, szermitudóbb emberekkel nem volt érintésem, mint a világkereskedelemben a kis Rómája és az északi tenger partjai között. És fény és világosság és levegőtől tágasság, nyitottság mindenfelé: a legkisebb mezői viskóban és a kolosszális városi bureau-palotákban.

Az aczél, az üveg és kő technikai és architektórikus fontosságát sehol sem értették meg jobban, mint az új, a modern Hamburgban. Sehol szebb, művészibb harmóniában nem alkalmazták, mint itt. A jövő építészeti tendenciája sehol biztosabb utmutatást még nem kapott. Ot, hatemeletes üvegpalaták nőnek ki a földből, tárva-

nyitva levegőnek, fénynek, napsugárnak. Az ódon házak tömör falait aczéllevekkel ékelik meg s a régi, szűk ablaklyukakat tágas, szellős üvegerandákkal, nagyméretű ablakokkal cserélik fel. A kő és az aczél csak kapsok, tartók, vázak, melyek a kolosszális, belülről kifelé épített szekrények üvegfalait összetartják és sehol sem fényfelfogók, levegőelzárók, visszaverők az enyhe, meleg napsugárnak.

Egy északian józan intés napnyugatnak, napkeletnek ...

A császári poéta.

„Császár és poéta hozzá!”

Hamburg jóltáplált nyárspolgárai fejbólgatva állanak meg egy idéten, nagy ébentábla előtt, melyen iromba gyöngyház-betűkkel döcögő poéma van kirakva. Szerzője Kien Lung, a mennyei birodalom egykori császára.

— Né, né, — mondják rá a Hanza-fiúk, — gyöngyházzal nem lehet verseket írni. Jó verseket! Ah, né, né!

Erre a spontán kiszólásra akarva, akaratlanul, arra gondoltam, hogy a kultúrát mégsem a tömegek fejlesztik, hanem egyes kiválasztottak csinálják. Tótágast állt bennem minden spenczerizmus és olyasmin rágódtam, hogy a tömeg emberrészeinek gondolatlete nem olvad bele a kultúra mélységeibe, természetesnek tetsző bensőségeibe, csak hozzá simul a külsőségeihez, magáévá teszi az eredményeit, szereti, különösen kényelmi szempontból, de vérvé nem válik. Benne él, mint a kukac a sajtban, vele él morgatikus frigyben, de egymásban nem élnek.

Jó verset nem lehet gyöngyházbetűvel írni, koronás főből nem pattanhat ki még véletlenségből sem az isteni szikra, királyi szívet nem verhetnek fel emberi érzelmek s a hermelineb burkolt lélek képtelen a nagyszerű indulatok továbbvezetésére. Nem lehet, mert semmiféle kulturakodex semmiféle paragrafus elő nem írja. Rongy kell a poézishez, éhes gyomor, vicsgörgő fogaktól szétrágott penna és egyéb requisitum, melyekről az álromantizizmus irodalmi törvénykönyvei szólnak. Csak gyöngyházbetű és a többi ne ...

A császári vers — a konzervativizmus örök dicsőségére — természetesen Hamburg nyárspolgári szkeptikusainak ad igazat. Ez a vers csapnivalóan költséztmentes, hijján minden belső ritmusnak és tartalomnak. De igazat ad nekik a priori maga a felséges trobadour is. A ragyogó tábla egyik szegletén szerényen húzódik meg egy vallomás, egy őszinte, királytalan, rongyszagu megalázkodás:

— „Nagy érzések, nagy gondolatok tobzónak bennem — írja körülbelül a császár — de nem tudom kifejezni őket. Pan-Tze h-nek kellene felébredni, hogy formát adjon nekik.”

Pan-Tzehnek, az összeasztott sárga költőnek, akinek egyetlen fölösleges falat nem jutott életében, de millió szobor a holta után és aki valószínűleg azért volt nagy poéta, mert nagy volt az ő nyomorusága e földön.

— Ah, né, né!

Utczai trombitások.

Négy-öt kopott férfi, zöldbe játszó fekete kabátban kiáll a járda szélére és recsegő zenedarabokat fúj bele az üzletreszek prózai mozgalmasságába. Am a nyugati nagyvárosok embereinek nem kell a poézis semmiféle formában. Sem a maréknyi ibolya illatában, sem a megviselt réziúvók hangrezgésében. Üzlet és poézis oly inkompatibilitások, mint nálunk a képviselői mandátum és állami hivatal. Melódiák megzavarják a számok jól rendezett falanxjait, hibákat, pontatlanságokat lopnak a dupla könyvek rovataiba és fölösleges nyugvópontokat torlasztanak az életért, a jó életért való örült rohanásba.

Félre tehát az utból: — a nemes szenátus kimondta a szentenciát: „Uj utczatrombitásnak engedély többé nem adatik; a meglévőknek ki kell halniok!”

S a kopott kabátos, szegény ördögök most lehorgasztott fejjel állnak ki az ut szélére, a ragyogó kirakatok elé és a vidám német gassen-lauerek mellé egy-egy keszű, sirató dalt is elrecsegtetnek likapjuktól örökölt rézhangszerükön. Nyersen, primitíven összehangolt hattyudalokat, egy-egy szűkszavú „Isten hozzád“-ot fakuló szívekhez, szeretőszó hangulatokhoz, halálra ítélt önmagukhoz ...

Az élet szent nevében!

Relle Pál.

Mozgó képek.

A szórakozottak.

Örökösen a német professzorokat csufoják a szórakozottságuk miatt, holott az egy éppen olyan nemzetközi nyavalya, mint akár a kíváncsiság, vagy az idegesség.

Hiszzen csak néhány hét előtt nevetett egész Európa s minden kapcsolt része Poincarré francia tudós piramidális esetén! A derék férfi meglátogatta egyik tudóstársát és annyira belemerült a nagyon érdekes beszélgetésbe, hogy elfelejtett elmenni, sőt azt is elfelejtette, hogy — ő a vendég.

A szórakozottságról szóló adomák leggyakoribb „kelléke” a paraplí. Minden német professzor a vendéglőben felejtí az esernyőjét, vagy helyette egy partviszt szorongat a hóna alatt.

Hasonló sorstól akarta megkímélni elutazott életépárját az a jó feleség, aki levélben is figyelmeztette, hogy ügyeljen az esernyőjére. A férfi rövid táviratban válaszolt:

„Esernyöm és én holnap esti vonattal érkezünk.”

A szórakozott bácsi pontosan be is állított a mondott időben, de a paraplí nem hozta magával ... a táviróhivatalban felejtette.

Brassai Sámuel, a híres magyar tudós a leg-szórakozottabb emberek közé tartozott. Nem csoda; hiszen még sétái közben is tudományos kutatásokkal foglalkozott és nem ért rá haszontalan köznapi dolgokkal bibelődni.

Egy szép tavaszi napon kibandukolt Kolozsvár utcáiból és a szabad természet ölen átadta magát egyik kedvtelésének: bogarászott, botanizálgatott. Gazdag állati és növényzszakmánnyal megterhelten indult hazafelé. Feltűnt neki, hogy szokatlanul fáradt s meg akarván tudni, mennyi ideig volt talpon, zsebébe nyult az órájáért.

Bámulva látta, hogy ficzánkó békát húzott elő. Nemi fejtörés után rájött a sajtyszerű metamorfózis okára: Egy tócsa partján fogta azt a békát, de felismervén, hogy az egy egészen közönséges példány, vissza készült dobni a vízbe. Ugyanakkor az óráját is nézte és szórakozottságában az órát hajította a tócsába s a békát dugta zsebre.

Radó Antal, a jeles Petrarca-fordító annyit dolgozik, mintha száz keze volna: Egész délelőtt a képviselőházban revideálja a stenogramokat, szerkeszti a Magyar Könyvtárt, sok egyéb dolga közt idegen költők műveit fordítja le magyarra és pihe-nésül eredeti verseket ír.

De van egy másik szórakozása is: a családi körben töltött néhány perc. Ezt arra használja fel, hogy egyik vagy másik gyermekével kísétálon a szabadba. Egy izben ismerős jött vele szembe s ez csodálkozva látta, hogy Radó jobb karját kinyújtva halad végig az utcán.

— Mit csinálsz? — kérdi az ismerős.

— A fiacskámat sétáltatom — felelt a költő ... aki nem vette észre, hogy a kis kópé már régen kibontakozott az apai kéz fogása alól és valahol előtte futkosott az aszfalton.

Jászai Marival esett meg a múlt nyáron, hogy egy este, társasággal, kiment Vampetcshez vacsorálni. A hölgyek áttört csipkés bluzban voltak öltözve és még így is panaszkodtak a türelhetlen meleg ellen.

— És te Myriam, nem gyuladsz meg abban a meleg kabátban?

A meginterpellált nagy tragika helyesnek találta a megjegyzést s felállt, hogy leveesse az alkalmatlan felöltőt. Egy fiatalember udvariasan odaugrott s egy pillanat alatt végzett az elvállalt feladattal.

Jászai Mari éppen már vissza akart ülni a helyére, amikor rémülten vette észre, hogy — egyingben van. Odahaza, a forró lakásban a legnagyobb pongyolára vetkőzve tanulgatta legujabb szerepét s amikor távozott, elfelejtett a kabát alá derekat venni.

Eppen így járt e napokban id. Szinyey József, a magyar írók méhszorgalmu életrajzírója. Endrődi Sándor volt nála, hogy a Szikszay-féle vendéglőbe hívja, ahol már többen várták, hogy a Petőfi-ház érdekében tanácskozzanak.

Szinyey, bácsi levette a dolgozózbonyvát s vi-

tatkozás közben elfelejtette a kimenő-kabátját felvenni, hanem egyenesen az überzieherébe búj.

A vendéglőben a szolgálatkész pinczér hámozta le róla a felöltőt. A tudós asztalhoz ült, hol nagy derűség üdvözölte, melynek okát fia, ifj. Szinnyey József magyarázta meg, mondván:

— Édesapám ingujjban jött el hazulról?

Az öreg ur sietett ismét magára rántani a kabátját és maga is nevetve jegyezte meg:

— Csak azt restellem, hogy most már engemet is „zerstreiter Professor“-nak fogtok csufolni!

Rosta.

UJDONSÁGOK.

Kulturképek.

Akik meg akarják érteni az uralkodók, kormányzók és főhivatalnokok ellen mind sűrűben megismétlődő merényletek rugóit, jól teszik, ha figyelemmel hallgatják meg Urusszof orosz herceg két esetét. Urusszof herceg a hírhedt Kisenev kormányzója volt Plehve miniszterelnöksége alatt. Mikor Witte került az orosz kabinet élére, a herceg a belügyminiszternek amolyan helyettese volt. Orosz dolgokban való ítéletét és megfigyelését tehát el lehet fogadni gyanútlanul. A herceg most adta ki emlékiratait és itt mondja el a következő két esetet, mely erős világosságot áraszt a császár birodalmára.

Bessarabiában főhivatalnok volt és mint ilyenek beszélte el Röhrer kormányzó-helyettes ezt a históriát.

— Egy zsidó embert halálra ítél a rögtönítélő bíróság és én annak rendje-módja szerint fölakasztattam a zsidót. Mikor a törvényes harmincz percz eltelt, intettem a hóhérnak, hogy vegye le a holttestet a bitóról. Levette. Az orvos odament és megdöbbenve konstataálta, hogy az áldozat nem halt meg. Szakállát ugyanis elfelejtették levágni és azért a kötél nem simulhatott oly szorososan a nyakához. Mit csináljak most? Újból fölakasztassam? Ehhez nincs jogom. Életben hagyjam? Ehhez sincsen jogom. Mig így töprengtem, az orvos értésemre adta, hogy öt percz múlva a zsidó magához tér ájulásából. Erre határoztam. Megparancsoltam, hogy azonnal temessék el, még pedig mielőtt fölbred. Ön elhalványul, herceg? Miért! Őszintén megmondom, ahhoz, hogy egy keresztényt elevenen eltemettesek, nem volna lelkiismeretem. De kérem, egy zsidót?!

A másik eset ez. Egy zsidó leányt, valamilyen régi rendelet értelmében, kitiltottak Moszkva területéről. A leány mindenáron megszerette volna itt tanulni a gépírást és mert Moszkvában rokonai éltek, a tilalom ellenére visszajött ide. A rendőség ismét elfogta és már-már Szibéria fenyegette, mikor sajtáságos módot választott a rendőség kijátszására. Jelentkezett az erkölcsrendészeti osztálynál és annak a bizonyos szomorú igazolványnak a kiállítását kérte. (Az orosz törvény a zsidó prostituáltakat a törvény védelme alatt az utcán árusítsák. (Az orosz törvény ugyanis a zsidó prostituáltak számára az egész szent birodalmat megnyitja.)

Kiállították az igazolványt és a leány boldogan tanulta tovább a gépírást. A rendőrfőnök várt néhány hétig és aztán hirtelen ott termett egy orvos kíséretében, a leány lakásán.

— Van igazolványa — kérdezte tőle

— Igen — felelt a leány — itt van az igazolványom.

— No majd mindjárt meglátjuk használta-e. Orvos ur, vizsgálja meg ezt a leányt!

Az orvos megvizsgálta és aztán nyugodt hangon mondotta:

— Ez a leány hazudott. Ez a leány tiszta.

A tiszta, érintetlen zsidó leány ma a szibériai ólombányokban van.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap április 25. — Róm. kat.: D. I. Fehér vas. — Prot.: D. I. Tihamér. — Görög-orosz: Apr. 13. Husv. vas. — Zsidó: Niz. 25. — A nap két reggel 4 óra 53 perczkor, nyugszik este 7 óra 3 perczkor. — A hold két éjtel 3 óra 25 perczkor, nyugszik délután 1 óra 31 perczkor. A miniszterek nem fogadnak. — A Magyarországi Hírlap-írók Nyugdíjintézetének közgyűlése délelőtt 11 órakor Alkotmány-utca 16. — Magyar Zoltán hangversenye Andrassy-ut 57. — Olimpiai próbaverseny a Nemzeti Tornacsarnokban. — Az egyetemi hallgatók uszóversenye déli 12 órakor a Rudasban. — Második tavaszi Luxus-lóvásár a Tattersaalban. — A Goyakiállítás megnyitása a Szépművészeti Múzeumban. — Tavaszi tárlat a Múcsarnokban nyitva 9-1-ig 1 korona, 1-6-ig 40 fillér belépődíjjal. 11-ig sétahangverseny. — A Paczka-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — A berliniek kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva 9-1-ig. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva 9-8-ig. Belépődíj 1 korona. — A visszautasított kiállítás a Gresham-palotában nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum összes tárlai nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-12-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9-12-ig és 3-6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-12-ig. — A földtani intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9-12-ig. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9-12-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9-1-ig. — A Ióvárosi könyvtár nyitva 9-12-ig. — A többi múzeum és nyilvános könyvtárak zárva.

Naptár. Hétfő, április 27. — Róm. kat.: Zita sz. — Prot.: Lina. — Görög-orosz: Április 14. Husv. hétfő. — Zsidó: Niz. 26. — A nap két reggel 4 óra 51 perczkor, nyugszik este 7 óra 5 perczkor. — A hold két éjtel 3 óra 52 perczkor, nyugszik délután 2 óra 58 perczkor.

Személyi hírek. Ferdinánd román trónörökös és neje Lembergen át Pétervárra utaznak. — Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter nagyszombat óta Dél-tirolban, Brixenben tartózkodik, ahol hidegvizgyógyító kurát használ, bár nincsen semmi baja. Felesége is vele van és május első napjaiban szándékozik hazajönni. — Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök ma dében Aradra érkezett, hogy az ipartestület nagytermében szabadelőadást tartson.

Az angol királyi pár Kopenhágában. Kopenhágában az angol királyi pár ma a rektor vezetése alatt megjelent küldöttséget fogadta, amely a kereskedelmi, hajózási, ipari, mezőgazdasági és tudományos, valamint művészi egyesületek hódoló feliratát adta át. A rektor üdvözlő szavaira válaszolva, a király utalt azon benső viszonyra, amely már hosszú idő óta áll fenn Anglia és Dánia között és örömenek adott kifejezést Dániának, különösen a hajózás és a mezőgazdaság terén tett haladása felett. A király végül köszönetet mondott a jókívánságokért és azon reményének adott kifejezést, hogy az Anglia és Dánia közötti anyagi és erkölcsi kölcsönök mind szorosabbá fűződnek és a békés kulturának, valamint általános haladásnak jó szolgálatot fognak tenni.

A király köszönete. A Fővárosi Szegény Gyermekek-Egyesület tegnap tartott évi közgyűlése hódoló táviratot intézett a királyhoz. A kabinetiroda e táviratra dr. Ballai Lajos min. tanácsoshoz, az egyesület új elnökéhez, a következő táviratot küldte:

Ö császári és apostoli királyi Felsége a Fővárosi Szegény Gyermekek-Egyesületnek 29. alapítási ünnepe alkalmából kifejtett hódolatát köszönettel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott.

Gyászmise Karloz királyért. Manuel király és Amália anyakirályné ma részt vettek a kormány

által Karloz király és Lajos Fülöp herceg lelki-üdvéért rendezett istentiszteleten. A király és anyja zárt kocsiában katonai csapat kíséretében hajtattott a templomba. Utközben a közönség tiszteletteljesen üdvözölte őket. A király, kinek arcán nyugalom és határozottság honolt, köszönettel fogadta az ovációkat. A város gyászpompát öltött.

Vilmos császár Korfuban. Ma reggelire hívta meg Theodokis miniszterelnököt, a korfui polgármestert és a prefektust. A connaughti herceg tegnap automobil-kalandon esett át. Mikor a herceg családjával az országuton robogott és elakadt, ugyanakkor a görög király a trónörökös párral szintén automobilon kiránduláson volt s megtudva a herceg balesetét, György király gyorsan hazatért, aztán automobilját a connaughti herceg rendelkezésére bocsátotta.

Kitüntetések. A király özv. csegezi Csongvay Domokosné született kisjókai Agoston Irmának, a közjótékonyág terén szerzett érdemei elismeréséül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta. — Rimanóczy Jenő, a postatakarékpénztárnál alkalmazott számtanácsos, nyugalmaztatása alkalmából, sok évi buzgó szolgálata elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta.

Mark Twain életveszélyben. Kicsi hiba, hogy Mark Twaint, a nagy humoristát végzetes szerencsétlenség nem érte utól. Bermundeiből a tengeren utazott haza és eközben ez történt: A világhírű író a hajóhidján sétált, amikor egyszerre csak nagy hullám csapott át a hajón, mely Mark Twaint magával ragadta. Mark Twain szerencséjére az utolsó perczben belekapaszkodhatott a karfába, mert különben a hullám a hajóról lesodorta volna.

A portugál királyi család veszedelme. A lisszaboni republikánus párt vezetési sűrűsége ajánlják a királynak és a királyi család valamennyi tagjainak, hogy az ország békéje érdekében hagyják el örökre Portugáliát és mondjanak le a trónról, mert Portugália csak akkor maradhat fenn, ha köztársaság lesz. Híresztelik, hogy az elhunyt király és trónörökös lelkiüdvéért tartandó gyásztiszteleten, amelyen jelen lesz az egész királyi család és az udvar, nagy események készülnek. Lisszabonban a kereskedelem és minden forgalom megakadt. A republikánus párt bebizonyította, hogy a választásokon Lisszabonban két republikánus jelölt család utján ütöttek el a mandátumtól s így ez a két jelölt be fog kerülni a kamarába. Egyre általánosabbá válik az a felfogás, hogy csak a köztársaság kikiáltása mentheti meg az országot a polgárháborútól. Jellemző a fővárosban uralkodó helyzetre, hogy tegnap egy vallásos procezzsiót katonaság kísért éles töltesű puskákkal és olyan ürügy alatt, hogy nagy katonai diszszemle készül, a vidékről a fővárosba konszignáltak a csapatokat.

Gróf Batthyány Pálné kitüntetése. István Vilmos megyés püspök szép levél kíséretében most küldötte el gróf Batthyány Pál főispán nejeinek, szül. Páliny Inkey Valériának a pápa kitüntetését. A grófnéknak ugyanis a pápa a Pro Ecclesia et Pontifice című és feliratu érdemkeresztet adományozta. Az olasz nyelven kiállított diszokmányt Merry del Val pápai államtitkár írta alá.

Az egyetem ünnepe. A budapesti tudományegyetem ujjaalapításának százhuszonkilencedik évfordulóját május 13-án üli meg. Ezen a napon az egyetemi templomban ünnepi istentisztelet lesz és utána a központi aulában diszülés, amelyen kiosztják a hallgatóknak az egyetemi pályadíjakat és jutalmakat. Az idei ünnepség fényét emelni fogja, hogy a diszülés keretében megy végbe a „sub auspiciis Regis“ királyi doktoravató szertartása, melyet a király képviselőjében gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter fog végezni.

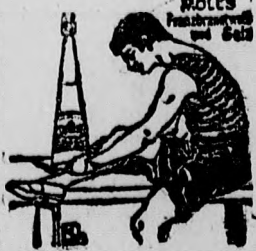
MOLL-féle SÓBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsolés csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombírt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánálvól mellett teljesítettek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

fekélymulthatatlan házihaser mindama gyomorbaajkánál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott kelkelkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánálvól mellett teljesítettek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

— **A lembergi gyilkosság.** Gróf Potocky gyilkosának, Siczinszky-nek bécsi védőit, Rode és Pressburger ügyvédek a lembergi országos törvényszék vizsgálóbírája e hó 28-ára az ügy megbeszélése végett megidézte. Pressburger levelet kapott védenczétől, amelyben ez kijelenti, hogy lelkiismerete tiszta, fizikai állapota pedig „elviselhető”. Egy Lembergből érkezett távirat szerint a vizsgálóbíró, a Siczinszky-ügyben, hacsak a vidéken nem történnek újabb elfogatások, a vizsgálatot hamarosan befejezi. A vizsgálóbírónál tegnap jelentkezett dr. Lewicki Konstantin és kijelentette, hogy átveszi a gyilkosság védelmét. — Lembergben tegnap este letartóztattak egy rutén cselédleányt, aki nyílt utcán magasztalta Siczinszky Miroslávot és szidta a meggyilkolt helytartót. A cselédet átszállították az országos törvényszék fogházába. Egy rutén egyetemi hallgatót is elfogtak, akit azzal gyanúsítanak, hogy bűntársa volt Siczinszkynek.

— **Pap Elek jubileuma.** Pap Elek országgyűlési képviselő ritka jubileumra készül. Ebben az esztendőben lesz huszonöt esztendeje, hogy a függetlenségi pártnak ezt a kiváló tagját először választotta meg képviselőjévé a nádudvari kerület, amelyet azóta megszakítás nélkül képviselt a törvényhozásban. A szép ünnepre, amely legnagyobb bizonyítéka annak a nagy szeretetnek és tisztelőnek, melylyel a nádudvari kerület derek népe képviselője iránt viseltetik, ország-szerte megindult a készülődés. Pap Elek egyik legnépszerűbb tagja a képviselőháznak, amelyben mindig hajlíthatatlan bajnoka volt a függetlenségi eszméknek. Mint népszónok országos hírnévre tett szert és biztos volt annak a jelöltnek a megválasztása, akiért ő korteskedett. De a törvényhozás komoly munkájában is derekasan megállotta mindig a helyét. Felszólalásait rajongó hazaszeretettel és alapos tudás jellemzik. Az országos függetlenségi és 48-as párt, amelynek a jubiléum képviselő mindvégig lelkes tagja volt, szintén kivészi részét a ritka ünneplésből.

— **Orvosok harca.** Az Országos Munkásbiztosító-Pénztár elnöksége tegnap tartott ülésében tárgyalta a veszprémi, a nagyszombati, a nagykanizsai, a besztercebányai, a pápai, a zentai, a marosvásárhelyi, az eperjesi, a szegedi, a mohácsi és az esztergomi kerületi munkásbiztosító pénztárak és orvosaik közt létrejött megegyezéseket, melyekhez, miután szintén mind az országos pénztár részéről felajánlott keretekben mozognak, hozzájárult. A megállapodások mind a fix orvosi rendszer alapján létesültek. Tudomásul vette az elnökség azt is, hogy Kecskeméten szintén létrejött a pénztár és az orvosok közötti megegyezés, s hogy Aradon és Késmárkon is újabb, sikerrel kecsegtető tárgyalások indultak meg. Az eddig létrejött megállapodásokkal a pénztári tagok nagy részének rendszeres orvosi ellátása biztosítva van.

A Budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár orvosai ma este nyolcz órakor az Erzsébetvárosi Kör nagytermében lakomát tartottak ama alkalomból, hogy a betegpénztár és az orvosok közt hosszú időn át dúló harc végre békés megoldást nyert. A harc kivívásában oroszlanrésze volt dr. Friedrich Vilmos, kir. tanácsos, egyetemi magántanárnak, a Budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár főorvosának és ezért őt az egész lakoma alatt nagy ünneplésben részesítették.

— **A gyűjtogatások Berlinben.** Még folyton rettegésben tartják Berlin városát a gyűjtogatók. Mert a gyűjtogatások folyton ismétlődnek. Az a gyanu, hogy a fiugyilkos Heider volt a gyűjtogató, nem bizonyult valósnak. A háztulajdonosok egyesülete és a biztosító társaságok jelentékeny díjakat tűztek ugyan a gyűjtogatók elfogására és a rendőrség is a legmesszebb menő intézkedéseket tette ugyan a veszedelem ellen, de még eddig nem is sejtik, hogy kik a tettesek. Tegnap délután három tűz volt, de szerencsére mind a hármát hamarosan eloltották.

— **Elsüllyedt hajó.** Ma délután Anglia partvidéke és Wight sziget között a sűrű ködben a „Gladiator” cirkáló hadihajó összeütközött a „San Paul” amerikai személyszállító gőzessel. Az összeütközés oly

heves volt, hogy az amerikai hajó megfeneklett és féldolra borult. Utasai közül igen sokan a tengerbe veszttek. A cirkálóról lebecsátották a mentőcsónakokat, de a sűrű köd miatt a mentés nehezen ment.

— **A meginterviewolt Harden.** Németországban a Harden-pöröknek se végük, se hosszuk nincs. A legújabb Harden-pör megint óriási izgalmat keltett. Nem csoda, ha törték magukat az újságírók, hogy az érdekelteket meginterviewolják. Tegnap közöltük az Eulenburggal való beszélgetést, ma a Harden-nel folytatott interviuról érkezett hírt közölhetjük. Harden az újságíróknak ezeket mondotta:

— Riedl tekerkedő és Ernst halmester tanuvallomásai által nyilvánvalóvá lett, hogy Eulenburg herceg vétett a 175. paragrafus ellen. Eulenburg herceg a Brandi-pörben valótlanságot mondott; e valótlan állítására alapította a Bernstein igazságügyi tanácsos ellen tett büntető feljelentését s ennél fogva a Bernstein elleni pörben tanuként van megnevezve.

Arra a kérdésre, vajjon Harden Riedl és Ernst tanuvallomásait elhíhetőknek tartja s hogy tévedés nem fog fenn. Harden azt válaszolta, hogy szó sincs tévedésről. Mindenkinek látnia kell most, melyik oldalon van a galád, piszkos szisztéma, amelylyel a herceg őt vádolta meg a távollétében. Eulenburg herceg az a férfi, akiről Isenbiel főállamügyész nyilvános törvényszéki tárgyaláson azt mondta, hogy egyike amaz istentől megáldott embereknek, akit első látásra meg kell szeretni. Eulenburg herceg már régen más politikai férfiakat is meg tudott tévesztetni. Arra a kérdésre, miképen képzelel el Harden az ügy további folyamát, azt válaszolta, hogy erre nem tud nyilatkozni. Eulenburg herceg már a múlt decemberben úgy őt, mint Bernsteint bünváddal fenyegette meg. Most Bernsteint ellen végleg megindult a büntető eljárás Harden az hiszi, hogy a kamarabírósnak el kell rendelnie a Harden—Moltke-pör újrafelvételét. Végül Harden kijelentette, hogy szóról-szóra fentartja, amit itt.

— **Feljelentés egy képviselő ellen.** Simonyi Artur fővárosi ügyvéd Szávost Emil budapesti nagykereskedő nevében feljelentést tett Ivánka Imre országgyűlési képviselő ellen. A feljelentés szerint Ivánka Imre egy magdeburgi bányavállalatnak hatszáz négyszögölnyi bányaterületet adott el. A tulajdonjog átruházása azonban kissé nehezen ment, mert a bányaterület az átadáskor még nem volt egészen Ivánkánaké, csak opciója volt rá. Előbb ötezeröt száz korona vételárát kellett volna lefizetnie, hogy a bányavállalatnak ötszörös pénzen, huszonöt ezer koronáért tovább adhassa. Minthogy a szükséges pénzüsszeget nem tudta előteremteni, Szávost Emil nagykereskedőtől egy haterzer koronás fedezeti váltót kért. A nagykereskedő panasza az, hogy a képviselő a fedezeti váltót értékesítette, meg nem engedett czélokra használta fel s ezáltal neki vagyoni kárt okozott. S állítólag nemcsak ezt az egyet, hanem még másik két váltót is értékesített Ivánka. Az ügyet Sándor László rendőrkapitánynak osztatták ki. Erre az ügyre vonatkozólag Ivánka Imre a következő nyilatkozatot küldte be:

A mai esti lapok nyilván érdekelt oldalról nyert információ alapján Szávost Emil helybeli nagykereskedőnek egy ellenem tett feljelentésével foglalkozva, különböző, a valóságnak meg nem felelő híreszteléseket közölnek. Ezekkel szemben a való tényállás az, hogy Szávost Emil édesanyám ingatlanaira való bekebelezés ellenében érettem többrendbeli váltókötelezettséget vállalt, most pedig, hogy kötelezettségeitől szabaduljon s hogy egy ellene teendő feljelentésnek élet vegye, azzal az alávaló mesével áll elő, hogy ő ezeket a váltókat csupán fedezetként írta alá. Emiatt az eljárást ellene azonnal folyamatba teszem és annak során tanukkal és okiratokkal fogom e vád alaptalanságát bebizonyítani; ugyszintén azt, hogy éppen ellenkezőleg Szávost Emil volt az, ki a nála hagyott csereváltókat jogellenesen felhasználva, azokat ellenem érvényesítette.

— **Uj udvari tanácsos.** A király Landauer Lipót gyarmatáru nagykereskedőnek ipari és kereskedelmi téren szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi czímet díjmentesen adományozta. A kitüntetett a magyar ipari és kereskedelmi világ egyik érdemes tagja, akinek e téren kifejtett tevékenysége csak nemrégben nyert elismerést, amedőn neki a király a magyar nemességet adományozta. Landauer Lipót a Landauer Ignác és Fiai czég tulajdonosa, mely czég tavaly ünnepelte fennállásának ötvenéves jubileumát. A czég tizenöt évvel ezelőtt kezdte meg munkálkodását az ipari téren is, mely azóta oly nagy dimenziókat öltött, hogy a gyarmatáru üzlettel teljesen felhagyott.

— **Bombavető Kóru szigetén.** Ha valósnak bizonyul az a hír, mely kerülő uton érkezik Rómából Kóru szigetéről, akkor a német császárt ugyancsak nagy veszély fenyegette. E szerint Kóruban ötven embert letartóztattak, akik Patrászból jöttek és fegyvert és dinamitot vittek magukkal. Husz albánnak sikerült egy vitorlás hajón elmenekülni, de egy görög hajó üldözte őket s tizenegyet közülök megölt, a többit pedig elfogta. Ezt a hírt eddig még nem mindenben erősítették meg, mert egy közvetlenül Kóruból érkezett távirat azt mondja: Egy Kóru szigetéről elindult bárkán több albán ember, akinek nem volt utlevele, titokban partra akart szállni. A parton föllállított csapatok rájuk lőttek és a bárkán lévő emberek közül öt embert megöltek. Bizonyos tehát, hogy vér folyt Kóru szigetén. De hogy voltaképpen mi történt ott, az még eddig eléggé homályos. — Itt közöljük a német császár utazására vonatkozó legújabb híreket. Ezek szerint a német szövetségi fejedelmek látogatása alkalmával a német császári pár, Luiza hercegnő és Vilmos Ágost porosz herceg Schönbrunnban fog lakni. A német császári pár számára kijelölt lakosztályban már napok óta dolgoznak az asztalosok és kárposok. Ugyanaz a lakosztály ez, amelyben a császári pár 1896-ban történt látogatása alkalmával is lakott. A meidlingi kastélyszárny első emeletén, a Rudolf trónörökös-appartement fölött van ez a hét szobából álló lakosztály, amelynek ablakaiból a kastélykert virágos parkjába nyílik a kilátás. A császárné és Luiza hercegnő számára kijelölt női lakosztályhoz tartozik a kék szalon, a japáni szoba, a gobelin-hálószoba és a porcellán-terem.

— **A szombathelyi tifusz.** Szombathelyt a tifuszjárvány elhajtása a hatóságok óvintézkedések folytán némileg már sikerrel járt. Megbetegedések ugyan még fordulnak elő, de nem olyan mértékben, mint a járvány kezdetén. A szombathelyi gabonakereskedőkhöz, kik üzletkötés miatt szombatonként felkeresik a bécsi tőzsdét, távirat érkezett a tőzsde igazgatóságától, hogy a tifuszjárvány miatt a tőzsde látogatását mellőzzék. A katonák között és a fogházban is néhány újabb betegedés fordult elő. Az iskolák eredetileg május 3-ig voltak zárva, de az alispán most május 20-ig rendelte el az előadások szünetelését. A tifuszt a vármegye több községeibe behurcolták, így Sárváron, Körmenten és Inczeden fordult elő tifuszbetegedés. Egy kiszabadult rab pedig a fogházból magával hurcolt tifusznak áldozatul esett. A közuti vasut kocsijait rendszeresen fertőtlenítik.

Dr. Kaiser Károly geologus negyvennégy kutat vizsgált meg a város különböző helyein s ezek közül 17-et alkalmasnak talált az ivásra, miért is kijelölte azokat közhasználatra. A város ma plakátokon közli a lakossággal, hogy csak a jelzett kutakból igyék, mosásra és főzésre mind alkalmas. Az alispánnak a belügyminiszterhez intézett jelentése szerint szombaton husz megbetegedés és három halálozás történt. Az összes megbetegedés eddig 316, összes halálozás tizenhárom. Hajós Béla közegészségügyi főfelügyelő Mezihradszky Kálmán megyei főorvossal ma a magánházakban lévő betegeket kereste fel.

— **A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézeti** holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja saját helyiségében (V., Alkotmány-utca 16. I. em.) huszonhetedik rendes közgyűlést. A közgyűlés után délután 1 órakor a Bokros-féle vendéglőben (VI., Andrássy-ut az Operával szemben) ebéd lesz.

Gazdák figyelmébe!

csapott könpora a sárgaság és rákfénésedés ellen. 5. Schloesing lecsapott rézgátló könpora a fűirtóadás, fűtperonopora és blackrot ellen. 6. Schloesing lecsapott nikotinos könpora. 7. Utasítás a burgonyabetegségek elleni védekezésre. 8. Utasítás a repák előtti ellenségek elleni védekezésre. 9. Utasítás a rózsa, eiszserjék, virágok és konyhakerti növények előtti botanogépek és ellenségek elleni védekezésre. 10. Utasítás a hernyók irtására. 11. Schloesing „Pyr-alion”-ja, védekezés a szőlőmolyok ellen. 12. Utasítás a trágyatölepek, komlóskortékek, baromflaknak és baromflaknak könporrall kezelésére. Ezen füzeteket felszólítással díjmentesen és bérmentve küldik Schloesing testvérek és társai r. i. újságja Marvalla (Franciaország) vasárnapjainak a magyar kiadalmán tartatására.

SOHLOESING THEOPHIL világhírű franciaországi gazdasági vegyész, a francia tudományos akadémia tagja által feltalált és marsellel Schloesing-gyárakban gyártott védő és irtószerrel a szőlőket és más növényeket pusztító élősködők ellen használatba hozott zottván, kiadtuk ismertető füzetünket és utasításainkat a kártevők elleni védekezésre nézve. Erről szóló tudományos alapon készült ismertetőnk: — 1. Schloesing-ház és feje: Theophil Schloesing 2. Schloesing bordó pora. Védekezés a peronospora ellen. 3. Schloesing egyszerű lecsapott könpora, védekezés a haztharmat ellen. 4. Schloesing vasgátló könpora. 5. Schloesing lecsapott rézgátló könpora a fűirtóadás, fűtperonopora és blackrot ellen. 6. Schloesing lecsapott nikotinos könpora. 7. Utasítás a burgonyabetegségek elleni védekezésre. 8. Utasítás a repák előtti ellenségek elleni védekezésre. 9. Utasítás a rózsa, eiszserjék, virágok és konyhakerti növények előtti botanogépek és ellenségek elleni védekezésre. 10. Utasítás a hernyók irtására. 11. Schloesing „Pyr-alion”-ja, védekezés a szőlőmolyok ellen. 12. Utasítás a trágyatölepek, komlóskortékek, baromflaknak és baromflaknak könporrall kezelésére. Ezen füzeteket felszólítással díjmentesen és bérmentve küldik Schloesing testvérek és társai r. i. újságja Marvalla (Franciaország) vasárnapjainak a magyar kiadalmán tartatására.

FRANKL ADOLF bankháza
Budapest, Eötvös-utca 19. sz.
(Száll. ház.) TELEFON 88-40.

Reg

Haszn

— **A bíboros hirtelen halála.** Reggio di Calabria-ban Portanova bíboros ma reggel, közvetlenül a mise olvasása előtt, hirtelen agyszélhűdést szenvedett, ami azonnali halálát idézte le. A bíboros halála igen fájdalmasan érinti a várost.

— **Tanárok párbaja.** A székesieyházi főreáliskola tanári testületében előfordult villongások következtében, mint jelentették, Szabó Dezső és Boromissza Jenő tanárok pisztolypárbait vívtak egymással. A kultuszminisztérium korábban Boromissza Jenőt ennek következtében Verseczre, a ma érkezett leiratával pedig Szabó Dezsőt Nagyváradra helyezte át. Azt hiszik, hogy a felekzetű villongások ezzel befejezést nyertek.

— **Ügyvéd és rendőrkapitány.** Kinos incidens játszódott le tegnap délelőtt a hetedik kerületi kapitányságon. Dr. Gyurányi Ferencz budapesti ügyvéd egy utczai incidensből kifolyólag a kapitányságra került. Ott az ügyvéd névjegyeivel, a nála levő vadásziggyével és tanukkal akarta személyazonosságát igazolni, de mindezeket nem tartotta az ügyeletes tisztviselő elegendőnek és Gyurányinak hosszabb időt kellett a kapitányságon töltenie. Dr. Gyurányi később a kapitányság folyosóján találkozott dr. Szeszler rendőrkapitánnyal s felelősségre vonta a szokatlan bánásmód miatt. A kapitány rákiáltott az ügyvédre, mire ez sértő kifejezésekkel illette a kapitányt. Szeszler akkor az elősítő rendőrökkel bevitette az ügyvédet a szobába, ahol egy polgári ruhába öltözött rendőrtisztviselő hátulról a nyakára sujtott, majd a kapitány parancsára belökték egy másik szobába s ott a rendőrkapitány és ügyvéd között négy szemközti folytatódott a harcz. Az ügyvéd szerint Szeszler szóval inzultálta, majd a kapitány dühében az öklével feljé sujtott s homlokát érintette. Miután az ügyvéd kiszabadult szorongatott helyzetéből, felkereste dr. Siklóssy Lászlót és dr. Morelli Józsefet, hogy nevében provokálják Szeszler rendőrkapitányt. Gyurányi megbízottai a tényállás meghallgatása után azt válaszolták dr. Gyurányinak, hogy miután dr. Szeszler kapitány a vizontsértéseket hivatalos minőségében követte el, véleményük az, hogy ezen sértésekért fegyelmi és büntető uton keresendő elégtétel.

— **Változások a Földtani Intézetben.** Böckh János, a Földtani Intézet igazgatója, miniszteri tanácsos, a múlt év november 1-e óta hathónapi szabadságot élvez, ennek leteltével 46 évi állami szolgálat után végleges nyugalomba vonul. Ugyancsak 46 évi állami szolgálattal nyugalomba megy Gesell Sándor főgeológus is. A megüresedő igazgatói állásra több kiváló jelölt aspirál. Egyik üresedésben volt geológusi állásra dr. Kormos Tivadar egyetemi tanárségéket nevezték ki. Ezenkívül dr. Darányi Ignác miniszter két új geológusi állást kreált, de ezeket csak akkor lehet betölteni, ha az 1908. évi költségvetést megszavazták.

— **Elzúllott urileány.** Egy jó családból való szép, fiatal leány került tegnap a rendőrség kezére. A neve Gally Mária, most huszonöt éves s még nem is olyan nagyon régen dédelgetett kedvence volt a nógrádmegyei úri fiataliságnak. Az apjának Nógrádmegyében volt birtoka és kastélya. Gally Mária beleszeretett egy katonatisztbe. Házasságuk elé azonban akadályok gördültek. A birtok ugyanis akkor már nagyon meg volt terhelve s úgy látszott, hogy aligha kerülné ki belőle a kauczió. A katonatiszt megszöktette a leányt s felhozta ide a fővárosba, de nemsokára a faképnél hagyta az elcsábított leányt, aki most már minden támogatás nélkül magára maradt. A leány eleinte valami állást keresett magának, de egyre nagyobb szükségbe jutott. Ekkor modell lett, majd pedig lopásra vetemedett. Ellátogatott több fővárosi ékszerész boltjába. Rendszerint valami apróságot vásárolt, de válogatás közben mindig ellopott egy-egy értékesebb tárgyat. Tegnap rajtavestett. Egy koronaherczeg-utczai ékszerész üzletben tetten érték és átadták egy rendőrnek. A főkapitányságon a leány sirva panasolta el sorsát és megvallotta bűnét. Az ékszerek egy részét viselte, a másik részét pedig elzalogosította. Legutóbb a Rökk Szilárd-utca 6. száma alatt lakott. Ott ház-

kutatást tartottak és egy egész csomó zálogcédulát találtak. Gally Mária a rendőrség letartóztatva.

— **A nyakszirtmerevedés.** A rajnai tartományokból és Westfáliából a himlőjárvány és nyakszirtmerevedés terjedését jelentik. Arnsbergből az a hír érkezik, hogy a környéken hat újabb feketehimlő megbetegedés fordult elő. Minthogy a járvány egy olyan családban tört ki, mely galicziai munkásoknak adott szállást, azt hiszik, hogy a járványt ezek a munkások hurczolták be. Trierből jelentik továbbá, hogy a város környékén újabb nyakszirtmerevedési eseteket állapítottak meg. Két gyermek, kik megkapták ezt a betegséget, meghalt.

— **A távolbalítás.** A technikai tudomány, amely az utóbbi évtizedek alatt oly hihetetlenül fellendült s melynek oly óriási vívmányai vannak, már hosszabb idő óta feladatául tűzte ki a távolbalítás problémájának megoldását. Edison, a nagy feltaláló is behatóan foglalkozott már ezzel a kérdéssel olyformán, hogy a telefont akarta oly készülékkel összekötni, mely lehetővé teszi, hogy az egymásnak távolból telefonozó egyének láthassák egymást. Edison kísérletei még nem biztattak sikerrel. Most Armengaud párisi mérnök foglalkozik a problémával. Armengaud mérnök a párisi természettudományi társaság szalonjában legutóbb kiállította azt a készüléket, amelylyel kísérleteit folytatta. A készülék a fénysugarak távolba való közvetítésére szolgál. Armengaud a kinematográfiai felvételek rendszerét követi és erre a célra a Blondel-féle oscillografiához hasonló tükröző galvanometert használ. Az eddigi kísérletek egyelőre nem jártak sikerrel, a feltaláló csupán azok előtt a feltalálók előtt, akik éppencéggel nem tartják lehetetlenek a távolbalítás megvalósítását, akarja kimutatni, hogy a távínyképezés tereén olyan sikerrel alkalmazott seientől ezen a tereén is nagy eredmények várhatók, amennyiben a fénybehatások huzamossága és a szinképző sugarak intenzivitásának és sebességének váltakozása tereén szerzett tapasztalatok czélszerűen kombinálhatók lesznek. Armengaud kísérleteit illetőleg egy szakértő a következőleg nyilatkozott:

— A jelentés adatai szerint a francia feltaláló semmiéle gyakorlati eredményt nem ért. A selen technikailag zavarólag ható tulajdonságait már Korn tanár minden irányban tanulmányozta és azt egy különleges fénytörés alkalmazásával megszüntette. A távolbalítás készülékét illetőleg különösen Lux Ludwigshafeni elektrotechnikus adott igen hasznos utbaigazításokat; hasonlóképpen íelemlihetők Szepanek lengyel feltalálónak ebben az irányban folytatott kísérletei, amelyek azonban eddig nem kerültek gyakorlati kiviteire. A távolbalítás problémájának nehézségei különösen abban rejlenek, hogy egy egész élő kép minden egyes mozgó részletével egyidejűleg lesz átvihendő és pedig úgy, hogy az egyes részletek össze ne zavartassanak egymás között. Armengaud találmánya pedig ezen a tereén semmiéle haladást nem jelent.

— **Tolvaj rendőrönök.** Pétervárt a titkos rendőrség főnökére, Asslanowra rábizonyult, hogy tömredék visszaélést követett el. Összekötetésben állott nagyszabású szélhámosokkal és tolvajbandákkal, akiket akárhányszor kiszabadított busás pénzért. A kormányzó elmozdította állásától Asslanowot és megindította ellene a büntető eljárást.

— **Beléugrott a Dunába.** Molnár Ilona 17 éves cselédleány ma délután a Margit-hidról a Dunába ugrott, de a parti halászok még idejekorán kimentették a habok közül. A leányt, aki szerelmében csalóda akarta az életét eldobni magától, a mentők a Rökus-kórházba vitték.

— **Elgázolta az automobil.** Ma délután a Dobutca és az Erzsébet-körút sarkán Kiss Ernő és Társa vaskereskedő czég automobilja elütötte Deutsch Jakab háztuládonost. A szerencsétlen embert súlyos sérüléseivel Dolog-kórházba vitték. A rendőrség a vigyázatlan sofőr ellen megindította az eljárást.

— **Házasságok.** Balog Béla nagykereskedő feleségül vette Radó Ágnes, dr. Radó Antalnak, a kiváló író és műfordítónak leányát.

Koch Mór, a budapesti legelőkelőbb ruhanagykereskedő czég, Koch testvérek egyik czégfőnöke, ma délelőtt 11-kor vezeti oltárhoz Eszéken Pfeiffer Steffy kisasszonyt.

Berkes Béla, az udvari cigány ma ünnepelte házasságának huszonötödik évfordulóját. Ezüstményegzője alkalmával sokan üdvözölték a népszerű zenészt.

Hajós Aliréd műépítész, a magyar sportvilág egyik népszerű képviselője május 3-án házasságot köt Blockner Vilmmával, Blockner Izidor és neje szül. Eisler Regina bájos leányával.

Löbl Miksa Szegeden április 30-án házasságot köt Spitzer Minával, Spitzer Dávid leányával.

Markovits Oszkár május 3-án házasságot köt Krishaber Margittal, Budapesten.

Lössler Béla Cserháttelepről eljegyezte Bárány Teklát Szatmáron.

— **Pusztító tornádó.** Newyork-állam nyugoti és délnyugati részében forgószelek nagy pusztításokat vittek véghez. Egyes kisebb helységek teljesen elpusztultak. Hét ember életét vesztette, sokan megsebesültek. Richlandban (Louisiana) pedig a tornádó négy embert megölt, tizet megsebesített. — Az a ciklon, amely tegnap Mississippi, Alabama és Louisiana államokban dühöngött, több várost majdnem teljesen elpusztított és másokban óriási pusztításokat vitt véghez. Több száz ember, köztük főleg négerék életüket vesztették. Atlantából éjfélkor 250 halottat és 400 sebesültet jelentettek be. A kár nagyságát még nem lehetett megállapítani, mivel a hírszolgálat megszakítása folytán a pusztítások terjedelméről szülőbb tudósítások még hiányzanak. Mindazon vidékekre, amelyekben a ciklon nagymértékben dühöngött, segélyvonatokat küldtek ki.

Newyorkból jelentik még: A déli államokban a tornádó iszonyu pusztításokat vitt végbe. Eddigi jelentések szerint az orkánnak legalább százötven emberélet esett áldozatul és a sebesültek számát még százza teszik. Temérdek ház fedelét letépte a vihar és sok város, köztük New-Orléans teljesen el van zárva a világtól, mert a távíróvezetékek elszakadtak. Mindenfelől vasuton segítőcsapatok mentek a pusztulás színhelyére.

Newyorkból jelenti újabb távirat, hogy a tornádó Alabama, Missisipi és Luisana államokban rengeteg pusztításokat vitt véghez. Egész városok megsemmisültek és az orkán olyan porfelhőt támasztott, hogy elsötétült tőle a nap és az egész pusztulás ideje alatt sötétség volt. Évszázados fákat döntött ki a fergefeg és a könnyebb építményeket elsöpörte. A romok jelzik az orkán irányát. A négerék faházikói eltűntek a föld színéről és a halálra ijedt szerencsének remületükben a földre borultak, úgy imádkoztak és menekeltek, mint az örültek. A halottak legnagyobb része néger, mert az ő házaik az orkántól úgy összemomlottak, mint a kártyavárak.

— **A dévai áll. tanítóképző-intézet I. osztályában** az 1908/9. iskolai évre több ingyenes, féldíjas és ösztöndíjas hely van üresedésben. Bővebb fölvilágosítást szivesen nyújt az intézet igazgatósága.

— **Leleplezett zugbukmeker.** A rendőrség ma délután tettenérte Schnitta Antal fűszerkereskedőt akkor, amikor éppen az alagi löversenyekre téteket fogadott el. Schnitta Antal üzleimeiről a rendőrség már napokkal ezelőtt értesült. Megfigyelte Schnittának Rákóczi-ut 11. szám alatt levő fűszerüzletét és akkor látták, hogy igen sokan az üzlet mögött levő irodába mennek be. Ma délután Dömjén Benő detektívönök vezetésével négy detektív jelent meg az irodában. Schnitta ekkor éppen ügyfeleivel volt elfoglalva. A detektívek lefoglaltak tizenkétezer nyolczszáz korona készpénzt és Schnitta könyveit. Az eljárást megindították ellene.

— **A Beketow-czirkusz** május 1-én, pénteken este 8 órakor tartja nagy megnyitó előadását, olyan műsorral, minő czirkuszban még nem volt együtt látható. A bemutató és következő előadásokban résztvesznek: Beketow igazgató új löidomítáisaival, 35 ló együtt a körben, Joyce kiváló cowboy, Hegelmann-csoport, páratlan légtornászok Schumann Ernő iskolalovas, Schumann M. czirkuszigazgató fia, Amandó bohóc a boxoló kenguruval, a Reuter-fivérek, mesés erőakrobaták, az eredeti 4 Perez a szabadon álló létrán, utánozhatatlan mutatványok, a 8 Turbillon, a világ legjobb biciklistái, Sascha, Gerard és Fontana Czézár, a jelenkor legkiválóbb szokelovasai, Mariano-fivérek zenebohócok, madame Gérard,

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorhajosoknak és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 3-8 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

a lelegegansabb iskolalovarno. Morris és Vincent, spanyol bohoczok és August.

— **Halálozás.** Tokay Nagy Zoltán orsz. műtarajziskolai és rajztanárképző-intézeti növendék, életének 20-ik évében elhunyt Kőrmöczbányán.

x **A Szt.-Lukácsfürdő részvénytársaság** i. hó 24-én tartotta XV. évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság tagjaiavá lettek újból megválasztva: nyilhegyi Rupp Zsigmond, udvari tanácsos, a budapesti közjegyzői kamara elnöke, várpalotai Palotay Rezső vezérigazgató, Gerhardt Gusztáv, udvari tanácsos, a Kassa-oderbergi vasut alelnöke, várpalotai Palotay Ödön, kereskedelmi tanácsos, igazgató és dr. Mezei Mór, v. országgy. képviselő. A felügyelő-bizottság tagjai lettek: gróf Benyovszky Sándor, országgy. képviselő, Romy Béla, miniszteri tanácsos, dr. Lichtenberg Kornél, egyetemi tanár és Könyi Manó, az országgy. gyorsiroda ny. főnöke. Az orvosi szaktanács tagjai lettek: tolesvai dr. Korányi Frigyes, főrendiházi tag, egyet. tanár, esurgói dr. Kéty Károly, udv. tanácsos, egyet. tanár, bókai dr. Bókay Árpád, udv. tanácsos, egyet. tanár és dr. Réczey Imre udv. tanácsos, egyet. tanár. A lefolyt üzletévben az összes bevételek 642,526.50 koronára ruhtak, az összes kiadások, adók és leírások levonása után maradt tiszta nyereség 126,784.54 korona, melyből 6% osztalék kifizetésére 120,000 korona, a fennmaradó összeg pedig igazgatósági jutalék- és jövő évi számlára való átvitelre fordították. A közgyűlés az igazgatóság jelenléte tudomásul vette és a szakszerű vezetésért az igazgatóságnak egyhangulag köszönetet szavazott.

x **Zászlók**, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna és vívásra.

x **Dr. Hönig Izsó** elektroterápiai és Röntgen-intézete (Károly-körut 24.) az orvosi tudomány modern gyógyeszközeivel felszerelve páratlanul áll a fővárosban és főképp idegbetegek (neurasthenia, hysteria) csuszosok, köszvényesek, szívbetegsgek, elhízottak, bőrbetegsgek, zsábadban, álmatlanságban szenvedők stb. találhatnak benne bajuk ellen sikeres gyógykezelést. Az intézet hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

x **Evvészközök és nászajándékoknak** való dísz tárgyakról sok száz fényképpel tarkított albumot állított össze Polgár Kálmán örösmester, (üzlete és raktára Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. szám), melyben a hazai ötvös ipartermékek szép sorrendben fel vannak tüntetve. Ez a körülmény külön megemlést azért érdemel, mert Polgár Kálmán a „Magyar Védő-Egyesület” tanúsága szerint a honi ékszeripar terjesztésén fáradozik. Aki tehát rendelésével nevezeti céghez fordul, az nemcsak előnyösen vásárol, de egyben a hazai ipart is támogatja. Lapunk olvasóinak közvetlenül Polgárhoz intézendő felszólításra tekintélyes album-árjegyzék ingyen és bérmentve megküldetik.

x **Hogy hívják?** Ezen című hirdetésre felhívja t. olvasóink figyelmét Kiss Károly és Társa bankház. Különböző férfi és női nevek vannak felsorolva e hirdetésben és mindenik mellett szerencseszámok. Minden ember életében vannak pillanatok, mikor szerencsésjét megállapíthatná. Talán a neve melletti osztálysorsjegy nagyobb nyereeménynyel lesz kihuzva már a legközelebbi huzáson! Kísérlelje meg! KISS szerencsésje NAGY! Az osztálysorsjegy legutóbb megjelent képi leírását érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldi meg e szerencses bankház.

x **Berlin—London—Páris.** A londoni és párisi társasutazást, amely május 23-án indul Budapestről, válogásos luxusutazásnak tervezik. A magy. kir. államasutak menetjegyjárodájának egyik főtitviselője, aki már gyakran megette ezt az utat, az indulástól a visszaérkezésig kíséri az uti társaságot és gondoskodik minden kényelemtől. Berlinben, Londonban és Párisban pedig helyivezetők várják az érkezőket és magyarázzák a nevezetességeket. A részvételi díjban, mely kívánatra 20.— koronás havi részletekben is törleszthető, befoglalatik az utazás, szállás és ellátás a legelőkelőbb hotelokban, kocsik mindenholva, belépődíjak, szóval minden költség. Részletes prospectus a magy. kir. államasutak menetjegyjárodájában (Budapest, Vigadó-tér 1.) díjtalanul kapható.

x **Budapesti Kabaret.** A Teréz-köruti Budapesti Kabaretban a most következő héten és minden este a nagysikerű áprilisi műsor kerül előadásra, amely az utóbbi napokban egy sereg új számmal bővült. A három bohózatot kivül, melyeknek mindegyikében fellép a kabaret vezetője és konferenciája: Nagy Endre, most minden este hét mulatságos és nagyob-

bára aktuális színházi tréfa és husz pompás ui kabaret-szám kerül előadásra. Nagy Endrén kívül minden este fellép a tizenkéttagú művész-személyzet.

Apró csaták egy sorsjegy körül.

— A bajai főnyeremény. —

Budapest, április 25.

A szabadkai bíróság ma folytatta a milliót nyert sorsjegy nyomában támadt pör tárgyalását; de mert az igazi ellenfelek már kiegyeztek, a mai apró csatározások csak mérsékelt érdeklődést kellettek. Eckert Antal is megjelent a tárgyaláson és boldogan újságolta, hogy tegnap délután a bajai banknál főivette a háromszázezer koronát, amely az egyezés értelmében jár neki. Dr. Forró Félix budapesti ügyvéd csak néhány hét mulva kapja meg a százezer koronát. Eckert azért jött, hogy elbucszúzzék a két védőtől és még délelőtt visszautazott Bajára.

A mai tárgyaláson a tanukihallgatásokat folytatták.

Sziklai Illés, a bank ügynöke a következő tanu. Ő adta el Eckert Antalnak a vitás sorsjegyet. Sziklai süket ember, csak hallócső segítségével lehet vele boldogulni, így is nehezen.

— Nagyon tisztességesnek ismerem a bankot, amelynek magam is 1888 óta állok szolgálatában. Soha semmi gyanus dolgot nem hallottam róla.

Vallomása során ellentmondásokba keveredik a vizsgálóbíró előtt tett vallomásával. Az elnök figyelmezteti rá, mire a tanu méltatlankodva jegyzi meg:

— Mit tehettem róla, mikor hárman is faggattak? Az apám örökül hagyta rám, hogy ha a törvény előtt vallomást teszek, ne esküdjem meg rá, mert süket vagyok.

Zajos derültséget keltett a mulatságos kijelentés. Sziklai főbátorodott és bizalmasan elmondta, hogy a zsidóknál sikkkel bíbelnek nevezik az olyan bajt, amibe szegény Wagner került.

— Jaj annak, — sópáncsolt az öreg ügynök — ha valakire rátkálnak egy rágalmat! Az isten óvjon meg ettől mindenkit!

Sziklai végül elmondta, hogy ő vezette föl Eckerteket Schön Antalhoz egyezkedés végett. De hogy az igazgató szobájában mi történt, azt nem tudja.

Az ügyészség elfogultság miatt ellenzi a tanu megesketését. A védők kijelentik, hogy „elfogultság”-ot nem ismer a törvény, mire nagy keservesen megesketik az öreg ügynököt.

Dr. Neumann Miksa, a Magyar Jeizálogbank igazgatóhelyettese a következő tanu. Elmondta, hogy április másodikán megjelent nála Schön igazgató Wagner könyvelővel és mikor ő sodálkozását fejezte ki, hogy ilyen későn jelentkeznek a főnyereményért, valamelyik kijelentette, hogy már februárban tudták róla, de nem akarták érinteni az 1905-iki vagy az 1906-iki mérleget. Hogy a kettő közül melyik tette ezt a kijelentést, arra nem emlékszik.

Wagner Sándor kijelenti, hogy ő nem mondott ilyet:

Neumann igazgató megeskete után Schön igazgató mostoha fiát, Szász Ottó földbirtokost hallgatták ki.

— A cselédek — ugymond — tegnap boszúból valfották, hogy az ő házában már januárban szó volt a főnyereményről. Ez nem igaz.

Ezután még több jelentéktelen tanuvallomás történt, mire az elnök a tárgyalást déli egy óraker berekesztette.

A bajai sorsjegy ügyének ma délutáni tárgyalásán a bank igazgatóságának három tagját hallgatták ki, kik mindhármán azt vallották, hogy a bank a közraktár felállításával már régebben foglalkozott és neni lehet igaz enek következtében az, hogy a közraktár létesítéséhez törvény szerint szükséges egymillió alapítókét Eckertől akarták elvenni. Hétfőn a kémiai és könyvszakértőkre kerül a sor.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A szatir.

— Berr és Guillemaud vigjátékának bemutatója a Vigszínházban. —

Szeretjük a fiatalságunk emlékeit, még ha nem a legtisztelteméltóbbak is. Egy ifjonti vásótság emléke szebb, mint egy későbbi hőstett, melyet nem követünk el. Egyszóval: a Vigszínház ismét francia vigjátékot szedett elő, abból a fajtából, melyből ifjkorában oly sokat kellett előszednie, hogy végül magyar drámát adhasson elő, remegve, de bukás nélkül. Ez a mai darab a régi fajtából való, egészen a régi fajtából lehet, hogy más czim alatt már láttuk is a Vigszínházban; ki tudná számon tartani e francia vigjátékok matériáját? A Vigszínház igazgatója legkevésbé, hiszen öneki valamennyit végig kellett néznie, míg meggazdagodott a szegény.

Vajjon hogy is készülnek ezek a francia vigjátékok? Annyit az esztétika már megállapított, hogy nem holdvilágos éjszákán terem az inspirációjuk, sőt valamilyen nagyon is józan világítású szimüirodában, ahol a czégtársak a megrendelés sikeres lebonyolításán izzadnak. Az egyik megpillant egy újsághírt. A szatir. A c... i erdőben egy agg kéjenc tobzódik. Pikáns hírecske, kellő erotikus mellékizzal. Már most az még nem viccz, hogy a szatir disznókodik. Minden tisztességes szatir így cselekszik. C'est son metier. Hát keressük meg a szatir ellenképét és keverjük azt a szatirság gyanujába. Derék családapának kell lennie, lehetőleg régiségkereskedőnek, aki világéletében a garast rakta élére és 17 év óta megfélekedett még férfi kötelmeiről is. Bocsánatot kérek, de ez így van a Berr és Guillemaud urak vigjátékában, sőt önérettel állíthatom, hogy ők nálam sokkal alaposabban kiaknázák e kényes témát.

A szóbanforgó derék régiségkereskedő felesége példánul az egész darabon végig reklamálja ama kötelmek teljesítését, amit végül is, sok, de jogos ravaszaggal és közmegelegedésre, ki is erőszakol. A férj ugyanis természetesen — ez ismét az ellentétek receptjéhez tartozik — végül maga is elhiszi veszedelmes voltát és hitvese és a közönség öröme, erőre kap. Ezt előttünk, vagyis a szomszéd szobában igazója, szám szerint poentirozott mennyiségben. Nem kevésbé természetes, hogy ebbe a szövetbe egy másik házasságtörés is bogozódik (rajtakapással és kibéküléssel), mivelhogy szép a házasságtörés, de még szebb kettő.

Persze, könnyű így tóra csinálni a kész és kitünően szállított vigjátékot (vaticinatio post eventum) és bevallom, hogy nem szivesen versenyeznék az elmésségre tökéletesen berendezett francziákkal a három felvonás bogozásában. Viszont ilyen darabot még csak megír az ember, de elmésen referálni róla még francziának sem való feladat. Ennek ki kell merülni egy a darab értékénél sokkal fontosabb tényezőnek: a hatásnak konstatalásában. És e helyen tanuimányt lehetne írni arról, hogy min mulat az a szuverén közönség, mely ilyen darabokra kényszeríti az irodalmat? Ma igen jól mulatott, jól és kitoró-hangosan.

A színészek elővették a régi kipróbált fíntorokal és kitünően mulattattak velük. Igazi ambícióval csak két fiatal színész játszott: Tihanyi, aki nem rosszabb egyik elődjénél sem és Sarkadi, aki még a „bohó szerelmes” tucatzfigurájából is erősen hat humort tudott kifacsarni. A többiek: Góthné, Varsányi, Haraszthy, Tapolezai, Fenyvesi Szerémi és Bárdi megadással játszották szerepeiket: csak Góth tud mindig új és új kedves akcentusokat találni a francia sablonokhoz. A darabot Gábor Andar fordította ötletesen, könnyen folyó dialógusban. (B—s.)

Románbanktól	Tisztviselők	Földbirtokra	Házakra	Képviselői
	5—40 évre.	4%-ra az érték 65—80%ig.	I. II. és III. helyre.	Urszágos Földhitel,
				Budapest, Erzsébet-körut 2. sz.

(*) **Goya-kiállítás.** A Szépművészeti Múzeum grafikai osztályának agilis vezetője, dr. Térey Gábor, akinek dicséretes törekvése a Múzeum iránti érdeklődést váltakozó, aktuális kiállításokkal ébrentartani, most a spanyol Goya-nak, a 18-ik század századvégi nagy festőjének, rézkarczaiból és akvintáiból rendezett felettébb érdekes és tanulságos kiállítást. A kiállítás hat csoportban ábrázolja az akkori spanyol erkölcsöket, Napoleon csatáit, továbbá Goya nagy honfitársának, Velasqueznek festményeiről ad pompás reprodukciókat. A kiállítás, mely hozzáértőknek valóságos csemege, mindenki érdeklődésére számot tarthat.

(*) **Shakespeare-ciklus.** A Nemzeti Színházban ma volt a Shakespeare-ciklus első estéje. Nyolcz napon át csupa Shakespeare-darabokat adát elő az igazgatóság. Talán azért, mert a nagy angol költő ebben a szezonban első színpadunkon meglehetősen mostoha bánásmódban részesült. Az ilyen ciklusos előadásnak igazi érdekessége azonban az volna, ha a kiválasztott darabokat új szereposztással adnák elő, vagy olyan Shakespeare-darabokat adnának elő, amelyeket régen pihentettek. Azonban legnagyobb-részt a régi szereposztásokkal kerülnek színre a darabok. Új eszméket nem tud a vezetőség belevinni a ciklusba, ami legalább is a lelemény meglehetősen hiányosságára enged következtetni. Ma a „Macbeth”-et adták elő a czimszerepben Szacsavay-val és lady Macbeth szerepében Jászay Marival. Mindkét szereplő a művészet teljes színvonalán volt ugyan, de az előadás semmivel sem különbözött az eddigi előadásoktól. Még a diszletek is a régiek, vagyis kopottak voltak. A nézőtér azonban egészen megtelt és ez mindenesetre igazolja az igazgatóság tervét, legalább részben.

(*) **Goldmark-estély a Lipótvárosi Kaszinóban.** Goldmark operáját, a „Téli regé”-t csütörtökön, e hó 30-án mutatják be az Operában. A szerző tiszteletére e napra tervezett kaszinói estélyt a Lipótvárosi Kaszinó péntekre, május hó elsejére halasztotta.

(*) **Az Ördög sikere Fiumében.** Balla K. szintársulata, amely jelenleg a fumei Theatro Fenicében működik a fumei intelligencia élénk érdeklődése mellett, tegnap mutatta be Molnár Ferencz kitünő vitézkát, az Ördög-öt, előkelő, diszes közönség előtt, amelynek soraiban nemcsak nagyszámu magyarság, hanem nagyon sok olasz előkelőség is jelen volt. A czimszerepben Balla Kálmán igazgató produkált művészi alakítást, amelyért meleg és őszinte elismerésben, zajos ovációkban volt része. A többi szerepét Almási Lola, Harmat Zseni, Kovács Margitka, Parkas Béla és Liptai Károly játszották szép sikerrel.

(*) **Blaháné a külföld előtt.** A Leipziger Illustrirte Zeitung, ez a legelőkelőbb német folyóirat, mai számában érdekes és megleghangu cikkben ismerteti a magyar népdal királynőjét, büszkeségünket — Blahánét. Újat nem találunk a cikkben, mert minden magyar ember ismeri Blaháné tüneményes művészetének történetét és jól ismeri a nagyasszony ama arczképét is, mely őt leghiresebb alakításában, mint Török Zsófi ábrázolja, de jól esik tapasztalunk, hogy a külföldi sajtó egyik-másik elfogulatlan organuma, nemcsak botránykrónikáinkról, hanem nemzeti jeleseinkről is megemlékezik.

(*) **Az Akadémia nagyhete.** A Magyar Tudományos Akadémia ez idén tartja meg 68-ik nagygyűlését. A gyűlés kedden délután 5 órakor kezdődik meg az osztályok ülésével, melyen eldöntik a pályázatokot, kiírják az új pályázatokat.

(*) **A Kisfaludy-Társaság** április 29-ére kitűzött felolvasó-ülését a Tudományos Akadémia nagygyűlése miatt május 6-ára, szerda délután 5 órára halasztotta el.

(*) **Zeneakadémiai hangverseny.** Jamborné Riesz Olga államilag képesített okleveles zenetanárnő zongoraiskolója e hó 26-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a székesfővárosi Vigadó termében tartja első vizsgálati hangversenyét.

(*) **A „Remény” a Népszínházban.** Szombaton, május 2-án, délután három órakor a Népszínházban színrekerül Heyermanns halászhagydíája, a „Remény.” A darabban a Népszínház-Vigopera iskolájának növendékei lépnek fel, a női főszerepet azonban Forgács Rózi játsza, aki Róza szerepét már a Thalia társaság előadásain is eljátszotta körülbelül huszonöt-ször. A férfi szerepek közül Károly szerepét Kürthy József játsza, aki ebben a szerepben ugyancsak a Thalia előadásain tűnt fel. A darabot dr. Hevesi Sándor, az iskola tanára tanította be és rendezi. Ennek az előadásnak rendkívül olcsó, — koronás helyzárak lesznek.

(*) **A Budai Zenekörnek** e hó 27-ére tervezett hangversenyét közbejött akadály miatt 28-án, kedden este tartják meg a Vigadóban.

(*) **Magyar művészeti külföldön.** Buday Otília, baden-nagyhercegségi udvari színésznő, e télen kiváló sikereket aratott Karlsruheban, ahol, mint drámai hősnő működik. Legnagyobb sikereit a szalon hősnők, különösen Sudermann drámai szerepeivel érte el. A sajtó és a közönség nagy elismeréssel van a művészeti irányában, aki társadalmilag is nagy megbecsülésnek örvend a nagyhercegségi székvárosban, ahol még további három évre kötött szerződést.

(*) **Andrássy és Jupiter.** Az Andrássy-ut és a Teréz-körut egyedüli látványosságai és kellemes szórakozó helyiségei az Andrássy- és Jupiter-színházak, amelyekben napoként változó, remeknél-remekébb képeket ölel fel a pazar műsor. A mozgóképek gazdag tárházát mutatják be ezek a színházak, melyek olyan programmal rendelkeznek, hogy nemcsak szórakoztatnak, de oktatnak is.

6 **visit Fénykép 1 f. 50**
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

(*) **Tisztviselők bérpalotája.** A székesfőváros tisztviselői szövetkeze bérházakat szándékoznak építeni, amelyekben aránylag olcsó házbérelt megfelelő lakást kapjanak és csekély törlesztéssel tulajdoni jogot szerezhessenek az ingatlan megfelelő részére. Egyelőre két helyen, a Margit-köruton és a Mester-utczában épülne egy-egy négyemeletes ház, mindegyikben emeletenkint lépcsőházból nyíló két-két lakással. A lakások teljesen elkülönítve, már a lépcsőháztól elzárhatóan tervezetnek, tetszésszerinti szabázzal és beosztással. Egy négyszobás lakás évi bére és törlesztése, adó, közköltség és minden mellékkiadással együtt 700 forint.

(*) **Belügyminiszteri jóváhagyások.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter jóváhagyta a következő közgyűlési határozatokat: 1. A székesfőváros tanácsa által az állatvásárpénztárra vonatkozó belügyminiszteri rendelet végrehajtása iránt tett intézkedéseket. 2. A székesfőváros közönsége és a budapesti állatvásár részvénytársaság között a vásárpénztárra vonatkozó megkötött szerződést. 3. Az állatvásárpénztár által szedhető díjakról szóló szabályrendeletet.

(*) **Áthelyezések.** Dr. Bárczy István polgármester rendeletére Sente Miklós tanácsjegyző a VII. kerületi előljáróságához, dr. Csopor József tanácsjegyző a V. kerületi előljáróságához, dr. Déry Ferencz tanácsjegyző a tanácsai I. ügyosztályhoz, Liber Endre segédfogalmazó az V. ügyosztályhoz, Kazy Benő segédfogalmazó a III. kerületi előljáróságához és Szenkovics Dénes fogalmazógyakornok az I. ker. előljáróságához helyezte át.

(*) **Vasuti ügyek.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg, a budapesti villamos városi vasut és a szt.-lőrinczi h. é. villamos vasut között, egyfelől a Hungária-utnál, másfelől a Vágóhid-utczán át a Mester-utczáig tervezett összeköttetés, továbbá a budapesti villamos városi vasut hálózatán a Mester-utca és a Ferencz-körut között a Boráros-tér irányában, valamint a Nádor-utca és Báthory-utca sarkán tervezett vágányok és az azzal kapcsolatos munkálatokra szükséges köztérületek átengedése iránt a vasut-társasággal kötött és közgyűlésileg elfogadott terület használati pótlólagos szerződést jóváhagyta.

(*) **Az angyalföldi elmeorvosintézet új másodfőorvosa.** A belügyminiszter a budapest-angyalföldi m. kir. állami elmeorvosintézetben megüresedett másodfőorvosi állásra dr. Dósa Mihály ugyanottani másodorvost nevezte ki.

(*) **Elutasított főlebbezés.** Érdekes elvi kérdésben döntött ma a belügyminiszter. Tomka Emil első kerületi bizottsági tag a mandátumáról lemondott s a közgyűlés dr. Papp Vilmos póttagot hívta be. A határozat ellen Kasics Péter felebbezett s azt vitatta, hogy az 1906-ban megválasztott Tomka helyére a póttagnak 1903-ban megválasztott Eperjessy Istvánt kellett volna behívni s nem az 1906-ban megválasztott Papp Vilmost. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ma a főlebbezést elutasította s a közgyűlés határozatát megerősítette. Kimondotta a miniszter, hogy azt a póttagot kell behívni, akit az illető bizottsági taggal, akinek a helye megüresedett, egy időben választottak. Hivatkozik a miniszter arra, hogyha Eperjessy-t hívták volna be, akkor az kilencz évig tartotta volna meg a mandátumot, amit pedig csak hat évre kapott.

(*) **A tűzoltók fizetésrendezése.** A főváros törvényhatósági bizottsága Almády Géza tanácsnok javaslatára elhatározta a hivatásos tűzoltók létszám-emelését és fizetésük rendezését. Az erre vonatkozó közgyűlési határozatot felterjesztették a belügyminiszterhez, aki most leiratban értesítette a fővárost, hogy az ügyet tárgyalás alá veszi és döntéséről annak idején értesíteni fogja a hatóságot. yözö, Ááöpi,ük--

(*) **A lóhús-fogyasztás** Alig három éve, hogy a székesfőváros hatósága a lóhúsok hatósági mézár-székekben való árusítását elhatározta. Erre az elhatározásra a főváros hatóságát a marha- és sertés-husnak egyre fokozódó drágulása indította, valamint a többi élelmi-cikknek árának az emelkedése, amely körülmény szinte lehetetlenné tette, hogy a szegényebb lakosság tartalmasabb táplálékkal éljen. Míg eleinte úgy tervezték, hogy hetenként 15—20 darab lovat fognak vágni, most már naponta vágnak 14 darabot. A lóhúsok ezt a nagy kelen-dőségét megérthetjük abból a körülményből, hogy míg a legalsóbb rendű marhahús ára is 1 korona 20 fillér, addig a lóhúst — bármely részéből — a hatósági mézárszékekben 80 fillérről adják. Mind-ezt abból az alkalomból említjük föl, hogy a székesfőváros közigazdasági és közlelmezési ügyosztálya ma délelőtt szemlét tartott a lóvágóhidaknál és ennek eredményeül, a nagy szükségletre való tekintettel, azt a javaslatot terjeszti a tanács elé, hogy a lóvágóhidakat, valamint a huskikészítő helyiségeket tetemesen bővítse meg; javasolja továbbá, hogy a lóhús-mézárszékeket is tetemesen szaporítsák.

(*) **A vásárpénztár** A belügyminiszter ma jóváhagyta a fővárosnak a vásárpénztárral kötött szerződését és az új díjszabályzatot.

(*) **Harmadosztályú kereseti adó kivetése.** A VI. kerületi előljáróság közhírre teszi, hogy az 1908—1910. évekre szóló harmadosztályú kereseti adókiszámítási javaslatok május 1—8. napjáig a VI. kerület Dalszínház-utca 1. sz. helyiségeiben közszemlére lesznek kitéve. A kivetési javaslatok tárgyalása május 9-én veszi kezdetét.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

Esztergapadok

új és használt
mindennemű

Szerszámgépek

minden méretben, csódtömegtől származók, nagy mennyiségben és darabonként is, minden elfogadható árért eladók.

GRÜNSPAN IZIDOR-nál, Budapest, V. ker., Váci-ut 24. szám

Aforizma.

(Az amerikai „Globe”-ből.)

Az igazán tisztességes asszonynak csak egy házbartója van: az amerikai porcelán-poudert.

Amerikai Porcellán-Poudor Részvénytársaság, Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 1. Ismertető füzet ingyen.

EGYESÜLETEK.

(—) A Mentő-Egyesület jubileuma. A Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület május hó 16-án és 17-én tartandó rendezései és azt követő diszkozyülvésben fogja ünnepelni az egész társadalom osztatlan rokonszenve és érdeklődése közben fennállásának husz éves évfordulóját. Az egyesület jelenlegi igazgatósága és választmánya, élén gróf Karátszonyi Jenő v. b. t. t., elnökkel, serényen dolgozik, hogy a jelentőségteljes fordulópontot az egyesület életében méltóképpen megörökítsék Dr. Kovács Aladár igazgató-főorvos kezdeményezésére elhatározták, hogy ebből az alkalomból országos mentő-kongresszust tartanak Budapesten, amelyre a magyar szent korona területén működő valamennyi mentőorvost, az összes érdekelt hatóságokat és intézményeket meghívják. A jövőre messze kiható jelentőséggel bír a Magyar Országos Mentőszövetség megalakítása, amely szintén akkor fog megtörténni. E szövetségnek lesz feladata, hogy a hivatott tényezők segítségével az életmentés ügyét az egész országban intézményesen szervezze és így az ország legkisebb helyén is megalakulhasson egy-egy mentőállomás, osztály, vagy parancsnokság. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter és a minisztérium első szakembere, Chizer Kornél min. tanácsos, a Mentő-Egyesület mindkét életrevaló akcióját a legmelegebben támogatja. Erre mutat, hogy a vármegyei és városi törvényhatóságokat az akcióhoz való csatlakozásra hívta fel a minisztérium. A Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület havi statisztikája szerint az elmúlt hónapban, márciusban 1674 esetben vették őket igénybe. Ezek közül első segítségre szorult 638 férfi, 236 nő és 21 tíz éven aluli gyermek, összesen 895 egyén. Az esetek közt 414 sebészi bántalom, 327 belbaj, 93 egyéb baj, 61 ügyvilkosság és öngyilkossági kísérlet volt. A mentők 686 esetben szállítottak beteget, 77 mozgásképtelenséget létesítettek és 16 alkalommal vonultak ki vaklarmára. Ebben az évben eddig 4450 esetben működtek közre és fennállásuk óta 237.529 esetben.

(—) Augusztó főherceggasszony védnöksége. Az Általános Közjótékonyági Egyesület által május 2., 3. és 4. napján a városi iparcserkőben gróf Csáky Aibinné, gróf Apponyi Albertné és Pejacsevich Jolán grófnő vezetése alatt rendezendő Budapesti Nagyvásár fényes sikere ma nyerte meg legértékesebb biztosítékát, Augusztó főherceggasszony, József főherceg neje ugyanis elvállalta az ünnepély védnökségét. Az ünnepély jóvedelmét felerészben az egyesület alkoholmentes vendéglőjének felállítására, fele részben foglalkoztató mihelyeinek fentartására fordítják.

(—) Nemzetközi párbajellenes kongresszus. Az első nemzetközi párbajellenes kongresszus előkészítő-bizottsága e hó 21-én tartott ülésén véglegesen megállapította az ez évi június hó 4-től június hó 6-ig bezárólag tartandó kongresszus napirendjét. A kongresszus iránt a külföld részéről máris nagy érdeklődés mutatkozik, amennyiben eddig: Franciaországból tizenhárom, Németországból tizenhárom, Olaszországból tizenhárom, Belgiumból két, Spanyolországból kilenc, Oroszországból két, Japánból egy, Ausztriából tizenhatsz és Lengyelországból tíz résztvevő jelentkezett.

(—) Kéményseprők közgyűlése. A Magyarországi Kéményseprők Országos Egyesülete május hó 3-án, vasárnap délelőtt 9 órakor a Ferencvárosi Polgári Kör dísztermében közgyűlést tart. A közgyűlést követő napon hétfőn reggel 9 órakor a kéményseprők patrónusának, Szent Flóriánnak emlékére ünnepség lesz. Déli fél 2 órakor pedig diszebed a margitszigeti felső vendéglő külön termében.

(—) A Magyar Néprajzi Társaság közgyűlése. A Magyar Néprajzi Társaság május 7-én, csütörtökön délután öt órakor a m. tud. Akadémia első emeleti üléstermében tartja rendkívüli közgyűlést.

(—) Felolvasás a Magyar hajózási egyesületben. E gán Ede államvasuti felügyelő, a kereskedelmi miniszterium hajótechnikai referense ma délután a Magyar Hajózási Egyesület közgyűlésén a folyami gőzhajók gépészeti berendezésének haladásáról nagyérdeklődésű felolvasást tartott. A szakszerű előadás a hallgatóság érdeklődését mindvégig lekötötte.

(—) Közművelődési kongresszus. A közművelődési egyesületek küldöttjeinek értekezlete elhatározta, hogy a nemzetiségi jogtalan törekvések, ugyszintén a bel- és külföldi támadások ellen való tiltakozás, valamint a közművelődési egyesületek központi szervének megalkotása céljából az ország összes közművelődési egyesületei kongresszust tartanak, amelynek rendezésével és időpontjának megállapításával az értekezlet az Országos Magyar Szövetséget bízta meg. A szövetség a fentfokozott viszonyok mérlegelésével a kongresszus határnapjait június hó 21-ik napját tűzte ki. A szövetség központi irodája Budapesten, VIII., Múzeum-körút 10. szám alatt van.

(—) Az Országos fényképképzés zsűrije. A Magyar Amatőrök Országos Szövetségének május hó 23-án a Múzeumban rendezendő országos művészeti és tudományos fényképképzés felvételi és díjazó zsűrijébe a következőket kérte fel: Hauszmann Alajost, Benkő Kálmánt, Mihalik Dánielt, Paur Gézárt, Koronghy Lippich Eleket, Wartha Vinczét, Uher Ödönt és Mai Manót.

Nyílt-tér

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Válasz.

mindazon támadásokra, melyek az impregnált és szelektionált (válogatott) takarmányrépamagra (csillag védjeggyel) vonatkoznak.

Mindezeideg hallgattunk azokról a rendszeresen folytatott támadások és gyanúsításokról, melyek szóban és írásban érintették a nagytekintélyű Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedő-céget Budapesten.

De miután a Magyar Mezőgazdák Szövetkezet lapjának legutolsó számaiban a „Jaensch” nevet is említi, ezennel a következőket jelentjük ki a nyilvánosság előtt:

1. Minden egyes bál csillagjeggyel védjeggyel és eredeti ólomzárral ellátott takarmányrépamag, melyet a Mauthner Ödön cégnek szállítottunk, tényleg impregnálva is lett. **Nem igaz** tehát, ha Ráczó tanár ur, vagy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezet lapjának szerkesztősége ennek ellenkezőjét állítják.

2. Minden egyes bál takarmányrépamag, melyet a mi ólomzárral a Mauthner Ödön cégnek szállítottunk, teljesen kifejezett, nehéz, eredeti jelleggel bíró anyarépákról származik, melyet tápérték tartalmára nézve laboratóriumunkban egyenként megvizsgálunk. **Nem igaz** tehát, ha Ráczó tanár ur, vagy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezet-nek vezetője ennek az ellenkezőjét állítják.

3. Sohasem kértük a Német Gazdasági Egyesület-et, hogy tenyésztésünket a magtenyésztési törskönyvbe beiktassa. **Nem igaz** tehát, ha ezt bármely oldalról is állítják. Az az állítás **sem igaz**, hogy répamag-tenyésztésünk bevezetésére vonatkozó kérelmünket a Német Gazdasági Egyesület bíráló bizottsága visszautasította volna, mert eziránt sohasem folyamodtunk.

4. **Igaz azonban az**, hogy minden nagyobb, szolid tenyésztő német cég az anyanővény kiválasztása által igyekszik termékeit megjavítani, — hogy velünk együtt létezik sok magtenyésztő, ki a laboratóriumban való egyenkénti vizsgálattal a takarmányrépa minőségét javítja, a mi nem tévesztendő össze a szokásos szemérmérték után való válogatással, melyet minden gazda egyedül is eszközölhet. Ezen eljárás természetesen össze sem hasonlítható és elenyésző értékkel bír a vegyi vizsgálat alapján kiválasztott anyarépákkal szemben.

5. **Igaz végül**, hogy nincs oly szolid német takarmányrépamag-termelő, ki szelektionált (válogatott) anyarépáról származó eredeti magvait olcsóbb áron bocsátaná forgalomba, mint mi.

Az igen tisztelt gazdaközönség eléggé intelligens, hogy a mi nyilatkozatunkból levonja azt a következtetést, hogy mely indító okokra vezendő vissza az a hajsza, melyet a mi szelektionált (válogatott) anyarépákról tenyésztett impregnált takarmányrépamagunk ellen indítottak, s e hajsza-nak fővonásaiban ne lásson más, mint gyűlöletet és irigységéből fakadó gyanúsításokat.

Ha nálunk terjesztenek ehhez hasonló irigy, valótlan állításokat, az illetők ellen megindítják a bünyefitő eljárást.

Aschersleben, 1908. április hó.

Gustav Jaensch & Co. magtermelési részvénytársaság.

A SMITH PREMIER írógép

ujabb győzelmei !!

A Horvát-Szlavon Dalmáciai Bán Ö Nagyméltóságának 1908. március 13-áról kelt 591. P. számú rendeletével az összes jelentékenyebb írógép-rendszerek egy évi kipróbálása után

Horvát-Szlavonia összes politikai, valamint igazságügyi hivatalai részére:

Smith Premier írógépek

kizárólagos beszerzését határozta el.

Arjegyék és írógép bemutatása minden költség és vétel nélkül.

A SMITH PREMIER

írógéptársaság igazgatósága

Bpest, VI., Andrássy-ut 4.

Zománcz-homlokzat festékek

50 különféle színű festékek, vízzel felkeverendő, mosható, vihar- és tűzálló, zománczozás, mégis enyhe, egyszerű mázolás elegendő és jobb mint az olajfesték. — Homlokzatok, beltérletek stb. Jéges:bb megmázolása. Festési költség négyzetméterenként 2/3 krajczár. Meglepő eredmény. — Víhaárlló homlokzattfesték, meszáló olajfestékhez hasonló 49 színben kilogrammonként 12 krajczártól feljebb. — Kérjen ingyen mintalapot, mintakönyvet stb. Kronsteiner Károly, Wien, Hauptstr. 120.

SERRAVALLO CHINABOR vassal,

Kapható a gyógyszerárakban 1/2 Lt. 9282 K 2.60, 1/1 Lt. K 4.80 palackokban.

gyengélkedőknek és lábadozóknak Kitérnő szer.

Téli fürdőkúra a Szt.-Lukácsfürdőben.

Természetes forró-melkés források. Iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermalis fürdők, vizgyógykezelés, masszázs. Lakás és gondos ellátás. Csuz, kőszvény ideg-, bőrbajok gyógykezelése és a téli fürdőkúra felő kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budapest-Budán.

„Szt.-Lukácsfürdő” Részv.-Társaság

Nyaraló.

A budai hegyvidéken, villamos mentén, nagy befásított kertben fekvő három tágas szobából, konyha és mellék-helyiségekből álló butorozott nyaraló, nagy verandával olcsó bér mellett kiadó. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. Telefon 586.

Bécsi egészségügyi kiállítás 1908. Állami díj, dísz- oklevél, arany

SERRAVALLO

China-bor vassal.

Gyengélkedőknek és lábadozóknak.

Kitérnő 120. Kapható gyógyszerárakban palackokban 1/2 ltr. 2 k. 60 f. 1 ltr. 4 k. 80 f.

Erzsébet Sósfürdő

Budán (Kolentőid) Egész évben nyitva van. Villamos közlekedés a fürdőig.

OVSZEREK

Gummi és halhólyag, 30% engedmény tuczonként 1-10 forintig. Capot-Americaia rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtőmény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 frt. Irrigator, felszerelve 2-5 frt. Diana-övek, legfinomabb 2.50, 8.-, 8.50 frt. Minden megrendelésről 30% engedmény. Arjegyék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterapeutikai és Röntgen-intézet. *Elektromágneses gyógyítás*

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatic).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)
— Rendelés d. o. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektum

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Ötödik nap. —

A mai nap főszáma a 20.000 koronás Állam-díj volt, melyet a 7 résztvevő közül, Lángoló távollétében, Elzevir nyert meg, Orphelin második, míg a harmadik helyre Menyörgös érkezett be. A nap másik érdekesebb futamát, a Sorrento-handicapot Miltiad könnyen nyerte meg, tizenegyszeres kvótát fizetve a benne bizóknak. A többi futamban kevés lö indult és a fogadóknak kedvezett a szerencse, amennyiben az erősebben fogadott lovak győztek.

A részletes eredmény a következő:

I. Luzemburgi díj. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Mautner V. Mony (Birkenruth), 2. Vesztegő, 3. Bon Garcon. Futott még: Recolte. Tot.: 10:14, 20:24, 40.

II. Eladó handicap. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Dreher A. Durga (Gulyás), 2. Kupez, 3. Remény. Futott még: Apatin. Tot.: 10:45, 20:37, 37.

III. Államdíj. Díj 20.000 korona. Táv 2400 méter. 1. Báró Springer G. Elzevir (Tartal), 2. Orphelin, 3. Menyörgös. Futottak még: Toast, Suhancz, Meglio, Vadór. Tot.: 10:13, 20:38, 26, 26.

IV. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 1200 méter. 1. Mr. Lincoln Mayenne (Paul), 2. Sepoy, 3. Chancelor. Tot.: 10:18.

V. Sorrento-handicap. Díj 5000 korona. Táv 1300 méter. 1. Capt. don Miltiad (Pretzner), 2. Pandora, 3. Fulietta. Futottak még: Alca Jacta, Menotte, Oliveto, Magás, Bolondóra, Ezres. — Tot.: 10:111, 20:61, 40:45.

VI. Gátverseny handicap. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Viktor S. Jubar (Lawton), 2. Trente et quarante, 3. Folderol. Futottak még: Éjféli, Marquee, Remete, Curry. — Tot.: 10:39, 20:25, 31, 26.

VII. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 1300 méter. 1. Milne F. Vincenz Albert (Southey), 2. Galánta, 3. Fehis. — Tot.: 10:26, 20:31, 51.

— Hatodik nap. —

A Trial-Stakes.

A tavaszi meeting legjelentősebb és legjobban dotált klasszikus versenye, a 40.000 koronás Trial-Stakes kerül holnap délután a Freudenuban. E versenyben mérkőznek először egymással a Derby-évjárat legjobb képviselői a mértföldes távon, miért is e versenyt a Derby előpróbájának nevezik. Győztesei a kékszalagért vívott küzdelemben is elsőrangú szerepet játszottak és nem egy Derby-győztes is akadt

már közöttük. A holnap Trial-Stakes indulói a következők:

Illustra	10v.	Carlslake
Nigger	"	Aylin
Rouquin	"	Boardman
Fantome	"	Miles
Mátka	"	Janek
El Mokhattam	"	Pietzner
Kottingbrunn	"	Pratt
Rentier	"	Krousil
Jalouse	"	Szente
Gaboriau	"	Tartal
Vansittart	"	Vivian

E listából látható, hogy Kármentő, Peregrin s Miracle-n kívül a Derby-évjárat színe-java részt vesz a mérkőzésben, melynek egyébként a Springer-istálló képviselő Gaboriau a favoritja. Tekintve a múlt évi formákat, Gaboriau meg is érdemli a bizalmat és amennyiben csökönnyös természete már megváltozott, úgy a holnap Trial-Stakes győztese

Gaboriau

lesz, melyhez legközelebb istállótársát és az Egyedi-istálló képviselőit várjuk.

Jelöltjeink:

- I. Enida — Izé.
- II. Egyedi ist. — Hannakin.
- III. Gaboriau Egyedi ist.
- IV. Sepoy — Ito.
- V. Pretty Dick — Szemere ist.
- VI. Sunn 10v. — Perchance.
- VII. Sonnwendstein — Ravissante.

B. M.

Budapesti üge ö-versenyek.

— Ötödik nap. —

A budapesti tavaszi ügető-meeting holnap ötödik napjának programja érdekfeszítő és változatos sportot ígér. A nevezések nagyon jól sikerültek és így az egyes versenyekben népes mezőnyökre van kilátás. A nap két kiemelkedő és jobban dotált futama a Park-verseny és a Derby-kisérleti verseny, az előbbi nemzetközi verseny, az utóbbi pedig csak belföldi lovaknak van nyitva. A Park-versenyben legjobb esélyllyel a Winans-istálló kiküldöttje indul Rabló P. és St-Valient Vincent előtt, míg a Derby-kisérleti verseny valószínűleg a Pusztaberényi ménés zsákmánya lesz Lion Turner révén, melynek Dylla R. a legveszedelmesebb ellenfele

Jelöltjeink:

- I. Elemér — Éva.
- II. Ferenó — Esperanza.
- III. Winans L. ist. — Rabló.
- IV. Lion Turner Dylla R.
- V. Indiana Györgyke.
- VI. Cyprienne Duc.
- VII. Pusztaberényi ménés.
- VIII. Feiser-jogat.

( ) A New Pirates mérkőzése. Az angol amateur csapat, mely prágai, bécsi és gráci szereplése alkalmával meg lehetős eredményeket ért el, ma délután a Magyar Athletikai Club csapatával mérkőzött és azt 4:1 eredménnyel le is győzte. A Pirates játék-szellemé és technikája nem különbözik a mi csapatainkétól. Összjátékban se mutatott ma különbséget, mint akár a MAC vagy többi első helyen álló csapatunk. — Játékosai között van ugyan néhány kiváló, de az egész csapat nem tekinthető angol első osztályúnak.

A mai mérkőzés mindvégig rendkívül érdekfeszítő és változatos volt. Mindkét csapat rendkívül gyors tempóban játszott és igen sok szép kombinációban gyönyörködhetett a közönség. A MAC az első féllőd elején határozott fölényben volt, veszedelmes támadásai alkalmat adtak az angol kapusnak kiváló tudásának érvényesítésére. Ha több szerencsével dolgoznak, magukhoz ragadhatták volna a vezetést és talán más eredménnyel végeztek volna.

A vasárnapi angol csapatot néhány kitünő játékos fogják megerősíteni és pedig játszani fog: H. C. Vials Northampton kitünő játékos: Chapman (Notts Magdala) briliáns csatár, Wales ellen játszott az angol válogatott csapatban; W. O. Cleminson, ki többször játszott az angol válogatott csapatban; K. Stapley (West Heam) Woodward után Anglia legjobb centrere, Hollandia ellen öt goalt lőtt; R. Southern (Bristol City) háttvéd, ki háromszor játszott az angol válogatott csapatban. A magyar csapatban mind a tizenegy játékos a M. L. Sz. reprezentatív játékos. A csatársor összeállítása ugyanaz, mely a prágai válogatott csapatot 5:2 legyőzte és amely május 3-án Bécs válogatott csapata ellen játszik. A magyar csapat összeállítása a következő lesz: Domonkos (MTK)—Rumbold (FTC), Csüdör (MTK)—Weinber (FTC), Bródy (FTC), Ficzere (BTC)—Borbás (MAC), Károly (MTK), Sebestyén (MTK). Tartalék: Weisz F. (FTC). Bíró: Iszer Károly (BTC) lesz. A vasárnapi mérkőzés a Thököly-uti millenáris pályán lesz.

( ) A MAC vívóosztálya. A Magyar Athletikai-Club vívóosztálya rendkívüli közgyűlést tartott f. hó 22-én a Nemzeti Lovardában, amelynek egyedüli tárgya a vívóosztály igazgatói állásának betöltése volt, amely tisztségről dr. Nagy Béla, az osztály eddigi kiváló vezetője lemondott. A közgyűlésen, amelyen mintegy ötven vívó, a MAC vívógyárdájának színe-java vett részt, köztük Békéssy Béla, Halász Gyula, Zulawski Béla, Krencsey Géza, dr. Tóth Péter, Filótás Ferencz, Zulawski Elemér stb., dr. Gerenday György a MAC alelnöke elnökelt, aki kifejezte az elnökség háláját azon érdemekben gazdag működés iránt, amelyet dr. Nagy Béla nemcsak a klub vívó-sportja, de a klubélet minden terén kifejtett. Zulawski Béla százados szép szavakkal méltatta azt a páratlan buzgalmat a ritka szakértelmet, amelyvel dr. Nagy Béla a vívóosztály ügyeit vezette. Indítványára a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel ismét dr. Nagy Bélát választotta meg osztályigazgatóvá. Az újra megválasztott igazgatót, kiért Zulawski Béla, Békéssy Béla bajnok és Krencsey Gézából álló küldöttség ment, dr. Gerenday György alelnök üdvözölte a vívóosztály bizalmának ily frappáns megnyilvánulásáért. Dr. Nagy Béla megköszönve az osztály bizalmának ily spontán nyilvánulását, kijelentette, hogy a közgyűlés által így kifejezett szellemenben fog továbbra is munkálkodni a MAC vívó-sportja érdekében. Az ülés dr. Gerenday György alelnök és dr. Nagy Béla éltetésével ért véget.

( ) Olimpiai próbaverseny. A Postások Olimpiai próbaversenyének nevezése fényesen sikerült. Lóra S. nyújtóra 12, korlátra 20, az olimpiai gyakorlatokra 13, összesen 53 nevezés adatott le, így a verseny lebonyolítása a délelőttöt is igénybe veszi. Délelőtt 9 órakor a Junior-versenyek, korláton, nyújtón, lovon kerülnek döntésre. A verseny többi része este 7 órakor tartatik meg a következő sorrendben: 1. Felvonulás. 2. Közös szabadgyakorlatok. 3. Fiuk mintacsapat gyakorlatai a korláton. 4. Versenytoronázás az olimpiai gyakorlatokkal (korlát, nyújtó, ló, gyűrűhinta, kötél). 5. Hölgyek mintacsapat gyakorlati buzogánnyal. 6. Elvonulás. A versenyen a m. kir. posta- és táviráda-altsztek és szolgák országos egyesületének kitünően szervezett zenekara Kraul Antal karmester személyes vezetésével alatt fog közreműködni. A versenyek megtekintésére 1 koronás és 60 filléres jegyek jogosítanak.

( ) Nemzetközi footballmérkőzés. A Budapesti Athletikai Klub május 3-án, vasárnap délután öt órakor a Wiener Sport-Klub csapatával mérkőzik az Amerikai-uti saját pályáján. A mérkőzés tréningjegyekkel tekinthető meg, mely előre váltva 60 fillérért kapható a Splendidben.

Téli sport-czikkek

Mű- és versenykorcsolák. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabály 20 fillér. Svéd-, norv. p., svéd-, litvai, haitvölgyi- és amerikai rová sport és gyermek-zánkók, tobogán sít. Lilleföldi ski 30 korona Norvég ski, labzáruk, hólapok. Téli sportbillézők és felszerelések Sportárjegyzék ingyen.

KERTÉSZ TÓDOR sportüzlete, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉ.

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági, ipari és házi célokra
Telefon: Detail 26-27. 75-26. Engros 164.

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

Sürgőselem: ANTRACIT BUDAPEST

TÖRVÉNYSZÉK

§ Tisza István és Weltner Jakab. A pozsonyi esküdtek ma hirdették ki verdiktüket abban a pörben, melyet Tisza István indított Weltner Jakab ellen. Az esküdtek Weltner Jakabot hatóság elleni izgatásban, osztálygyűlésre való izgatásban és lázításban „nem bűnösnek”, két ízben elkövetett rágalmaszást „bűnösnek” mondották ki. — Schwarz Gábort három rendbeli rágalmaszást vétésében bűnösnek mondták ki az esküdtek. A bíróság ezután ítélethozatalra visszavonult. Sporzon elnök fél két óraker hirdette ki az ítéletet, amely a következő:

Weltner Jakabot kétféle rendbeli rágalmaszást három havi fogházra és kétszer 100-100 korona pénzbüntetésre, Schwarz Gábort egyrendbeli rágalmaszást két havi fogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte az esküdtségi bíróság s az összes bűnügyi költségek megfizetésére kötelezte őket.

Az ügyész az ítéletnek Schwarz Gáborra vonatkozó része ellen — amely csak egy rendbeli rágalmaszást állapít meg — semmiségi panaszt jelentett be.

§ A Polónyi—Lengyel-pör. Holnapután, hétfőn kezdődik a budapesti esküdtségi bíróság előtt az a pör, melyet Polónyi Géza volt igazságügyminiszter indított Lengyel Zoltán ellen. A pör eredete a múlt esztendőre nyúlik vissza. Tavaly január kilencedikén a városháza társalgási termében Halmos János, az azóta elhunyt nyugalmazott polgármester azt mondta, hogy hivatalnokoskodása idején Polónyi Géza „egy délelőtti beadványt hozott szignatura nélkül, délután pedig ugyanabban az ügyben felszólalt a városi közgyűlésen. Tudom azt is, hogy menyit kapott ezért.” Ez a beszélgetés belekerült a lapokba, lovagias ügy is keletkezett belőle, más afférek is tapadtak hozzá, nagy izgalmat támasztott, már beszéltek Polónyi igazságügyminiszter lemondásáról is, amikor váratlan fordulat támadt: Halmos írásbeli nyilatkozatban visszavonta Polónyi ellen emelt vádjait. A visszavonás módja körül még porzott a szenzáció, mikor megint váratlan fordulat következett. Lengyel Zoltán magáévá tette Halmos vádjait s meg is formulázta őket ilyen módon: „... hogy Polónyi báró Schönbergernét kémnek használta fel az udvar körül, hogy Polónyi Géza ügyvéd korában Beke Erzsébettel szövetkezve, megszarolta gróf Nádkó Sándort, a jelenlegi fiúmei kormányzót. Lehetetlen — ugymond — hogy zsaroló és megszarolt egy kormánytagjai lehessenek. Magáévá teszi Halmos János vádjait és ezek közül vállalja négy konkrét esetnek bizonyítását, ezek: a Cséry-féle ügyre, a Dunagőzhajózási Társaságra, a közúti és a városi villamos vasútra és a Gschwindt-féle gyárra vonatkoznak.” Polónyi Géza ekkor lemondott miniszterségéről és megindította a pört Lengyel Zoltán ellen. Míg a pör tárgyalhatási stádiumba jutott, a két ellenfél hatalmas újság-csatát vívott. Nyilatkozat nyilatkozatot ért, Polónyi bírókúldést kért, visszautasították kérését, a Polónyi—Heltai-pör lezajlása, a pör ítéletének a megsemmisítése: ezek voltak az előcsatározás legkimagaslóbb momentumai. Hétfőn végül megkezdődik az igazi csata. A főtárgyalás elnöke dr. Zsitvay Leó kuriai bíró, a büntető törvényszék vezetője lesz. A vádat dr. Balázs Elemér ügyész fogja képviselni. Személyesen jelen lesz, külön ügyvéd nélkül a sértett fél, Polónyi Géza volt igazságügyminiszter. A vádlott Lengyel Zoltánt dr. Vázsonyi Vilmos fogja védeni. A főtárgyalás hétfőn reggel 9 óraker, a következő napokon 10 óraker fog kezdődni s délután 2 óráig, délután pedig 4 órától esti 7 óráig fog tartani. A hallgatóság számára jegyeket nem bocsátanak ki. Aki előbb jön, bejuthat a terembe, mindaddig, amíg hely van. A 118 ülőhely közül 40 a nagy nyilvánosság: a sajtó számára van fentartva.

§ Az ügyvédi kamarák köréből. A debreczeni ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy a Nyíregyháza székhelyű bejegyzése volt, azonban debreczeni tartózkodású Gyulay Károly ügyvéd az ügyvédség gyakorlatától elmozdított.

§ Elkobzott lap. A pozsonyi ügyész lefoglalta a Blahó Pál képviselő szerkesztésében megjelenő Ludove Novini című szaklapot a tót lap husvétii számát, egyben sajtópört indított a lap ellen.

KÖZGAZDASÁG.

Az Országos Ipar-Egyesület tevékenysége.

— A 66-ik évről szóló jelentés. —

Budapest, április 25.

Annak a hatalmas és sokoldalú tevékenységnek szűkre szabott tükre az a 140 nagy nevedről oldalú jelentés, amely tömören beszámol a május 3-ikára összehívott XLII. rendes közgyűlésnek az Országos Ipar-Egyesület hatvanhatodik évi működéséről. A jelentést alább dióhéjban ismertetjük, de külön is érdemes rámutatni a jelentés bevezető soraiban kifejezésre jutott arra a helyes irányzatra, amely gátat igyekszik vetni az iparosaink körében — sajnos — igen elterjedt ama fölfogásnak, mely minden boldogulását a kormányzat támogatástól várja. „Hassa át — ugymond — a magyar iparosságot az a meggyőződés, hogy jövője csak saját erejében van; legyen tisztában, hogy az államban való bizakodás nagyon gyöngy szál, melyen bajából ki nem vonszolható és hogy nem szóbeszéd, hanem tettek segítenek a magyar iparon”. Helyes elv, melyet évek óta hirdetünk mi is, de soha sem lehet eléggé hangoztatni. Ha ezt az elvet az Iparegyesület meggyőződéssé és élő valósággá tudja váltani a gyakorlati életben, önálló gazdasági életünk felé tesz egy igen nagy lépést. Ipari szaktestületeink ilyen tevékenysége mindenkor a legteljesebb figyelmet és elismerést érdemli és az Országos Iparegyesület első sorban, mert nincs ipargazdasági életünknek olyan mozzanata, melyben e kiváló egyesület munkájával nem találkozzunk. És tagadhatatlan érdeme ez az egyesület kiváló igazgatójának, Gelléri Mórnak is, ki valóságos lelke ennek a páratlanul sokoldalú tevékenységnek.

A jelentés maga rendben rovatok szerint számol be ezután az egyesület tevékenységének szakmák szerint beosztott legfontosabb mozzanatairól. Az iparoktatási rovat számot ad az annak idején az egyesület által kezdeményezett alsófokú ipariskolák fejlődéséről az inasotthonok létesítése ügyében kidolgozott indítványáról, a műszaki oktatás reformja ügyében az egyesület kebelében felmerült javaslatokról és ezeknek illetékes helyen történt elintézéséről, végre referál az általa közvetített tanulmányi ösztöndíjakról. A továbbiakban számot ad az egyesületi közlöny fejlődéséről, az általa kezdeményezett iparmúzeumokkal való kapcsolatáról és a múzeumok fejlődéséről. A kiállítás rovat beszámol az egyesület indítványára létrejött „kiállítási központ” szervezéséről és sokoldalú tevékenységéről, valamint a fontosabb hazai és külföldi kiállításokon való részvételünk, illetve a kiállításoknak felsőbb helyről való támogatása tárgyában adott szakvéleményeiről.

Az ipartörvény előkészítési munkálataiban is részt vett az egyesület, amennyiben az iparosgyűlések munkáját támogatta. Szerényi pécsi beszédét a bel- és külföldön mintegy 30.000 példányban terjesztette az érdekeltség legszélesebb rétegeiben; részt vett a tisztességtelen verseny tárgyában tartott ankéten. Fontos kezdeményezése volt az egyesületnek az inasnevelés terén érdemeket szerzett mesterek megjutalmazása. Az e tárgyban beérkezett pályázatok alapján az egyesület az első évben tíz iparost elismerésben részesített, 8 iparos között pedig 1200 korona jutalmat osztott ki.

Külön rovatban tüzetesen sorolja föl a jelentés az egyesület ama kezdeményezéseit, melyeket az iparfejlesztés érdekében tett. Így például az új iparágak meghonosítása érdekében statisztikai adatokkal bőven felszerelt tájékoztatót adott ki. A kormány iparfejlesztési emlékirata tárgyában írásos ánkéteket rendezett és a szakférfiak részéről így egybegyűjtött kritikai anyagot a kormányhoz fölterjesztette, bőven számol be a drágasági ánkéteknél való részvételéről, valamint az adóreform, a szénkérdés, a kivándorlás, a tudakozói szolgálat és a sztrájkbiztosítás stb. kérdésében kifejtett tevékenységéről.

Külön vannak ismertetve az egyesület kebelében

ben képviselt egyes iparágak speciális ügyei is. Kiváló jelentőséggel bír itt a gyáripari szakosztály újjáalakítása, amely több évi szünet után újból megkezdte tevékenységét. Az egyesület az iparpártolás terén is jelentékeny tevékenységet fejtett ki. A magyar ipar érdekében foglalt állást az egyesület a hadseregszállítások kérdésénél is és e téren való három évtizedes uttörő munkájának folytatása képp több ízben hasznos működést fejtett ki a magyar ipar kvótaszerű részesedése érdekében. Szintén a magyar ipar előmozdítása céljából nagy súlyt helyezett az egyesület a kivitelezési akcióra és elhatározta, hogy külön megbízottak kiküldése után fogja egyes piacokon a magyar ipar térfoglalását elősegíteni. Foglalkozott még az egyesület a konzuli hirszolgálat gyakorlati irányu reformjának kérdésével is. Nagyterjedelmű volt az egyesület tevékenysége a munkásügyek terén is.

A jelentés második része tanulságos betekintésre nyújt alkalmat annak, aki az egyesület sokoldalú munkásságának műhelyét, szervezetét akarja megismerni. A statisztikai adatok közül kiemelendők a tagállományra vonatkozó számok. A tagok száma 2717. Az 1907-ben 249 új tag csatlakozott az egyesülethez. Figyelmet érdemel az egyesület munkásságának az a része is, melynek célja a kiválóbb iparosoknak és iparoságédeknek jutalmazása és haladásra való buzdítása. Jutalmakban körülbelül 3000 koronát, díszérmékben és elismerő oklevelekben körülbelül 2500 koronát költött az egyesület a múlt évben erre a célra. 38 esetben adományoztatott az egyesület közbenjárására a király kitüntetése olyan ipari munkásoknak, akik egy helyen töltött hosszabb munkaidővel váltak erre érdemesekké. Az egyesületnek körülbelül 10.000 darab munkát magában foglaló könyvtára van. Vagyona 130.000 koronára rug, melynek nagyobb részét az egyesület háza képviseli. Az egyesület által kezelt ipari célu alapítványok összege 50.000 korona, melynek jövedelmeit jórészt ösztöndíjak adományozására fordította.

A Gyáriparosok közgyűléséhez. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége ma, vasárnap d. e. 11 óraker tartja az évi rendes közgyűlést, mely ismét összehozza a magyar ipari termelés legelőkelőbb tényezőit. Midőn így együtt vannak az ország nagyiparosai, természetesen hőséges alkalom kínálkozik az eszmecserére és tárgy is van rá elég. A legaktuálisabb kérdések közé most természetesen tartozik. Ebben a fontos kérdésben, sajnos, máris bizonyos meghasonlás tapasztalható a munkaadók között. Abban, hogy a szervezkedésre szükség van, megegyeznek mind. Majd mindegyik munkaadó a saját szomorú tapasztalataiból merithette ezt a meggyőződését. Lényegbe vágó és áthidalhatatlan ellentétek a szervezkedés módjában sincsenek. A kérdés csak az, kié, vagy melyik testületé legyen a szervezés dicsősége? Szomorú lenne, ha ilyen kicsinyes dolgokon húzódnék az ügy. Maguk a munkaadók használják föl az alkalmat arra, hogy kényszerítsék e kérdéssel foglalkozó testületeiket a sürgős és együttes munkára. Ez a kérdés nem a munkások és nem a munkaadók magánügye. Fontos közügy: mert csak akkor lehet a hazai ipari termelés folytonosságát biztosítani, ha a szervezett munkássággal szemben szervezett munkaadók állanak. Ha a szervezkedés mindkét részről legálisan megtörténik, sokkal kevesebb ütközési mód lesz a munkások és a munkaadók között s elkövetkezik az annyira nélkülözött ipari béke. — Itt említjük egyúttal, hogy a közgyűlésen meg fogják ejteni az időközi választásokat is az ügyvivő igazgatóságba, végrehajtó-bizottságba és a választmányba. A végrehajtó-bizottságba — értesülésünk szerint — a többek között be fogják választani Szalai Bélát, a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság kitűnő igazgatóját is, akinek igen nagy érdemei vannak a magyar gyáripar fejlesztése körül. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter és Szerényi József államtitkár pedig értesítették dr. Chorin Ferenczet, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége elnökét, hogy a közgyűlés ebédjén, amely a Hungária-szállóban két óraker lesz, mindketten résztvesznek s így a gyáriparosok közvetlen értesülést is szerezhetnek majd a kormány terveiről.

Főlszám
ezzel a köz-
karékegyes-
sítónk azon-
összeszerelt
Takaréknem
számol

A Vízszin

Vízszin
Leg a Lipót
alapítása óta
másu, hogy
nek, mint a
nyesek nem
tendeig, han-
sát tartották
lünk, hogy r
a Vízszin
fogják a
szik — egy-
ben történi-
bevezetése a
leg 1904-ben
darab 400 k
dekldést fog
rökben is ér
rek mennyire
jaiban.

Vizsgálat

restledelem
járt Szécs
hogy vizsgá
toros vasut
ben állítólag
rezzen meg
összes vonal
előőrökkel,
a központi v
talál.

Osztatlan

Az osztatlan
jed s a kezd
atán a részve
vetik. Így, m
ipari R.-T.
időt a tisztv
19—2 óráig
ata a tisztvá
guk a tisztvis
kiserlet anny
félre is meg

A luxusló

ma reggel vet
uti telepén.
27-én, hétfőn
esepei Zoltá

A Déli várs

vaspálva-társ
függő kölesőnt
Magyar L
bankkal fol
olyan kedvező
zeli napokban

Országos

tapolcavidéki,
és horvátorszá
1902. szepteml
nárkongresszus
hétfőn) az Ors
Uj-utca 4.) ta
léri Mór enlőn
monstre-kiüldöt
delmi, földmiv
képviselőház e
tott emlékirato
ságok, közgazo
részt, valamint
nos és bérlő je
kat és helypö-
titkár, (Budape

Kamarai tí

reskedelmi és
dapesti közös
kinttettel az uj
nak nagy font
háramló felelős
csereleése és n
napján Debr
ltre gyűlnek ö

Az új ipar

Kossuth Per
törvénytervez
tűleteknek, hog

Főlszámoló szövetkezet. Tegnap számunkban ezzel a címmel megírtuk, hogy a „Terézvárosi Takarékegyesület m. sz.” főlszámoló. Ez helyes. Tudósítónk azonban a hír kapcsán egyszerű tollhibából összecserélte ezt az intézetet a „Terézvárosi Takarékpénztár m. sz.”-el, amely azonban nem számol fel.

A Vigszínház részvényei a tőzsdén. A Magyar Vigszínház r.-t., amelynek tulajdona tudvalevőleg a Lipótváros népszerű műintézete, a „Vigszínház”, alapítása óta osztalékokat nem fizetett, ámbar köztudomású, hogy a színház anyagi ügyei ép olyan jól mennek, mint a művészetiék. De hát az alapító részvényesek nem akartak hasznot huzni vagy 20 esztendőig, hanem előbb az intézet teljes megszilárdulását tartották szem előtt. Most aztán arról értesülünk, hogy már a legközelebbi napokban a Vigszínház részvényeit is jegyezni fogják a tőzsdén. Ez a jegyzés — úgy látszik — egyes részvényesek lombard-üzletei érdekében történik, amely célból szükséges a tőzsdén való bevezetése a részvényeknek. A társaság tudvalevőleg 1904-ben alakult 694.000 korona alaptőkével (1735 darab 400 koronás részvény). E hírünk érthető érdeklődést fog kelteni a pénzpiacra; de művészi körökben is érdeklődéssel várják, vajon a pénzemberek mennyire bíznak egy kiváló műintézetünk papírjaiban.

Vizsgálat az arad-hegyaljai motorosnál. A kereskedelmiügyi minisztérium megbízásából Aradon járt Szécsi Károly vasuti és hajózási főfelügyelő, hogy vizsgálatot folytasson az arad-hegyaljai motoros vasut vonalain és a vasut ügyeinek vezetésében állítólag felmerült hiányokról személyesen szemügyre vegyőzést. Szécsi főfelügyelő bejárta az összes vonalakat. Érintkezésbe lépett az állomási előlőrőkkel, a személyzettel és vizsgálatot tartott a központi vezetőségénél is és — mindent rendben talál.

Osztatlan munkaidő a Clotild vegyipar r.-t.-nál. Az osztatlan munkaidő eszméje örvedetesen terjed s a kezdeményezők példáját a pénzintézetek után a részvénytársaságok és magánczégek is követik. Így, mint értesülünk, a Clotild Vegyipari R.-T. elhatározta, hogy a nyáron a munkaidőt a tisztviselőkre nézve egységessé teszi s azt 19—2 óráig jelölje ki. Az igazgatóság eme határozata a tisztikar körében nagy örömet keltett s maguk a tisztviselők is erősen bíznak abban, hogy a kísérlet annyira be fog válni, hogy az igazgatóság tőle is meghagyja az osztatlan munkaidőt.

A luxuslovásár. A második tavaszi luxuslovásár ma reggel vette kezdetét a Tattersall külső Kerepesi-úti telepén. A vásárra felhajtott lovakat április 27-én hétfőn délelőtt fogja e czéflra felkért zsűri csepei Zoltán Elek zredes elnöklésével díjazni.

A Déli vasut kölcsöne. Ismeretes, hogy a Déli vaspálya-társaság elhatározta, hogy öt millió korona függő kölcsönt vesz fel. A kölcsön felvétele iránt a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbankkal folynak a tárgyalások és — hir szerint — olyan kedvező eredménnyel, hogy az üzletet a közelebbi napokban meg is kötik.

Országos molnár-kongresszus. Az I. pestmegyei, tapoleczvidéki, nógrád-, sopron-, vasmegyei, erdélyi és horvátországi molnárkörzetek megbízásából az 1902. szeptember 7. és 8. lefolyt I. országos molnárkongresszus folyó évi május hó 4. napján (jövő hétfőn) az Országos Iparegyesület disztermében (VI. Uj-utca 4.) tartja II. összejövetelét Budapesten Gelléri Mór elnöklésével. A tanácskozás befejeztével monstre-küldöttségek fognak tisztelegni a kereskedelmi, földmívelési és pénzügyminisztereknél és a képviselőház elnökénél és átnyújtják a különválasztott emlékiratokat. A kongresszuson az állami hatóságok, közgazdasági testületek kiküldöttei vesznek részt, valamint eddig is mintegy 1200 malomtulajdonos és bérlő jelentkezett. Tájékoztató nyomtatványokat és bérlő-jegyeket kívánatra küld Jutassy Ödön titkár, (Budapest, V., Csáky-utca 12.).

Kamarai titkárok Debreczenben. Az ország kereskedelmi és iparkamaráinak titkárai legutóbbi budapesti közös értekezletükön elhatározták, hogy tekintettel az új ipartörvény-tervezet bíráló munkájának nagy fontosságára s e munkából a kamarákra háruló felelősségre, tapasztalataik és nézeteik kicserélése és megbeszélése végett pünkösöd másodnapján Debreczenben bizalmas közös értekezletre gyűljenek össze.

Az új ipartörvény ismertetése. Ismeretes, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter az ipartörvénytervezetet azzal küldte meg az érdekelt testületeknek, hogy azt észrevételeikkel együtt 4 hét

alatt küldjék vissza. Néhány testület megkeresésére ezt a határidőt — amint megírtuk — meghosszabbították. A tervezett anketét csak őszszel fogják megtartani. A javaslat anyagának feldolgozását meg fogja könnyíteni Taubner Vilmosnak, a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete elnökének most megjelenő munkája, mely a törvényjavaslatot alapos tudással ismerteti.

A pénzpiacról. Az elmúlt héten különös változás nem igen állt be a pénzpiacra. A legszembe-ütőbb jelenség talán a nagy fizetlenség volt. Mintha elszibbadt volna minden. A német emissziótól és néhány kőszá hirtől eltekintve, szinte feltűnő a nagy csend. Tartózkodás és kételkedő várakozás mutatkozik az egész vonalon. Ma már kissé szilárduló irányzat jutott érvényre a piacra, ez természetesen nem jelent egyebet az ultimó közéleténél. A nemzetközi pénzpiacra, mint azt a nemzeti bankok kimutatásaiából következtetni lehet, a helyzet elég kedvező. Leginkább elmondhatjuk ezt a francia bankról és legkevésbé a német bankról. A német viszonyok még mindig élénk érdeklődés tárgyát képezik és nincsen kizárva, hogy a jövő hónap elején már a német piacnak számottevő javulását adhatunk majd hirt. Annyi bizonyos, hogy a magánkamattal állandóan csaknem másfél százalékkal van alatta a hivatalos rátának. A belföldi pénzpiac eseményeinek nem tulajdonítunk fontosságot. A kormány azon elhatározását illetőleg, hogy vissza fogja vonni betéteit a bankoktól, csak annyit jegyzünk meg, hogy ezen összegeket a kormány befektetésekre fogja használni és így azok ismét nemsokára forgalomba kerülnek. Más elbírálás alá esik azonban az a körülmény, hogy a héten osztrák ajánlat alig jött piacunkra. Ennek persze az a magyarázata, hogy az osztrák tőke — úgy látszik — ezzel tüntet az önálló jegybank ellen. Más oldalról az is bizonyos, hogy Bécsben némi szilárdulást okoz a kormány gondoskodása a májusi járadék-szelvény fizetéséről. Ezen célból t. i. visszavonja betétjének lényeges részét az osztrák postatakarékpénztártól. A leszámitolási piacra egész héten alig volt üzlet. Az igényeket nagyrészt az osztrák-magyar bank fedezte. Az esedékességek a banknál az elmúlt héten — egy nap kivételével — felülmúlták a benyújtásokat. Azt hisszük ezek után, hogy esendes ultimóra van kilátásunk.

Új díjszabás. A május 1-én életbe lépő új balaton-tavi fürdővad-díjszabás mindazon kedvezményeket tartalmazza, amelyek a balatonmenti fürdőhelyek látogatóinak az előző évben rendelkezésére állottak. Ilyenek 1. Az egész fürdőidényre, azaz szeptember végéig érvényes menettérti jegyek még pedig Budapest d. v., vagy Budapest kel. p. u. Székesfehérvár, Nagykanizsa és Csáktornáról a balatonmenti állomásokra és vissza. 2. Egy napra érvényes menettérti jegyek a balaton-tavi állomások egymásközi forgalmában. 3. Szintén egy napra érvényes, rendkívül mérsékelt menettérti jegyek a július és augusztus hónapokban ünnep- és vasárnap közlekedő különvonatokhoz a balaton-tavi fürdőhelyekre és vissza. 4. 20 menetre szóló bérletjegyek Budapest d. v., valamint Siófok, Balaton-Földvár, Boglár és Fonyód-fürdőtelep közti forgalomban. 5. Időleges jegyek é. p. egy óra szólók, vagy pedig az egész fürdőidény tartamára szólók, Budapest d. v. és Siófok, továbbá Budapest d. v. és Balaton-Földvár közti forgalomban. 6. Hajó menettérti jegyek, melyek az 1., 3. és 4. alatti meneti jegyekkel adatnak ki, végül 7. Az utipodgyász közvetlen továbbítása, mely küldemények Budapest d. v. és Budapest k. p. u. állomásokon kívül a déli vasut városi irójában (V., Nádor-utca 16.), valamint a déli vasut szállítójánál (Pollák B. és társa, V., Sas-utca 16.) is közvetlenül feladhatók. Az utóbbi szállító-céggel egyúttal ily podgyász-küldeményeknek a lakásokból való elhozataláról, valamint a megérkező podgyásznak házhöz való szállításáról is gondoskodik.

Az Általános Köszénbánya közgyűlése. A Magyar Általános Köszénbánya Részvénytársulat ma tartotta XVI. rendes évi közgyűlést gróf Teleki Géza elnöklésével. Jelen volt 29 részvényes 43765 részvény képviselőtében. Szende Lajos vezérigazgató előterjesztette az igazgatóság jelentését, melyből a következőket emeljük ki:

A lefolyt esztendőben a szénszükséglet ellátásának kérdése állandóan előtérben állott és az élénk kereslet időnkint sürgős alakban nyilvánult. Ezen tünet az ipari fellendülésből eredt ugyan, azonban nagy része volt benne a munkáshányagnak, valamint a forgalom lebonyolításában jelentkezett nehézségeknek. A közlekedési zavarok különösen az idegen szénre utalt fogyasztókat sújtották, míg az államvasutaknak az enyhe tél folytán sikerült megfelelő intézkedések-

kel nagyobb torlódásoknak elejét venni. Ismeretes, hogy az Egyesült Államok ipari válsága és Németország konjunkturájának ellanyhulása hazánkban a munkáskivándorlás áradatát megállította: a múlt év őszén a házi köszénbányászat már elégséges munkaerővel rendelkezett, ennél fogva módjában állott az ipari fogyasztás igényeit teljesen kielégíteni. A munkáviszonyok javulása folytán a társulat széntermelése emelkedett, bár meg kellett küzdenie a nyolczórás munkaszakra való átmenet nehézségeivel. Munkásai érdekében azonban nem késett ezen nagyjelentőségű újítás bevezetésével, noha ez tetemes áldozatokkal és jelentékeny beruházásokkal járt. A társulat múlt évi szénszállítása 18.304.760 métermázsával, 751.511 métermázsával több az előző évinél. Tatabányai főtelepét a múlt évben tervszerűen tovább fejlesztette a társulat: az I. A. aknákat újra helyezte, épített 88 munkásházat, egyenkint 6 munkáscsalád részére, több tisztai lakóházat, kezelési épületet, új iskolát és egyéb épületet. Az aknák kiépítését rendszeresen folytatta, azokat iszapfömedék-hálózzal és reselő gépekkel szerelte fel; új központi gép- és kazánházat épített 6000 lóerejű villamos erőtelep részére, mely ez idő szerint szelés alatt áll. Brikettgyára 5355 waggon brikettet gyártott. Mészüzlete az egész éven át igen élénk volt. Felsőgallán 3 legújabb szerkezetű nagyszabású kemenczét épített; elszállított 4565 waggon meszet. Ez idő szerint felsőgallai mészegető-telepe magában évi 70.000 tonna mésztermelésre van berendezve. Esztergomi bányászata a felmerült nehézségek leküzdése után jobb eredménnyel dolgozott; a társulat borsodi bányászatának királdi telepe kielégítően szállított, míg sajószentpéteri bányájában a munkáshány a legelősebben jelentkezett. D.-Horváth község határában két lejtős aknákat mélyített és 7 kilométeres normálvágányu vasutat épített az államvasutak Barczika állomásához. Az 1908 évi munkaprogram czélutadatos folytatása az eddigiek: főleg Tatabánya fejlesztése nagyarányu új aknával (VIII.), új villamos központtal, nagyobb számú munkásházzal és egyéb építményekkel. A társulat törekvése ezentul is odairányul, hogy széntermelése hazánk iparának normális fejlődésével lépést tartson, a lefolyt évben a szénpiacon uralkodott kivételes viszonyokat azonban e tekintetben nem tartja mérvadónak. A megfontolás ez irányban annál inkább helyénvaló, mert a kormány nagyszabású szénakciója oly figyelemre méltó jelenség, melylyel a magánszénbányászatnak számot kell vetnie. Ranzinger Vincze bányatanácsos, akinek szakavatott vezetésével az igazgatóságba történt megválasztása folytán a vállalat részére a jövőre is biztosított. Tatabánya műszaki vezetésével kiűfő munkatársuk, Jex Simon bányavezető bizott meg.

A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette a jelentést és jóváhagyta az előterjesztett évi zárószámadat, mely szerint az 1907. évi 3.562.258 korona 98 fillér bruttó nyereségből 1.236.671 korona 97 fillér értéksökkenési tartalékokra és leírásokra, 310.000 korona általános tartalékalapra, 30.000 korona külön adományul a tisztviselők nyugdíjalapjára, 50.000 korona a bányá-társaságok részére, 125.000 korona munkásióléti tartalékalapra, 198.182 korona 18 fillér az igazgatóság és a tisztviselők alapszabályszerű jutalékára és 1.200.000 korona a részvénytőke tíz százalékos osztalékára fordították, míg a fennmaradó 412.404 korona 83 fillér további leírásokra használtassék és a múlt évről elővezetett 897.687 korona 86 fillér nyereségáthozat változatlanul új számlára vitessék elő. Mindezen javaslatokat egyhangulag elfogadván, a közgyűlés megadta a felmentvényt az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak és elhatározta, hogy az osztalék-szelvényt a szokásos helyeken május 1-től kezdve 20 koronával fogják beváltani. A megjelölt választáson Bisteghi Rudolf és Szende Lajos vezérigazgatók, kiknek tisztsége lejárt, újból beválasztatták az igazgatóságba. A közgyűlést követő igazgatósági ülés elnökké: gróf Teleki Gézát. Alelnökké: báró Bourgoing Othont és dr. Löw Tivadart választotta.

Az elfajzott felvidéki burgonya kicserélése. A földmívelési miniszter már évek óta tervszerű akciót indított abból a célból, hogy a felvidéken elfajzott és továbbtenyésztésre alkalmatlan burgonyavetőmag kicseréltessék. Minden évben újabb meg újabb vetőmagtermelő és nemesítő telepek létesülnek s legújabb rendeletével ilyen főszaporító-telep létesül Sárosmege területén is, melyet Darányi földmívelési miniszter száz métermázsá fajburgonyát küldött a szaporító teleprek azzal a rendelettel, hogy ennek első évi utántermését husz-husz métermázsás részletekben fiókszaporító telepek között osszák szét. Ilyen fiókszaporító teleprek bármely gazda válalkozhat, ha azokat a feltételeket, amelyeket a miniszter e telepek vezetőitől megkíván, a gazda köte-

lezőleg elfogadja. A feltétel természetesen arra irányul, hogy az összes utántermelés a felvidéki vetőmag kiadására fordíttassék. S ezenkívül minden fölöktelep az állami szakértő felügyelete alatt áll.

A szőlők állása. A múlt évben közepesen aluli bortermésünk volt, aminek folytán a borárok közvetlenül a szüret után magasra felszöktek. Ehhez járult az is, hogy a téli hónapok alatt a borkivitel is jelentékenyen javult. Most még, amidőn a szőlőnyitási és metszési munkálatait még alig végezték el, korai következtetni az idei szőlőtermelésre. Az idei tél az ország sok vidékén a szőlőkben károkat okozott, sok a hibás szem a letakart és befedett szőlővesszőkön. A szőlők állásáról ma a következő jelentések érkeztek:

Heves. A szőlő nyitásával végeztek, most van a szőlő metszése folyamatban. A rügyek egy a befedett részeken, mint a fedetlen részeken igen rosszul teleltek. A munkáviszonyok kielégítőek.

Jász-Szent-András. A szőlők már nyitva állanak. Jól teleltek ki a vesszők, a szemek nincsenek elvakulva.

Czibakháza — Tiszaföldvár — Tiszazug. A szőlőnyitás a múlt hó 15-én megkezdődött, már alig van szőlő nyitatlan és metszetlen. A nyitás után a metszést azonnal végzik. A föld alatt lévő szőlőszemek sok helyen elpusztultak, kifakadtak. A gazdáknak most már magas metszést kell végezni, ha valamilyes termést ohajtanak. Ép szemeket lehetett találni a rizling, kövidinka, szalnakamenka, kadarka, merlót főkéken. Hogy a termés milyen lesz, nem tudni. Metszés kezdetekor a főkék nem könyeztek, de egy hét óta nedvkerítés megindult.

Békéscsaba. Igen sokan a metszést is elvégezték. Ültetés igen sok helyen készül zöld oltványokkal. A vesszők kitejelése, amennyire most látni lehet, elég jó.

Mohora. A tavaszi szőlőmunkálatok március közepén kezdődtek. A letakart és befedett szőlővesszők között sok a hibás szem, nem jól teleltek át. A metszést nagyjából mindenütt befejezték.

Beregszász. A szőlők kitünően teleltek át. A venyigék egészséges voltát tekintve, jó termést lehet remélni. A karózás és első kapálás most veszi kezdetét.

Eger. A szőlőmunkálatokat nagyjából befejezték. A szemek szépen fejlődnek, semmiféle kár nem jelentkezett. A kedvező viszonyok szép termésre engednek következtetni.

Mezőkaszony. A szőlők jól átteleltek, a tavaszi munka március 16-án vette kezdetét s kevés kivétellel befejezést nyert a nyitás és metszés.

Magyarszék. A szőlőmunkálatok már nagyjából befejeződtek. A metszést is elvégezték, csak a tavaszi döntés van még hátra. Napszámos kevés van.

Paks. A szőlők jól teleltek, csak szörványosan hallani panaszt, hogy néhol a befedett szőlőknel az alsó szemek hibásak. A nyitás és a metszés az idén nagyon korán vette kezdetét, úgy, hogy nemsokára a döntési munkába foghatnak. A munkáviszonyok elég kedvezőek.

Pacs. A szőlőmunkálatok javában folynak. A vessző igen szép, egészséges, zöld és téli fagytól nem szenvedett. A munkáviszonyok eddig jók, mert az Amerikából visszavándorlókkal a munkaerő szaporodott.

Versecz. A tavaszi szőlőmunkálatok befejezést nyertek. A metszést már az ősszel elvégezték. Itt a főkék ugyanis kora tavasszal nagy nedveségtartalmuak, miért is, ha tavasszal metszenék, sok nedvesítés volna. Az új ültetések körülbelül 400 holdat tesznek ki.

A Gabonabank tökeemelése. Az 1907-ben 100.000 Koronával alakult Gabonabank Részvénytársaság május 10-ére közgyűlést hívott egybe, amelyen határozni fognak az alaptőke felemeléséről s egyúttal új igazgatósági tagokat is választanak.

Posta a Margitszigeten. A Margitszigeten múlt évben is működött posta- és táviróhivatal „Budapest—Margitsziget” elnevezéssel május hó 1-én a nyári évad tartamára újból megnyílik. A hivatal postai küldemények és táviratok felvételével, nemkülönben a postatakarékpénztár közvetítő hivatalaként működik. A Margitszigetre szülő postai küldeményeket és táviratokat ezután is a budapesti 23. sz. pt. hivatal fogja kézbesíteni.

Temesi gazdák és a Temesvári Lloyd. A magyar áru- és értéktőzsde decentralizációja kint a vidéki gócpontokban egyre nagyobb teret nyer. A nemrég

megalakult miskolci áru- és terménytőzsde vezetőségében, mint megírtuk, a borsodmegyei gazdák is résztvesznek, a tőzsde tanácsába kereskedőkön kívül gazdák is választottak be. Miskolcot most Temesvár követi példaadólag. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy az egyesület, mint a gazdák erkölcsi testülete, négyszáz korona tagdíjjal belép a Temesvári Lloyd-Társaság tagjai sorába. Ennek kapcsán a Lloyd választmány hat gazdataggal kiegészített, kik hívva vannak a kereskedők és gazdák közt felmerülő vitás esetekben a bírói szerepet betölteni. Érdekes a felemelésre, hogy a gazdasági egyesület azon kisczarda tagjai, kiknek száz holdnál kisebb birtokuk van, a Lloyd bíraskodást ingyen vehetik igénybe.

A földbirtok megosztása. Bernát István szociálpolitikust a Magyar Tudományos Akadémia az ősszel levelező tagjává választotta. Bernát régi munkása a szociális és főként a szövetségi irodalomnak, számos gazdasági könyvet és füzetet adott ki s a múlt hónapban székfoglaló-beszédet tartott az Akadémiában a földbirtok megosztásáról s ezt most könyvalakban is kiadta.

Bevezetésében feltűnteti ennek a kérdésnek fontosságát különösen minálunk, ahol sokan el szeretnék hitetni, hogy a gazdasági bajoknak forrása a nagybirtok terjedése. Különösen a szociálista tábor hangoztatja azt, hogy a nagybirtok terjedése nyomorba dönti a népet, mert a nagybirtok felszívja a kisbirtokot. Azt állítják, hogy a kivándorlás is ebben leli magyarázatát. Bernát István felveti tehát a kérdést, hogy vajon a nemzetek történelme ez állítás igazságát bizonyítja? Végigvezet az ókor államain: Hellasz és Rómán, vázolja a régi zsidóknak agrárpolitikai rendszerét, reá tér Angliára, amely ma is a nagybirtokok hazája, majd szól Olaszországról és az Egyesült-Államokról, bemutatja Németország birtokrendjét, fejlődését, felemlíti azokat az adatokat, amelyeket Olaszországból nyert. Vázolja Oláhország, a Svájc, Hollandia és Belgium állapotát és végül rátér hazánkra, megjegyzi, hogy a mennyire igaztalan a szociálistáknak a Marx elméletére alapított állítása, hogy Magyarországon növekedik a nagybirtok s a kisbirtok száma napról-napra süllyed. Sőt ellenkezőleg a parcellázások és az évente eladott és elárverezett birtokok nagy száma nemcsak a földbirtok stabilitásának csökkenését mutatja, hanem arra vall, hogy részletekre omlik a föld s az mindig nagyobb mértékben jut a kisbirtokosok kezébe. Statisztikai adatok mutatják, hogy a magyar parasztság nem szűnik meg birtokát szaporítani s a jövő még kedvezőbbnek ígérkezik. Az a hajsza, amely az alsó rétegekben megindult a föld szerzése iránt, nem hanyatlának, hanem fejlődésnek jele. Hogy ez így áll, azt szociálista részről is könnytelenek a felvilágosodottabbak eilsmerni. A szociálista Dávid mondja azt, hogy éppen akkor, amidőn a Marx-féle jóslatok szerint a kisbirtokosság végvonaglásban kellene lennie, dolga napról-napra jobban megy. Reá mutat még az idegen kéz birtokszerzésére és az üziorára, amely a parasztbirtokok fentartását nehezíti, a szerző odakonkludál, hogy a kutatások bizonyították, hogy a mezőgazdaság fejlődése Magyarországon nem a nagy, hanem a kisbirtokok alakulásának kedvez, mert nálunk a kisbirtokosok száma az utóbbi 30 év alatt minden kedvezőtlen tényező mellett is, erősen szaporodott. Marxnak az az állítása, hogy a mai gazdasági rend és fejlődés szikésképpen maga után vonná a parasztság elpusztulását, beigazolást nem nyert. A tanulmány ára 90 fillér, megrendelhető a Magyar Gazdaszövetségnél, Budapest, Szentkirályi-utca 40. szám.

Anagyvárad káptalan és a modern birtokkezelés. A nagyvárad káptalan uradalmában, mintegy 10 év óta a birtokkezelésnek oly modern irányzatát honosították meg, amely az azóta elért eredmények szerint minden tekintetben kielégítő úgy a birtokosra, mint az uradalomban alkalmazott gazdatisztekre nézve. A káptalani uradalmakat a központi és kezelőtisztekből álló tisztikar kezeli. A központi tisztikar feladata a jogvédelem és az ellenőrzés. A káptalan maga 5-5 évi ciklusra átadja a tisztikarnak az összes gazdaságokat és felszerelést kezelés végett. A fontosabb adminisztráció egy, a kezelőtisztek által választott ügyvezető bizottság hatáskörébe tartozik. A forgótké beszerzésről a tisztikar gondoskodik. A tisztikar bizonyos minimális tisztajövede-

lem beszolgáltatására kötelezte magát. Ennek ellenében a káptalan évi fizetést ad a tiszteknek. A minimális jövedelem kivüli tisztajövedelemből a tisztikar aránylagosan részesedik, de előbb a feles jövedelemből 20%-ot tartalékalapra levonnak. Ez a birtokkezelési mód kitünően bevált s különösen a gazdatisztek szociális helyzetén segített igen sokat. A nagyvárad káptalan azt is elhatározta újabban, hogy még bérben levő birtokait is a bérlet lejártával házi kezelésbe fogja venni, hogy a magyar gazdasági kar helyzetén segítsen, mert tudvalevő az, hogy a birtokok bérbeadása folytán igen sok az állásnélküli gazdatiszt. Szociális munkát végeznének a költött birtokok tulajdonosai, ha a nagyvárad káptalan példáját követnék.

Vámügyi értesítések. A múlt évi március 1-én érvénybe lépett kereskedelmi szerződések alkalmazása a hazai kiviteli czégeknek sok nehézséget okozott, mert úgy nálunk, mint a velünk szerződött államokban a vámtarifá beosztása lényegesen módosult, sok árunál egészen más szempontok mérvadóak az elvámolásra nézve, mint eddig. A nehézségeket tetézte az, hogy még nem jelent meg olyan összefoglaló mű, mely tartalmazná mindazon szerződéses vámtételeket, melyeket a velünk szerződött államok más államoknak adtak meg, amelyek tehát nincsenek meg a velünk kötött kereskedelmi szerződésekben, de a legtöbb kedvezményi záradéknál fogva a magyar árukra is alkalmazandók. Sok zűrzavart okoz továbbá az, hogy a keleti államokkal való kereskedelempolitikai viszonyunk nincs végleg rendezve és hogy a Szerbiával megkötött, de a parlamenten által még el nem intézett szerződés kedvezményes tételei hiteles ajakban nincsenek közzételve. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ezeken a nehézségeken azzal igyekezett segíteni, hogy a Kereskedelmi Múzeumban a vámügyi informatív szolgálatot, mely ott 1890 óta létezik, most újjászervezte. Megkereste a pénzügyminisztert, hogy a fővámházból rendelne be a Kereskedelmi Múzeumhoz olyan szakközveget, aki a vámkézelést gyakorlatból ismeri. A pénzügyminiszter rendelete folytán Lehrer Péter fővámigazgató a nevezett intézethez Vutskits Miklós fővámhivatali főellenőrt rendelte ki, aki már harmincz éve működik a vámszolgálatban és így a tarifákba beírt vámtételek alkalmazásáról alapos szakszerű felvilágosításokat adhat a feleknek, akik vámuigyekben a Kereskedelmi Múzeumhoz levélben vagy (déltűnán 3 és 6 óra közt) személyesen fordulnak felvilágosításért. Az intézet új vámügyi előadója a fővámigazgató által ugyanoda kirendelt másik szakközveg, Verosta József fővámhivatali tiszt segélyével rendszeresen gyűjti és nyilvántartja az összes nagyobb külállamok törvényeit, vámtarifáit, vámügyi szabályait és döntvényeit. Ezen új rendszer életbeléptetése óta a hazai kiviteli czégek az eddiginél sokkal sürűbben fordulnak vámügyi kérdésekkel a Kereskedelmi Múzeumhoz, úgy hogy ennek új vámügyi előadója alig három hónap alatt a déltűnani órákban több mint 2000 vámügyi kérdésre adott (természetesen ingyen) választ, hogy a vámtételek összege, mint a vámkézelési szabályok alkalmazásának részletei tekintetében.

Az osztrák-magyar bank állása 1908. ápr. 23-án: Bankjegyforgalom 1.726.964.000 (=14.681.000) korona. Érczkészlet 1.501.350.000 (+ 3.762.000) korona. Lezárt pénzügyi tárcza 409.399.000 (+ 16.182.000) korona. Lombardkölesönök 75.074.000 (= 3.229.000) korona. Adómentes bankjegytartalék 174.385.000 (+ 48.443.000) korona.

Konverziós sorsjegyek húzása. A Magyar Jelzálog-Hitelbank kamatozatlan nyereségekötvényeinek ma tartott sorsolása alkalmával 300.000 koronát nyert 2746 sorozat 89 számú B betűs sorsjegy, 30.000 koronát nyert 2746 s. 89. sz. A betűs, 10.000 koronát nyert 1350 s 20 sz. A betűs, 5000 koronát nyert 1350 s. 20 sz. B és 2081 s. 89. sz. B betűs. Ezután kisorsolták még 500 és 200 koronás nyereseményeket.

A Magyar Hajózási Egyesület közgyűlése. A Magyar Hajózási Egyesület ma déltűnán tartotta a földmivelésügyi és kereskedelmi kormányok, több törvényhatóság és város, valamint az egyesület vidéki szervezetei képviselőinek, úgy a tagok nagy számának részvételével ezidei közgyűlést a budapesti kereskedelmi és iparkamara dísztermében. A kereskedelmi miniszter képviselőjében Sztérenyi József államtitkár, valóságos belső titkos tanácsos, a földmivelésügyi kormány képviselőjében pedig dr. Rakovszky György miniszteri tanácsos vettek részt a közgyűlésen, melyet dr. Matlekovits

Rohitsch-Sauerbrunn

Stájerországban

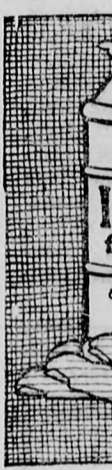
Vasút, posta és táviró.

Teljesen átalakítva!
Császárfürdő, modernül berendezett gyógyvizintézet.
Nyírfürdő u onnan berendezett szénsa-fürdő.
Kitünően bizonyult gyógyhely nyomor-, bél-, máj- és vese-bajok, krónikus székrekedés, ideg-, epékóvok, elhíjasodás, cukorbetegség, csusz, reuma, gége- és torok-kataris és szívbaok elien. A gyógyforrások Karlsbadhoz és Merienbadhoz hasonlók.
Diätetikus és terrain kurak. — Kifűnő ivóvíz kura. — Villamos világiás. — Lift. — Modern csatornázás.

Vasárn

Sándor, v. l. nyitó után delmi állam tanácsossá beszéde után az egyesület melyet a k érte a vez zavott. E g dekes előad zéseknek ha fogadták. mondott a Trebitsc józsi R-T. előterjesztet és az ez é gyűlés egy gató válas után a vála Afelelőkké D. G. T. iga müegyetemi és értéktöz Igazgató-vál Henrik, a .

Az Ádr gözősei köz cziába, a S pénteken a kezett.

A meteor

1908. Az e Hazánl derült mar kedett és minimuma -1 C° volt. Pro

Lényeg

várható.

Allomás

A-Szlatna	---
Ujgyar	---
Kösmárk	---
Losoncz	---
Igvalia	---
Budapest	---
Törény	---
Keszthely	---
Pécs	---
Ágráb	---
Kisúrho	---
Szopod	---
Temesvár	---
Nagyvárad	---
Kolozsvár	---
Nagyzeben	---
Szatmár	---
Ber	---
Aranyváralja	---
Solmezbánya	---
Komárom	---
Magyar-Óvár	---
Sopron	---
Kisak	---
Érkvenica	---
Debreczen	---
Kecskemét	---
Drosháza	---
Arad	---
Gombolya	---
Versee	---
Jrsova	---

A Mag

Sándor, v. b. t. t., elnök nyitott meg. Az elnöki megnyitó után az elnök Szterényi József kereskedelmi államtitkár üdvözölte valóságos belső titkos tanácsossá történt kinevezését alkalmából. Az elnök beszéde után dr. Török Emil titkár előterjesztette az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentést, melyet a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vett és érte a vezetőségnek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Egan Ede Máv. felügyelő tartott ezután érdekes előadást a folyami gőzhajók gépészeti berendezésének haladásáról. A megjelentek nagy tetszéssel fogadták a felolvasást. Utána az elnök köszönetet mondott a közgyűlés nevében Egan Edének. Majd Trebitsch Miksa, a m. kir. Folyam- és Tengerhajózási R.-T. főfelügyelője, az egyesület pénztárosa, előterjesztette az egyesület múlt évi zárszámadásait és az ez évi költségvetését, melyeket a közgyűlés egyhangúlag elfogadott és egyúttal az igazgató választmányának a felmentvényt megadta. Ezután a választásokat elvégezték megválasztottak: **Alfelnökök:** Csatóy Frigyes udvari tanácsos, a D. G. T. igazgatója, Kovács J. Aladár min. o. tan., műegyetemi tanár, Weiss Károly, a budapesti áru- és értéktőzsde alelnöke, a M. F. T. R. igazgatója. **Igazgató-választmányi tagokká:** Baumgarten Henrik, a „Danubius” igazgatója, Déry Izidor.

Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság közösi közl. csütörtökön az Árpád Fiuméből Valenciába, a Szent László Marseilleből Fiuméba indult, pénteken a Széchényi Fiuméből Antwerpenbe érkezett.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. április 25-én reggel 7 órakor.
Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő száraz és nagyobbrészt derült maradt. A hőmérséklet többnyire kissé emelkedett és maximuma: Marosvásárhelyen 19 C°, minimuma pedig: Aknaszlatinán még Botfalun -1 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és elvéve csapadék várható.

Allomás	Legnyomás mm	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és ereje	Felejtés	Legmagas hőmérséklet max. min.	Hőmérséklet
Aknaszlatina	60.3	8.6	N	1	0	17
Ungvár	58.0	8.0	NN	1	0	16
Késmárk	56.9	8.0	S	1	3	12
Loconoz	56.7	10.1	SW	2	3	14
Levalla	55.7	9.8	E	1	3	16
Budapest	55.6	8.6	SE	1	3	15
Szerény	54.8	7.7	E	4	17	17
Szeged	55.8	9.4	SE	2	2	15
Pécs	58.1	10.4	N	1	3	17
Zágráb	57.1	11.4	N	1	3	16
Bécs	57.8	11.5	N	1	3	16
Szeged	58.1	10.4	SW	1	3	16
Temesvár	59.0	9.3	E	1	1	16
Nagyvárad	57.9	10.0	SE	2	1	16
Kolozsvár	60.3	4.4	N	1	0	16
Nagyzeben	59.8	4.7	SE	1	0	14
Szatmár	—	10.4	S	1	1	15
Bécs	—	7.4	SE	1	1	15
Arvavárja	—	6.2	NW	1	1	9
Selmeczbánya	—	5.6	NW	1	1	11
Komárom	—	10.8	SE	1	2	16
Magyaróvár	—	7.8	SE	1	3	16
Sopron	—	6.8	W	1	3	17
Kisvárd	—	7.8	N	1	3	18
Dérecsény	—	12.1	N	1	4	14
Köcskény	—	9.7	SW	1	0	16
Köcskény	—	9.8	W	2	3	16
Drosháza	—	10.3	S	1	0	16
Árad	—	1.8	SE	2	3	16
Szombolya	—	7.9	N	2	3	17
Versce	—	8.4	NE	1	1	17
Urova	—	7.6	N	1	1	18

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

IDEGENEK UTMUTATÓJA

jánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest. V., Deák Ferencz-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonborgyár, teasütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközözi.

Fleischmann Lipót szalámi és füstölt húsu gyára Budapest. Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás

Biztosítás.

Assienrazionei Genrali (Trieszti áll. biztosító-társaság.) Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. **Életbiztosítás** minden módozat szerint, valamint **fluellátási és leánykiházasítási biztosítások.** — **Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások.** — **Égésbiztosítás a Magyar lég- és vízszonitbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által.** Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos **baletbiztosítások** (egyenkénti baletbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az **Elő o. áll. balet ellen biztosító társ.** által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Elő Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapítva: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek- és mindenemü életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalék: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárúító helye: **VI., Andrásy-ut 5.** Kézi zálogüzletek: **IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-ter 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.**

Háztartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12-30. Hesz Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Bruck J. Henrik. Budapest. Gyár: IX. Lillom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrásy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legjutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös súlyt fektetünk. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszuszvezeték és csatornázás.

Piszurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádós műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vizeldék, mindenemü gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz-gyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-fűtőhely összekötéssel vagy saját tűzhelyvel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házbán. Telefon 20-83.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pohner Ferencz férfi és női szabó **Váci-utca 26. Párisi-utca sarok.** Allandó nagy választék a legújabb divatszövevényben.

Villamosági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamosági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuk kert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos - vasutakat. Bánya - vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erősáram körébe vágó minden egyéb cikket. **Különlégességek:** felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűtőgépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstrugyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13 szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindenemü ezü ttárgy (asztaldísz, tállak, fényüzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári árákon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemdrák.

Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV. Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenásy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházunknak szóló irrt. rendeléményeknél a pontos címünknek szives kibását, Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruház“ kizárólag IV., Bécsi-utca 4

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ERTEKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, április 25.

A külföldi tőzsdék ma gyengébb kurzusokat küldtek. Amerikában 1½ centtel. Berlinben 2 márkával olcsóbbodott a buza ára és nálunk a remek időjárás lanyhitólag hatott az üzlet menetére. Malmaink a liszt jobb kelendőségére számítva, az utolsó napokban erősebben vásároltak, de gyártmányaikat nem tudták eladni és ma egészen tétlenül állottak a piacon. Készbuzában alig volt forgalom, az a néhány tétel buza 5 fillérrel olcsóbban került forgalomba. A határidő-üzlet eleinte szintén lanyhán indult, később véleményvásárlásokra 5-6 fillérrel megszilárdult, de végül a jó időjárásra ismét visszaesett. Prompt rozst néhány fillérrel drágábban fizettek, a többi cikkben nem volt forgalom.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 76 kg. 23.30 korona, 100 mm. 78 kg. 23.40 korona, 600 mm. 71 kg. 23.40 korona, 300 mm. 75 kg. 23 korona.
Soproni: 1000 mm. 75.5 kg. 23.20 korona.
Raktárból: 1000 mm. 76 kg. 22.95 korona.
Rozs: 500 mm. 19.05 korona, 100 mm. 19.20 korona, 100 mm. 19 korona kpf. par.
Tengeri: 200 mm. 12.80 korona kpf par
Zab: 150 mm. 13.80 korona, 100 mm. 14.70 korona, 125 mm. 14.60 korona kpf.

A határidőpiacon kötött:

Bélelt:

Előfordulások (50 kg.-kint):
Buza 1908. májusra 11.30, 11.31, 11.25, 11.32, 11.21.
Buza 1908. októberre 9.50, 9.51, 9.47, 9.59, 9.54.
Zab 1908. októberre 8.13, 8.30.
Zab 1908. októberre 6.50, 6.49.
Tengeri 1908. májusra 6.37, 6.41.
Tengeri 1908. júliusra 6.50, 6.49, 6.53.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

májusra buza	11.23 - 11.24
októberi buza	9.53 - 9.54
októberi rozs	8.23 - 8.24
októberi zab	6.50 - 6.51
májusi tengeri	6.39 - 6.40
juliusi tengeri	6.51 - 6.52

Délután forgalom.

Délután lanyha irányzatban az áruk néhány fillérrel gyengültek.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza májusra	11.21 - 11.22
Buza októberre	9.46 - 9.47
Rozs 1908. májusra	9.60 - 9.65
Rozs új októberi	8.20 - 8.21
Zab 1908. májusra	7. - 7.01
Zab októberre	6.48 - 6.49
Tengeri 1908. májusra	6.38 - 6.39
Tengeri júliusra	6.49 - 6.50

Budapesti gabonaforgalom.

1908. április 23-tól április 24-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	3310	—
Rozs	314	1682
Arpa	547	4018
Zab	4294	7898
Tengeri	4647	37062
Liszt	105	23454
Korpa	—	3404

Értéktőzsde.

Barátságos hangulattal, de igen szűk keretben indult ma az üzlet az értéktőzsdén. Olyan kis forgalom volt, hogy szinte meglepő a nyugalom, sőt tartózkodás, amit ma alkalmunk volt észlelni. A spekuláció egyáltalán alig jelentkezik és semmi naivdóságot sem mutat arra, hogy valamit is dolgozzon. Híján minden ösztönzésnek, érdeklődésnek, nem is lehet másképp. Ennek megfelelően természetesen üzlet alig volt. Az árfolyamok alig változtak. Délben mutatkozott csak némi javulás és élénkülés, talán éppen a külföldi tőzsdék eléggé kielégítő hireire. Az árfolyamok valamit javultak és csekélységgel emelkedtek a tegnapi zárlat fölé.

Magyar lezárt és váltó részvény 484.—, Rimamurányi 551.50, Magyar cukoripar 1765, Adria hajózási részvénytársaság 412. —, Magyar koronajáradék 93.25, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 190.—, Kassa-Oderbergi vasutársaság 252.—, Magyar jelzálogbank 428.—, Magyar keresk. bank 3290.—.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, április 25. (Értéktőzsdei jelentés.) A mai tőzsde irányzata kezdettől végig szilárd volt, ami az első időben különösen vas- és kohórészvények emelkedésében nyilvánult meg. A többi piacon az üzlet nem volt élénk, ennek dacára azonban a tegnapi newyorki tőzsde kedvező magatartására kielégítő irányzat dominált, főleg, miután a német birodalmi bankkamatláb további leszállítását remélik az érdekeltek. Gőzhajó részvények többnyire változatlanok. Az üzlet meglehetősen szűk keretek között maradt, ami azonban a készpénzpiac iparértékeinek szilárdságát nem érintette. Napipénz 4%, ultimópénz 4 1/2%, magánleszállítási kamatláb 4 1/2%.

Zariatok jegyezték: 4-2 százalékos papíriáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.50, osztrák hitelrészvény 198.30, Déli vasut 23.90, orosz bankjegyek 213.85, 4 százalékos új orosz kölcsön 74.50, Disconto Commandit 175.50, Dinamit-truszt 163.75, Harpeni 198.75, Unifikált török járadék 95.70, 4-2 százalékos ezüst-járadék 97.25, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.25, Magyar koronajáradék 93.25, Osztrák-magyar államvasut 147.60, Bécsi váltóár 84.95, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 215.90, Gelsenkircheni 194.75, Laurakohó 209.25 Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) április 25. 4-2 százalékos papíriáradék 98.90, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.70, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.40, Osztrák hitelintézeti részvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut 147.80, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.15, Bécsi Bankverein 131.80, Villamos részvény 147.70, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.50, 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.—, Osztrák koronajáradék 97.20, Magyar koronajáradék 93.—, Osztrák-magyar bank 124.10, Déli vasut részvény 23.80, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.75, Párisi váltóár 81.30, Union bank részvény 136.40, Alpesi bányarészvény 343 — Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) április 25. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.80, 1860. sorsjegy 152.80, Déli vasut 24.15, 4 százalékos aranyjáradék 98.30, Osztrák hitelrészvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut 148.—, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.10 Szilárd.

London, április 25. Angol consol 86 1/4. Paris, április 25. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.50, Osztr. aranyjáradék 97.80, Magyar aranyjáradék 94.65, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 495.—, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 315.—, 5 százalékos marokkói járadék 515.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 94.50, 4 százalékos Kons. amort. román járadék —, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.63, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 514.50, 4 száz. Szerb járadék 1907. 441.—, 4 százalékos spanyol járadék 93.70, 4 százalékos unifikált török jár. 94.85, Török sorsjegy 179.50, Török dohányrészvény —, Osztrák földhitelintézet 1117.—, Osztr. Ländlerbank 461.—, Magyar jelzálogbank 449.—, Banque de Paris 14.42, Banque Ottomane 728.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridional vasut 682, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 479.—, Rio Tinto 16.14, Sucrerie d'Égypte —, Tula 233.—, Thomson Houston —, Urikányi község 150, Chartered —, De Beers 279.—, East Rand 83.15, Jagerfontein 82.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 37.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.43, Váltó német piacokra (rövid) 122.87, Váltó Bécsre (rövid) 104.43, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8, Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (rövid) 1/4, Csek Londonra 251.25. Magánkamatláb 2 1/16. Bányadt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok. Budapest—Kőbánya.

Budapest, április 25-én. (Hivatalos tudósítás). Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felül) fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 128—129 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 132—134 fillér. Könnyű páronként 250 kgr-ig) 132—134 fillér. Szerbial nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban)

fillérig, közép (páronként 240 — kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertéslelésdm 1908. évi április 23. napján volt készlet 32527 drb., 1908. április hó 24-én felhajtott 194 darab, 1908. április 24-én elszállított 261 darab, 1908 április 25. napjára maradt készletben 32460 drb. A hízott sertésüzlet rányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest. április 25. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 52 darab sertés, 18 darab süldő, — darab malacz. Pófelhajtás — drb sertés. — drb süldő, — malacz. Mai napi felhajtás 304 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 356 darab sertés, — darab süldő — darab malacz. Eladatott 236 darab sertés, 18 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 120 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsírsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 103—104 fillér, ételsulylevonással — 254 fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig — fillér, ételsulylevonással 136—140 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül fillérig, ételsulylevonással 134—142 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig fillér, ételsulylevonással — fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 136—142 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140—300 kgr.-ig — fillérig, ételsulylevonással — fillérig. Belföldi süldő — 84 fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősulyban értendő.) A vásár irányzata lanyha. Az árak 4 fillérrel emelkedtek.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 25. —

Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Huberth Ferenc budapesti segélydíjas pénzügyi számvakornokot ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztá a győri pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; a vallás és közoktatásügyi miniszter pedig Balog József okleveles tanítót a szolyvai állami elemi népiskolához rendes tanítavá nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sebők Vilmos szolyvai állami elemi iskolai tanítót a munkácsi állami elemi iskolához; a győri főgymnázium Szalai István veszprémi törvényszéki és Káldi Gábor pápai járásbírói fogházörököt kölcsönösen áthelyezte.

Pályázatok. A nagyváradi pénzügyigazgatóság állami végrehajtói, a tenkei járásbírósnágnál bírósági végrehajtói, a közszéki adóhivatalnál díjas gyakornoki és a segesvári járásbírósnágnál telekkönyvi átalakító díjnoki állásra 2 hét; Bogdányon (Pozsonym.) postai ügynöki állásra 3 hét és az aradi adóhivatalnál szolgai állásra 8 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for dates (Apr. 24, Apr. 25) and measurements (méter) for various locations like Ina, Dunas, Herra, Vág, Kába, Dráva, Hura, Száva, Szász, Krauzsa, Labores, Ung.

EGYETERTÉS politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS.

Butor Ehrentreu és Fuchs Budapest, VI., Teréz-körút 9. Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE! Herkules-motorvállalat, Budapest, V. Váci-ut 30. Ajánlja egy oséplési, mint malomüzemre kifűnően alkalmas, legegyszerűbb benzinkomobíljait, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor üzemben megtekinthetők.

BIZTOS gyógyulást keresőknek neml betegségekben szenvednek. DR. GARAI ANTAL. Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

GUMMI. Mintagyűjtemény. Női övszer. Szuszpenzor (heretarió) darabja. Havihaj kötő darabja. Haskötő darabja. Gummi görögér-hártyája darabja. Irrigátor (teljesen fűszerelessé, darabja). UJI "Auto vaginal spray" legmegbízhatóbb női közhőlegesség.

Titkos betegségek gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján Dr. KAJDACSY. Budapest, VIII., József-körút 2.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908. április 26-án.

Remzeti Színház

Délután 3 órákor. A kaméliás hölgy. Drama 5 felvonásban. Írta Iff Dumas Sándor Ford Szomere. Átírtá...

Nepszínház-Diopera

Délután 3 órákor. A piros bugyellár. Eredeti népszínházi dalokkal 3 felvonásban. Írta Csepelgy Ferenccz...

Este fél 8 órákor

Romeó és Júlia.

Tragédia 5 felvonásban. Írta Shakespeare. Fordította: Szász Károly. Esculap tejedelem...

Este 8 órákor

Három feleség.

Operett 3 felvonásban. Írta Baner Gvula. Fordította: Mór Adolt zenejét szerzettó Lohar Ferenccz...

Várszínház

Zárva

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Ma és minden este

„Lakodalom Japánban“.

Nagy kiállításos ballett, írta Regel H., betanította Holzer J. Több mint 60 szereplő. Új díszletek és jelmezek, Továbbá az

áprilisi műsor főbb attrakciói

Az előadás kezdete 8 órákor.

A téli kertben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK színgyűjteményre hangversenyek.

VILLAND nagy czirkusza

a TATTERSALBAN. TESTVÉREK Telefon 51-95.

Minden este 8 órákor fellép Sidi az artista királya három személy, nagy attrakció.

Csütörtökön d. u. 4 órákor ifjúsági és családi előadás jegyek kaphatók: SOPRONI-nagytársaság Rákóczi-ut 1-és a czirkusz-pénztárnál.

Ünnep és vasárnap 2 nagy díszelőadás d. u. 4 és esti 8-kor

Varieté-Színház

ezelőtt: Nemzetközi Orfeum. BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.

Április hó 16-tól új műsor: Elsa & Capitain Smith orosz czári udv. műelőzők

SARATOFF orosz lánc csoport. Uj bohózat. FR. PETERS állathang utánozó. Uj bohózat.

Az utazó nadrágok

bohózat írta: Carbolus. Az összes szílisták új műsora.

Ejjeli 12 órától reggel 5 óráig, a téli kertben zene és táncz.

Május 4-én a művészek személyzet jutalomestélye

Nagy élvezetet nyújt a

„Világpanoráma“

Budapest, IV., Városház-tér 4. (Piaristák épületében.) Ápril. 19-25-ig.

II. Lajos bajor király „NEUSCHWANSTEIN“ várpalotája és környéke.

Minden héten új műsor. Nyitva reggel 9 órától este 9 óráig. Hétfői-estén 40 fillér, tanulóknak 20 fillér.

Hull a haja? Használja a Petroléum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszékhelyén hely. Gara Géza és Tsa drogéria Epest, VIII. József-körút 78. Tessék árjegyzéket kérni.

Ékszeresek, gyári áron angol rendszer

Részletfizetésre Sárka János ékszergyártótól Kolozsvárt. Képes nagy árjegyzék ingyen.

„MINTA“ szálloda

Budapest, Nagymező-utca 62. szám. Teljesen újonnan berendezve 40 szobával rézágakkal és villanyvilágítással. Szobák 80 kr.-tól feljebb. A szállodalak kávéház egész éjjel nyitva. Híres organyzene. Telefon 315. Strasser Jakab, szállodás és kávész.

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer-Hitelosztály megnyitott a legolcsóbbtól a legfinomabbig kaphatók készpénzért vagy banknál törlesztendő részletek.

A vásárolt zongorák vagy hangszeresek értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa. A hangszer ára tehát csak annyi, mint ha készpénzért venné. Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-teljesítő. Budapest, Király-utca 53. szám. Prospektus és árjegyzék minden hangszerrel külön díjmentesen.

Ezen védjegy-gyel ellátott Marsner-féle pezsgő-limonádé-bonbonok málna, citrom földi eper, cseresznye és waldmeister-izettel a legjobbak.

A. Marsner, Első cseh részv. társ. keleti és czukorárak gyárására, Prága, Weinberge. Vezérképviselő Budapest: Balázs Cosztin, VII., Baross-tér 13.

Szliács Aczél-fürdő

Felső-Magyarországon egyellen ismert vattorás, szénsavtartalma gazdag. Legvastartalmúbb ivóforrás beise használatára. Idény május 15-től szeptember 30-ig. Utóérhetően hatású vérzegényes, sárgaságnál, női betegségeknél, hájgermevelés és idegbántalmaknál, erőtlenre áttelt betegségek és felizáló munkák után. — Fürdőorvos Dr. Rohrer A. hivatalos fürdőorvos. Díszes Bécsebi 9 óra, eszakraól Odenbergen át, onnét 6 óra. A fürdő Budapestben át szintén 6 óra. Szliács! Itt ragaszkod minden nagyobb pályaudvaron, kórházakhoz, kórházok felvilágosításokat és prospektus utazásról, lakásról, árcsúszmánnyról az elő- és utóidényben sbb. nyitva a Fürdőigazgatószág Szliács. (Sárosmegye).

SZOBRÁNCZ GYÓGYFÜRDŐ UNGMEGYÉBEN

Glaubersós, hideg, kónes, sós viz. Gyomor- és májbetegék magyar Karlsbadja. Földidény: május 15-től szeptember 15-ig. Előidény: május 15-től június 1-ig. Utóidény: szeptember 1-től szeptember 15-ig. 80% árcsúszmánnyal a lakásoknál. Ez a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógyimód biztos segít nyit gyomor- és bélbetegségeknél, májbetegségeknél, májcsatornák elzáródásánál, epehomok és epekövek oldásánál. Vértórási betegségeknél, húlások, gutaéti rohamoknál, vérvonólag, fejszivólag hat, csúszos és közvényes bántalmaknál a kör okozta erési termékekre, elrakódásra az izületekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kovász, szivólagjados ellen, czukorbetegségeknél, veszezőségeknél egy a czukor- mint a iohérjekiválaszt gyorsan és kedvezően befolyásolja. Mint fürdő különféle izadmányokat, daganatokat, zületi és csontbántalmakat, csontszűz kedvezően csúsztat. Görvélykóros daganatok, fekélyek ellen, méh és méhköszöli izadmányok, hasbántalmak, májbetegségeknél, szivólagos betegségeknél, a lezúrtatott májcsatornák ellen bántalmak ellen bántalmak gyorsan hat. Vasuti állomás: az Alföldről és Pesttől jövőknek Ungvár, a felevidék és illetve Kassa felől jövőknek Nagy-Mihály honnan kővelmes bérkocsikon másfél óra alatt elérhető. A víz otthon is sikerrel használható. Ára: egy nagy láda 40 üveggel 20 kor., kis láda 20 üveggel 11 kor. A víz a vasuton szállított kedvezményben veszesül. Mezőndelések és tudakozás: „Szobráncz gyógyfürdő igazgatószágának Szobráncz gyógyfürdő“ címzendők. Posta- és táv. rd. állomás helyben. A fürdő igazgató-orsosa Dr. Russay Gábor Lajos. A FÜRDŐ IGAGZATOSÁGA.

Orgona-harmoniumok

mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítanak. Pajkr Rezső és Tsa Budapest, X., Delej-utca 11/II. (Tiszviselő-telep). Kedves harmoniumok pontos orgona méretekkel. Szermentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Vevőknek és felkészültek külön százállék-engedély. Részletfizetés engedélyezve.

SZABADALMAKAT

Érdelgeket és mintáztatást megzere Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PASETOR (be. cég.) BUDAPEST VII., ERZSEBET-KÖRUT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-30.

Órajavitás 1korona.

Potlando új részeken kívül. Zseborajveg, mutató 10 kr. Ferenc-körut 44. Schwimmer Albert órásmester. Nyitva este 9 óráig.

Katzky Lajos

Építelműlakatos-mester Zephir szab. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek mintá raktára Budapest, VI. ker., Liszt Ferenc-tér 14. TELEFON 22-73.

Benzin-nyersolaj-és szivócsz-motorok

A legjobb gépek. A legolcsóbb áron. Kedvező fizetés. Ismételtek. Tossék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük. Dobry Ant. motor- és gépgyárának magyarországi kizárólagos képviselője Kovács Mihály és Társa Budapest, V., Hold-utca 23. sz.

Teljes közlőműberendezések

valamint egyes alkatrészek. Gyűrűkenesű valamint Sellar-rendszerben. IPAR- és MEZEI VASUTAK m. p. sínek, kocsik, váltók, fordítók, kocsivasalatrészek stb.

Motorok és lokomobilok

benzin-, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve. Malmi és téglagyári cikkek valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gép-szaktmabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszerezhető.

Schlesinger Alajos

Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

Vasárnap S Va M. Kir.

Sába Nagy opera 4 hejel szerzettó get írta. Salamon Baal Hanan Assad Főpap Sulemih Sába királynd Astareh Kezdeté

Király

Varáz Operett 8 felv. Dörmann és totta Méroli Acz zeltó Szent XIII. Joahim Lóthár Heléna Niki Gusztí Friderika Franczi Vendóin mintá

Esté fé

Adollár Operett 8 felv. Willner A. A Frigyes Jordin Zonóli szerz John Cauder, Alice, Jeanne Dick, az unoká Daisy Gray, u Tom, Cauder Dénes László Schlick Hans Labinska Olga Miss Thomson

FOL

LEITNER Az 11 órákor «DA» Gyermekek

Az a

Birósági ka Továbbá: 2 Nappali Az 1-8 ó

TAT

Igazg Budapest

Telje

Esti 8 órá Nem Nemes Les műsorával (charakteris Homberto Frieda or Bertalan Maara Gus énekes Pénztarny

Legs

Egy órási g szállitok utá Magyarors áruhaza. világhír Co Arjegyzék emezó Fri Havas IV. ker.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. április 26-án.

M. Kir. Operaház

Magyar színház

Sába királynője.

Nagy opera 4 felvonásban Zeneje szerzette Go. dmark. Szövegét írta Mosenthal J. Személyek: Szemere Ney B. Baal Hanán Arányi Asaad Hrdós Pápa W. Krammer Sulemih Dósiné Sába királynője Berts M. Astaroth

Délután 3 óraker GRETCHEN.

Tréfa 8 felvonásban. Irta Dawis és Lipschütz. Fordította Hajóándor. Személyek: Von der Plein gróf Lóránt I. Dr. Schwogelmann Forrai R. Moslignó P. Tárnoki G. Beinage Tarnay Mili Hajós M. Tilda Harmos L. Grete Gloom Mészáros G. Franciska Somlyó J. O. Jonsége Csontos Von Strohe Réthey Emma Németh I. Bins, polgármester Boross Tobisch Körmendi Niemann Rátkay

Király színház

Varázskeringő

Operett 8 felvonásban. Irtaák Dörmann és Jacobsen. Fordította Mérei Adolf. Zenejét szerzette Strauss Oszkár. Személyek: XIII. Joahim Császár Lóthár Pápi Heléna Harmat I. Nikl Csapó Gusztó Sárosi Friderika Orley Franczi Óvós G. Vendólin miniszter Szabó

Este fél nyolcz óraker A Sasfiók

L. Aiston) Dráma 5 felvonásban Irta Rosinai Edmond, fordította Abrányi Emil. Személyek: Ferencz Törzs Flambeau Csorlos Metternich Rátkai Ferencz császár Réthey Marmont tábornagy Szirmai A szabó Z. Molnár Gentz Garas Báro Obenaus Boros Maria Lujza Forrai R. Camerata grófnő Polgár I. De Lorzet Teréz T. Halmi M. Póherczernő Mészáros G.

Este fél 8 óraker Adollárkirálynő.

Operett 8 felvonásban. Irtaák Wilner A. M. és Grünbaum Frigyes; fordította Karagó Jenő. Zenejét szerzette Fall Leó. Személyek: John Cauder, Németh Alice, leánya Petráss S. Dick, az unokaöcs. Simai Daisy Gray, unokahuga Ötvös G. Tom, Cauder test. Császár Dénes Laszlo Raskó Schlick Hans baró Csapó Labinska Olga, Szegeci Miss Thomson, Orley PL

Utánia színház

Délután fél 4 óraker Marokkó.

Este fél nyolcz óraker A mai Róma.

Szőlőbirtokosok. Kiknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak, felhívjuk az érdeklődőket ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

SCHMIDT M. szőnyeg, nyerges és bőrdísz. Budapest, VIII. Rákóczi-ut 23. sz. Ajánlja saját gyármanyu kocsizó- és lovagló-szerszámjait. Mindennemű utazó és kézi bőrdíszök, pénz, szivar, cigaretták stb. tárczáit - Argyérek bér mester.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ. vese- és hólyagbajoknak! minden vizet felülmo. Kellemes, kissé savanykás ízű, vasmentes, szénasvajú, rendkívül üdítő asztali víz. Orvosiag ajánva. Ivo-gyógymódra használva, vese- és hólyagbajoknak, a vesemedencei idült huruljainak, húgykő- és kőveskőképződésnél a legutak és a kiválasztószervek haratos bentalmánál kitűnő hatásnak bizonyult. Prospektust kinyitva a traktúrák a forráskezelés. Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn. Kapható: Budapesten Etelekuty L. Waukamp és Görög ásványviz kereskedőknél és minden üzlet- és csemogé kereskedésben.

FOLIES CAPRICE. RÉVAY-UTCZA 19. Igazgatók: LEITNER és KELETZ. Főrendező: ROTT SÁNDOR. Az előadás kezdete 8 1/2 óraker. 11 óraker! Ma! Végül! «DAS KIND VON HEUTE» Gyermekmese felnőttek számára Irta: Saty. Rendező: Werner Manó. Est megolói 9 1/4 óraker. Az aczélkirály vád alatt. Birósági karcolat Irta: Fitaval. Rendező: Rott Sándor. Továbbá: Trebitsch Sándor, Zöldi Márton és Türk Berta új szólószámjaikkal. Happali pénztár 9-11g és délután 3-6 óráig. Az 1-5 emeleti Casino de Parisban reggeli 6 óráig zene és táno.

TATRA-MULATÓ VII. KIRÁLY-UTCA 77. Igazgatóság: WABITS és GRUNER. Budapest legelőkelőbb családi mulatója. Ma és mindennap Teljesen új szenzációs műsor. Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontu Nemzetközi Cabaret előadás. Nemes Lessenn Mella Cabaretdiva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard baróné coccoltadok (baraktársérettel). La belle Sylvia dán soubrette. Homberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlowa Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmiert Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Gusti előadó soubrette. Sugar Elza cabaret énekesnő. Ferenczy Kamilla női baritonista. Pénztárnyitás 5 óraker. Kezdete 8 óraker. Telefon 15-10.

Legszebb husvéti tojás! Egy órási gramofon, melyet 16 frint készpénzzel adok, vagy szállított utánvétellel, ugyanezen gép ára részlelfizetéssal 50 frt. Magyarország legnagyobb fonográf-áruhaza. Rendkívül nagy választék a világhírű párisi Patho és londoni Columbia hangerekből. Arjogvák gramofonokról, fonográfokról, énekek és hangerekről ingyen. Frise Gyula utoda Havas Simon, Bpest, IV. ker., Ferencziek tere 3. (Az udvarlan jobbra.)

KÖRUTI FÜRÖDŐ és hídgyáz-kúra. Erzsébet-körút 61. USZODA és hídgyáz-kúra. Fungó gyógymód! Gőz- és kádifürdők! A gőzmosoda gyorsan és pontosan teljesíti megbi- párat.

The „Park-Coat“ A legújabb Koch-féle divatfelöltő, különleges tetszetős szabásban, angol és skót szövet, különféle mintákban. 56, 50, 48, 40, 38 és 16.- korona árban. Kapható osakia

KOCH TESTVÉREK elsörendü forrási- és gyermek ruhá-áruházában BUDAPEST Károly - körút 26. Szakszerűen készült elsörendü szabómunka. - Szabott olcsó árak. A nagyváradi fiók telepünkre különösen felhívjuk b. figyelemét. Nagyváradi, Bémer-tér.

Még nem késő! Siessünk árunkat beszerezni, mivel tetemes áremelkedés lesz. Étkező-készlet, 6 személy, finom fehér porcellán 2.75 forint. Étkező-készlet, teljesen 6 személy, molett fazon festve és aranyszegélyvel, beégetve 6.50 Étkező-készlet, teljesen 6 személyre, rokokostilus, diszes festés, elsörendü minőség 7.95 Étkező-készlet, 6 személy, rendkívül diszes, rokokostilus, pecsenyétál, eleg. festéssel 10.- Legelőkelőbb és legnagyobb választék csak elsörendü 12 személyes étkező-készletekben, diszesen festve, dusan aranyozott rokokó-fazon, kétszer égetve, finom minőségű porcellán árai: 2 oval levelestál, 2 mártás alja, 2 nagy pecsenyétál, 2 nagykanál, 2 kis pecsenyétál, 2 kiskanál, 2 nagy tésztátál, 2 sórtartó, 2 kanál, 2 kis tésztátál, 12 mély tányér, 2 főzeléktál, 86 lapos tányér, 2 salátatál, 12 kis tányér, 2 mártástál. Azonkívül vannak készletek egészen . . . 100 frtig. 25 frt. Étkező 12 személyre, rokokostilus kisebb készlettel, 42 db diszes festéssel és beégetve 12.50 forint. Étkező 12 személyre, rokokostilus, diszes festés, áll 2 leves, 2 pecsenye, 2 tésza, 2 saláta, 2 főzelék, 2 mártás, 2 alj, 2 sórtartó, 2 kanál, 12 mély, 24 lapos, 12 dessert, 12 csont-tányér 24.- Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokostilus 3.25 Tea vagy kávékészlet, diszes és beégetett, dusan aranyozással, rokokostilus, szép festéssel 4.- 6 személyes kávékészlet, festett és beégetett aranyozással - .75 6 személyes boros-, sörs- v. vízkészlet festett és beéget. aranyozással 1.75 1 teljes angol diszes nagy, valódi majol mosdókészlet 4.50 Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos - .8 - .10 Vizes vagy boros pohár 5 kr és - .08 1 asztali lámpa, arnyóval - .65 1 asztali lámpa, arnyóval, diszes - 1.50 6 személyes finom üvegkészlet vésett, elegáns mintával 6 frt 50 kr. 6 vizes pohár 6 pezsgő pohár 6 boros 1 vizes kanecso 6 likőrös 1 boros butella 6 sörs 1 likőr üveg. Függő lámpák nagy választékban! Nászajándékok nagy választékban! Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás! Takács Ferenc BUDAPEST, VIII., Baross-tér 4. sz.

S Z I N H A Z A K

Vasárnapon, 1908. április 26-án.

Vígyszínház

Délután 3 órakor

Tatárjárás.

Operett három felvonásban. Irtak Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor verseire írta Kálmán I. Lohonyay tábornok Vendrey Árpád a leánya Harmat H. Árpád Keleti J. Lőrincz Hegedűs Imrédy Kornyai B. Wallenstein Sarkadi Komlósy I. Tihanyi

Este fél 8 órakor

A szatir.

Bohózat 3 felvonásban. Irtak Berr és Guillemaud. Fordította Gábor Andor Garidel Lucien Góth Raymond a felesége Varsányi I. Odette G. Kertész E. Cornaille Philippe Tihanyi Rose a felesége Kiss I. Vochel korcsáros Vendrey Árpád a felesége Komlósy I. Marguerite Csáky I. Hie-Futale asszony Ronaszékini D' Espanoville Tanay

Apolló színház.

(Telefon 68-39.)

Mese az írógépről.

Amor csintalanságai. Ját-szótársak.

Mozgófénykép egy bírósági tárgyaláson

Művészalomb. Viszsaemlé-kezés a kandalló mellett.

Párizsi apacheok

Az előadások d. u. fél 6 órakor kezdődnek.

Budapesti (Bonbonnière) CABARET

Térez-körút 28. Telefon 52-88

Minden este a kibővült áprilisi műsor!

Fellépnek:

Nagy Endre, Molnár László, Fábrián Kornélia, Szász Ilona, Huszár Károly, Szahr Nándor

Három bohózat!

Hat színpadi trófia Husz cabaret szám! Politikai aktualitások!

Fellépnek:

Fereny Károly, Balogh Béke, Szécsi Magda, Kept János, Sajó Géza, Gabányi, Kövály Gyula.

Jevek!

Bárd: Kossuth Lajos-u. 4. és Andrássy-ut 2. Zipszár és Kócsik: Andrássy-ut 4. Cabaret-pénztár: Térez-körút 28.

MODERNSZÍNHÁZ KABARET

Andrássy-ut 69. Telefon 93-18

Rolandkürtje.

Operette. Irtak Franc Urbain. Fordította Gábor Andor. Zenéjét szerezte Claude Perrasse. Szereplők: Nyárai, Keleti Juliska, Bárony, Szendrői, Vörös III, Boross, Nagy Mariska, Kökeny Ius.

Pénz áll a hához.

Bohózat. Irtak Goltz. Szereplők: Sarkadi m. v., Nyárai, Nagy Mariska

Angyalok.

Dráma. Irtak Szomorú Dezső. Szereplők: Poór Lili, Tihanyi Géza, Nyárai, Kardos Ilonka.

Nick Carter a Kabarettben

Irtak Irtak: Heltai Jenő. Szereplők: Kardos, Bárony, Balásthy, Marcs, Nagy Mariska, Medgyaszay Vilma, Nyárai, Vörös III, Gróró magan-szám.

Kezdeté 9 órakor.

CHICAGO

Mozgófénykép vállalat

Bpest, VII., István-ut 39.

Az Arena-ut villamos meálló közelében körülből.

Telefon 93-09.

E heti műsor legnagyobb szenzációja:

Romeo és Julia, Shakespeare drámája 6 részletben.

Továbbá kiemelendők: „Minta-teleség” „Föltékegy férj.”

Az előadások d. u. 6 órakor kezdődnek.

Film-eladás. Film-kölcsön-ző-osztály.

BUDAI KIRÁLY KESERÜ VIZ.
ELSŐRANGÚ HASHAJTÓ
KARHATÓ MINDEN FÜSZERKERESKEDESBEN

Szalloda
Az „ARANY BÁRÁNYHOZ”
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé.
3 percznyire az Operától és Kárisstrassétól.
Világos szobák. Világos szobák.

Butor
Készpénzért és részlete
3 szoba teljes berendezés 360 forintért
mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állan-dóan készen raktáron a leggyorsabb kivitteltől a leg-finomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben.
Nagy Imre lakberendezési vállalata.
Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Czimbalom kedvelők.
Mielőtt bárhol czimbalmot vásárol-nának, kérgenek árjegyzéket a czim-balomkészítés elismert első szak-értelmétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 frittól kezdve kaphatók, egy-szintén az összes hangszerek a leg-jobb minőségben. Számos kiállítás-on elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakzszerű munkáért.
Habits Antal Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 42. szám

Michelstädter utóda
OSKÓ GÉZA
BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz.
CZÍPŐ-
különlegességei
A szabott árak a talpba vésvé.

Csak **ROGÁTSY-féle BORAX**-ot kérjünk!
MAGYAR ASSZONYOK
és leányok, ha az arcz-, test- és kéz-bő-rötöket üdén, tisztán, rózsásan és egész-ségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitűnő és elismert
Rogátsy-féle Magyar Pipere Borax-ot, mely mint testápoló és szépítő szer felülmúl-hatatlan, hatása biztos és gyors.

Angyal Boriska, Jászberény. Aranykanál. Nincs jobb pipere!	Arany Gáborné, H. Bőszörmény. Ezüst kanál. A magyar pipere borax a legjobb bőrápoló.
Gálik Aranka, Bözserczebánya. Ezüst kanál. Kérek mag egy pósta-csomagot.	Liszky Ferenccz, Losoncz Aranykanál. Kitűnő eredményel használom a magyar pipere boraxot.
Vida Andrásné, Kassa. Arany kanál. Arczom és kezem tisztaságát a magyar pipere boraxnak köszönhetem.	Medgyessy Paula, N. Kikinda. Ezüst kanál. A magyar pipere borax meghozta a kívánt eredménnyel.

FOLYTATJUK.
Egy doboz ára 30 és 75 t., 10 nagy doboz vidékre bérmentre
Magyar Pipere Borax-Crém 1 tégloly 1 korona.
Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill.
Kapható minden gyógyszerárban, élelmiszerárban és fűszerüzletben vagy az egyedüli gyártónál:
ROGÁTSY KÁLMÁN drogueria BUDAPEST, VII., Békóczy-ut 10. sz.
Figyeljünk a „ROGÁTSY” névre.
Csak **ROGÁTSY BORAX**-ot fogadjunk el!!

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ
Tennis-pálya-készítő s föl-szerelő. Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. —
MACHER REZSO sportüzlete Budapest, IV., Koronaheroeg-utca 3. szám. (Az udvaron)

Nászajándékok
jubileumra dísz tárgyak, evő-esszék, műtári csikke
részletfizetésre
is kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
művészi ékszerterelepen
Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em.
Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

BEKETOV CIRKUSZ Városliget
Pénteken, 1908. május hó 1-én este 7-8 órakor
Nagy, fényes Megnyitó előadás
a teljesen új cirksz épületében.
Budapesten eddig még nem látott óriási műsorral.
Jegyek előre válthatók már Rózsavölgyi és társa, udvari zenemű kereskedésében, IV., Kristóf-tér 3.

Kivándorlás fölősteges
Kereset mindenki részére
a legújabb gyorskötőgépeken való kötés-el. Árjegyzéket küld: **Első Magyar Kötőgépgyár**
Vezérképviseletje, Bpest, Hegedűs Sándor-u. 24. II/35 (közeli a csillag-utca) Minden háztartásban nélkülözhetetlen!
Képviseletök minde-nyütt kerestetnek.

HETI MŰSOR.

Április—Május	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Nepszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Francia színház
27 Hétfő	Hsmlet	Bohémélet, Táncegyveleg	A szatir	A dollárkirálynő	Három feleség	Sasfiók	—	A mai Róma
28 Kedd	Venezzei kalmár	Hoffmann meséi	Tatárjárás	A dollárkirálynő	Három feleség	Sasfiók	—	A mai Róma
29 Szerda	Lear király	Aida	A tanítónő	Varázskeringő	A nagymama	Sasfiók	—	A mai Róma
30 Csütörtök	Otello	Téli rege	A szatir	A dollárkirálynő	Három feleség	A császár katonái	—	A mai Róma
1 Péntek	Makrancos hölgy	—	Tatárjárás	A dollárkirálynő	A nagymama	A Sasfiók	—	A mai Róma
2 Szombat (d. u. este)	Makrancos hölgy	Varázsfavola	Vizsgaelőadás	Drótostót	Vizsgaelőadás	Sasfiók	—	Vizsgaelőadás
3 Vasárnap (d. u. este)	Nagymama	Téli rege	Tatárjárás	A dollárkirálynő	A nagymama	A császár katonái	—	A babona
	Nők barátja	—	Ságy	Drótostót	Három feleség	A Sasfiók	—	A mai Róma

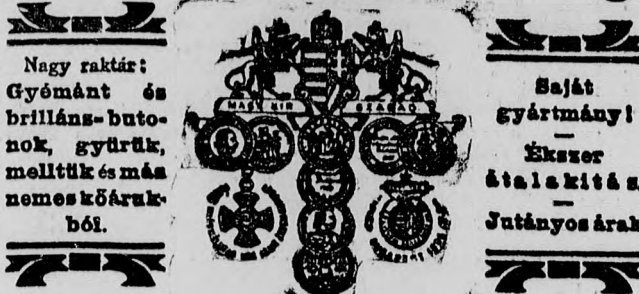
Vasárnap
Saját gyártmány!
Indemre arany és drágakő árak.
Léveser PA
Gyermek
A
Irla
— Je
— Ige
különös fo
pontosan m
gondolok
béből.
— Ide
bevésvé s
körül, szab
látad, töb
— Ha
egyeznek
nekem ber
Jean Bapti
— Mi
lágos előte
retnek győ
ged is meg
amelyet es
pedig gyer
gyorsan es
Rendő
egyik szár
Sterlin
van s azor
először a
Azokat a
loltnál talá
Aprósá
vés, vagy
De köz
nok, amin
rajzolt elő
erőteljes r
alakzattal.

Szabott gyári árak!

Házasajándéktárgyak minden árban.
Spitzer Miksa utóda

HOLCZER

m. kir. szab. ékezeréssz.

Budapest, IV., Károly-körút 22. HÖSEF BAZÁR.
Gyár: VII., Király-utca 15.

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve egyszerű és tökéletes kivitelben, olcsó árban szállítják

Bächer Rudolf és Melichár Ferencz,
a Johnston Harvester Co., Batavia

magyarországi kizárólagos képviselő

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Árajánlattal készséggel szolgálnak.

Leikiismeretes kiszolgálás!

Leoszeo... Leoszeo... Leoszeo...
PAP PAP PAP

GICHNER JÁNOS
ágyonmű réz- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
nagy választékban.
BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20.
Gyár:
Kertész-utca 7. és 9.
Árjegyzéket
házkunk ingyen és bérmentve küldünk.
Gyermekkoszár nagy választékban. Még nem feleltél érni klasszikum vagy a párizi vasművészet.

Párizi világkiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID
mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtti és után való erősítésre és erőgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabíráásra trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. Védjegy, oszlop és göngyölös törvényesen védve.

Főraktár: TÖROK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

A MODEL

REGÉNY.

Irla: EDMOND MITCHELL.

— Jean Baptiste — ez a neve?
— Igen. A manzsettáiban rendszerint igen különös formájú gombokat hordott. Nézd, egész pontosan meg akarom mutatni neked, hogy mit gondolok — s kihuzta vázlatkönyvét a zsebéből.
— Ide nézz. Egy háromszög volt keresztbe bevésve s mindakét rajzot egy négyzet övezte körül. szabályos geometriai alakzat; ha egyszer láttad, többet félre sem ismerheted.
— Ha tehát ennek a férfinak kézelőgombjai egyeznek azokkal a rajzokkal, amelyeket most neked bemutattál, úgy ez a férfi a model: Jean Baptiste.
— Minden esetre. S bár szinte egészen világos előttem, hogy ő az, mégis teljesen meg szeretnék győződni ennek a bizonyosságáról. S téged is meg akarlak győzni. Olyan okom van rá, amelyet csak később fogok elmondhatni. Most pedig gyere. Ezt a kellemetlen ügyet, amilyen gyorsan csak lehet, be kell fejeznünk.
Rendőr állt a hivatal előtt, amely az épület egyik szárnyát eloglalta.
Sterling rövidesen megmondta, mi járban van s azonnal bebocsátott bennünket. Odabenn először a kellemetlen formásokon estünk túl. Azokat a különböző tárgyakat, melyeket a halottnál találtak, elénkbe tették.
Apróságok voltak, melyeknek csak igen kevés, vagy éppen semmi értéke.
De közöttük ott voltak a gombok. Épp olyanok, aminőket néhány percz előtt barátom lerajzolt előttem. Olcsó, egyszerű bronzgombok, erőteljes reliefjükön a már ismert geometriai alakzattal.

Nagy érdeklődéssel szemléltem őket, de nem vettem részt a megállapításukon.
A felismerés formáságán tustünk a törvénytábla feltételek szerint. A halott neve és lakása:
Jean Baptist, Rue Jacques 171.
és a felismerő neve és lakása:
Sir Richard Sterling, Bort., Rue Chardon-Lagache 81. volt.
— Milyen körülmények között lelte ez a szerencsétlen Jean Baptist a halálát?
A kérdésre a jegyzőkönyvet vezető hivatalnok adta meg a választ. A hullát nevezett napon a Bois de Boulogne erdejében találták egy fecsoport alján. Szívét lövés járta át, amelynek sebe azt bizonyította, hogy ezt a lövést közvetlen közelről tették.
Minden kétséget kizárólag a gyilkosság esete forgott fenn. Fegyvernek semmi nyomát sem találták s azt egész tisztán meg lehetett állapítani, hogy a hullát az országutról úgy hurczolták be a sűrűbe.
A rablógyilkosság tényét nem is bizonyította semmi körülmény minden kétséget kizáróan s ami a tettést illeti, itt minden nyom elveszett a rendőrség nyomozása előtt.
Ez volt minden, amit megtudtunk. A hivatalnok szárazon, pontosan elénk reczitálta.
Sterling a megkönnyebbülés gyenge sóhaját hallatta, amint ismét a szabadba léptünk.
— Azok után, ami ma velünk történt, lehetetlen, hogy az operába ellátogassunk. De valamit ennünk csak kell. Vegyünk egy egyfogatos és menjünk a Cafe de la Paix termébe. Azután pedig hazajössz velem.
— Mi a fontos s mi a te szereped ebben az egész gombhistóriában? — kérdezem barátomat, mikor már a kocsiiban ültünk.
Barátom energikus mozdulatot tett a kezével:
— Ezt a történetet hagyjuk egy későbbi órára s felejtjük el ezt az egész történetet ma estére.

MÁSODIK FEJEZET.

Este tiz óra az Auteuil előváros Rue Chardon-Lagache-utcai műteremben talált. Kicsi kétemeletes ház volt, amely aránylag nagy kert közepén állott. A felső emeleten egyetlen nagy terem volt, amely felülről kapta világítását s amelyet műteremnek használtak.
— Hiszen itt ideális lakásod van, — jegyeztem meg, amint körülnéztem a kényelmesen beburtozott teremben. — Hogy is bukkantál rá?
— Ez egy fiatal művészbarátom lakása tulajdonképp. A neve Duchatel. Akkor ismertem meg, amikor három év előtt itt voltam. Később megírta nekem, hogy három évre Rómába szeretne menni s megkérdezte, nem tudnék-e valakit, aki a lakását távolléte alatt bérbevenné. Ez volt a körülmény, mely arra vett, hogy egy évre ide jöjjelek.
— Azt hittem, hogy ez a körülmény egészen más volt. Hogy Londont már alaposan meguntad, — feleltem én mosolyogva.
— Óh, hisz az mindegy. Adj legényembernek alkalmat rá, hogy lakóhelyét megváltoztassa s kapva fog kapni ezután az alkalom után. Ez a törvény áll legalább az olyan bohémtermészetekre, amilyen én is vagyok.
— Csak beszélj ki magad, kedves barátom. Közbe, azt hiszem, hogy egy szivart is hoztál magaddal. Még nem láttam dohánylevelet, amióta Nápolyban a hajót elhagytam.
— Szivart parancsolsz? Van ott fenn a polcon, öregem. Maid csak találkozik egy kis ládika, amelylyel akár Angliáig is elfüstölhetsz egész kényelmesen.
— Ha ez egy mintadarab, úgy köszönöm felbátorításodat, szoltam nevetve, miközben, hánvazul a hintaszékre dőltem s fontoskodva az illatos havannára gyujtottam. És ha már ilyen kedélyesen ülünk egymás mellett, kezd el Jean Baptiste történetét. A szerencsétlen ábrázolja s tekintete egyike azoknak, amit nagyon nehéz elfelejteni s ugyszólván egyedülálló a tragikus események sorában.

(Folyt. köv.)

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
elcsendő, csak	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szintúgy felöltözővetet, turistalódent, selyemkangarnt stb. stb. gyári áron küld a mint megtehető és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek.
Szabó-, legolcsóbb árak. Örösi választék.
Mintáit, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Meghívó.

A Ráczevei takarékpénztár dömsöd-dabi hitelszövetkezte 1. évi május hó 10-án d. u. 3 órakor Dab közszékháza tanácstermében tartja

évi rendes közgyűlését,

a melyre a hitelszövetkezeti tagok meghívotnak.

TARGY-OROZAT:

1. Igazgatóság, felügyelő-bizottság jelentése és a mérleg előterjesztése
2. A hitelszövetkezet felosztása tárgyában intézkedés és a tetszámolóok kirendelése.

Hitelszövetkezeti tagok száma volt 1907. évi január 1-én 161 tag 39160 korona üzlettrészszel. Nem lépett be egy tag sem. Kitépett az év folyamán 131 tag 31450 korona üzlettrészszel. Maradt december 31-én 30 tag 7710 korona üzlettrészszel.

MÉRLEG-SZAMLA

Vagyon: Hitelszövetkezeti váltók 1165 kor. biztosítéki alap 231.30, tartalékalap 595.14 összesen 1991 kor. 44 fill. Teher: Visszeszámitott váltók 1165 kor. befizetett biztosítékok 231.30, befizetés a tartalékalap javára 595.14 összesen 1991 kor. 44 fill.

Kelt Dabon, 1908. április hó 23-án.

Az igazgatóság.

Mi az oka annak,

ha az ember idő előtt elveszti erejét, életkedvét, munkabírását, csekély okokból izgatottá, buskomorrá válik? Mi az oka, hogy reggel fáradtan ébred, a legcsekélyebb munkánál is kimerül? Mi az oka, álmatlanságának, fejfájásának és fejneműségeinek, miért bántják félelmi érzetek? Miért dobog a szíve néha oly erősen, miért nincs étvágya és rendes székletétele és miért vannak csillapíthatatlan hát- és keresztcsonti fájdalmai?

Ezt magyarázza észszerű, a laikus által is könnyen érthető módon és tisztán tudományos alapon a mi nagyérdemű könyvünk, melyet **INGYEN** ajánlunk fel a közönségnek.

De megmutatja ezen könyv az utat is, melyen ezen bajoktól, valamint a csuszos és köszvényes bántalmaktól, az ischiás, zsába és neuralgiás fájdalmaktól, meg lehet szabadulni, miképp lehet a bémulás okozta mozgási, vagy vérzési zavarokat helyreállítani és a gerinczántalomban szenvedők bajain enyhíteni.

Kérje tehát minden érdeklődő e lapra való hivatkozással ezt az érdekes könyvet, melyet szívesen küldünk meg bárkinék teljesen **ingyen**, portómentesen, zárt borítékban. Kérje a **FERFIK** vagy **NŐK** részére való kötetet.

Az ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet Budapest, Károly-körút 2. felem. 10.

Szelvény egy ingyen könyvre.

"Elektro-Vitalizer" orvosi rend. int. Budapest, Károly-körút 2., félem. 10.

Kérem részemre díjtalanul, bérmentesen és zárt borítékban elküldeni a Modern villamos gyógymódról szóló művet férfiak részére. (A nem kívánt kötet törlendő)

Név: _____

Cím: _____

Elismerő-levél.

Horváth Lajos, Pápa, Fő-tér 19. 1908. márczius 8.
Az Elektro-Vitalizer készüléket vagy három hónapja használtam a lehető legsúlyosabb idegyengeség és test-égyensúly ellen, amely gyógyszerrel gyógyíthatatlan volt, most kezdtem észre venni, hogy a készülék minden egyes használata után igen jól alszom, másnap vidám vagyok, jó kedvvel dolgozom, az arcomról az eddigi kiütesek eltűnedeznek, étvágyam jó. A készüléket az ország legsúlyosabb határáig terjesztem fogom, hogy szenvedő embertársaim megismerhessék ezen csodás gyógymódot, hogy maguknak tökéletes gyógyulást szerezhessenek. Fogadják Kedves Doktor ur hála köszönetemet.

Rézbutor

vasbutor, sodronyágytálcák, kerti vasbutor és gyomrokocsigármányainak elsőrendű minőségben legújafányosabb árak mellett

VI., Andrassy-ut 2. SZ. (Fonclére-palota)
Pápai és Náthán

gyárosoknál közvetlenül beszerezhető. Vidékre küpes árjegyzékek kívánatra küldetnek.

HA FÁJ A FEJE,

24 pasztillát tartalmazó 20 fill. **Beretvas-féle MIGRAIN-pasztillát** mely 5 perc alatt mindenféle természetű, ideges fejfájást még ha krónikus is megszűntet. Felülül minden eddig ismert szert. Hatása bámulatos, még a leghevesebb fejfájásnál is.

Fő-ár: Beretvas Tamás gyógyszerésznél Kispeszt, Rákóczi út 2. A. **Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.**

KÜLÖNFÉLÉK.

Nagy börtönömbé . . .

Nagy börtönömbé ismét visszatérek,
Már vágtat, száguld velem a vonat.
Elhagyom, el a jámbor szép vidéket:
Falut, tanyát, apró kis halmokat.

Kibámulok a kocsi ablakából,
Vágyó szemem a messzeségbe néz,
Elszakadnom e tiszta csendes tájtól
Olyan fájdalmas, olyan nehéz.

A város hív, az élők temetője:
Elátkozott sápadt fia vagyok.
Nagy álmok, czélok, komor megölgője:
Élet, nyomor: — oda lánczolatok! . . .

S nagy messziről egy lurkó, tán hat éves,
A tanyák felől int s felénk rohan
S hogy elhagyjuk busan, megáll az édes:
Utánunk néz a csöpp — boldogtalan!

Peterdi Andor.

(Az Akhilleion.) Korfui új palotájában pihen a német császár, abban a csodaépületben, amelyben Erzsébet királyné töltötte legboldogabb napjait. Az Akhilleion egyemeletes épület, de az emeleti lakosztályok előtt széles terasz van. A palota alsó része oszlopokkal van körülvéve, amelyek között a nagy bölcsészek, Szokratesz, Arisztotelesz, Plátó hermai vannak felállítva. Az oszlopcarnok belsejében a falak csodaszép pompéji freskókkal vannak befestve, amelyek rengeteg pénzbe kerültek. A freskók mitológiai jeleneteket ábrázolnak: Herot és Leandert, Orfeuszt utban az alvilágban, Poliém halálát. A földszinti építmény közepét hatalmas csarnok foglalja el. A hátsó falat hatalmas kép díszíti: Akhillesz Hektor holttestét kocsijához kötve hurcolja Troja

falai körül. Az első emeletre pompás márványlépcső visz. Az emelet lapos teteje szintén terraszt alkot. A földszinten vannak a fogadótermek: két szalon, dohányzó, olvasó és egy táncsterem, amely még teljesen üres. A többi termekbe Vilmos császár empire-stilusu butort tettetett, mert nagyon kedveli ezt a stílust. A butor vörös fából való, szifinksz-fejekkel és rézapplikációval gazdagon díszítve. Az ebédlőben a székek vörös bőrrel vannak fedve. A császár valamennyi teremben a falon hagyta azokat a képeket, amelyeket még Erzsébet királyné akasztatott fel; a legtöbb kép modern mester alkotása s valamennyi görög és mitológiai jeleneteket ábrázol. A hálószobák az emeleten vannak. A császár a maga számára a palota sarkán levő azt a szobát választotta ki, amelyben annak idején Erzsébet királyné lakott. A császárné szobáját ettől a szobától keskeny folyosó választja el. Azonkívül még hét-nyolc szoba van az első emeleten. Ezekben laknak a császári pár gyermekei és az udvari kíséret tagjai. Az emeleten valamennyi szoba a lehető legegyszerűbb.

(Füvet evő kutyák.) Egy német folyóirat német alaposággal hosszadalmasan tárgyalja a kutyáknak füvel való táplálkozását és elmondja, hogy a kutya, mely rendszeren hussal és hasonlókkal táplálkozik vagy tartatik, néha mohón nekiesik a fünek, és ilyenkor rendes táplálékát, sőt kedvencz falatjait is megveti. Az értekező elmondja továbbá, hogy a füvesség okait mindaddig nem sikerült alaposan kikutatni, ellenben egész Németországban századok óta a hit vagy habona van általánosan elterjedve, hogy a kutyák füvése esős időjárás közeledtét jelenti. Az értekező kutatóknak e jelenség valódi okait, mindenek előtt rámutat arra, hogy a kutya éppen nem tekintendő föltétlenül hussal táplálkozó állatnak. Az értekező azt állítja, hogy oly kutyák, melyek oly tartásban részesülhetnek, hogy növényi táplálékhoz nem juthatnak, ezt ösztönükkel fogva a füvéssel pótolják. Az ilyen kutyák a legfinomabb, leglágyabb és legnedvedsőbb fűszálakat keresik és eszegetik, lehet mondani szó szerint lelelelészik. Másképp áll a dolog, ha a kutya éles szélű füveket pl. perjét keresgél és eszeget. Ez csálhatatlan jele annak, hogy a kutya emésztőszerveiben valami zavar van. A kutya eze-

ket a füveket ösztönszerűleg azért eszi, hogy hányást idézzenek elő, melynek nyomán a gyomrába jutott emészthetetlen anyagoktól megszabadul.

(Innen-onnan.) Két angol kutató: Parsons és Swinton légüres üvegcsőben katód-sugarakkal hevitették a gyémántot, mindaddig, míg közönséges kokszszá nem alakult. A hő, amely mellett ez az átváltozás végbement, 1820 fok volt.

Párisban a sajátos foglalkozások között szerepel az „emberi ébresztőóra”. Ez abban áll, hogy szegény asszonyok néhány fillérért felzavarják álmukból a külvárosban lakó munkásokat, hogy idejekorán mehesse nek munkába.

Amerikának Detroit nevű városa igazi pirulaváros. Naponta 200.000 pirulát készít egy gép, ami 20 darabjával számítva 10.000 doboz pirulát jelent.

Igazi világforgalma Chicagó városának van. 1260 vonatra, melyeknek mindegyike legalább hat kocsiából áll, van szükség, hogy a naponta mindenhonnan érkező népet Chicagóba szállítsa.

Budapestben a népkönyvház diákasztalánál 39.865 ebédet fogyasztottak a múlt évben.

(A takarékos Vilmos császár.) A Vilmos császár háztartását tudvalevőleg nyárspolgári takarékoság jellemzi. Jó példa erre az apró kis história, amely csak néhány hónappal ezelőtt történt. Arról volt szó, hogy Viktória Luiza hercegnő új ruhát kapjon az őszi hadgyakorlatok alkalmára. Mikor az udvari szabónő a ruhát elhozta, a hercegnő semmi kivételt sem talált rajta, csak a gombokat kifogásolta. Megkérdezte a szabónőt, hogy nem varrhatna-e a ruhára más gombokat? A szabónő azt mondta, hogy varrhat, vannak is neki megfelelő gombjai, de egy kicsit drágák. Darabja egy márká. A hercegnő is drágállotta és nem mert dönteni.

— Meg kell kérdezni apát — mondta a varró-nőnek és tényleg megkérdezte. Mikor aztán a varró-nő délután megint eljött, hogy a gombokról tudakozdék, a hercegnő egy kicsit szomorúan azzal fogadta, hogy nem varrat a ruhára más gombot.

— Megkérdeztem apát — szölt, apa nem enged meg. Azt mondta, hogy egy márká sok egy gombért. Mi nem pazarolhatunk annyira.

HOGY HÍVJÁK?

Véletlentől függ sok ember boldogsága! Mindenkinek életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencsését, boldogságát megállapíthatná! Talán a neve melletti osztálysorsjegyszám egy nagyobb nyereménnyel lesz kihuzva a legközelebbi húzásokon.

Tegyen szerencsekísérletet az itt közölt névsorban levő saját vagy családtagjának neve melletti számmal, — mert

KISS szerencsésége NAGY!

Ezen szerencseszámok osakis

Kiss Károly és Társa

bankházában, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13. sz. kaphatók.

Abel 16610	Barnabás 34092	Eleazar 22219	Géza 20061	Johanna 22278	Lóránt 46930	Oktavius 27178	Szalvár 68729
Abrahám 23115	Beatrix 78301	Elemér 13561	Gida 8319	Jolán 66906	Lothar 8395	Olga 8264	Szerafino 22435
Ádám 48134	Béla 94205	Elsonora 41650	Gilbert 27368	Jónás 91910	Lőrinc 51339	Olivér 20572	Szeréna 13658
Adél 67602	Bence 8316	Eliás 64585	Gizella 92580	Jónathán 19771	Lucia 78265	Olympia 37461	Szidónia 4221
Adolár 91943	Bendek 13267	Ella 91503	Gottfrid 107159	Jordán 2225	Lucián 93376	Orbán 54447	Szigfried 8400
Adolf 96850	Benjamin 39596	Elvira 102211	Guidó 73346	Józsa 33320	Ludmilla 39407	Oszkár 4215	Szilárd 90404
Adorján 2315	Benő 96051	Elza 8526	Gusztáv 51479	József 54423	Ludwig 21688	Othello 19752	Taksony 54704
Adrián 23101	Bernát 60101	Emanuel 18167	Gyárfás 34278	Judán 79338	Lujza 13637	Othmár 91509	Tamás 5214
Adriene 20065	Berta 21511	Emil 27102	György 21061	Judith 8267	Lukács 8160	Ottília 22166	Taszió 108994
Agátha 34093	Bertalan 16512	Emilia 50457	Györgyik 5212	Julia 17047	Lukrécia 46909	Ottó 13352	Tekla 9808
Agnes 54414	Bertold 8356	Emma 67678	Győző 39728	Juliska 27108	Magda 5218	Ottokár 8155	Teofil 92321
Agost 78459	Bertram 90771	Emőd 92479	Gyula 102110	Jusztina 106178	Magdolna 94918	Ódön 66915	Teodor 119146
Agoston 94210	Biri 20046	Endre 106042	Gyuri 8135	Jutka 92593	Malvina 51188	Órszi 92485	Tercsi 95005
Akos 6469	Blanka 33839	Erasmus 51218	Habakuk 54757	Kajetán 3363	Manfred 19110	Pál 67682	Teréz 13628
Aladár 13264	Bódóg 52619	Erna 2328	Hajnalka 90696	Kálmán 32089	Manó 3351	Paula 2326	Terka 3364
Alajos 21508	Bogdán 8205	Ernesztin 12708	Hedvig 119141	Kamil 63458	Marcel 24774	Paulin 48137	Tibor 51198
Albán 39595	Boldizsár 19123	Ernő 38877	Heléna 9817	Karolin 39771	Margit 48164	Pepi 24766	Tihamér 30714
Albert 60096	Bonitász 51217	Ervin 90447	Henrik 19769	Károly 21686	Mária 67350	Péter 102210	Tinka 5206
Albin 90769	Borbála 78285	Erzsébet 100977	Hermann 13279	Katalin 7480	Mariska 10595	Piroska 7486	Titusz 50475
Albrecht 95343	Boriska 93397	Eszter 45182	Henriette 21513	Katarina 20569	Má k 92323	Pista 90790	Tivadar 119197
Alfonz 8547	Böske 27366	Etel 8121	Hermína 7484	Kázmér 37348	Márkus 54781	Pongrác 39462	Timon 8368
Alfréd 22209	Brigitta 73310	Eufrozina 21064	Hilda 37846	Kelemen 8359	Mártha 90711	Rachel 5223	Tódor 13248
Alice 13559	Camilla 92577	Eugenia 54732	Hubert 79829	Keresztély 94227	Martin 119154	Rafael 13034	Ulrik 11913
Amália 4909	Carolina 60120	Eva 94023	Hugó 94241	Klára 102206	Márton 95328	Rafael 13034	Urban 8254
Ambrus 41576	Cecilia 90782	Ezsaías 191122	Humbert 110535	Klodild 22283	Máté 4205	Regina 21371	Valentin 102130
Andor 91326	Cézár 102287	Fábián 5213	Holyka 54441	Kolozs 2332	Matild 8307	René 54753	Valér 103099
András 63623	Ciril 92315	Fanni 74146	Ida 20560	Konrád 1820	Mátyás 17014	Rezső 9804	Valéria 2345
Angelka 19111	Clementin 73318	Farkas 32094	Ignác 4968	Konstant 8137	Máxim 13697	Richárd 17010	Václav 96081
Anna 27359	Constant 53339	Felécia 4402	Ilka 9809	Kornél 13626	Melánia 39751	Róbert 24752	Vencel 5149
Antalka 51204	Córa 78297	Félix 54403	Illés 32464	Kornélia 45189	Melinda 67328	Rokus 8325	Vendel 106177
Anton 92486	Cornélia 94203	Ferdinánd 108985	Ilma 78231	Kristóf 65964	Melitta 91904	Roland 95331	Verona 22236
Antónia 96332	Cristian 108070	Ferenc 19768	Ilona 93338	Kristóf 65964	Melitta 91904	Román 60077	Vidor 7485
Aranka 67336	Dániel 95333	Flóra 51478	Imre 108034	Krisztina 96100	Menyhért 8304	Romeo 8544	Viktor 96055
Arisztid 48128	Dávid 90731	Flóris 93327	Ipoly 3731	Lajos 119166	Mici 27351	Róza 20139	Viktoria 110575
Armand 91939	Demeter 60086	Flóris 107471	Ince 22227	László 54448	Mihály 67654	Rozália 94245	Vilma 50563
Armin 16517	Demjén 6496	Fodor 8302	Iren 54419	Laura 68728	Miklós 92481	Rozina 4409	Vimos 38889
Arnold 8103	Dénes 13257	Franciska 12709	Irma 78471	Léa 92482	Miksa 107457	Rózsika 8542	Vince 9318
Aron 68735	Dezső 21373	Frida 19124	István 94216	Lea 106158	Milán 4967	Rudolf 52610	Virgil 4209
Árpád 91324	Domokos 39469	Fridrika 22227	Iván 108987	Lehel 4403	Mór 20187	Salamon 108052	Walter 107456
Arthur 22188	Donáth 119192	Frigyes 37786	Ivor 1275	Lénárd 33823	Móric 39741	Sámson 67645	Wilhelm 20275
Arén 13557	Dóra 96067	Fülöp 48135	Izabella 9810	Lenke 52613	Mózes 5211	Samu 2322	Wladimir 65954
Attila 4956	Dorottya 36176	Gábor 67604	Izidor 19751	Leó 90406	Náci 38878	Sándor 90709	Wolfram 46915
Augusta 20063	Döme 6464	Gábor 105977	Izidor 19751	Leontin 21370	Nándor 90709	Sándor 8304	Zachariás 105047
Aurél 54412	Dömötör 17004	Gabrielle 2320	Jakab 92581	Leonora 13351	Nárcisz 63472	Sári 51327	Zádor 8305
Aurélia 41629	Eberhard 22955	Gáspár 25751	János 102153	Leopold 8102	Natalia 13159	Sándor 8304	Zoltán 67694
Balázs 61229	Edith 46943	Gebhard 8230	Janka 102153	Lidia 22262	Náthán 8329	Simon 21973	Zsni 21389
Bálint 8118	Ede 8191	Gedeon 33541	János 45574	Lina 45190	Nelli 48193	Soma 9816	Zsigmond 93380
Baltazár 63612	Eduard 67334	Gellért 20049	Jenő 13638	Lipót 69905	Neszi 7233	Stefánia 63461	Zsófia 3354
Bandi 91346	Edwin 102269	Gergely 3362	Joachim 8159	Livia 91927	Netti 108379	Szabolcs 96831	Zsuzsanna 119107
Barbara 8546	Elek 91929	Gertrud 94996		Lorenc 102133	Norbert 2325	Szaniszló 8161	Xavér 105979

A szives megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adjuk!

Központ: **Kiss Károly és Társa** Fióközletek: Erzsébet-körut 22 Váci-körut 5. szám.

a magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusítóhelye.

A XXII. sorsjáték első osztályának húzása már **május 21 és 23-án** lesz.

Tessék kivágni és címünkre beküldeni.

MEGRENDELÉS

KISS KÁROLY és TÁRSA BANKHAZA
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXII. sorsjáték I. osztályára a ..... sorsjegyre., hivatalos tervet és majd nyereményjegyzéket küldeni.

A sorsjegy ára (mellékelve bélyegeken küldöm. (A meg nem felelő módot egyidejűleg postantallványon küldöm (sziveskedjék áthuzni.)

K..... I. kérem utánvételezni.

Pontos } Név: .....

cím: } Lakhely, utca, házszám: .....

Utolsó posta. (megve) .....

Az I. osztályu sorsjegyek árai: Egy nyolcad 1 K 50 f. Egy negyed 3 > > > . Egy fél 6 > > > . Egy egész 12 > > > .

Az Osztálysorsjáték legutóbb megjelent képes leírását az érdeklődőknek **INGYEN** és **bérmertve** küldjük meg

Fillér **4** Fillér

a nagymosás!
ha a ruhakéítéshez a ssabadalm.

Uranos pasztillát

használ!

Fátyolfehér lesz a fehérnemű. Foltot vagy osikot nem csinál. Artalmatlan, mert savmentes. Gyorsan, teljesen oldódik a vízben.

Uranos-pasztilla
csak 4 fillérbe kerül
és egy nagymosáshoz elég.

Minden drogeriában és fűszerüzletben kapható.

Mintadozot (10 drb pasztilla) 40 fill.
(bélyegeken is) ellenében küldenek:

Hochsinger Testvérek

vegyszeti gyár

Budapest, VI., Rózsa-utca 83. sz.

Kapható:

Dr. Szuly Aladár, IV., Múzeum-körút, Pintér Gyula, IV., Keoskeméti-utca, Krayer E. és Társa, V., Váci-ut 6., VII., Akácia-utca 64., VII., Rákóczi-ut 50 és IX., Kalvin-tér 7., Elek Arthur, V.I., István-ut, Rarkó Ferenc, VII., Mária Terézia-tér 2., Vida István III., Fehérvári-ut, Deutsch Márton I., Korvin-tér, Messik Testvérek VII., Király-utca 47., Angyal Vilmos V., Váci-ut 6., Jung Miklós VII., Dembinszky-utca 31., Friedmann J. VII., Murányi-u. és Peterdy-u. sarok, Baumholzer Ede I., Corvin-tér, Arnold R. I., Dóvrenté-tér, Thalimayer és Seitz V., Zrínyi-u. Kiss és Schmidt VII., Lövölde-tér, Lakatos Péter VIII., Sándor-tér, Schwabl Alajos V., Váci-körút 22., Krausz és Böhm VII., Király-u. Salamon A. és Fia VII., Király-u. Wertheimer és Frankl V., Hold u. Rogátsy Kálmán VII., Rákóczi-ut 12., Pick Ottó VII., Király-u. Borovitz M. IX., Ullői ut 38., Weisz J. és Tsa Buda, Alagut-u. Szimon István V., Váci-körút 60., Szeues Ede V., Gizellatér, »Abbázia« drogeria VI., Andrássy-ut, Horváth Nándor IV., Vámbázk.

TÖRÖK szerencséje ÖRÖK!

A most véget ért 21. magyar kir. szabad. osztálysorsjátékban ismét 6704 nyereményt fizettünk ki nagybecsű vevőinknek, ezek között a

200.000 30.000, 25.000, 20.000,
és igen sok 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000 koronás és egyéb nyereményeket.

A legújabb osztálysorsjáték huzása ismét nem sokára megkezdődik, tehát tisztelettel kérjük a megrendelések minél előbbi szives beküldését hozzánk.

Melyik évben született?

Mindenki kísérelje meg szerencsésjét azon számmal, mely születési éve, avagy családtagjaié mellett áll.

Születési év	Szerencsés szám	Születési év	Szerencsés szám	Születési év	Szerencsés szám	Születési év	Szerencsés szám
1828	4105	1848	81138	1868	67164	1888	83377
1829	23081	1849	122158	1869	20276	1889	117584
1830	52545	1850	111040	1870	33376	1890	111077
1831	5487	1851	109920	1871	117581	1891	29635
1832	65991	1852	83435	1872	109970	1892	53097
1833	19823	1853	111041	1873	28857	1893	113531
1834	83344	1854	109811	1874	83282	1894	48035
1835	117580	1855	83467	1875	113537	1895	83105
1836	111009	1856	111044	1876	46380	1896	111094
1837	24290	1857	109758	1877	83301	1897	58382
1838	79386	1858	90357	1878	111093	1898	83163
1839	113506	1859	91410	1879	58400	1899	64223
1840	34500	1860	110705	1880	83184	1900	5117
1841	83258	1861	91430	1881	65827	1901	32718
1842	111312	1862	40710	1882	4940	1902	81230
1843	59208	1863	109995	1883	12527	1903	58006
1844	83249	1864	4689	1884	73010	1904	83425
1845	65883	1865	33947	1885	8625	1905	38922
1846	12122	1866	56699	1886	81145	1906	117596
1847	81103	1867	8474	1887	20996	1907	109937
				1888	20996	1908	111082

Ezen számok csakis nálunk kaphatók!

Tisztelettel kérjük fenti szerencseszámok azonnali szives megrendelését, legkésőbb azonban f. év május hó 5-ig, miután ezek gyorsan elkelnek.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

1/1 sorsjegy 12 kor.   1/2 sorsjegy 6 kor.   1/3 sorsjegy 3 kor.   1/4 sorsjegy 1 kor. 50

Török A. és Társa

bankház r.-t. Budapesten.   Legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet.

Központ: Szervita-tér 3j. Török-palota.

Fiókok: VI., Teréz-körút 46. Váci-körút 4

Bürgönyeim: TOROKÉK BUDAPEST.

DIESEL-motorral
a tényleges lóerő
óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségtérítéssel készségesen szolgál a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapesten.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
Állít a legújabb típusú gőzmozdonyokat.

Locomobil és gőzcsepplőgépek,
származékoszók, járgány-csepplőgépek, lóharc-csepplő, üzemeltető-robotok, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet járművek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes szélcsékek, 2- és 3-vasúti és minden egyéb gazdasági gépek.

Legjobb minőségű **bontófésűk** bivalyosont, kavicsot, békafészéket és elefántcsontból dúsz választék.

MÜLLER J. L.-féle BRISE DE VIOLETTES
a legjobb, legkeresettebb ibolya-illat, a frissen szedett ibolyának illatával egyenlő kellemes, tartós illata és finomságára nézve felülmúlhatatlan, ezen illatú ibolya-illat felülmúlhatatlan váratlanul kiváló illatú és kellemes illata által.

Üvegeje 3, 5 és 9 kor.
Angol és francia illatszerek és válogatásból Budapeston.

Müller J. L. Cs. és Kir. udv. szállító
Illatsz. és pipetteszappan-gyár és illat-üzlet
Koronahal-csög-utca 2. / Rottembiller-utca 6. sz.

Haj-, fog- és körömkezelők
díszes karikkékben
Körömpolító szerek.

Dr. Seebardt tanár-féle **nővény szappan**
1 db 70 fill., 1 tucat 7.60 kor.
Eau de Cologne-szappan 1 K. nagyobb 1.60 K.

Legnagyobb választék békatelke és imitáció **hajjók, konty- és oldalfésűk, hajszító vasak és sütőlámpák.**

SZÖR
A M
MEC
ZÉS

ZÖL
Ez a
minős
MI N

E hirdetés
egyszeri
péit betűl
betűkből

Szepe
BARTA-
be öttel,
mócca-
gomba-
v ket,
alánl a
ZERVGYA
posmegye
le

Zalog
veszek.
brillansok
ket, aran
ékszerek
költségn
tok és te
fi

Sing
ékszer
BU
Király-ut
Izabella

Árveré
szönye
raktáramat
kiköltö
Dob-utca
Nagy

Márto
44
alatt ha
mellékh
álló vill
udvarra
Néme
Szépvöl
Sasadon
egy husz
negyszö
eladó.
Dr. abo
nál Buda
utca 4.

A MINT AZ ARANYNEMÜN
MEGVIZSGÁLJA A FÉMJEL-
ZÉST UGY VIZSGÁLJA MEG

KÖLNI VIZÉNEK
ZÖLDARANYJELZÉSÉT.

Ez a jele
a
minőségnek

Ez a jele
a
minőségnek

MINDENÜTT KAPHATÓ.

3 MILLIÓ KORONA nyerhető évenként

1 darab Konv. Jelzalog-sorsjeggyel
Évenként: 6 huzás 2.645.500 kor. Össznyereménnyel.
Főnyeremények: 100.000, 200.000, 300.000, 500.000 és egy millió kor.
Huzás már e hó 25-én Főnyeremény 300.000 korona.

2 drb Olaszvöröskereszt-sorsjeggyel
Évenként: 4 huzás 300.000 kor. Össznyereménnyel.
Főnyeremények: 15.000, 30.000, 15.000, 80.000 líra aranyban.
Huzás már 1908. május 1. Főnyeremény 30.000 Lira.

E SORSJEGYEKET ELADJUK:

Részletfizetésre	25	30 havi	Részletfizetésre	25	30 havi
darabonként	6 - kor.	5 - korona.	2 darabot	4.40 kor.	3.70 koronás
Letétbe	123 koronáért 13 korona foglaló ellenében, míg a vételár-hátralék tetszés szerinti időben és részletekben törleszthető.		Letétbe		88 koronáért 14 korona foglaló ellenében, míg a vételár-hátralék tetszés szerinti időben és részletekben törleszthető.

Már az első részlet, illetve foglaló beküldése ellenében kiadjuk az eredeti sorsjegyek sorozata és számával ellátott fontos okmányokat, melyeknek birtokában levő az összes huzásokon az egyedüli játékjogot élvezel. Minden sorsjegy okvetlen nyer. Bolívetárat lapokat és huzási jegyzéket díjmentesen küldünk. Megrendeléseket utánvétellel nem intézünk el.

BUDAPESTI BANK R.-T. Király-utcai fiokja
Bpest, VI., Király-u. 20/32.

„VALUTA“ erszény

egy darab bőrből készült ára 1 korona kizárólag.
„Székely“ bőrdíszítésű VII./18. Rákóczi-ut. 4.
Árjegyzék ingyen

BUTOR DUS VÁLASZTÉKBAZÁR...
RÉSZLETFIZETÉSRE
KENDIVÜLI ÖLCSŐÁRON
KAPHATÓ
BUDAPEST, VI., KÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSHY-UTCA)
KAPAS ARANYVÉSK INGYEN TELEFON 62-27

MŰBUTOR

csak kiváló jó minőségben.
Szolid munka. Olcsó árak.
Modern kivitel.

Fáy Antal butorgyárosnál

BUDAPEST, Semmelweis-
(Ujvilág)-utca 4. sz. a sarokon.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges példát betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges példát betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Szepességi csemegék

BARTA-féle veresáfonya beőttel, málna, szamóca-, csipkebogyózt, gomba- és húsconservket, pastetomokat stb. a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kérjen árjegyzéket.

Fénykép-készítéket objektívvel, elad, cserél híres Appolo lemeznek egyedül-alárutó helyre.

HATSCHEK EMIL

Andráshy-ut 18.,
Dókjai Erzsébet-körút 28.
Alapítotott 1877
Bokkai olcsóbb, mint részlet fizetésre.

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretekben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
TELEFON 62-80.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám,
Izabella-utca sarkán

BÉLHURUT,

(ha-ménés) gyomorgörcs legjobb gyógyszere a BARTA-féle FERETEAFONYA GYÓGYBŐR gyógyszereszek és műszereknél 1 üveg ára K. 1.60, 5 üveget 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26971

Árverési butor,

szőnyeg-, csillár- raktáratat olcsón elárultom kiköltözés miatt.
Dob-utca 22. szám
Nagy Endre.

Urasági butorokat,

szőnyeget, osillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyáratat és üzleteket is) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond

VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett).
Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pilisandri vagy másfajta háló, ebédlő, úri szoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, bőrgarnitúrák és kárpitosfélékben Perzsa, smyrna és más szőnyegben és függönyökben, modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez. 26597

Mártonhegyi-ut 44 szám

alatt hat szobából, mellékhelyiségekkel álló villa gazdasági udvarral, továbbá a Néme völgyben, Szépvölgyben és a Sasadon lévő mintegy huszonegyezer négyszögöl villatelek eladó. Ertekezhetni Dr. Babocsay Andornál Budapest, József-utca 4. 28241

Pénzkölcsönt

4. 4/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, 16-városi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. helyen 5-70 évig törleszthető. Személyhírel tisztviselőknél gyorsan eszközölhető.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 11a.

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SANDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Spóra féle

világhírű klattani dísz- és orlászögfük.

Kittuntette: Praga, Bécs, Lyon, Antwerpen, Amsterdam, Hamburg, Frankfurt a/M. legmagasabb kitüntetésekkel.

10 darabonként 20 kor.
Eltete választék, 20 kor.
Kialltási és reklám minta ajók 20 >
Orlászögfük... 10 >
Dísz szögfük... 5 >
Kerti szögfük... 2.50.
Árjegyzék ingyen, bérmentve

Fr. Spóra

szögfükivitele
KLOTTAU (Cs.-horv.)

Gramofonok

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok

részlet-fizetésre is kaphatók.

MAGY. IPAR ÉS KERESKEDELMI R. T.

BUDAPEST,

VII., Király-utca 98/b.

Kérjen árjegyzéket. 27894

Koral főzélékek

csukorborsó, zöld bab, keikáposzta, spenót, fessada, hónapos retek, karfiol, uborkanya, idet zöldhagymák, vegyesen postakosárként 8 kréti papíru dió postaszakonnként 8 kor. 5 fill. háziag főzött kútfő barackkockvárnak és birsalmasátnak kilóját 2 koronáért, meződes szilvaiznek 1 koronáért kilóját szállítja

Szabó Xil. Csongrád 28010

Ujdonság

Gamsbua

Ujdonság!

— K. 380-tól felfelé. —

A. Sachselt Bécs

kalapkészítő

XVII., Kalvarienberg. Nr. 34.

II., Taborstrasse Nr. 39.,

XVI., Neu erfelderstr. Nr. 2.

köpes árjegyzék ingyen és bérmentve.

FRIED J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő

Bpest, V., Nádor-u. 14

Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint minden-nemű kárpitos- és díszítő-munkákat. 27881

Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből

; Költségvetés díjmentes, 2

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BELA KRISTOF-TÉR 2

Veresáfonyabelfőtt

BARTA-féle, 6 kilós postakosárúveg 6.-korona FELKAI KONZERVGYÁR Felka. Szepes. 86972

Cs. és kir. szabad Duna-gőzhajózási Társaság.

Az Ujvidék—Zimony közötti vonalszakaszon és pedig első menetel Zimonyból: f. e. április hó 30-án és Ujvidékről: f. e. május hó 1-én vegyes szolgálatban új helyijahajózatok nyitvatnak meg

Menetrendek valamint személy és arudiszabások az alulírott torgalmi igazgatóságánál továbbá a tekintetbe jövő társulati állomásoknál kapható.

A magyarországi torgalmi igazgatóság.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvarracsozatok, kertkeresekkeramillapok, Kehlheimi, apok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

épület-bontos vállalkozó
Budapest, Nádor-u. 72-74.
Kék sziget Széket-ut 2

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 288

Fényképezőgép.

alkalmi vétel laposra összehajtható klappkamera, pillanat és időfelvételekre, pneumatikus elslüssel, kázzal, alkalmas mindenféle felvételekre csak 9 forint. Egy fényképezőgép, 9x12 klapp-kamera, kazetták, labda-exponálással, EGESZEN ÚJ, FELARON ELADÓ. Egy fényképezőgép 600 objektívvel, felszereléssel együtt igen olcsón, azonnal eladó. Vadászfegyvert, fényképezőgép binoklet, hangszereket, műtárgyakat stb. veszek a legmagasabb árban ugyanis minden minden olesón eladok és ujakra becserélek. Radó, IV/E. Egyetem-tér 5 szám. 49082

Magánjáró

gőzcseplőkészlet 8 lóerejű, kifogástalan gyári javítással, magyar állami gyártmány, igen előnyös árban és fizetési módokkal megvételre ajánlatik Szűcs Ödön cég által saját

Nevelőnőket

német, angol, francziákat, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene érsnyelv-ismerettel sürgösen keresek. Szegheóné S. Lujza, Budapest, VI. ker., Dessew-fv-utca 22. 28822.

Asszonyok

vigyázatok I. Tulnag gyermekáldás ellen megaitit védekezni Fischer Róza kézikönyve. Több ezer közbő és hálaírat. I koronáért (esetleg bélyegekből) megküldi Fischer Róza asszony, Budapest, Damjanich-utca 28/B. — 2

Székesfővárosi

tanító, okleveles tanár, szakképzett gyermekpszichológus tanítást vállal, elmaradt tanulókat előkészít, esetleg magántanulók felolvasását mellett levezetést. Ajánlatokat „Szakképzett” jelleggel a kiadóba kér.

Butor

I kredencz legfinomabb elegáns, divatos gyönyörű rész- és üvegbetéttel hozzájáruló 1 oszlopos szekrény kihuzó asztallal, 6 valódi káposzták. Értéke 1000 forint, kapható 450 forintért. Beraktározási Vállalat Veress Pálné utca 12. I. em. (volt Zöldfa-utca.) 28386

Gépészeket

cseplős idényre nevszintén gazdasziszteket és az összes gazdasági személyzetet, szakértelem és józanságáért teljes felelőseget vállalok a hely adó urak részére teljesen költés és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67.

Nősülni óhajt ?

Hölgyektől (ezek között olyanok törvényt, gyermekekkel, testi hibával stb.) 5-500000 kor. vagyona fel vagyunk hatalmasva, megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonekülük is) akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, írjanak felige alatt e címre L. Schlesinger, Berlin 18.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyetárgyakból is) Kolosvárra, Budapestre ugyszintén Államszámveleltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium, Budapest VI., Róssa-u. 44. III. 8.

Nagyobb vidéki

városban fűszer, csemege esetleg vegyesáru kereskedést keresek megvételre, melynek évi forgalma 100-150 ezer korona. Czim a kiadóba:

„Magyar Tenger“

fürdő-szállodához, 15 felszerelt szobával szakképzett vendéglős kerestetik. Értekezhetni a tulajdonossal Balatonberényben. 5581

Asztalosok

uj jövedelmi forrását leiró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46. 27903 B.

A Falkogen

tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszerár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz. 27796

Zálogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyiért vették. SCHILLER IZIDOR. Síp-utca 8. 27183

Lakást,

üzlethelyiséget akar kiadni, vagy kivenni, akkor csak Huszárhoz kell menni Budapest, V. Méréleg-u. 2. Telefon 81-08. Teljes garancia, első rangú ajánlatok. Minden bérhelyiség és ingatlan nyilvántartva.

Polgári, gimnáziumi,

kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes, Almásy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegért kérek. 27808

Lakást,

bérhelyiséget, üzletet akar venni, akkor csak Gresham-palotába „Huszárhoz” kell menni. Telefon 81-08. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia, Válaszbélyeg. Minden bérhelyiség naponta nyilvántartva.

Révfülöpön

a Balatonparlon, a Lenke nyaraló két szoba konyha, veranda, éléskamra, pinchével, teljes felszereléssel és fürdőkabinhasználatlaltal 350 koronáért a fűrdőidényre kiadandó. I. udakozódás a házmesternél Budapest IV. ker., Molnár-utca 24.

Régi ezüsttárgyakat

és zálogcédulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszeráru, ugy-mint régiségeket, drágakövet, arany- és ezüst-órakát, lánczókat, gyűrűket, ezüst-éveszközöket. Kérjen árjegyzéket ingyen. Fuchs David utóda Budapest, V., Váci-utca 18. I. emelet. 26764

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal egy magán, mint családi ügyekben Róssa-Magyar Béza. Telefon 67-47. 27750

Réthy

név látható a valódi pemetetűl cukorka minden egyes darabkáján, 721v

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

20,000 Rózsa

magas törzsű kapható. Árjegyzék bérmentve. Novák János rózsatelepén Székelyhid.

Gyümölcsfa

dísza és rózsárgyökével ingyen szolgál Weber fáskolója Békásmegyeren Budapest mellett.) 27117

1000 családnak

azonnalra szerzett „Huszár” lakást, helyiséget, állást Budapest, Méréleg-u. 2. Telefon 81-08. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Minden bérhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva. 2766-

Önök övni kell a felelőségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a túlbő gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrel igazolják, díszkréten küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Nem kell

már semmire futár, gyorsan szerez mindent „Huszár” Budapest, Méréleg-u. 2. Telefon 81-08. Lakást, lépcsőházi szobát, házat, felket, üzlethelyiséget, állást. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Minden bérhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva. 27665

Gimnáziumi,

reál, kereskedelmi, polgár egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letéveséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philologus és matematikus. Egyenkénti oktatás. Tanítványok csak korlátozott szám-ban vétetnek fel. A bannulatos eredményeket igazoló lokiratok a lakásban megtekinthetők. Goitein Heinrich Budapest, VII, Damjanich-utca 39. II. emelet 10.

Első os. kir. szab.

Duna-Gozhajozási-Társaság.

Hirdetmény.

Az atulírott forgalmi igazgatóság ezennel közönné teszi, hogy tolyó ho 30 án, csütörtökön délelőtt 9 órakor a lánchíd alatti zárt rakodón a kézbesíthetlen és felélesleges áruk az üzletszabályzat 61 §-a értelmében

nyilvános arverés

utján eladni fognak. Budapest, 1908. ápr. 24. A magyarországi forgalmi igazgatóság.

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.— bérmentve. PELKAI KONZERVGYÁR Polka, Szepesim. 26973

Mérnöki műszereket

vez. elad, cserél, lejtőrök, Planiméter, Teleskop Gömör-Zeiss-Triäderstb H. TSCHKEK EMIL Andrássy-ut 13. Fiókja: Erzsébet-körút 38

Sodronykeritéseket

bámulatos olcsón készít

Heizer és Társa

ezég Budapest, VIII., Népszínház-u. 1-3

BUTOR

érverésről, linom és gyászorú butor, háloszobák és garson szobák Szalon bór-fotellek, gyönyörű tükör, diván, bőrszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Pátholó fürdőkád.

60 koronától ke. abb. kádak 12 koronától felj. lb. mindentelő szavatolt és vízvezeték berendezési vállalatok LEFKOVITS ADOLF Wesseleny-utca 51/E. Erzsébet-körút és Hársfa-utca között. Árjegyzék bérmentve.

30 forint.

Varrógépek

egy új család es. adí Singer varrógép zárzókerengnyel 5 évi jótállással osakik SINGER A. műgépésznél Budapest, fűzlet Akáca-utca 55. Minden-nemü varrógépék javítását legutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Polgáriszkolai

gymnáziumi és bármely más magánvizsgára előkészítetnek rendes és magántanulók, valamint felnőttek (hölgyek is) kik tanulmányaikat félbeszakították legrovidebb idő alatt legjobb sikerrel szaktanárokat vezetése mellett. Egyenkénti tanítás. Tanítványok csak korlátozott szám-ban vétetnek fel. Díjazás csakis sikeres vizsga esetén jár. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3. 27997

A legp. önyösebb részleltizetésre

zongorát,

pianinót,

czim balmot,

hegedűt

készpénzbeni áron a legújabb rendszerű

bank hitel

utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar hangszerelepon.

Prospektus és árjegyzék ingyen Budapest, Király-u. 58. szám.

ELEKTRO-

MOTOROK

minden nagyságban, Állandó nagy raktár

Laub Lipót,

BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Ajtók, ablakok

VASREDÖNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használ-tak és újak olcsón kaphatók:

Lefkovits Jakabnál

Bpest, V., Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipót-körút közelében.

Villamos

világítás

saját dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos csatlakozás árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

BUTOROK

hálo, ebédő-, szalonberendezések, lovábbá irtszoba, iroda berendezésel rész- és mahagomi butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bór-garnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263 Keszény-utca sarok.

Polgári árák!

Pontos kiszolgálás!

Kitűnő szabás!

Vidékre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.

Zeliszka János

angol uri szabóterem-BUDAPEST, Andrássy-ut 56. I. em. Állandó választék a legdivatósabb angol és bel-földi szövevekből.

Kolozsvári

jogtudományi és állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrovidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójoghól speciális tanfolyam, melyre korlátozott számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen olcsó díjazással. Levélbeli érdeklődésekre ki-mérítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Nagy és Fia

BUDAPEST, Semmelweis-utca 21.

Állandó nagy lakberendezési kiállítás. (az egész házban) TELEFON 17-77.

Orasági butorok, új és használt butorok.

Nagy és Fia

Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia

modern butorok: mahagoni, palisander, ében- és ciztromfa.

Nagy és Fia

Angol bór-garnitúra, francia, olasz stílusú butorok.

Nagy és Fia

Valódi perzsa és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia

Venezzei tükrök tüveg, osillárok festmények stb.

Nagy és Fia

antique butorok és szövevek, szalóngarnitúrák.

Nagy és Fia

Nippekek, bronzszobrok, olasz faragványok, meissenéi és altwien porcellán.

Nagy és Fia

Fiókküzet ninesen össze nem tévesztendő hasonló czéggel.

Nagy és Fia

Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezéseket vidéken is

Nagy és Fia

Állandó butor és antiquitások beszerzése a bécsi, párisi, venezzei és romai árveréseken.

Nagy és Fia

Megbizottak a kontinens minden nagy városában.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Nagy és Fia

Magyarországi forgalmi igazgatóság.

Katonatisztek adóssága.

Budapest, április 25.

Nemrégiben két magasrangú vezérkari törzstiszt öngyilkos lett. Két revolver dördült el, a létszám két egyénnel megfogyott. Eltemették őket az előírásos katonai pompával s helyüket betöltik másokkal. A kiegyenlítés megtörtént, az élet szekere zötyög a megszokott uton. A nagy közönség kielégítően mohó újdonság-vágyát, napirendre tért az esemény felett. Nekünk azonban éppen napjainkban meg kell hallanunk azokat a dörgési hangokat, vajjon mit beszélnek.

Az öngyilkosság mindig megrendítő, ha közönséges ember követi is el; de többszörösen gondolkodóba ejtő, ha azt olyanok hajtják végre, kik az indító okul szolgáló tényezők felett erősebb lelkierejükkel, műveltségükkel fogva könnyen győzelmet arathattak volna az élet küzdőterén.

A két Palkovics testvér nem is sejtette, hogy az a két revolver-golyó, mint a „tetemrehívás” eszköze, hatalmas vádként nehezedik — kismérvben a nagyzási hóbortot kedvelő társadalomra, nagymérvben pedig a hadsereg irányító vezetőségére, mert ők a rendszerek, a tisztí nevelés helytelen irányának áldozatai.

Ez a két öngyilkossági eset tanúságot rejtő, szomorú világot mutató képről rántotta le a leplet, melylyel jó lesz egy kissé megismerkednünk, hogy azt magyar világitásba helyezjük a nagy világ elé.

Álljunk meg a két katonatiszt sirdombjánál és tárgyaljuk a tisztak anyagi ügyeinek kérdését.

A tisztak sorsa iránt a hadvezetőség tudommal évek hosszú sora alatt élénken érdeklődött, mely érdeklődés időszakonként különféleképpen nyilvánult. Néhány évvel ezelőtt — 1902-ben — emez érdeklődés a legkényelmesebb formában jelentkezett, t. i. abban, hogyha kevés a fizetés: adjunk többet. Ez a mód azonban nem bizonyult teljesen sikerhez vezetőnek.

A honvédtisztek előjegyzett adóssága például 1902. évben 1,060.000 koronára rugott, melyet az elő nem jegyzett adósság legalább is három millióra emelt. A tisztekre nehezdedő eme súlyos teher adott lökést a vezetőségnek, hogy a tisztak fizetése felemeltesse.

A fizetés-felemelés ténye 1903-ban megtörtént; derült, meglegedett arczokkal találkozunk a hadsereg körében mindenfelé, mely derültség azonban nem sokáig tartott. A fizetés-felemelést követő év végével a vezetőség elé újlag szomorú kép tárult, amennyiben — dacára, hogy a fizetés több lett — a tisztak anyagi helyzete súlyosbodott, sőt például a honvédtisztek előjegyzett adóssága a fizetés-felemelési aránynak megfelelőleg 1,300.000 koronára emelkedett.

Ez természetes is, mert nem a pénz kevés, vagy sok volta az elégedettség és jólét egyedüli alapja, hanem az egyén, kinek a pénz birtokában van. Itt nem történt más, mint az a természetes folyamat, hogyha a tisztnek több fizetése van, ezzel egyenes arányban emelkedett a hitelképessége is, és a tiszt nagyobb kölcsönösszeghez jutott, mint azelőtt; vagyis javult nem a tiszt, hanem a hitelező helyzete.

A tisztak anyagi ügyeinek teljes és végleges rendezése a tisztí nevelés kérdésének megoldása nélkül sohasem sikerül.

Tisztnevelési rendszerünk a nagy németek tisztnevelési elvein épült fel, mely ott is szedi nagy számmal áldozatait, s ennek következtében az ott nyilvánuló következmények nálunk is tapasztalhatók.

Emelhetik a tisztak fizetését bármily magasra, ha a nevelés rendszerében, a tisztak vezetésében változás nem történik, a több fizetés

arra szolgál, hogy a tiszt még többet költjön. Ime, itt a példa a két öngyilkos tisztben, kiknek lelki nyugalmát, egyensúlyát a 200 000 korona adósság megzavarta; de az a tudat, hogy tisztességes ember más pénzét — azon biztos feltevésben, hogy azt visszafizetni sohasem lesz képes — nem költi, mondom, e tudat teljesen hiányzott náluk.

A katonai — honvéd — tisztak fizetése, ha más polgári tisztviselők fizetésével összehasonlítjuk — kivéven a bíróságot, kiknél ez évben történt a fizetésrendezés — kedvező mérleget mutat, különösen, ha a tisztak lakbérért és más állami tisztviselők lakbérilletményét állítjuk egymással szemben. Ez az összehasonlítás még kevésbé billenti a mérleget a tisztak javára, ha a tanulás idejét vesszük figyelembe, melyet előtanulmányaikkal töltöttek. Ha a közös hadsereg tisztikarának, különösen a hadvezetőségnek a magyar nemzeti érdekek, — érzésekkel szemben tanusított hajlamát, ellenszenves viselkedését vesszük fontolóra: indokolt amaz áramlat, hogy az évszázadokon át ellenszenvesnek mutatózó tisztikar fizetését a magyar nemzet felé emelni nem hajlandó és a tárgyalásába is oly ellenszolgáltatások nyújtása ellenében megy, melyek előreláthatólag a hadvezetőségnek némi irányváltatást vonnak maguk után. A függetlenségi párt, mint a nemzet bizalmának ezidőszerint közbirtokosa, letéteményese, ezen politikai elvből nehezen barátkozhatik meg a fizetés-felemeléssel, bár tudja, hogy a tisztak helyzete megszívlelésre érdemes. A kérdések ily merev szembeállítására, ennek az ügynek kizárólag politikai szempontból való elbírálása káros a közügyre nézve, mondhatnán nem is egészen helyes politika, de eredménytelennek is ígérkezik.

Bizonyítja ezt a külügyminiszternek e napokban Budapesten való időzése, amidőn — hir szerint — a tisztak fizetésének felemelésére nézve folytatott kormányunkkal tanácskozást.

Nem tudom mi volt a tanácskozás eredménye, de a bécsi sajtó már sejteti, hogy a közös miniszter a tisztifizetések ügyével él vagy bukik.

Ez a jelenség szomorúan mutatja Magyarország helyzetét és igazolja azon feltevést, hogy a tisztak fizetésének felemelési kérdése kizárólag a legfelsőbb kiváncságra vezethető vissza. igazolja ezt az a multban gyökerező és megdöntetlen körülmény, hogy hadseregünk vezetősége a tisztak érdekében teendő ily erős állásfoglalásra soha sem határozta el magát a multban, nem tette volna ezt ma és nem fogja tenni a jövőben sem; mert nem volt meg hozzá és nincs meg ma sem a kellő érzelme. Megtette napjainkban, mert erre a legfelsőbb kiváncságot ösztökélte. Szomorú az ország helyzete politikailag, mert e kérdésben kényszerhelyzet elé állítják a nemzetet, úgy hogy nincs más választás: fuss, vagy fizess. Tehát bármennyire savanyu is e fizetés-felemelés almája, abba — melőzve a politikai oldalát — bele kell harapnunk; s nem marad más hátra, mint ennek ellenében — ha veszítünk a réven — nyeriünk valamit a vámon.

Fejtegetésem további részében mellőzöm a kérdés politikai részét, végezzék el azt az arra hivatottak, kiknek helyzete, elismerem, igen nehéz; mert az ország közvéleményének, egyöntetű érzésének, gondolkodásának megfelelően megállapíthatjuk, hogy e kérdést magyar nemzeti politikai szempontból méltatva: egy fillér nem sok, annyival sem kellene a felemeléshez járulnunk. Taglaljuk azonban e kérdést tárgyilagosan.

A tisztak anyagi ügyeinek kezelésénél a hadsereg vezetősége eddig nem kellő körültekintéssel és komolysággal járt el a multban, s öletszerűen jár el ma. Mielőtt az országot ily nagy

testület anyagi ügyeiből eredő teherbe beleviszik, megfontolás tárgyává kellett volna tenniük, hogy a tisztikar által végzett munka érdemszerűleg vonja-e maga után, vajjon különösen a családok tisztak szociális érdeke követeli-e állami magasabb szempontból a fizetésjavítást és ha igen, az egész vonalon-e és mily mértékben?

Az ügy fontossága és a helyzet ösztökéli az őszinte és nyílt kritikára, melyből kifolyólag megállapíthatjuk, hogy a nagy, erős, a testet és lelket hamar megtámadó munkát végző tisztikar érdeke a fenti irányban felületesen vagy öftletszerűen bíráltatott el. Már maga az a tény, hogy oly nagy állományu testületnél, mint a tisztikar, a fizetésrendezés toldozás-foldozás alakban vitetett keresztül 1903-ban, jelzi, hogy a nagy munkát tervszerűtlen végezték, de még inkább jelzi az a körülmény, hogy a felemelés nem ott és nem oly mérvben történt, amely rétegekben arra a legnagyobb szükség volt.

Szociális, de magyar nemzeti szempontból is feltétlenül gondoskodás tárgyává kellett volna tenni a vezetőségnek azon feltartóztatlanul előretörő s megoldandó kérdést, hogy a nő — illetve családok — tisztak illetve bármily czimen, okvetlen több legyen, még ugyanazon rendfokozatban is, mint a nőtlén tiszté. E kérdést teljes erővel tolják előtérbe az összes tisztviselőkre nézve a társadalmat erősen ostromló szociális eszmék és nehéz megélhetési viszonyok, melyek elől lehet bujkálni, de elzárkózni sokáig alig lehetséges. Egy pillantás a családok tisztak helyzetébe, gyermekeinek nevelési ügyébe, a hátrahagyott árvák és özvegyek életébe: mindenkit meggyőz arról, hogy a tiszt — tisztviselő — fizetésének megállapításánál tekintettel kell lennünk arra, hogy az illető tiszt mint ember, végez-e, teljesít-e hivatásos kötelemén kívül, nagy emberi kötelességet; meggyőz bennünket arról, hogy a tisztakra czopfként nehezdedő helyzetből ki kell őket szabadítani, hogy emberi kötelességeiknek becsületesen eleget tehessenek.

Bizonyos mérvű lelketlenség kell ahhoz, hogy három vagy hat gyermekes katonatiszt szülőnek (vagy tisztviselőnek) ugyanannyi fizetése legyen, mint a nőtlének. Az a több gyermekkel bíró apa — akár katonatiszt, akár miféle tisztviselő — kötelességének pontos teljesítésén felül, mint ember a legfontosabb nemzetgazdasági tényező is, produktív alany s a nemzet jövődöbéli polgárainak gondos kertésze, s mint ilyen, kettős feladatot teljesít, melynek jól véghezvitele döntőleg hat a nagy nemzettest jövőjére.

Hol van itt az a fennen hirdetett humanitási érzés a vezető lelkekben? Sehöl!

A hozzám hasonló gondolkozókat a vezetőség egyik-másik tagja rendszerint azzal gondol sarokba szorítani, hogy a házasság nem kényszer, másrészt pedig a jelzett cél szolgálatára van a házassági óvadék. A házasság nem kényszer-voltának emlegetése üres frázis. Nem kényszer, igaz, de elengedhetetlen kötelesség, melynek végzésére közel van az idő, amidőn hatásos eszközökkel — nevelési irányon kívül — törvényhozásilag is arrafelé tereli az állampolitikai gondosság a vezető államférfiakat, hogy a nemzetfentartó ezen tényezőt különös gondoskodásuk tárgyává tegyék.

A házassági óvadék, igaz, hozzájárul a családok tisztak helyzetének javításához; de itt az a kérdés, hogy ez intézménynek van-e morális alapja. Örökölt czopfi ez is, melynek szégyenletes voltát minden anyagiakban szűkölködő tiszt házassági szándékának megvalósításánál érzi. Az a szégyenpir, mely az önértetes fiatal tiszt arcán — a leány megkérésekor, illetve az óvadék letévése célzó nyilatkozat megtételekor

megjelenik: lealázó és a feunen hangoztatott katonatiszti önértéssel, becsülettel, nehezen egyeztethető össze. Van ezenkívül ennek az óvadékos rendszernek egy csunya üzleti háttere is, a midőn egyes családok anyagi helyzetét használja ki a katonai szervezet saját céljainak elérésére. Ha ehhez hozzávesszük azt a sok, anyagiakon felépült szerencsétlen és a nemes érzelmeken nyugvó, de anyagiak miatt létre nem jövő házasságot: indokolva látom ezen elv életbe hozatalát, hogy a tiszt — vagy tisztviselő — kötelessége teljesítése ellenében — minden óvadék mellőzéseivel — oly fizetéssel látandó el, hogy abból családját tisztességesen, becsületesen eltarthassa s gyermekeinek jövőjét a kellő nevelés megadhatásával biztosíthassa. Ez humanitási, szociális és egyúttal igen fontos közgazdasági érdek is.

A feladatát komolyan végző vezetőségnek a fizetésrendezés kérdését évtizedekre számítva kellett és kell megoldania, hogy ne ismétlődjen a mai eset, amidőn minden tíz évben napirendre kénytelenek hozni az ügyet. Ily kényes, nehéz ügyek alapos körültekintéssel úgy volnának rendezendők, hogy míg egyrészt a jogosult igények hosszabb időre kielégítést nyerjenek, másrészt pedig, hogy az ország és a kormány ne legyen kénytelen a produktív munka megszakitásával ily ügyek fölött cizavakodva, idejét elfecsérelni. Gondolja át a vezetőség és állapítsa meg a tiszték helyzetét és az életet szem előtt tartva, hogy mely rendi fokozatokban mennyi azon összeg, mely a tisztéket a napi megélhetés gondjaitól normális viszonyok mellett mentesíti; mert a létért küzdő munkaerő a kötelességek teljesítésében zsbabasztva van.

Ha ezt megállapította, akkor tekintet nélkül hogy ki milyen, fegyvernemben szolgál, vajon csapatistiz-e vagy vezérkari beosztású: érdemileg az egész vonalon rendezze a fizetést, de úgy, hogy ezen rendezés ne ismétlődjen minden öt-tíz évben.

Hadseregünk vezetősége nem aknázza ki, nem használta fel ama kézenfekvő eszközöket, melyek a tiszték anyagi érdekét munkálták volna.

Ime, lássunk ezekből néhányat.

A tiszték anyagi helyzetének súlyosbítására nagy befolyással van a tiszt ruházat rendszertelensége és drágasága. A tiszték — általában a hadsereg — ruházatának megállapításánál a csin és izlésen kívül főleg az egyszerűség és a harczzél kellene, hogy irányadónak szolgáljon. Ehelyett megállapíthatjuk, hogy tisztjeink ruházata méregdrága és czélszerűtlen. Már maga az, hogy a tiszték arannyal ékített ruházatban kénytelenek a porban, sárban — a harc- és béke-gyakorlatok alatt — a földön feküdni, szinte indokolatlan, eltekintve attól, hogy az évente sokszor ismétlődő egy-egy diszszemlén megjelenő tiszt ruházata 700-800 korona értéket képvisel, mely ruházatot — ha keveset megázik is — többé hasonló helyzetben következmények nélkül a tiszt föl nem vehet. Így kénytelenek a tiszték illetékeikkel arányban nem álló olvmérvű ruharaktárt tartani, hogy fizetések egyharmada jóformán e czimen fogy el. Ugyancsak ilyen súlyosbító a tiszték anyagi érdekeire a ruházat egynémely darabjával való szerencsétlen kísérletezés.

Szinte nevetséges és bosszantó, hogy a tiszt ruházat hol egyik, hol másik darabját változtatják minden katonai különös czél nélkül, mintha csak valakinek üzletszerűen egyik vagy másik kombinált ruharész tetszenék meg, melyet azután rendszeresítenek. (Szekeresz-csákón a lófark, s a XVII. századbeli körköpenyeg stb.). A katonatiszt ruházata, illetve annak ára

egyetlen egy rendfokozatban álló tisztnek sincs arányban a fizetésével; diszelegni kell, ha bármily keserves áldozatába kerül is az. Nagy a fény és pompa, olyannyira, hogy jóformán csak a pávatoll hiányzik a tisztikar ruházatából. Nincs az az ázsiai állam, melynek hadseregében a tiszt ruházat oly tarka-barkaságban képviselve legyen, mint a miénkél.

E tekintetben pedig ott van a nagy német hadsereg tisztikara, melynek ruházata mintául szolgálhatna. Mindnyájan emlékezhetünk még arra, midőn a németek nagy császária a fővárosban járt, mely alkalommal láttuk, hogy a kíséretében levő nagy katonai méltóságok ruházata a felismerhetlenségig egyenlő és rendkívül egyszerű volt. Holott a mi hadseregünkben égbekiáltó bűn volna, ha a különböző csoportban levő tiszték a ruházatban is nem különbözének. Nálunk az a vezérkari vagy törzstiszt létét látna kockára téve, ha ebbeli jellege a ruházatban ki nem domboríttatnék és pedig minél czifrabb módon, mintha szegyenlené a nagy tisztikarhoz hasonló ruházat viselését.

Egész hadseregünkben egyedül a hadtengerészet ruházata van helyesen megoldva, melyhez hasonló megoldás nem tartozik a lehetlenségek közé a többi fegyvernemnél sem. És itt — bár erős magyarnak tartom magam — még a sajátos nemzeti jelleggel bíró ruházatot sem tűrném, ha az a harc czéljának nem megfelelő és nem czélszerű. Jobban szeretek hazám érdekében czélszerű és olcsóbb ruházatban szolgálni, mint a tarkasága által jó czélpontul szolgáló cifra — esetleg magyaros, diszes ruhában — elpusztulni.

Nagy tehernek találok a tisztékre nézve azt is, hogy saját pénzükön vett lóval s felszereléssel kell birniok és a lótapválság csekélysége miatt illetékeikből kell még a ló táplálékát is pótolniok. A tisztet minden körülmények között el kell látni azon eszközökkel, melyek kötelességük teljes elvégzésére nélkülözhetlenek. Ma pedig a vezetőség egész üzletet köt a tiszt szüleivel, midőn a fiatal huszártszűtet külön havipénzzel és lóval látatja el.

Nagy hátrány a tisztékre nézve, hogy nem a rendfokozatnak megfelelő állásra — tehát kisebb illetékekkel — alkalmazzák, felhasználva a tiszték ambícióját. Sok főhadnagy század-, sok százados zászlóali-parancsnoki teendőket teljesít nagyobb illeték nélkül. A magasabb állásokban már gondoskodtak, hogy az ezredes — dandárparancsnoki, vagy a tábornok hadosztályparancsnoki — működési díjban részesül, de éppen ott, ahol a díjazásra nagyobb szükség van, ezt mellőzik.

Önként nehezedik a tisztikarra az a sokszori, indokolatlan áthelyezés is, mely azon eleven épül fel, hogy a tisztet egy-egy állomáson 5-6 évnél tovább hagyni nem lehet. Megengedem, hogy a gyakori áthelyezés az ország megismerésére vezet, de ez egy a hadsereg, mint a tisztre nézve végzetes következményekkel jár. A kiképzés és a tiszték mozgósítás esetén beálló kötelessége felette kivánatosá tesz, hogy a tiszt békében a csapathoz tartozó legénységet teljesen ismerje és a harcba ezen embertömeggel menjen, melynek minden tagja hasznavehetőségét ismeri és kihasználhat, s amely a tisztet évek hosszú sora alatti tapasztalataiból szintén ismeri.

Ez a komoly czélra nagy befolyással lenne, másrészt pedig a tömérdek áthelyezéssel sem a kincstár, sem a tiszt nem suttatna indokolatlan költséggel. A tiszték gyakori áthelyezése első, feltétlenül bekövetkező alapja az adósságcisnálásnak, ha t. i. az áthelyezéssel járó áldozatok meghozatalára a tiszt képtelen. Áll ez különösen a nős tisztékre nézve, kikre minden áthelyezés

egyenlő egy évvel; mert a kincstár még a ténylegesen kiadott költségeket sem téríti meg az áthelyezett tisztnek. Súlyosbitia a helyzet a gyermekes tisztékre nézve a tanév elején (okt.—nov.) és vége felé (ápr.—máj.) való áthelyezés, amikor — ha csak gyermeke iskoláztatását tönkre nem akarja tenni — két helyen kell családját fentartani; mintha csak a november vagy május hóban eszközölt áthelyezések boldogítanák a hadsereget.

Enyhíteni lehetne a tiszték helyzetén azzal is, hogy családtagjaik — az állami tisztviselők-höz hasonlóan — magánutazásoknál is kedvezményes jegyekben részesüljenek. Ez ügyben évekként ezelőtt — emlékszem — tétetett is előterjesztés, de a szakminiszter gondos kezében az így megfeneklett.

Megszüntetendők tartom azt a nem indokolható rendszert, hogy a tiszték illetékéből a zenekar fentartására havonként bizonyos összeget hivatalból levonnak. A múlt századból ránk maradt eme szerencsétlen zenekarok fentartása ugy sem indokolt; nem különösen állami gazdasági szempontokból. Midőn a tiszték sanyaru helyzete a fizetésielemelésre készíti a vezetőséget, ugyanakkor nem jut eszükbe a zenekarnak teljes feloszlátása és a lovasdandáronként az adózók filléreiből fentartott kopófalák pokolba küldése.

A tiszték anyagi ügyei iránti érzéketlenséget, a körültekintés hiányát mutatja a tiszték menetpótdíjának kiszabása, mely a tisztre új anyagi zavart idéz elő. A gyakorlatokon résztvevő alantás tiszt napi menetpótdíja 1 korona, bizonyos körülmények közt 2 korona. Ehhez több magyarázat nem kell. De igenis felemlítendő az, hogy a magasabb állásban levőknek közigazgatási uton megengedett, hogy utazási, illetve működési pótdíjaikat kétszeresen számíthatják fel, míg az igazán istápolásra szoruló tisztikar zömével keveset törődnek.

A haderő vezetőségének feladatai közé tartozik, hogy a tisztikar súlyos helyzetén segítettő, a hitelviszonyok felé is terelje a figyelmet. Gondoskodnia kellene arról, hogy az esetlegesen kölcsönre szoruló tiszt olcsó kölcsönhöz jusson. Igaz, hogy az ezredeknél van az ugynevezett ezredtakarékok, de annak vezetése, s az onnan nyerendő kölcsönrel járó körülmények visszatartják a tisztéket azok igénybevételétől; mert a parancsnok részéről nyilvánuló helytelen megbírálnak a tiszt önmagát kitenni nem óhajtja, bizalmatlan s másfelé fordul kölcsönért. Az ezredtakarékok az egészséges hitelt megközelítőleg sem képesek kielégíteni. Szétforgácsolvák az erők, nagy és üdvös eredményt fel nem mutathatnak.

Örömmel jelzem, hogy a jelenlegi honvédfőparancsnok, Klobucsár Vilmos lovassági tábornok, a tiszték anyagi ügyeit szíven hordozandó, az ügy elevenére tapintott, amidőn a tiszték erkölcsi és anyagi hanyatlásának okait kutatta. Annak idején hivatalból részt vettem amaz ankéteken, melyeken Hoffmann Hugó altábornagy elnökléte alatt e kérdések felett tanácskozott a kirendelt bizottság. Eme bizottság előtt feküdt a tiszték erkölcsi és anyagi ügyeit tárgyzó javaslatom, mely egy felállítandó katonatiszti bank és nyugdíjpótló egyesület felállítását, megvalósítási módozatait konkrét formában tárgyalta. A beállott zavaros politikai helyzet azonban ezt is — mint sok más jót — remélhetőleg nem örök időre — a napirendről leszorította.

Ezek azok a fontos kérdések, melyekkel a hadvezetőségnek a tiszték anyagi ügyeinek javítása czéljából kötelességszerűen foglalkoznia kellene. És ha már ezekhez hasonló minden módozatot kihasználtak és a nehéz helyzeten

másként többé nem segíthetnének: akkor látom elérkezettnek az időt arra, hogy a tisztek fizetés-emelésének kérdése felszínre hozassék, de rendszeresen és az egész vonalon és nem toldozottan, ötletszerűen.

Bevonandó a rendezési munkába a tisztek özvegyeinek és árváinak százszorta nyomorultabb helyzete és a hadsereg erősségének gerinczét képező altisztek helyzetének javítása.

Ligárt János.

KÖZIGAZGATÁS.

A nagyküüllői országos értekezlet.

Többször volt alkalmunk rámutatni arra az anomáliára, hogy amíg uton-útfélen reformok után sóhajtozunk és a közigazgatás javításának szükségét hangoztatjuk, új törvényeket sürgetünk, amely a közigazgatási tisztikar minőségének színvonalát valamivel magasabbra emelné, mint a mostani, mely szakképesítés nélkül engedni alkalmaztatni a jogvégzett ifjúságot bármilyen magas és felelősségteljes állásba (alispán is lehet a tavalyi jogász, csak meg kell rá választani) — addig teljes huszonöt esztendő óta maradt végrehajthatatlanul az 1883-ik évi minősítési törvénynek az a szakasza, mely a magasabb közigazgatási állásokra való jelölést egy gyakorlati szakképzéstől teszi függővé.

A törvényt megcsinálta néhai Tisza Kálmán, de hogy életbe léptesse, komolyan sohasem gondolt rá, sem az utána következő belügyminiszterek, akik úgy gondolkodtak, hogy a szakképzetés igen szép dolog, de még szebb minősítés az, ha valaki tántoríthatatlan hive a kormánynak és jó kortes. Már most mi történnék, ha egy ilyen jó kortest a miniszter alispánna akarna protogálni, de a derék és érdemes férfiak nem lenne meg a szakképzés minősítése? A miniszteri mindenhatóságban vetett bizalom ingana meg ettől országszerte, és ez elvenné a stréberek kedvét az odavaló támogatástól, ha nehéz viszonyok közt kellene kimutatni a kormányhűséget. Ilyen eredményekre nem volt szükségük a szabadelvű-párti kormányoknak s a nevezetes szakasz végrehajthatatlan maradt.

Most, hogy más idők virradtak a hazára és a belügyminisztérium tájékaról más szelek fujdogálnak, a vármegyei tisztviselők maguk mutatnak rá az elhanyagolt szakaszra és végrehajtását kívánják.

Április 13-án mondták ezt ki egy országos értekezleten, melyet Nagyküüllő vármegye székhelyén, Segesváron tartottak és amelyben részt vett az ország számos vármegyéjének, nemkülönben a vármegyei tisztviselők országos egyesületének kiküldöttje.

Két tárgyról volt ott szó: az egyik a közigazgatási tisztikar szakképzettségének emelése, a másik a státuszrendezés.

A szakképzetés emelése céljából kéri a törvény végrehajtását és egyben meg is jelölik azokat a tárgyakat, amelyek a szakképzés anyagát képezik. Eddig elég volt az államtudományi, illetőleg jogtudományi szakképzés, jövőre ezen felül vizsgálatot kell tenni a közjogi gyakorlati részéről, a büntető jogból, büntető eljárásból, örökösödési jogból, a közigazgatási törvényekből és rendeletekből. És ez a vizsga a már szolgálatban levő tisztviselőkre is kötelező

abban az esetben, ha a IX. és X. fizetési osztályból a VIII-ba akarnak előlépni.

Nincs ember az országban, kit benső örömmel ne töltene el a nagyküüllői értekezletnek ez a határozata, mely a legkomolyabb törekvéstől tesz bizonyosságot és a vármegyei tisztikart átható egészséges szellemnek igen tiszteletreméltó megnyilatkozása.

Mi is kalapot emelünk a határozati javaslat értelmi szerzői és megszavazói előtt, mert valóban ritka erkölcsi erő kell, beösmerni az egész világ előtt, hogy a közigazgatás számtalan baját leginkább úgy lehet orvosolni, ha a testület önmagában keresi a hibát és sürgősen gondoskodik annak kiküszöböléséről. Hiszen még a már tényleg szolgáló IX-ik fizetési osztálybelieket, tehát a szolgabírókat, az aljegyzőket, gyakornokot stb. szintén alávetni kívánja a tervezett új vizsgálatnak.

Mindez nagyon helyes és nagyon jó, de minket még sem elégít ki teljesen. Az nem baj a mi szemünkben, hogy az értekezlet a vizsgálat életbeléptetésének kérését a státuszrendezéstől tette mintegy függővé, amennyiben két különálló dolog között junktimot csinált. Nincs semmi kifogásunk ellene, bár két kérelem között a junktimot nem igen tudjuk elképzelni. Mert vagy üdvös dolog a szakképzés és akkor életbe kell léptetni az erről szóló törvényt a státuszrendezés (= fizetésemelés) nélkül is, vagy kevésbé üdvös, vagy mondjuk se árt, se használ és akkor a státuszrendezés daczára is mellőzni lehet. De tegyük föl, hogy a belügyminiszter nem lesz ilyen szörszálhasogató, elfogadja a junktimot és ha bizonyos módosításokkal is, de teljesíti mind a két kívánságot. Mi történik akkor?

Egyedül az, hogy a vármegyei tisztikar szellemi képzettségének és anyagi helyzetének színvonala emelkedik? Más semmi?

Fájdalom, történni fog egyéb is. És pedig az, hogy a közigazgatási tisztikar két nagy testülete, a törvényhatósági és a községi tisztviselők között tatóngó ür még szélesebbé, még mélyebbé válik.

Kár volt erről megfélekedni és nagyon üdvös dolog lett volna, ha az értekezlet számos szónoka és száznál több tagja között akadt volna csak egy is, aki erre rámutat.

Mert bárha az értekezlet mindenképpen igyekezett is megóvni a gyakorlatiasság színezetét és mint az egyik előadó hangoztatta is, óvatosságból szigorúan kerülnie kellett a túlzott kívánságokat, nehogy ezek által az elérhető közképzés, mégis nagyon helyén való lett volna, ha a közigazgatás megjavulásának feltételei közt szóba került volna az a nagy probléma is, hogy miképpen reformálják jövőre a jegyzőképzést abból a célból, hogy ama bizonyos szakképzés bizonyos szolgálati évek után a községi jegyzőket is oda lehessen bocsátani, hogy ily módon a magasabb községi szolgálat területére való előléptetés elől ne maradjanak örökké elzárva.

Ismételjük, nagyon helyénvaló lett volna, ha az értekezlet ezzel a kérdéssel is foglalkozik, róla véleményt nyilvánít és megoldását előkészíti.

Nem a jegyzők, de a községi szolgálat érdekében mondjuk ezt. Nincs ma a közigazgatás ismerői közt egy sem, aki nyíltan be ne vallaná, hogy minden megyében ismer jegyzőket, akiket intelligenciájuk, általános tudásuk, gyakorlati

szakismeretük és jellemük minden tekintetben arra minősít, hogy minden pillanatban kitűnő főszolgabíró, sőt alispán is válhatna belőlük. A belügyminisztérium egy magasállású tisztviselője mondta egyszer e sorok írójának, hogyha a szolgálati viszonyok megengednék a jegyzők elitiének a minisztériumba való berendelését, abból sokkal több üdvös változás lenne várható, mint amit például a főispáni titkárok kirendelése eredményezett, akik, mikor visszakerülnek, bizony vajmi kevés gyakorlatot hoznak magukkal, meri a főispán mellett nem is igen tehetnek rá szert.

Egy dolog bizonyos ebben, az tudniillik, hogy a kétféle tiszti karnak ez a merev különállása sokáig már nem lesz fentartható. Ha más egyéb le nem dönti az elválasztó kínai falat, le fogja dönteni a rohamléptekben előnyomuló demokrácia. Ez, ha olyan uralomra nem jut is nálunk egyhamar, mint a minőről a vezetői álmódoznak, konzessziókat mindenesetre fog kiérőszakolni, és ezek között, legyünk ezzel tisztában, első sorban ott lesz az a követelés, hogy a tehetségek érvényesülése elől az akadályokat el kell távolítani. Főképpen a képzett és mesterségesen csinált akadályokat.

A legközelebbi jövő parlamentjében föltétlenül lesz egy nem jelentéktelen párt, mely a nép üdvét a közigazgatás javításában fogja keresni és a javítás módjairól egészen másként gondolkodik, mint mi megszoktuk. Ez a párt nem fog nyugodni, amíg a nép között hivataloskodott és annak minden baját és óhaját közelről ismerő falusi jegyzőt a közigazgatás minden fokozatában ott nem látja, ahol a népnek ama bajairól és óhajításairól határoznak. És ebben igaza lesz, miért is győzni fog vele.

Kérdezem már most, nem bölcs dolog lenne ezt megelőzni? És kik vannak leginkább hivatva a megelőzés előkészítésére? Nemde, maguk az érdekelt felek, a ma még hatalmasabb osztály, a törvényhatósági tisztviselők testülete?

Ilyen országos értekezlet lesz még ezután is, kíváncsiak vagyunk, az új idők szelleme megszólal-e köztük a legközelebbi összejöveteleik alkalmával.

Megüresedett községi orvosi állások.

Kisbacsókerék. Körorvosi állás. 1400 korona fizetés, 200 korona lakpénz, látdíjak evezség szerint. Nyugdíjintézetbe lépés kötelező. Április 30-ig. Főszolgabírósg Temesvár.

Kápolnokmonostor. Körorvosi állás (19 község). 930 korona fizetés, 400 korona utiátalány. Május 7. délelőtt 19-ig. Főszolgabírósg Kápolnokmonostor.

Karánsebes. Városi állatorvosi állás. 1120 korona fizetés. Május 10-ig. Polgármester Karánsebes.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Rákospalota. 1. Közigazg. főnöki állás. 1000 korona fizetés, 200 korona lakpénz. 2. Közigazg. végrehajtói állás. 800 korona fizetés, 200 korona lakpénz. Április 30. déli 12-ig. Főszolgabírósg Vác.

Zagyvaróna. Közigazg. állás. 1700 korona fizetés, 780 korona segédjuttatás, 200 korona irodaátalány, 160 korona világitási átalány, 300 korona fűtési átalány, 73 korona külön utiátalány, 4 szobás szabadlakás kerttel. Főszolgabírósg Salgótarján.

Dípsé. Jegyzői állás. 1600 korona fizetés, 84 korona irodaátalány, 50 korona kézbesítői és 50 korona pénztári ellenőri díj, 20 korona tűzifa-váltás, hivatalok fűtése és világitása természetben, ugyszintén községi fuvar, szab. rend. szerinti napidíjak, 2 szobás lakás. Főszolgabírósg Besztercze.

Porcsésd. Jegyzői állás. 1600 korona fizetés. Április 30. délután 4-ig. Főszolgabírósg Nagydíszód.

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.

==== Kérjünk: földrajzi, történelmi, természetrajzi és mesecsokoládét. ====

Ne legyen különbség.

Nem állami tanárok vasuti kedvezménye. —
Budapest, április 25.

A tanárságnak mostanában nagyon sok a panasznivalója. Ami kívánsága volt, memorandumba foglalta a karácsony hetében tartott impozánsan egyértelmű nagygyűlésén, el is juttatta már illetékes helyre. Most már a teljesülést, annyi jogos várakozás teljesülését várja — annyi várakozás és méltatlan mellőzés tudatában nagyon is megokolt — ideges türelmetlenséggel.

Mi, felekezeti tanárok, csakoly szorongva várjuk a memorandum érdembeli elintézését. A magunk sorsának is jobbrafordulását reméljük tőle.

Várunk és remélünk, bár annyi mellőzés és visszautasítás megtanított bennünket fásult közömbösséggel nézni a dolgok folyását. Mégis reményünk mintha mostanság inkább kezdene éledezni. Alapot az ad hozzá, hogy a mostani kormányzat mintha több szeretettel volna a nem állami tanárság iránt, mint az eddigiek.

A nem állami tanárok fizetéskiegészítésének immár tető alá hozott ügye nagyon nemes és méltányos cselekedete volt a magyar kultúra jelenlegi fényesnevéi vezérének. Sok sérelmet szüntetett meg vele, sok panasznak, sok igazságtalanságnak vágta be az utját.

A nem állami tanárok egy rég hangoztatott, igen jogos, költségbe sem kerülő kívánsága azonban még mindig nem nyert elintézését. Értem a vasuti kedvezmények ügyét.

Két okom is van rá, hogy most előhozakodom vele.

Az egyik, hogy a magyar közoktatás élén Apponyi áll, aki egy ízben már megmutatta, mily meleg érdeklődéssel viseltetik a nem állami, de az államiakéval teljesen egyenlő értékű kulturális munkát végző felekezeti tanárok ügye iránt. Nincs kétség felőle, hogy ő, ki a fizetéskiegészítés sokkal nagyobb-szabású művét keresztülvitte, minden bizonynyal segítségére lesz a nem állami tanárságnak a vasuti kedvezmény dolgában is, ha e kívánságnak jogossága felől meggyőződést szerez. A jogosságot illetőleg pedig bizonyítékokkal bőven szolgálhatunk.

A másik az, hogy a felekezeti tanárság jogos kívánságával szemben eddig hangoztatott legfőbb argumentum a fizetéskiegészítés életbeléptetése óta teljesen erejét veszítette. Ez az intézkedés új helyzetet, új szempontot teremtett, melyből a kérdést eddigéig még nem tekintették.

Mivel állották eddig utját annak a kívánságnak, hogy a nem állami tanárok is részesüljenek az állami tisztviselőket megillető vasuti kedvezményben?

Azzal, hogy nem állami funkciót végeznek, nem az állam kenyerét eszik, nem az állam kasszájából kapják a fizetésüket. Nohát, most már — legalább részben — ők is onnan kapják. Ez a formai akadály tehát megszűnt.

Mert csakis formai akadály volt eddig is. Egyébnek nem lehetett tekinteni, hiszen a dolog lényegét egyáltalán nem érintette. Vagy talán a magyar kultúrának nem épp oly hűséges, buzgó harcosai a protestáns tanárok, a derék hazafias tanító rendek tagjai, mint az állami tanárok? Soha ezt az érdemi-
ket megtagadni senkinek eszébe sem jutott. Sőt, ha a multat tekintjük, meg kell vallanunk, hogy a felekezeti tanárok inkább rászolgáltak az állam bármilyen kedvezményére, mert hiszen a felekezeti iskolák már századokkal előbb szolgálták a magyar művelődés ügyét, mint a sokkal újabb keletkezési államiak.

A magyar állam érdekeit szolgálják ma is rendületlen hűséggel és hazafissággal (egy-két nemzeti-ségi iskola leszámításával), a legelső rendű állami feladatot végzik, nem szolgáltak-e rá joggal tanáraik, hogy az állam oly dologban jöjjön segítségükre, mely közvetve voltaképpen megint csak az államra hoz hasznót. Hiszen a vasuti féljegy-kedvezményt felekezeti tanárok sem használhatják egyébre, mint állami kollégáik: a vakációk ideje alatt gyakoribb utazgatásokkal látóköriüket szélesítik, ismereteiket gyarapítják. Hogy ez az ismeretgyűlés mily gyümölcsözően térül meg az iskolai tanításban az állam

hasznára, annak bizonyítására fölösleges a szót vesztegetni.

Ezért mondom, hogy eddigéig sem lehetett komoly kifogásként hangoztatni azt, mintha a felekezeti tanárok nem állami funkciót végeznének.

Hogy a vasuti kedvezménynek ezen az alapon való megtagadása milyen abszurd helyzeteket teremtett, arra elég csupán az államsegélyes protestáns iskolákat például fölhoznom. Ezeknél t. i. az államtól kinevezett tanárok kapják a kedvezményt, a fenn-tartó hatóságtól fizetést a választott tanárok pedig nem. Hát ez aztán micsoda helyzetet teremt?

Egy és ugyanazon intézetben, mondjuk a számtan tanárát az állam nevezi ki, kapja a kedvezményt, tehát állami funkciót teljesít, a történelem tanárát ellenben a felekezeti fenn-tartó hatóság választja, vasuti kedvezményt nem kap, tehát nem teljesít állami funkciót, és viceversa.

A logikus gondolkodást ilyen tótágásra kényszeríti az eddigi állapot.

Vagy mondjunk egy másikat. Ismerek olyan középiskolát, melyet a piarista rend tart fenn, ez a fényes multú tanító-rend, melynek hazafisságához soha a kétség árnya sem fért. Jellege felekezeti, tanárai tehát vasuti kedvezményt nem kapnak. Az államtól kinevezett tornatanár és rajztanár ellenben kapja. Már most vagy az következik ebből, hogy az állam a rajz- és torna-tanítást magasabbra becsüli a rendes iskolai tantárgyaknál, mert hiszen tanárait állami kedvezményvel tünteti ki, vagy pedig az, hogy ez az intézkedés, a vasuti kedvezmény megtagadása a nem állami tanároktól, neveltséges, abszurd állapotot teremt, melyet tovább is fenn tartani nem lehet, nem szabad.

Elismerték különben ennek az állapotnak tarthatatlanságát a vezető politikusok közül sokan. Horánszky miniszterségének egyik teendője ennek a megszüntetése lett volna, határozott ígéret kötötte hozzá. Sajnos, előbb meghalt, semmint nagyra hivatott hivataloskodását ugyszólván megkezdhetné volna.

Az Országos Református Tanáregyesület — melynek a jövő héten összeülő közgyűlése bizonyára ismét foglalkozni fog ezzel a kérdéssel — már évek óta sürgeti a megoldást. 1906. június havában egy küldöttséget menesztett elnökének vezetése alatt, hogy tárja föl a kormány előtt annak a bánásmódnak méltatlanságát, melyben a felekezeti tanárság e kérdést illetőleg részesül. Kossuth Ferencz figyelemmel hallgatta az előterjesztést, azután azt válaszolta, hogy az egyesület elnökének fejtegetései annyira meggyőzték őt az eddigi állapot tarthatatlanságáról, hogy azon sürgősen segíteni kíván. Tájékozódás végett egyszersmind bekérte a vasuti kedvezményre igényt tartó protestáns tanárokról vonatkozó számadatokat. Az egyesület ezeket azonnal beküldte, intézkedés azonban nem történt. Jól tudjuk, hogy a miniszterek ideje drága, sok nehéz kérdés szorítja háttérbe a jelentéktelenebbeket, nem is a Kossuth Ferencz felelősségét okoljuk, hanem igenis az illető miniszteri ügyosztály indolenciáját, mely elintézetlenül hagy s jóvá nem tesz egy olyan képtelen anomáliát, amilyen a felekezeti tanárok vasuti kedvezményének ügye. Annál is inkább, mert az államra nézve sem megterhelhetést, sem pénzbeli veszteséget nem jelent, sőt kulturális szempontból igenis nagy hasznára van.

Ha a vasuti kedvezményt megadják a nem állami tanároknak, a forgalmi statisztika pár száz utassal többet fog kimutatni, mert a kedvezmény birtokában a felekezeti tanárok is többször utazhatnak föl évente Pestre, vakáció idején pedig szerte az országba. Az a pár száz utas az egész év ideje alatt megoszolva egyetlen mázsa kőszennel többet nem fogyaszt, mert hiszen a lokomotívok csak be lennének futva akkor is, ha ők elmaradnának. Hogy féláru jegyet kapnak, azt helyrehozza az a szaporulat, mely az utasok számában beáll. Eddig utazott, mondjuk, négyszáz felekezeti tanár, most utazik nyolcezzszáz, a mérleg tehát helyrebillen. Az iskolák pedig mérhetetlenül sokat nyernek vele részben a tanárok tapasztalatai bővülésében, részben egészségük, életkedvük épen maradásával, melynek jelentékeny tényezője a vakációs utazgatás, nem utolsó dolog az sem, hogy a tudomány valamely szakbeli részével foglalkozó felekezeti tanárnak így módjá-

ban lesz az is, hogy évenként egyszer-kétszer fölkereshesse a fővárost és tudományos intézeteit, amiről eddig az utazás drágasága miatt le kellett mondania. Ez sem utolsó nyeresége a magyar művelődésnek.

Szóval mindenképpen hasznos, okos és méltányos dolog volna, ha a kormány végét szakítaná a mai képtelen helyzetnek s részesítené a vasuti kedvezményben a felekezeti tanárságot is, mely hazafisságával, az állam érdekében teljesített odaadó munkásságával, a magyar művelődés különféle ágaiban tanusított buzgó, önzetlen részvételével arra mindenképpen rászolgált.

Debreczeni tanár.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János

181. számú játszma.

Játszották a bécsi mesterversenyen 1908. április 15-én.

Vezércsel.

Világos:	Sötét:
Telchmann	Mieses
1. d2—d4	d7—d5
2. Hg1—f3	c7—c5
3. e2—e3	Hb8—c6
4. c2—c4	c5×d4
4. . . . e7—e6	5. Hb1—c3, Hg8—f6 a jól ismert szimmetrikus álláshoz vezet.
5. e3×d4	Hg8—f6
6. Hb1—c3	Fc8—g4
7. Fc1—e3	e7—e6
8. Ff1—e2	. . . .
A hadállás most megfordított színekkel ugyanolyan, mint mikor világos kezd rendes vezércsel.	A futár kénytelen tempóvesztéssel fejlődni.
8. . . .	d5×c4
9. Fe2×c4	Ff8—d6
10. 0—0	Ba8—c8
11. Fc4—e2	. . . .
Fenyegettet Hc6×d4 s utána Bc8×c4.	11. . . . 0—0
12. Vd1—a4	. . . .
Világos a bástyával akarja elfoglalni a d-vonalat.	12. . . . Fd6—b8
13. Bf1—d1	. . . .
Helyesebb volna a másik bástyával ide lépni.	13. . . . Vd8—d6
14. g2—g3	Hf6—d5
Akadályozza Fe3—f4-et.	15. Hc6—e7
15. Kgl—g2	Vd6—d8
16. Hc3—e4	. . . .
17. He4—c5	. . . .
Világos nem áll jól, de a rohamos vesztes következik; valamivel jobb volt 17. Va4—b3.	17. . . . Hd5×e3†
18. f2×e3	He7—f5
19. Bd1—d3	. . . .
Most már nem jobb 19. Va4—b3 sem.	19. . . . Fg4×f3†
20. Ke2×f3	. . . .
A futárülésre is a vezérlépés jönne.	20. . . . Vd8—g5!
Világos földadja; fenyegét 21. . . . Fb8×g3, valamint 21. Vg5—h5† és utána Vh5×h2 is.	

182. számú játszma.

Játszották a bécsi mesterversenyen 1908. április 13.

Szabálytalan megnyitás.

Világos:	Sötét:
Rubinstein	Spielmann
1. c2—c4	e7—e6
2. e2—e4	d7—d5!
3. c4×d5	. . . .
Jobb 3. e4×d5 s utána 4. d2—d4.	3. . . . e6×d5
4. e4×d5	Hg8—f6
5. Hb1—c3	Hf6×d5
6. Ff1—c4	Hd5—b6
7. Fc4—b3	Hb8—c6
8. Hg1—e2	. . . .
A megnyitáshól kifolyólag világosnak van egy visszamaradt izolált gyalogja s már e miatt is előnyben részesítendő a sötét állás.	8. . . . Ff8—c5
9. Hc3—e4	Fc5—d4
10. 0—0	0—0
11. d2—d3	Fc8—g4
12. Fc1—g5	Vd8—d7
13. Vd1—d2	Fg4×e2
14. Vd2×e2	Kg8—h8
15. Fg5—e3	Ba8—e8

Jobb volt 15... Ba8—d8.
16. Ve2—h5 f7—f6
Sötétnek védekezni kell a fenyegető 17. He4—g5 ellen.

17. Ba1—d1	Be8—e5
18. Vh5—h4	Fd2×b2
19. He4—c5	Vd7—e8

Ha 19... Vd7—c8, ugy 20. d3—d4 s utána Fb3—c2.

20. d3—d4	Be5—h5
21. Vh4—g3	Hb6—d5
22. Bf1—e1	Ve8—c8
23. Vg3—f3	Bh5—f5
24. Vf3—h3!	.....

Világos igen ügyesen manőverez és sikerül is a bonyodalmas állásban ellenfelét tulkombinálni.

24.	Fb2—e3
25. g2—g4	Fc3×e1
26. g4×f5	Hd5×e3
27. Bd1×c1	He3×f5

A tisztviselés nem kerülhető el.

28. Fb3—e6	Vd8—e8
29. Vh3×f5	Hc6×d4
30. Vf5—d5	Hd4×c6
31. He5×e6	Ve8—g6†
32. Kgl—h1	Bf8—e8
33. Vd5×b7	h7—h5

Sötét bátran földehatná.

34. Vb7×c7	h5—h4
35. h2—h3	f6—f5
36. Be1—g1	Vg6—f6
37. Vc7×g7†	Vf6×g7
38. He6×g7	Be8—e5
39. Bg1—g5	íróladja.

Sakk-hírek.

Lodz. A lodzi sakk-kör meghívta Schlechter, Marshall és Marco mestereket, hogy Lodzban Rubinstein és Salve orosz mesterekkel egy versenyben mérkőzzenek. A verseny szeptember 14-én kezdődik és egymásközt négy-négy játszmát váltanak. Mind az öt résztvevő kap díjat, 400, 300, 225, 150 és 100 rubel értékben. Ezenkívül teljes ellátásban részesülnek és megtérítik az utazási költséget is.

Teschen város sakk-köre vendégszereplésre hívta meg Marshall amerikai mestert e hó 25—27. napokra.

Nemzetközi levelezési verseny. Az „Über Land und Meer“ folyóirat nemzetközi levelezési sakkversenyt tűzött ki, amelyben európai sakkozók vehetnek részt. A következő díjak vannak kitűzve: az első győztesnek 500 márka, a másodikkal 250 márka, azonkívül azok részére, kik a legjobban játszott játszmát mutatják fel, egy 100 márkás és két 50 márkás díj is szerepel. Továbbá többrendbeli értékes könyvdíjak is vannak kitűzve.

Székesfővárosi iskolai szakfelügyelet.

Budapest, április 25.

A székesfővárosi tanítószakszervezet évek óta azt kívánta, hogy: lépjen életbe a szakfelügyelőség és szűnjék meg az iskolaszék. Azt hangoztatták évek hossza során át a tanítók, hogy az iskola intenzív fejlődését, a tanítók tekintélyét egyedül a szakfelügyelet képes előmozdítani. És most, amidőn itt a fővárosban tanítókból nevezett ki szakfelügyelőket dr. Bárczy István volt tanügyi tanácsnok, most, amikor már három év óta működnek a szakfelügyelők — igazi jó tanítók és tapintatos eljárású férfiak — azt halljuk kiáltani, hogy: el a szakfelügyelővel!

Miben rejlik ezen ellenszenv? Abban, hogy a szakfelügyelők — csak névleg szakfelügyelők és nem szervezett szakfelügyelői állás — megállapított jogok élvezői és végrehajtói.

Szakfelügyelőink még nem bírnak „állásukból kifolyó” tekintélyvel. Folyó évi (48. számú) „Egyetértés”-ben „A fővárosi tanítóegylet újjászervezése” című cikkemben megírtam, hogy egy iskolánál a tanítók szolgák szobájában tartják napi összejöveteleiket, mert az igazgató lefoglalta a tanítástillet szobát irodának — és az igazgatói irodát lakásához csatolta. Eljött a szakfelügyelő, a tanítókat a szolgák szobájában találta és a maga hatáskörében nem intézkedhetett. De mit tapasztalt? Azt, hogy a tanítószakszervezet maga jogát még akkor sem képes önerejéből megvédeni, amikor erre módja és alkalma is van. Igen, a szakfelügyelő hűen meggyőződött arról, hogy a székesfővárosi tanítói testület milyen gyámoltalan akkor, amikor feljebbvalójával szemben áll. De ki itt a hibás? A feljebbvaló! A tanítók talán? Egyik sem. Hibás itt a „tanítói állást átszövő” befolyás. Kollégáim, de maga a

szakfelügyelő is rosszalta az „eset” közzétételét. De az igazság még létezik, még él a tanítók örangyala és osztja a juszticia kegyeit. Megtudta az „esetet” tanügyi tanácsnokunk és nem engem büntetett meg, amint sokan gondolták, hanem személyesen győződött meg a tényállásról és — az igazgató eljárását megmászva — a tanítóknak megadta a „tantestületi szobát”. Az igazság és Piperkóczy Bátor tanügyi tanácsnok elválaszthatatlanok.

Az iskola legelső faktora a tanító és senki más. Amely iskolában a tanító csak alárendelt figura, ott nem iskola, de műhely van, amelyben megrendelésre dolgoznak és nem alkotnak. Ezt persze ezideig az iskola kormányzásában tudni nem akarják, s úgy látszik, nem is szándékoznak a tanítót az őt megillető jogkörébe installálni. Mindenki tudja, hogy a tanító testtel-lelékkel az iskolában él s ő ismeri legjobban az iskola szükségleteit, bajait s kárait. Fontos s talán legfontosabb tényező a tanító azért is, mert az iskolában véghezvitt munka egyedül az ő vállait nyomja; s ha az iskolában valami hiba van, csak a tanító reparálhatja ezt meg, senki más; a többi tényező a tanítót csak elősegítheti, vagy ami gyakrabban történik meg, hátráltathatja. Igaz az is, hogy csak a tanító képviselheti a pedagógiai szaktudományt.

Az iskola belügyeinek a regulátora csak tanító lehet és senki más.

A szakfelügyelők ez idő szerint még nem vizsgálatok letételében, avagy a közéletben kiváló tulajdonságok elismerésében alapszik, de szerencséből eredő megiszteltetésbenlenli eredetű. A mostani szakfelügyeletet hogy nem tartja a tanítószakszervezet megfelelő intézkedésnek — csak dicséretére válik.

De mit kíván a magyar tanítószakszervezet?

A tanítószakszervezet azt kívánja, hogy a magyar kultúra minden kívánalmának tehessen eleget és ezt csak akkor teheti, ha erre meglesz a kellő ereje és eszköze. Az egyesülésben, a helyes kormányzásban, vezetésben rejlik az erő. Mi most rendkívül gyengék vagyunk, mert nincsen kapcsunk, amely minket egyesülve tart. A mi nagy, 1700 tagot számláló tanítói egyesületünk sem képes minket egygyé olvasztani. Mert — tudni kell — hogy nem a tanítói egyesület adja a „testületi szellemet, az erőt”, hanem az — egyesek gondolkodásának a helyes vezetése.

Az egyesülést fentartó erő csak a megfelelő jogokkal bíró és a tanítók működését helyes irányban vezető szakfelügyeletben rejlik.

A szakfelügyelők ne csak a tanításbéli haladást kutassák, de ami a legfőbb, a tanítás nevelő hatását is. Ez persze nem könnyű dolog, mert az eredményt nem lehet ám papíron, az iskolákban kutatva konstatálni, de az életben észrevenni. A szakfelügyelők munkaköre kettős: bíráló és javító. A mostani felügyelet a könnyebbik részét kultiválja: a bírálót, vagy, amint a pesti kollégák nevezik: a speclizést. Jönnek, megnézik az irkákát, a tananyag-beosztást, az órarendet, aztán, ha ráérnek, meghallgatják a tanítást és se szó, se beszéd, elszelnek. Mire s kinek jó ez?

A szakfelügyelet okvetlenül szükséges, mert ezt megkívánja a kulturális szervezet, a tanítók önképzése, az előléptetés jogossága és a testület erkölcsi álladéknak a megállapítása: a testületi prestis.

Minden tanügyet pártoló ember kénytelen elismerni azt, hogy a tanítói kar, mint erkölcsi, úgy képzési emelését csakis az előléptetés életbehozatalával lehet végrehajtani. Az előléptetés a következő fokozatokból álljon: I. főtanító, II. igazgató-tanító, III. felügyelő-tanító, IV. szakfelügyelő, V. tanfelügyelő, VI. kir. tanfelügyelő. Főtanító gondozza az iskola ingóságait, felügyelő-tanító pedig ellenőrzi ezek munkáját, utbaigazításokat ad és statisztikát állít össze. Az igazgató-tanító vezeti az egy iskola tanításügyét, a szakfelügyelő pedig egy kerület iskoláinak a tanításügyét vezeti. Tanfelügyelő a tanügyi tanácsnok titkária és a szakfelügyelők ellenőrzője legyen. Kir. tanfelügyelő a most fennálló állás.

Ezen fokozatokat tartom szükségesnek a tanügyi szervezet megállapításánál. Minden egyes állásra a tantestületek többsége választaná a „tanító-tiszteket”.

Az iskola belügyeit eszerint: az igazgató-tanító, a szakfelügyelő, a tanfelügyelő, illetve a tanügyi tanácsnok; az iskola külügyeit pedig a főtanító, felügyelő-tanító, esetleg egy iskolaszéki tag, avagy ker. előjáróval intézné el. Az előlép-

tetési fokozatok a fent vázolt tisztség kifogástalan betöltése után, választás útján volnának elérhetőek.

Kisebbségi körre kell a tanítói testületeket szorítani. Egy körnek ne legyen több 40—60 tagnál. A körnek vezetője a szakfelügyelő legyen. A kör így gyakrabban tarthatja értekezéseit, ahol a tanítók, a szakfelügyelők is, könnyebben hozzászólhatnak a tárgyhöz és így a testületi szellemet fejleszthetik. A szakfelügyelő jobban fogja irányítani a szaktanácskozást s nagyobb erkölcsi hatása is lesz a gyengébbekre.

A székesfővárosi tanítószakszervezetnek, hogy vezérelését adhasson, szüksége van a következő állapot megteremtésére: I. Az előléptetés fokozatainak a meghatározását, munkakörének a kijelölését meg kell csinálni. II. A protekciós előléptetési rendszert temetkezési vállalatnak ki kell adni. III. A tanítói pragmatikát meg kell csinálni s mielőbb életre kelteni. IV. Meg kell szüntetni ama állapotot, hogy a kevésbé előre törekvő, nem szorgalmas tanító éppen olyan elbánásban részesüljön, mint a szorgalmas tanító. V. Minden tanító önállóan, a törvények és szabályrendeletek betartásával (amire őt az eskü is kötelezi) végezze dolgát, önállóan intézkedhessen az osztályában és nem az igazgatók gyámsága alatt álljon. VI. Minden isk. felügyelő látogatása alkalmával a tapasztaltakról jegyzőkönyvet állítson és ezt az osztálytanítóval irassa alá. (Megjegyzem itt, hogy a jegyzőkönyvben foglaltak ellen felelősséggel élő tanító a jegyzőkönyvet nem tartozik aláírni.) Ezen jegyzőkönyvek legyenek a tanítók pajzsai vagy vesszei. VII. A tankönyv- és tanszer-monopóliumot el kell törölni. Ki-ki használhasson olyan könyvet, tanszert, aminő engedélyezve van és aminőt jobbnak talál. VIII. A szakfelügyelők látogatásai alkalmával maguk kérdezzék ki a tanult tananyagot s így szerezzenek tudomást, alapos véleményt a tanító munkájáról. (E célból kell az osztálytanítónak „szorgalmi naplót” vezetni és abba a tanított tananyag részleteit lejegyezni, kérdések alakjában bár.) IX. A tanítók erkölcsi élete ellen felmerült panaszokról a tanítókör vegyen tudomást először s a bajt sajtó körében iparkodjék elintézni. X. Az isk. felügyelők minél gyakrabban érintkezzenek a tanítókkal — köri gyűlések alkalmával. XI. A tanítói ügy fölött — értem az iskola intenzív életét — csak a tanítói kar mondjon véleményt. XII. Létesítsék tanítói bíróság, amely mindenféle tanítói és iskolai ügy fölött úgy jogosan ítélkezhesen, mint az ügyvédi kamara.

Amidőn ezeket a most megválasztott székesfővárosi tanítói egyesület t. elnökségének becses figyelmébe és pártfogásába ajánlom, jelzem azt is, hogy e soraimmal nem csupán reformulást, de az ügyünknek jó irányítást kívánok és óhajtok. Legyen jobb, mint eddig volt!

Dezseri Bielek Antal.

IRODALOM.

Uj Idők. Az e heti szám Herczeg Ferencz egy új novelláját közli „A régi ház pinczéje” címmel. Érdekes Jókai-visszaemlékezést ad Feszty Árpádné. A számba még Krudy Gyula, dr. Gáspár Ferencz, Ivánfi Jenő, Feleki Sándor és mások írtak. A képek közt van Pulszky Tessza és Schmedek Erik, a két Palkovics őrnagy temetése, Varsányi Irén, aktuális fejlécetek stb. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévenként 4 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

A „Vasárnapi Ujság” április 26-iki száma képen és cikkben emlékszik meg Vajda Odón zirczi apátról, ötven éves papi jubileuma alkalmából, közli az upesti polgári iskolában alakított iskolai zászlóalj képeit, képeket a kassa-oderbergi vasut iglói internátusáról, Zola szobrának leleplezéséről, a modern Rómáról stb. Szépirodalmi olvasmányok: Endrődi Sándor és Ady Endre verse, Krudy Gyula elbeszélése, Erdélyi Zoltán Nádasdy-díjat nyert verses regénye, Fogazzaro regénye. Egyéb közlemények: tárczacikkek a zenei közművelődésről, a női szépség csodájáról, a hétről, gróf Potoczki a meggyilkolt galicziai helytartó és Gorzó András elhunyt öreg görög kat. lelkes arczképe s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Réptalány, Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Meg-

rendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Az akarat-szabadság problema czimen értékes kis tanulmány jelent meg a temesvári könyvpiaczon, melynek szerzője dr. Sztura Szilárd, a temesvári Arany János Társaság tagja. A tanulmány kisebb kerete dacára nagy kérdést nagy perspektívával és széles konstrukcióval ölel fel és jelentékenyen közreműködik az akarat-szabadság problémájának tisztázása érdekében. Különösen érdemes kiemelni a tanulmányt az értékes részét, amely a szabadság érzésének és a szabadság tudatának téves fel fogásait igyekszik tisztázni. Sztura ezzel a tanulmányával is méltán felkeltette filozofikus irodalmi működése iránt a figyelmet, mint eddig is publicisztikai munkásságával, amelyvel éppen Temesvárott, tehát olyan helyen szántja a magyar kultúra földjét, ahol minden igaz magyar erőnek munkássága kétszeres értékkel bír.

A siker titka. Végiglapozva a Tolnai Világlapja e heti számát, megállapíthatjuk, hogy nincs olyan esemény, amelyről ennek a kedves hetilapnak aktuális képei meg ne emlékeztetnének. Pedig ki ne lenne kíváncsi a meggyilkolt Potocky kormányzóra, az öngyilkos Palkovics vezérőrnagyokra, a Széchenyi-Vanderbilt-házaspárra, a díjnyertes Kossuth-szobrokra és a szerencsés Horvaira, Mounet-Sullyre, Anglia új miniszterelnökére, az abruzzói hercegre és amerikai menyasszonyára, valamint az angol-amerikai szépségverseny győztesére. Az aktualitás az igazi ereje a Tolnai Világlapjának. A lap kiadóhivatala Budapest, Dohány-utca 16. tudomásunk szerint mutatványszámot is szívesen küld az érdeklődőknek.

A juhtenyésztés alapvonala. Monostori Károlynak a kisgazdák szükségleteihez mért kitűnő könyve immár második bővített kiadásban jelenik meg a Falusi Könyvtárban. A gyakorlati czélú füzet ismereti az okszerű juhtenyésztés feltételeit, figyelmeztet az e téren elkövethető súlyos hibákra s általában minden módon igyekszik népszerűsíteni a juhtenyésztési ismereteket. Nálunk, hol a juhtenyésztés anyai embernek ad kenyeret, érthető a könnyű nyelven megírt kis füzet népszerűsége. A Franklin-Társulat kiadásában megjelent könyvecske ára 1 kor.

Üzleti hetiszemle.

Börszámvetés. Budapest-Kőbánya, 1908. április 24. Az üzlet csendes volt. Heti átlagárak magyar válogatott áru 320-380 kilogr. nehéz 128-129 fill. 280-300 kgr. nehéz, 132-134. Öreg 300 kgr. tulli - fillér, vidéki sertés - fill. Szerb - fill. tiszta kigr.; páronként 45 kgr. életsúlyvonás és 4 százalék engedmény szokásos. Egységárak: Tengeri új K 13.50. Árpa K 15.60 Kőbányánátvéve. Helyi állomány: Ápril. 1-én maradt 31255 drb. Felhajtás: Belföld 2400 drb. Szerbiából - egyéb államokból - drb, összesen 33655 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 385 drb, belföldre 392 drb, Bécsbe 209 drb, osztrák tartományokba 135 drb, német birodalomba (Bajorország) - drb, egyéb országokba (Hévíria) - drb, a szappangyárban feldolgozott 6 a szállásokban elhullott drb, waggonokból kirakott hulla - drb borsókásnak találtatott - drb összesen 1128 drb, maradt állomány 32527 drb. A részvényszállásokban elhelyezve 5936 drb van.

Bécsi vásár: április 21. Felhajtás 11660 drb sertés, köztük 5035 drb lengyel. Üzlet jobb volt. Nehéz 117-119 fill. közép nehéz 108-115 fill. süldő 103-109 fill. 100 kgr.-ként elevevényben.

Dresdai vásár: április 13. A vásáron volt 2882 darab vidéki és - drb. magyar sertés; előbbieket 56-63 utóbbieket - mártán keltek; 50 kg. eleven suly szerint.

Berlini vásár: április 18. Felhajtás 8106 darab sertés. Az üzlet sima volt. Finom husos 55-55 husos 53-54, silányabb 50-52 szalonna sertés - mártán.

Kőolaj. Az „Apollo” kőolajfinomító-gyár részvényszállások jegyzései a következők: Liliumkirályolaj 40.- K. Háromsziv kőolaj 32.- K. Csillagkereszt kőolaj 31.- K. tiszta sulyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, 20% vagy tiszta göngsúlyszámmal. Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apollo könnyű gépolaj 30.- K. VI. Apollo nehéz gépolaj 42.- K. Apollo hengerolaj 60.- K. tiszta sulyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngsúlyszámmal. Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2% engedménnyel vagy 4 havi váltóra.

Szalonna, disznósír, szilva. (Pürner R. terménykereskedő-cég heti jelentése.) Szalonna. A gyenge előállítás folytán, miáltal készletek nem keletkeztek, az irányzat szilárd volt és az árak a mult héthez viszonyítva 50 kg.-ként 1 kor.-val emelkedtek. Hogy dacára a fennforgó körülményeknek nagyobb áremelkedés még sem volt észlelhető, csak annak tudható be, hogy a vidéki rendelések még mindig csak korlátozott számmal érkeztek, holott kétséget nem szenved, miszerint a jelenlegi kedvezőtlen

előállítási viszonyok mellett minden erősebb kereslet jelentékeny áremelkedést kell, hogy maga után vonjon. Gyenge forgalomnál zárult 3 oldalas táblás szalonna 56 K pénz, 56½ áru; 4 oldalas 53½ K pénz és 54 áru 50 kg.-ként.

Disznósír. A mult hét szilárd hangulata e hétre is kiterjedt, miért is gyér kínálat és élénk kereslet folytán az árak 50 kg.-ként 1 kor.-val emelkedtek. Jegyzett budapesti disznósír a hét végével 69½ K pénz, 70 K áru 50 kg.-ként.

Szilva. Effektiv áru mindenütt kifogyott és az ezen cikkben létrejött jelentéktelen üzlet csak a helyi forgalomra vonatkozott. Új szilva őszi szállításokra gyengébben irányult, mert a virágzás eddigi kedvező lefolyása, mely ugy Boszniában, mint Szerbiában bő termés-kilátásra jogosít, a termelőknél fokozott eladási kedvet idézett elő. Októberi szállításra ajánlottak szerbiai 120, 100 és 85 drb.-os garnitúrák 13½-13¾ szerb állomásokon és boszniai garnitúrák 14-13¾ K brckai paritással 50 kg.-ként.

Szilvaiz. Effektiv-áru elhanyagoltatott és 15 K 50 kg.-ként Budapesten átmenetileg kínálatot, nagyobb kereslet nélkül. Új szerb áru szeptember-októberi szállításra 12 K jegyez 50 kg.-ként szerb termelő állomásokon véve, boszniaiban nem volt kínálat.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.) A lefolyt héten az ünnepek némileg megakasztották a vetőmagvak forgalmát, mindamellett kielégítő volt a kereslet. Különösen erősen rendeltek meg luczerna magot és habár már szűken vannak ebellei készletek, mégis változatlan, mult heti árak mellett lehetett a rendeléseket elintézni. Vörös lóhere forgalma meglehetősen elcsendesedett, egyrészt, mert a fogyasztás kevés kivételt leszámítva, már fedezkedett, másrészt mert a készletek már mindenütt elfogytak. Élénkebb forgalmát láttuk a muhar magnak, melynek ára ennek folytán egy csekélyt emelkedett. Fiuma keverékeknek pázsitok, legelők és rétek létesítésére szintén volt még némi kelendőségük. Takarmányrépa magból oly helyekre, ahol megkérték a vetéssel, előszeretettel impregnált fajtákat rendelnek; minthogy az ilyen gyorsabban kel ki. Jegyzések nyers árúért 100 kilogrammonként: Vörös lóhere 200-210 korona, luczerna, világos szemű 160-170 korona, luczerna, barnás szemű 150-155 korona, biborhere 36-40 korona, baltaczim, hámozott 74-76 korona, muhar mag 16-17 korona.

Petroleum. A Kőolajfinomító-gyár-részvényszállások gyártmányainak árjegyzése nagyban eladásoknál a következők: Fiumei kristály-kőolaj 36.50 K. Fiumei White-Star kőolaj (háromszilagos) 30.50 K. Fiumei Standard-White kőolaj (kétszilagos) 28.50 K. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngsúlylyal, hordóval Budapestre bértmentve szállítva értendők.) Egyes hordók 1 K-val drágábbak.

Ásványkőolajok. A Kőolajfinomító-gyár-részvényszállások kenőolajgyártmányainak árjegyzései nagyban eladásoknál a következők: Fiumei 0. sz. tisztítóolaj 20.- K. Fiumei 1. sz. orsóolaj 30.- K. Fiumei 2. sz. könnyű gépolaj 34.- K. Fiumei 3. sz. nehéz gépolaj 40.- K. Fiumei 4. sz. vulkán (henger) olaj 20.- K. Fiumei 5. sz. fénytelen olaj 24.- K. Fiumei 6. sz. kiváló nehéz gépolaj 42.- K. Hengerolaj, sötét 68.- K. 00-jegyű hengerolaj, világos 73.- K. (00 kg. tisztasúlyért, hordóval, valódi göngsúlylyal, Budapestre szállítva).

Szerkesztői üzenetek,

Problémák. Téved, ha azt hiszi, hogy ön az egyedüli, ki ilyesmiken tör a fejét. Bizony milliókra és milliókra megy azoknak a száma, kiket az e fajta dolgok nagyon sokszor foglalkoztatnak s akadnak olyanok is, kiknek nem egyszer még a nyugalmát is megzavarja a nagy fejtörés. Annak a nagy valaminek, amit közönségesen életnek nevezünk, nem ön az egyedüli tanulmányozója. Nemcsak a teremtés koronáját, az embert, hanem még az alsóbbrendű lényeket is foglalkoztatja az élet nagy kérdőjele, ha mindjárt öntudatlanul is. Nincs olyan ember, ki életében legalább egyszer föl ne tette volna ezt a kérdést: Mi lett volna akkor, ha én nem születtem volna? Vagy: Mi lesz akkor, ha én nem leszek? Ez utóbbi különben unos-untalan ott lebeg valamennyiünk szem előtt s nagyon sokszor kibukkan a gondolati képek csendes háttéréből. Különben nem nagyon érdemes az ilyesmikkel foglalkozni, mert minduntalan befekertülünk a problémák labirintájába s hiába igyekszünk a kivezető utat megtalálni. Egy ut-mód van csak s ez a hipotézis. A hipotézisnek azonban csak a fizikában lehet döntő befolyása. Különben ezzel már a régi rómaiak is foglalkoztak, hogy messzebb ne menjünk, legalább erre vall az akkori időből fennmaradt nagy figyelmeztetés, hogy: Memento mori! Igaz ugyan, hogy közvetlen ezután a keresztények felkiáltójeles Feltámadunkja következett, ez azonban

vajmi kevés vigaszt nyújtott az emberiség többségének, mert a „megváltó” haláltól jóformán mindenki retteget, még az is, akinek a földön nem jutott egyéb osztályrésze a folytonos keserűségnél. Az a nagybeteg, ki féllábbal a másvilágon áll, s vannak perczei, mikor vágyakozik már szemét örökre lehunyni, az utolsó perczben mégis csak visszaborzad s kétkedve indul a másvilági utra. Mindez azt bizonyítja, hogy az Élet mindenkinek egyformán kedves s hogy legjobban, ha a megfellebbező problémákkal egyáltalán nem foglalkozunk oly sokat. Ezt ajánlhatjuk önnek is. Ugy se ér vele semmit.

P. L. Bácsbokor. A kért sorsjegyek közül a Bécsvárosi sorsjegy a törlesztési huzáson 320 koronát nyert. A többi sorsjegyek még nincsenek kisorsolva.

Ifju. Hogy miképen valljon szerelmet annak a kis lánynak, azt mi nem tudjuk. Azonban, ha azt kérdezte volna, hogy milyen módon készüljön az érettségi vizsgálatra, szívesen adtunk volna felvilágosítást.

F. J. Gyöngye vers. Ha a többiek is ilyenek, nem kérünk belőlük.

H. S.-né Kár vele bajlódni. Tessék iparosnak adni a gyereket, ott talán hasznavehető ember válik belőle. Most már annyira tulterhelt a tudományos pálya, hogy ott ugyan, ha csak különös tehetsége és nagy szerencséje nincs, meg nem él. A mai viszonyok között azonban jóformán minden iparos boldogul. Ez az egyetlen jó tanács, amelylyel szolgálhatunk s nem fogja megbánni se ön, se a fiu, se most, se később.

L. András. Nagyon nehéz a miniszteriumokba bejutni s így még a postaköltsége is kárba vész. Többet ér egy jó vidéki város.

Pista. Czime: urleány s önnek vagy kegyednek esetleg nagysádnak szólítsa, mert lehet, hogy a kisasszony titulusért megharagszik. De ha bizalmasabb a viszony, szólíthatja a nevén is, ha erre felhatalmazza önt.

Nem közölhetők: Tul a gáton. A kis kényes. Attila északája. Közgazgatásunk. A kék czeruza. Husvétii szokások. Palika szerencséje. Luczifer. Erkölcös Sarolta. Ne bántsd a másét. Cseng a pohár...

Sz. M. Rákossalva. Kérdésének utána járunk és arra legközelebb válaszolunk.

Kertészkedő. Mihelyt jó és állandó időjárás áll be, a fácskákat előkészített napos fekvésű ágyba sülyesztjük oly távolságra egymástól, hogy minden fácskát a levező és világosság köröskörül érhesse s érhesse még akkor is, ha már kifejlődött a nyári hajtás. A hajtás az edényes fán mindig kurtább lesz, mint a szabad földi fákon, amiért is ott könnyebben fejlődnek a gyümölcstermő rügyek. Rendszerint minden visszavágot vesszőnek minden felső rügye verzhajtást fog fejteni, ellenben az alsó rügyek termő rügyekké szoktak fejlődni, úgy hogy már a legközelebbi, de az ezt követő évben bizonyosan remélhetünk gyümölcstermő fácskákat. Ha nyaratszaka túl hosszú hajtások képződnek, akkor azokat bekurattással röviden kell tartani, ezáltal az alsó, ugynevezett alvó szemek szintén termő rügyek fejlesztésére készítetnek. A fácskák beültetésére jó tápus, inkább nehezebb, mint könnyű földet használjunk; pl. komposzt- és tehéntrágyaföldet homokkal és omladozó épületaggyal keverve. Az egészét pedig csontliszt, Guano vagy szarulliszt hozzákeveréssel tápdussá tehetjük. E földkeveréket azonban jóval a használat előtt készen tartjuk, hogy „megérijen”, mielőtt használatba vesszük.

F. Géza. A kért verset Ábrányi Emil írta. Az említett strofa szövege ez:

Szabadság, dicsőség!
Illik a magyarhoz,
Mint csillag az éghez,
Kard a férfi-karhoz.
Küzdj, fáradj, légy bátor,
S nagvságot megadja
A verejték gyöngye,
A csaták harmatja.

Turul. Nem felelt meg, túl hosszú is közlésre.

Ifj. V. M. Mindenesetre érdemes foglalkoznia a költészettel. Csak még sokat kell tanulnia, hogy látása élesedjék s hogy ízlése választékos legyen. Ezel velejár, hogy hosszabb időre még csak az asztalfának dolgozzon.

Biró. Beküldött levele nem fedte előbb elfoglalt álláspontunkat s meggyőződésünket s ezért nem közölhetük.

Dr. K. S. Felhasználjuk.

H. Ede, Dobsina. Megbízásának nem tehetünk eleget, mert magunk sem tudjuk az illető lakóhelyét. Levelét fentartottuk.

B. Gyula, K-a. Kérdését kévsé kaptuk s az utánaírás miatt csak a legközelebbi alkalommal felelhetünk a pontos adatokkal.

Sz. E. Hort. Lapunk technikai beosztása miatt egyelőre kívánságának nem tehetünk eleget. Talán a közel jövőben azonban megoldhatjuk a kérdést. Szíves üdvözlöt.

Dongó. A dolgozatot bírálatra kiadtuk.

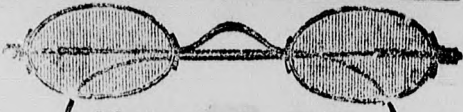
N. P. Haladás, de még mindig nem felel meg.

F. R. Egyiket hozzuk.

M. J. Annak idején részletesen foglalkoztunk Hoitsy Pál gyönyörű könyvével. Most újból nem alkalmosunk vele foglalkozni.

!! Helyiségváltás miatt !!

Alapítvány 1881.
 raktáron levő kézimunka-szövetek rendkívül olcsó árban lesznek kiadva.
3500 méter 40 cm. futószövetek
 kanavávalappal és színes ajórszövetekkel méterje
most 1 korona
 (rendes ár K 2.50).
 450 méter 110 cm. széles mintázott duplaszövetek
 kanavávalappal most 3-6 koronáig, rendes ár 6-10 kor.
 Vidékre mintákat küldök.
Béreczi D. Sándor Kézmunka nagyiparos Bpest,
 Király utca 4. — Üzlettemet májusban VI., Dessoffy utca 5. sz. a. (Váci-körút) saját
 áruházaiba helyezem át. — Nagy képes kézimunka árjegyző
 díjtalanul Vidékre kiválasztás a kézműveimről.

Hatschek Béla

Budapest, 2-4 közl., VII. Király utca 28. földszint 3.

Emberi műszemek

minden színben kaphatók, külön formák készítője. Szemüveg vagy orrszorítók a szemek kipróbálása után adatnak, orvos rendelmény szerint pontos kiszolgálás.

Amerikai óriás-hab.

Ezen felette érdekes növény 5 méternyi magasságot is elér és körülbelül 1 m. hosszú termőhüvelye lesz. Remek virágával minden kert díszére válik s emellett augusztustól novemberig izletes babot hoz, mely ép úgy élvezhető és értékesíthető, mint bármely bab. Junius utójáig be lesz vetve. Egy adag ára ültetési utasítással együtt bérmentve 1 K a pénznek levélbélvegekben vagy postautalványon való beküldése ellenében. — Középeurópa részére egyedüli raktár:

UMBERT RELLA
 Erzsébetfalva. (Budapest m.)

Az ATHENEUM irod. és nyomdai r.-társulat kiadásában megjelent:

A BUDAPESTI LAKBÉRLETI SZABALYOK

kiegészítve az idézett törvényvel, rendelet-el és betűrendes tárgymutatóval. — **—ARA—**
Magyar és német szöveggel. 1 kor.

* LAKBÉRLETI JOG ÉS ELJÁRAS

Kapcsolatban Budapesti székesfőváros lakbérleti szabályzatával. — **—ARA—**
5 kor.

Irták: Dr. BERÉNYI S. és Dr. GRABER K.

Kaphatók az ATHENEUM r.-t. könyvkiadóhivatalában Budapest, VII., Rákóczi ut 54., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Telefon 56-19.

Kérem! Ne tévedjen! Gyeljen a cégre Lukács Gyula
 férfi-ruhákat készítő

Tiszán galériák! nagy választékban

Oltöny	26 K
Redingot oltöny	60 .
Smoking oltöny	40 .
Felöltő	24 .
Nadrág	10 .
Divatmellény	6 .
Fin felöltő	18 .
öltöny	18 .
Gallér	12 .

Fiu- és gyermekruhák dus választékban

15 forintért tiszta gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű **öltöny** vagy **felöltő**
Krausz F. és Tsa.
 uti szabómester Budapest, Rákóczi-ut 69. Vidékre mintákat mérték szerinti utasítással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal bármikor küldjük.

Balatonfüred

Gyógyhely és tengerfürdő Zalavármegyében.
 Posta, távirtda és telefon helyben. — Elsőrangú tirdöntézet.
Fürdőidény május 31-től szeptember végéig.

Tiszta, (zodius, enthe, egyenletes hőmérsékletű, égvényes, sós, szénasavas, vasas gyógyfürdők; juh-savó, tej- és szójókura — Szénasavas meleg pezsgőfürdők Schwartztend-zere szerint Masszázs. Szénasavas hidegfürdők. Gyógyfürdő, zuhanyok, balaton-tavi hidegfürdők és uszodák. — Orvosi tekintetűek által igen ajánlva: szívbántalmak, vérszegénység, görvély, gümőkór, osz, koszvény légszervek hurutos banta mal rekedtség, vércukor, gyomor- és béhurut, máj és lép-vérbőség, női bajok és idegbántalmak a... — Hegyik által vedett gyógyfürdői fekvés díszes és csiszított berendezésű gyógyterem, s facsarok, árnyékos sétányok, lombos park, lejtővesztély, téren, naponként színelőadások helyenkint táncmulatságok, élvezetes kirándulások, sétácsolások. Kézans lakások, csinos n. aratók. A szonok ára 80 fillertől 10 koronáig. Junius 16 g e au utazás 31-től a szonok végéig a lakások 2000 olos b. Napk. oltás s eméyenkint 4 koronától Vasúti állomások: hófok és Veszprém (Lufas) síótokról pózhádn 1 óra, Veszprémből borkocsin 1 1/2 óra Vasúti szonjegyek 83/80-os kedvezményny 1. menetérti egyik 3 napi évenyességel feláron kaphatók. A fürdőintézet rendel. orvosa: dr. Huray István kir. tanácsos. — Látás megrendelésor előkékelése mellett, Lúgl Valérián fürdőigazgatóhoz intézendők b. sa öniróden — A Balatonfüred ásványviznek, mely mint etrenai viz is igen kedvet, főrakáros: Ecsesky L., udvari ásványviz szolgált Budapestben. Prospektussal ingyen s. o. g. a fürdőigazgatóság.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és ellsmert egy és kétsövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, célővő fegyvereket és revolvereket csekély havi **részletfizetésre**

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht & Goldschmied
 fegyveráruháza
 Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Mindenütt kapható a legfinomabb **Weider tejszín és Zsolna csokoládé**
 Csokoládé dessert bonbonok.
Weider Ármin és Béla
 csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Pontos és legjobb **ÓRÁK**
 5 évi jótállás mellett.
 Arany és ezüst ókszerok, óv-
 eszköszök, nassajándékok
részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.
 Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
POLGÁR KÁLMÁN
 műtöras
 Bpest, Erzsébet körut 29 sz. I. em.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (Huszonkettedik sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Huszonkettedik Sorsjáték.

125,000 sorsjegy, 62,500 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1908. május 21. és 23.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1908. jun. 16., 17. és 19.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1908. jul. 14., 15. és 16.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1908. szeptember 22-től október 22-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1.000.000	
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000	EGY MILLIÓ KORONA.	
1 á	15000	1 á	20000	1 á	25000	1 jutal. K	600000
1 á	10000	1 á	15000	1 á	20000	1 nyer.	400000
1 á	5000	1 á	10000	1 á	15000	1 á	200000
4 á	2000 8000	4 á	3000 12000	4 á	10000 40000	1 á	100000
6 á	1000 6000	6 á	2000 12000	6 á	3000 18000	1 á	90000
10 á	500 5000	10 á	1000 10000	10 á	2000 20000	1 á	80000
35 á	300 10500	20 á	500 10000	15 á	1000 15000	1 á	70000
115 á	100 11500	130 á	300 39000	135 á	500 67500	1 á	60000
3825 á	40 153000	4825 á	80 386000	5325 á	130 692250	1 á	50000
4000 nyer.	K. 304000	5000 nyer.	K. 609000	5500 nyer.	K. 1022750	1 á	40000
Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1908. augusztus 11., 12. és 13.		Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás: 1908. szeptember 2., 3. és 4.					
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona				
1 á	90000	1 á	100000				
1 á	40000	1 á	40000				
1 á	25000	1 á	25000				
1 á	20000	1 á	20000				
1 á	15000	1 á	15000				
4 á	10000 40000	4 á	10000 40000				
6 á	3000 18000	6 á	3000 18000				
10 á	2000 20000	10 á	2000 20000				
15 á	1000 15000	15 á	1000 15000				
135 á	500 67500	135 á	500 67500				
5325 á	170 905250	4825 á	200 965000				
5500 nyer.	K. 1.255.750	5000 nyer.	K. 1.325.500				
						37.500 nyer. és jutal. K 11.940.000	

Az I. osztály huzása 1908 május 21. és 23-án tartatik meg. A huzások a Magyar kir. állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben. — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1908. évi április hó 26-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lukács.

Hazay.